

MÚLTIDÉZŐ

MÚLTIDÉZŐ

**Tanulmányok és visszaemlékezések
a dél-alföldi postaszolgálat történetéből**

Postások Szakmai Egyesülete
Szegedi Területi Csoport
Szeged
2003

Ez a könyv
a Szegedi Postaigazgatóság
és a Postások Szakmai Egyesülete Szegedi Területi Csoportja
2002-ben meghirdetett postatörténeti pályázatára beérkezett
válogatott tanulmányokat és visszaemlékezéseket tartalmazza

A postatörténeti tanulmányokat

lektorálta:

Kovács Gergelyné
a Postamúzeum igazgatója

Kiadja:

Postások Szakmai Egyesülete
Szegedi Területi Csoportja

Felelős kiadó:

Tóth László
a PSZE Szegedi Területi Csoport
elnöke

Szerkesztés, tördelés, tipográfia:

dr. Lovászi József

Levilágítás:

A-Színvonal 2000 Kft.
Szeged

Nyomdai kivitelezés:

Norma Nyomdász Kft.
Hódmezővásárhely

ISBN

Készült 300 sorszámozott példányban (B/5)

E kötet sorszáma:

TARTALOM

Tóth László: Bevezető	7
-----------------------------	---

TANULMÁNYOK

Szitás Istvánné: „Hallas” postállomástól az iPostáig (A kiskunhalasi posta története)	11
Szabó Sándorné: A kiskunfélegyházi posta története	89
Molnár Gabriella: Szeged 2 posta első száz éve	141
Kovács Lajosné: „Postakiadóság állittatik” (A mezőberényi posta története)	165
Németh Mária: Fejezetek a gyulai posta történetéből	181

VISSZAEMLEKEZÉSEK

Rehák Sándorné: Emlékek az almáskamarási posta múltjából	201
Horváth Mihályné: Emlékek a szentesi postások életéből	209
dr. Csepi Lajos: Régi idők tanújának naplójából	212
dr. Gádzser László: Emlékeim	219
Sárosi Erzsébet: Nehéz évek	222
dr. Apró Ferencné: Rendhagyó pénzbeszolgáltatás	225
A POSTATÖRTÉNETI PÁLYÁZAT EREDMÉNYHIRDETÉSE	229
POSTATÖRTÉNETI EMLÉKSZOBA SZENTESEN	235

A könyv megjelenését támogatták:

a Postások Szakmai Egyesülete Elnöksége

a Postások Szakmai Egyesületének dél-alföldi tagjai

és a következőkben felsorolt postás dolgozók:

Apátiné Csorba Erzsébet, dr. Apró Ferencné, Ács Sánta Lászlóné, Árvai Józsefné, Árvai Mihályné, Bálint Andrásné, Bálint Antalné, Bánfi Zoltánné, Bangáné Sallai Anikó, Barta Jánosné, Békési Jánosné, Berger József, Berkes Imréné, Bicskeiné Csányi Mária, Binszki Katalin, Bódi Antalné, Borbély Emese, Böresökné Dabis Ágnes, Bujdosó Dánielné, Czagány István, Csorba Ferencné, Dancsik János, Deim Sándorné, Dóráné Hazai Anikó, Ecsediné Barna Mária, Fabinyi Gabriella, Farkas Illés, Fejesné Tegzes Zsófia, Földesné Ambrus Szilvia, dr. Gádzser László, Gárgyán Imréné, Gáspár Istvánné, Gátszegi Ferenc, Gáy József, Gerendás Szilvia, Gieszinger István, Gubicza Pálné, Gyurcsek Lászlóné, Gyuris Árpád, Habran Eszter, Hack Sándor, Hajdú György, Hajnal Lászlóné, Harnos Csaba, Hományi Sándorné, Horváth Imréné, Horváth Mihályné, ifj Farkas Sándor, Illés János, Illin József, Jaksa Gábor, Jendricsné Kiss Ibolya, Juhászné Pálnok Lenke, Kálmánné Csarnai Mária, Kalmár László, Kalmárné Makai Márta, Kanyó Sándor, Kardos András, Károlyi György, Kasoly László, Katona Sándor, Kecskeméti Katalin, Kecskés Andrea, Kereki István, Keserű Antal, Kis Lászlóné, Kiss Lajosné, Kiss Lászlóné, Kmetovityné Fehér Rózsa, Komlósi Mária, Kotroczó Dezső, Kovács Dénes, Kovács Istvánné, Kovács Lajosné, Krasnyánszkiné Bujdosó Klára, Krizsák Károlyné, Krizsán János, Lantos László, Locskai Gábor, dr. Lovászi József, Lux Márta, Maróti László, Marth Gyuláné, Masa Aranka, Megyesi Józsefné, Mészárosné Palcsik Rózsa, Mitnyan Lajosné, Molnár Gabriella, Monda Lajosné, Mraznicza Judit, Mucsiné Pakai Mária, Nagy Istvánné, Németh Józsefné, Németh Mária, Ogrincs Pálné, Oláh Sándor, Oraveczné Tóth Tünde, Orcsik Éva, Ótott Józsefné, Paczolay Gáborné, Pálincás Györgyné, Pálincó Lászlóné, Pető Józsefné, Péter Erzsébet, Pribanics Lászlóné, Purgel István, Rapcsák József, Rickert Antal, Rokolya Andrea, Ruskó Ferencné, Schauer Gyuláné, Seres Ferenc, Simon Csabáné, Sipiczki Pál, Solymosi Lajos, Somogyi Edéné, dr. Somogyvári Jánosné, Szabó Béláné, Szabó Hevér Józsefné, Szabó Jenő, Szabóné Pál Irén, Szántó István, Szanyi Géza, Szebeni Jánosné, Szécsényi Józsefné, Szeder Béla, Szél Sándorné, Szitás Istvánné, Takács Krisztina, Tóth D. Ernő, Tóth György János, Tóth Jánosné, Tóth László, Tóth Mihály, Tóth Sándor, Tóth Tímea, Törteli Éva, Túri István, Vajasdi Nagy Edina, Varga Ferenc, Vaskó Antalné, Vass Kálmán, Verók István, Vida Ferencné, Virág Erika, Vizin Mártonné, Zoboki Istvánné, Zsibrita Éva

Tisztelt Olvasó!

Köszönöm, hogy kiadványunkat kezébe véve a történelem, ezen belül a posták és a postások múltja iránt érdeklődik!

1867. május 1-jétől számítjuk az önálló Magyar Posta megalakulását. Még 140 év sem telt el azóta, de változó világunkban a posta nagyot változott. A mai középkorosztály tagjai és a fiatalok legfeljebb hallomásból ismerik a XIX. század második felének és a XX. század postáinak történetét, működését.

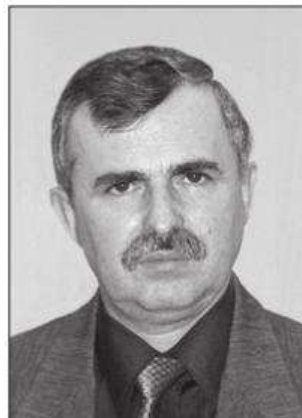
2002-ben, a Magyar Posta önálló nemzeti közintézménnyé válásának 135. évfordulója alkalmából a Szegedi Postaigazgatóság és a Postások Szakmai Egyesülete Szegedi Területi Csoportja pályázatot írt ki a postásmúlt emlékeinek felelevenítése és megőrzése céljából. Több elhivatott postás dolgozó levéltárakat járva, nyugdíjas postásokat felkeresve igyekezett minél több és hitelesebb adatot összegyűjteni, és saját települése postájának történetét megírni. Másokban épp ez a pályázat keltette fel az addig szunnyadó érdeklődést a múlt emlékeinek felkutatása és megmentése iránt. A pályázati írók irodalmi vénája nem egyforma, de valamennyiük írásában érezhető a szakma szeretete, a postához való kötődés. Egy-egy posta múltjának bemutatása nemcsak azt ott dolgozóknak érdekes olvasmány, hanem valamennyiünknek segítséget nyújt a posta múltjának és a postások életének megismerésében. Ezért tüztük ki célul, hogy a publikálhatóság szempontjainak megfelelő tanulmányokat, visszaemlékezéseket könyv formájában kiadjuk. Másfél évvel a 135. évforduló után, a Postások Szakmai Egyesülete elnökségének, valamint több száz postás dolgozó anyagi támogatásának köszönhetően teremtődött meg az anyagi feltétel a pályázatok kiadásához. Ma már nem azt tartom fontosnak, hogy melyik pályamű milyen díjat kapott 2002-ben, hanem azt, hogy ezek a tartalmas, érdekes írások ebben a könyvben hosszú távon is az érdeklődők rendelkezésére fognak állni.

Köszönetet mondok dr. Oláh László úrnak, a PSZE elnökének a kiadás anyagi támogatásáért, Kovács Gergelyné asszonynak, a Postamúzeum igazgatójának a tanulmányok lektorálásáért, dr. Lovászi József úrnak, a PSZE Szegedi Területi Csoport titkárának pedig a benyújtott pályamunkák szerkesztéséért és nyomdai előkészítéséért! Külön köszönöm azok segítségét, akik előrefizetéssel támogatták a könyv megjelenését!

Nem kívánom ismertetni és méltatni egyenként a tanulmányokat, visszaemlékezéseket, mert önmagukért beszélnek. A dokumentumokkal, fényképekkel kiegészített írásoknak köszönhető, hogy a ma még fellelhető adatok és emlékek nem vesznek végleg a feledés homályába, hanem megmaradnak az utókor számára. Szentés 1 postán postatörténeti emlékszobát és kutatóhelyet létesítettünk, ahol a jövő nemzedékek számára letétbe helyeztük a dél-alföldi posták és postások múltjával kapcsolatos, rendelkezésünkre álló valamennyi dokumentumot, tárgyi emléket.

Hiszem és remélem, hogy a múlt megismerése erősíteni fogja az olvasóban azt a hitet, hogy a változás a posta életének örök velejárója, de azt is, hogy postásnak lenni olyan belső töltetet és erőt ad, amely átsegít a gondokon, problémákon, és egy nagy, boldog családdá olvaszt össze bennünket!

Szeged, 2003. december

a Szegedi Postaigazgatóság igazgatója
a PSZE Szegedi Területi Csoport elnöke

POSTATÖRTÉNETI TANULMÁNYOK

Szitás Istvánné

„HALLAS” POSTAÁLLOMÁSTÓL AZ „IPOSTÁIG”

Posta a 17-18. században

A posta története az emberiség kultúrtörténetének fontos fejezete. Az igény a hírek távolba történő eljuttatására legalább olyan régi, mint maga az emberi nyelv. A módszer, az eszköz, amivel a hírek továbbítása történt, mindig az adott kor technikai fejlettségének függvénye volt. A kocsi, az elektromosság, a távíró-, a távbeszélő-berendezés, a robbanómotorok, az informatika, mind-mind elősegítette a posta fejlődését. A posta pedig a kezdetektől napjainkig elősegíti (fejletlenségével esetenként gátolja) az ország gazdasági fejlődését, az emberek egymás közötti kapcsolatát.

A posták kezdetben kizárólag az államok uralkodóinak céljait szolgálták. A lakossági igény kiszolgálására csupán a 18. században váltak alkalmassá. A postaügy az uralkodók legfőbb jogai közé tartozott. Aki a 17. és 18. században annak kiváltságai ellen vétett, azt a legtöbb európai államban az udvari posta törvényszéke letartóztathatta, elítélhette (cum Derogatione omnium Instantiarum).

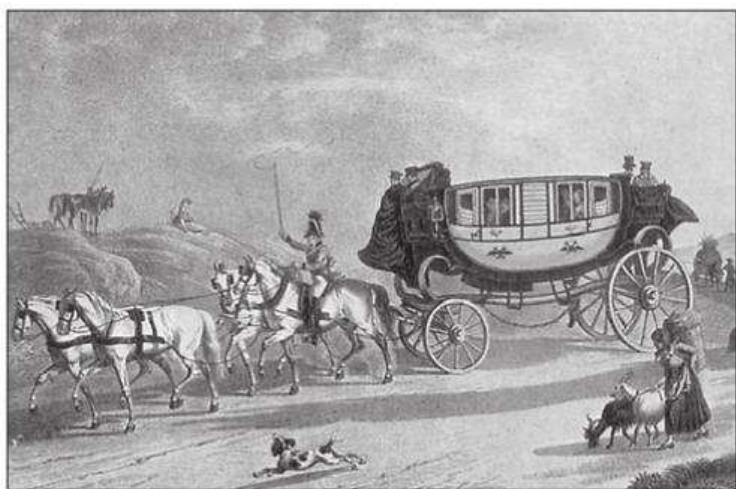
Az európai posták kiváltságait és kizárólagos jogait a 18. század közepéről egy régi postai mű (Hecht József: „Einleitung zur Universal Europaeischen Post Recht”, Pozsony 1749) így foglalta össze:

- 1) A posta törvény mindenkire nézve egyenlően kötelező.
- 2) A posta szolgálatában állók a posta ügyekben a postai törvényhozás alá tartoznak, miért is más törvényhatóság idézése és végzése nemcsak semmisnek nyilvánítottatik, hanem az törvénysértésnek is vétetik.
- 3) A posta épületek és állomások, a postai tárgyak és szerelvények megőrzésére szolgáló színek és raktárak, postai jószágok és szerek, úgyszintén a postautak a legtagabb kiváltságok és szabadalmakkal láttatnak el, és éppen olyan szent és sérthetetleneknek tekintendők, mint a városi, tengeri kikötők, erődök, tanácsházak, sőt akár az uralkodó fejedelem palotája. Ennek bizonyosságául a postahivatali és posta-állomási épületekre az uralkodó fejedelem címere kiakasztandó, a postalegények szolgálati idejük alatt szintoly színekből viseljük a posta-síp, zsinór és ruházatot, minőt az uralkodó fejedelem udvari cselédsége visel.
- 4) A postának útközben rablók általi megtámadtatása, vagy elveszése esetén, köteles mindenki - kinek erről bármi módon tudomása van - azt a hatóságnak jelenteni, mely esetben haladéktalanul katonaság, sőt szükség esetén a falvak lakosságának felhasználásával is, - az elfogatása és kiirtására nézve minden elkövetendő.
- 5) A posta-személyzet, hogy éjjel és nappal szolgálatának kötelességszerűen eleget tehessen, mindennemű lefoglalás, vám-, út- és hidpénz, adó, gyámság, örség, sánczépítés és katonai beszállásolás alól (mindazon országokban, hol a nyilvános postajárat berendezve van) felmentetik.
- 6) A posta állomási épületek az úttól ne essenek félre. A postamestereknek a lovak, takarmány és egyéb postai szükségletek beszerzésénél minden alkalommal elvitázhatatlan elsőség adatik, sőt - ha már egy vagy más fél által hasonló adás-vételi alku kötöttetett volna is, a postamesterek a felpénz visszaadásával az alku szerinti érték kifizetése mellett azok tulajdonosaivá lesznek, ha a nyilvános posta szolgálat azt igényli.
- 7) A posta-síp jelre a posta-úton minden utazó és könnyű jármű kitérni, a teherkocsi megállni, a menetben levő katonai csapat pedig utat engedni köteleztetik, míg a posta keresztül halad.

8) A posta-legény szolgálatteljesítés közben polgári ügyben le nem tartóztatható, ha azonban bűnügyben elfogatnék, köteles az előljárásság egy megbízható embert a posta továbbításának céljából a legközelebbi lóváltó-állomásig kirendelni.

9) Ha a posta-legények a nyilvános posta továbbítása alkalmával - előre nem látható szerencsétlenség következtében - az úton lovaiktól megfosztatnak, vagy a lovak használhatatlanná lesznek, szabadságukban áll bármely, az úton vagy mezőn található lovakat lefoglalni, kifogni és a legközelebbi váltó állomásig a posta továbbítására felhasználni. Hogyha pedig a posta-legény szerencsétlenség áldozatául esett volna, kötelessége bármely legelőbb érkezett utazónak az elmaradt postát a legközelebbi helység vagy faluig kísérni, onnan pedig az ottani földesúr, bíró, vagy előljárásság köteleztetik a postának a legelső postaállomásig leendő továbbítását haladéktalanul előmozdítani.

10) A posta-szolga és posta-legényeket szolgálati működés és a postajárat közben feltartóztatni, őket túlhajtani, azoknak ruházata, a posta-síp és zsinórral visszaélni, őket zavarba hozni vagy nekik kárt okozni - a legközelebbi polgári vagy katonai hatóság általi letartóztatás, pénzbírság vagy testi büntetés terhe alatt tiltatik.

Postakocsi a 18. században

11) A közügy és a közönségnek érdekében lévén, hogy a postajáratok a rendes időben megérkezzenek, illetőleg a rendes kiszabott érkezési idők megtartassanak, ennél fogva felhatalmaztatnak a posta-legények, hogy a nedves időben a mély és rossz állapotban lévő utakat kikerülve (hol feltartóztatva és akadályozva lennének) a mező és rétekre – a kerítések és akadályok áttörésével – kitérhessenek és jobb utat kereshessenek. Ha ezáltal a földbirtokosok károsodva lennének, ezen kárt maguknak tulajdonítsák, mivel kötelességük lett volna az országos

és postai pátensek értelmében, ily rossz utakat használható állapotba helyezni és fenntartani.

12) Zárt helyeken, melyeken a posta keresztül megy és melyek ki nem kerülhetők, az érkező rendes postáknál (ha az érkezési óra ösmeretes) a kapuk a posta-síp jelre minden tétovázás nélkül kinyitandók. Kötelességévé tétetik a hatóság és parancsnoknak az iránt intézkedni, hogy a kulcsok elhozásával sok idő el ne vesztegessék, nehogy a postajárat ez által késedelmet szenvedjen a közügy kárára. Azon várak és erődökben pedig, melyek éjjel zárva tartanak, az éjjeli záróra után érkező posta, egy a kapu felett vastag sodronyból alkalmazott készülék segítségével az őrségi tiszthez, s onnan a hatósághoz juttatandó.

13) Mindezen előjogok és kiváltságok a helyi körülményekhez képest a vízi posta járatokra is kiterjesztetnek, miért is a posták bizonyos órákban a tengeri kikötőkbe is behatolhatnak.¹

A „posta-intézet” kezdetben csak a levelek és kisebb szállítmányok továbbításával foglalkozott. A postamesterek a levelek viteldijából maguk is részesültek, és a postamesterséget örökségképpen hagyták hátra családjuknak. A korabeli posta fejlődésének leginkább két akadálya volt. Egyik az utak elhanyagolt állapota, a másik, hogy a postajog gyakorlását magánemberek kezébe adták.²

A postaállomások élén álló postamesterek postalegényeikkel gondoskodtak a küldemények biztonságos továbbításáról. A postajárat érkezésének-indulásának igazolására kiállították az ún. óralevelet.

Kinevezésük életfogytig szóló, a családban örökölhető, igen megbecsült foglalkozás volt. A kincstártól kapott jövedelmüket kiegészítette a magánküldemények és a személyszállítás díja. III. Károly a postát - nemzetgazdasági jelentőségét felismerve - 1722. július 1-jétől összes országában - így Magyarországon is - állami kezelés alá vette. Ezzel a posta a közigazgatás egyik fontos ága lett. Az 1722. évi Postapátens alapján a viteldíj felét a feladó, felét a címzett fizette (félportós rendszer). A felvevőhivatal a kézbesítéskor fizetendő összeget a levél címoldalára jegyezte fel. 1817-től a feladóra bízták, hogy kifizeti-e a teljes viteldíjat (ezt Franco feljegyzés vagy bélyegző és a címoldal átlós áthúzása jelezte), vagy a címzettre hagyja (Portó feljegyzés vagy bélyegző). A viteldíjat meghatározta a küldemény súlya – ezt „lat”-ban (1 lat = 17,5 g) mérték, valamint a címzettig megteendő postamérföldek száma (1 postamérföld = 7585 m). Többletdíjat kellett fizetni az ajánlott levelekért (ezt Recomandirt bélyegző vagy kézírás és Nota bene - Ne felejtse el! - felirat jelezte) és a térítvényes küldeményekért (ennek jelzése az Erga recepisse felirat). Magánemberek főként pénzküldeményeiket továbbították ilyen módon. Hivatalból díjmentesség illette meg az állami és egyházi hivatalok és a királyi udvar levelezéseit. A hivatalból megillető díjmentességet a feladó jegyezte fel a levél címoldalának bal alsó részére. (Ex offo, Hivatalból, In stricte offosis = szigorúan hivatalból felirat). A díjmentes levelek hátoldalán gyakran feltüntették a kifizetettnek vett szállítási díjat és a küldemény súlyát, mert a postamester eszerint kapott térítést a kincstártól. A sürgős leveleket Est, vagy Estafette felirat jelezte, díjáért alkalmanként meg kellett alkudni. A díj teljes egészében a postamestert, vagy a magánfutárt illette. A levélpapírt borítékformára kellett összehajtogatni, így vette át a posta.

III. Károlyt halála (1740) után leánya, Mária Terézia követte a trónon. 1748. december 14-én kiadott 17 pontból álló Postarendszabályában foglalta össze az akkori postai tevékenység, szervezet és szolgáltatás tennivalóit: a postamesterek, a postakezelők és postaszállítók kötelességeit. A befejező részben felhívta a vezetőket a postaszabályzat betartására, a szabálytalanságok azonnali jelentésére, a rendbontók szállításból történő kizárására és hatóságnál való feljelentésére.³

Bélyegblokk Mária Terézia postarendelete megjelenésének 250. évfordulójára (1998)

Halas postaállomás létrejötte és az első postamester

Magyarország területén a XIII-XVI. század jellemző hírvivői a marhakereskedésből élő mészáros céh tagjai voltak. A városi hatóságok tudták, merre indulnak, mely vidékre tartanak a mészárosaik, és ha volt hivatalos postájuk, rájuk bízták. A köznép is hozzájuk fordult, ha küldenivalója volt. S mert meg is fizették a szállítást, a mészárosoknak a posta pompás mellékjövedelmet jelentett. „...Halason mészáros céh nem volt, mert a mészárszéket a város monopóliumként kezelte választott székbíró felügyeletével, így a postázás kötelezettsége úgy a magyar, mint a török hatóságok parancsára a városi tanács kötelessége volt. Több fennmaradt okmány szerint karóbahúzás terhe alatt még háborús időkben is köteles volt a bíró jó postázókat és kémeket tartani és a pontos híreket közölni. Ez a postaszolgálat azonban rendszertelen, s többnyire az útlevelet kérő fuvarosok kötelessége volt, s az útjukba eső községek előljárásságai útján bonyolították le. Abban az időben minden

A kiskunhalasi posta története

Postaut a Duna-Tisza között 1788-ban

1789-ben II. József, a kalapos király felállította a Pest-Pétervárad kocsiposta vonalat, mely érintette Kunszentmiklóst, Szabadszállást, Izsákot, Soltvadkertet, Halast, Mélykutat, Szabadkát, Csantavért, Verbászt és Újvidéket. Az említett helységekben posta- és lóváltó állomások voltak: delizsánsz közlekedett hetente egyszer.⁸

Ekkor kezdte meg működését Halason az első postaállomás a postamester lakóházánál, amely a mai Szilády Áron utca 9-11. számú helyen állt. A két utcára nyíló tágas udvar alkalmas volt a lóváltás lebonyolítására.⁹

Halas topográfiai leírása 1797-ből így jellemzi Halas és a posta kapcsolatát: „Ezen Város a Pesti és Pétervári postátnak közepin vagon, és Pest felől Vadkert helységből 1 Statorul jön Halasra a posta, az hol az utazóknak Szükségekre, ezen útban az Városnak alkalmas Vendégfogadója vagon mint

közsegházán szakácsnöket és konyhát tartottak, s kölcsönösen megvendégelték a községek az átutazó hatósági kiküldötteket, így a postásokat is...”⁴

A XVI-XVII. században a leveleket többnyire utazók, futárok, vándorlegények továbbították. A XVIII. században viszont már kiépült a rendszeres postahálózat.⁵

Az 1788-ban kiadott - az osztrák császári és királyi postavonalakat bemutató - postatérképen a Duna-Tisza között hatalmas fehér folt látható. Ebben az időben Pest megye déli részén és Bács-Bodrog vármegyében csak néhány postahivatal működött. A Kiskunságot a postavonalak elkerülték „...Az 1700-as években Halas utolsó postája Buda volt. A Jászkun-kerületek hatósága hetenként egyszer lovas póstát indított a kerületbeli városok és falvak érintésével. A póstás egy körütert egy rénes forintot kapott, télen ötven dénárral többet...”⁶

1749-ben indított a királyi posta Buda-Szeged-Temesvár között postakocsi járatot. Ekkor Halas utolsó postája Félegyháza lett...”⁷

KÖZÖNSÉGES POSTA ÚTAK.			
Nro V.		Nro VI.	
Budáról Zemlinig.	Statio	Budáról Tainösváronra ált.	Statio.
Soroksár	1	Erdélybe.	
Latzháza	1 1/2	Soroksár	1
Kún Sz. Miklós	1 1/2	Óta	1
Szabadszállás	1	Ináca	1
Izsák	1	Óráku	1
Vadkert	2	Lajos	1
Halas	1 1/4	Hetskemét	1
g) Mély-Kút	1 3/4	Páha	1
h) Szabadka	2	Félegyháza	1
Csantavér	1 1/4	Péteri	1
Topolya	1	Kis-Telek	1
Kis-Hegyes	1	Szattymsz	1
Verbász	1	Szeged	1
Ó-Rér	1	Horgos	1 1/4
i) Péter-Várad	2	Kis-Kanizza	1
Pétska	2	Mohrin	1 1/2
k) Banovtze	2	Komló	1
Zemlin.	1 1/2	Csádát	1
	Statio 25 3/4	Kis-Betserek	1 1/4
		m) Tömörvár	1 1/4
		Réhas	2
		Kissző	1
		n) Lugos	1
		Boschor	1 1/2
		Facsot	1
		Kossova	1
		Csoszéd. Erdélyb.	1
			Statio 21 3/4

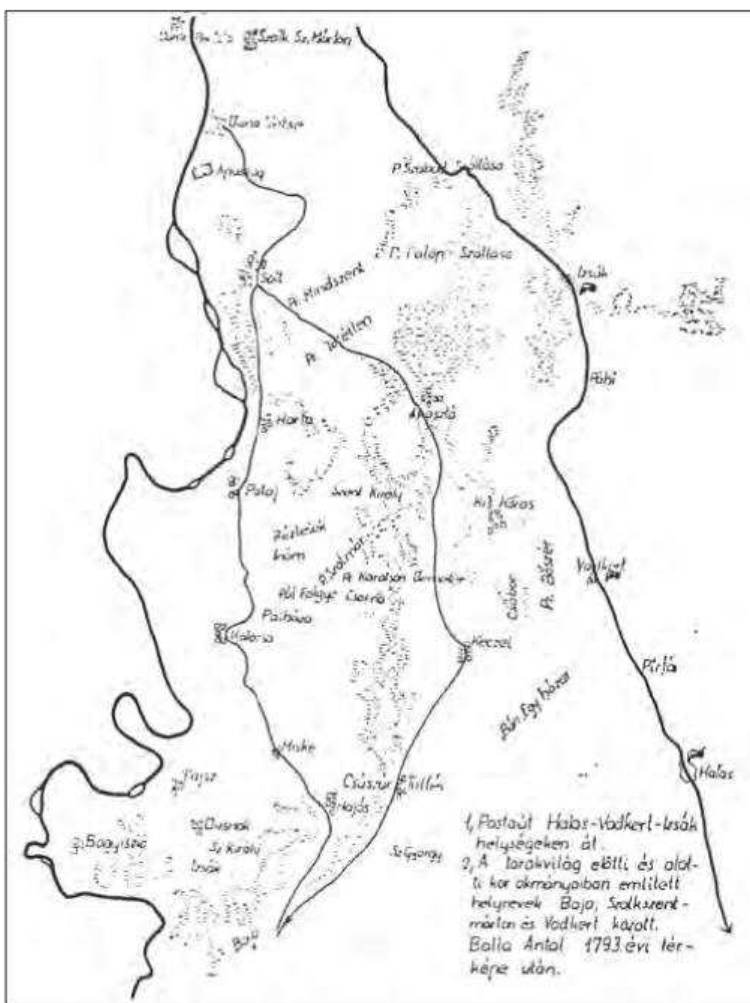
szinte a Városban benn is, innen pedig megy a posta Mélykútra 1 1/2 Statoria”.

A postakocsi útvonala a mai Köztársaság utca - Petöfi utca - Tó utca vonalában haladt, majd a tó mellett kanyarodott a mélykúti útra. Később áthelyezték a szőlők közé az Alsó hídon át, nagyjából a mai Kopolyai út vonalára. Az Alsó híd a mai Szász Károly utca végén, a Dong-éri csatorna hídja környékén volt. Kezdetben csak a szőlőkbe járást szolgálta, éjszakára a híd lezárták. A szőlőskertek védelme érdekében a Tanács szigorúan örködött, hogy „a szőlőkbe vezető híd ország útjának ne használják”. Ez nem lehetett könnyű, mert a várost nyugatról övező Halastón átkelni hosszú ideig csak itt, vagy észak, illetve dél felé, több kilométerrel hosszabb út megtételével lehetett. A híd egyébként fontos tájékozási pont is volt, mert a tőle északra fekvő területeket az „alsó híd feletti”, a délieket „alsó híd alatti” kifejezésekkel különböztették meg. Idővel csak az „alsó” ill. „felső” jelzők maradtak.

A külterületi helységnevekben ma is léteznek.

1803-tól a postakocsi már hetente kétszer, csütörtökön és vasárnap indult Pestről. Levélen és csomagon kívül utasokat is szállított. A vontatásra a postaállomásokon kötelező volt állandóan 4-6 pihent lovat készenlétben tartani. Ennek költsége a lakosságot terhelte. A városi tanács, hogy a lakosokat mentesítse e teher alól, megegyezett a postamesterrel, hogy a várostól keletre nem messze eső ún. Postakert, és a nyugatra eső Kobozi sikon lévő, összesen 30 hold területű kaszáló, az ún. Posta-kaszáló használata fejében ő maga állítsa ki a szükséges előfogatokat. Az egykori postakaszáló helye ma a Gubodi út közepe táján keletre elterülő lapos terület. A postakert (az 1864. évi térképen is szerepel) a korábbi városi kertészet területén volt. Helyén ma a KISZ-lakótelep épületei állnak.¹⁰

Postamesteri tisztséget 1791-ig kizárólag nemesek tölthettek be. 1789-től pénzbiztosíték letétele is kötelező volt. A megfelelő vagyoni helyzet mellett az alkalmasság feltétele volt az állammal szemben tanúsított szolgálatkészség, az aktivitás és feddhetetlen erkölcs, valamint a latin és a német nyelv ismerete.

**Postaút Halas-Vadkert-Izsák helységeken át
(Balla Antal 1793)**

A fennmaradt korabeli posta-kezelői eskü szövege hűen tükrözi az uralkodó által a postai személyzettől elvárt magatartást:

„Én ... ezennel esküszöm a mindenható Istenre, s hűségemre és hitemre fogadom, hogy dicsőé-
gesen uralkodó felséges ... ausztriai császárnak, Magyar- és Csehország Királyának, valamint leg-
kegyelmesebb urunknak, fejedelmünknek örökkön híve maradok, a reám bízott ... posta kezelést,
tisztséget, a legfelsőbb közhivatal szolgálatát szabályszerűleg s az utasítások értelmében hűen és
szorgalmasan viszem, a postahivatalra bízott e legfelsőbb szolgálatot illető szerekre, nyálábokra és
bármivel terhelt levelekre az e részbeni rendelvények szerint a leggondosabban fogok felügyelni,
a közönség iránt mindenkor teljes illedelemmel viseltetni, a hivatal ügyeiben titkokat szükséges
hallgatagsággal meg fogom tartani, a leveleket illető feleknek feltartóztatás nélkül kezőkhöz juttatom,
a levelekért nagyobb váltságot, mint amennyi a vitelbér lajstromba meg van szabva, nem követel-
lendek, sem valami szín alatt nem zsarolok ki, az átadandó leveleket avatatlan személyeknek elő
nem mutatom, azokat bemutatni nem engedem, sem alkalmat nem nyújtok arra, hogy egyik
a másíknak a levelezését kitudhassa. A posta menetét teljes szorgalommal előmozdítom, az ezen
postahivatalnak bevett jövedelmeiről lelkiismeretesen adok számot s a pénzt a főpénztárba bekül-
dendem. A legfelsőbb határozat nélkül szabad levelezést nem engedek, ily szabadságot önügyem-
ben sem fogok bitorolni. A nagyméltóságú Magyar Királyi Helytartótanács, mint az ország posta-
intézete kormányzószéke s a kerületi posta főtisztviség, mint előljáráskom iránt úgyszintén az illető
postamester, mint közvetlen uram iránt mindenkor tartozó tisztelettel és engedelmisséggel fogok
viseltetni, a hozzám intézendő felsőbb rendeleteket, utasításokat a posta főtisztviségi intézkedéseket
hűen hajtandom végre, minden veszélyes törekvéseket, s mind azt, ami a posta intézet ügyének
ártalmára lehetne, kellőképpen kikerülendem és feljelentendem és tisztségem e kötelezettségének
teljesítésében semmi módon nem engedem magam gátoltatni. Végére esküszöm, hogy semmi bár-
milyen néven nevezendő titkos társulatnak sem a hazában, sem külföldön tagja nem vagyok,
s magamat ily szövetségbe bevonatni nem engedem, Isten engem úgy segítsen.”¹¹

nemes Péter Ferenc képmása (1779)

Halas első postamestere nemes Péter Ferenc (1757. júli-
us 30-1821. február 5.), a város legtehetősebb embere volt.
Halason született, alsó iskoláit is itt végezte. Bécsben tanult
jogot, majd 1776-1778 között gyakornoki éveit töltötte.
Jelentős birtokán gazdálkodott, mellette különböző hivatalo-
kat viselt. Halason hosszú évekig szenátor volt. 1783-tól Kis-
kun-kerületi esküdt. 1789-1807 között postamester. 1795-től
nádori táblabíró. 1812-ben megkapta a királyi udvarnok cí-
met. 1795-ben és 1812-ben a nádornál, 1814-ben a császárnál
járt audiencián. 1814-1819 között írta a Péter családkönyvet,
a családjáról és életéről szóló magyar nyelvű visszaemléke-
zést. Síremléke a régi református temető 1990-ben felállított
sírkövertjében látható. A temető egyetlen latin nyelvű sírfeli-
rata magyarul így hangzik: „Itt nyugszik Péter Ferenc királyi
kamarás, a Jász és Kun kerületek nádori, Bács és Csongrád
megyék törvényszéki táblabírája, az Alsóbaranyai és Bácsai
egyházak főgondnoka, aki a hitéhez és Istenhez hűségesen,
hazája szeretetében, a közösség szolgálatában, feleségével,

Tóth Judittal töltött 40 évi boldog házasság után, 64 éves korában, 1821 február 5-én elhunyt.”¹²

Postamesterek a Szekér családból (1809-1902)

A postamesteri címet 1809-ben Szekér András nyerte el. A következő 93 év alatt a család három nemzedéke követte egymást a postamesterségben. Szekér Andrástól fia, Szekér Sándor (1788-1860) vette át a tisztséget. Síremléke a régi református temető 22. táblájában található. Felirata: „Itt nyugszik id. Szekér Sándor kir. postamester életének 72-dik évében 1860. Mártius 31-dik napján elpihent teteme”. Ifjabb Szekér Sándor (1826-1902) okleveles mérnök volt a családból a harmadik, egyben utolsó postamester. Az ő síremléke a régi református temető 53. táblájában található.

A Szekér család munkásságának idején az ország életében és a posta keretein belül korábban elképzelhetetlen fejlődés következett be. Az 1830-as években korszerűsítették a postakezelés szabályait. Ekkor tették kötelezővé a levélgyűjtő szekrények felállítását, valamint a levelek házhöz-kézbesítését. A házhöz-kézbesítés csak a helybeli levelekre vonatkozott, a környező településeken lakók, mint korábban mindenki, a postán érdeklődött, hogy érkezett-e levele. A házhöz-kézbesítést szívesen vállalták a postalegények, hiszen annak díjából (1-2 ezüst krajcár) ők is részesedtek. A kézbesíthetetlen, vagy a címzett által át nem vett leveleket három hónapig őrizték (az átvétel megtagadásának okát a címzett saját kezével és aláírásával köteles volt feljegyezni magára a levélre), majd visszaküldték az indító állomásra, ahol kifüggesztett hirdetőnyelven tudósították a közönséget az átveendő levelekről (később ezek jegyzékét a hírlapokban is közzétették). A megmaradtakat egy hónap múlva a kerületi postaprefektúrákon keresztül Bécsbe küldték megsemmisítésre, elégetésre. 1830-tól a feladó rendelkezhetett úgy is, hogy levelét postán maradóként (poste restante) kezeljék.¹³

A magyarországi postaszervezet a levélforgalomban a 18. század ötvenes éveitől kezdett a küldeményeken bélyegzőlenyomatot alkalmazni. Korábban a feladás helyét kézírással tüntették fel. A korai bélyegzők ún. sorbélyegzők voltak: két fa-, vagy fémléc közé különálló betűket raktak be, és csavarral összeszorították. Halas első ismert postai bélyegzője keretvonal nélküli sorbélyegző volt. Két változatban készült: „HALLAS” és „v HALLAS” (v=von, német szó, Halasról származó) felirattal. A bélyegző lenyomata kizárólag a bélyegelőtti leveleken fordult elő.¹⁴

Ugyancsak „HALLAS” felirattal készült bélyegzőt használtak 1839-1849 között, de ez már körbélyegző volt, stilizált pálmaleveles (palmettás) díszítéssel, közepén a dátum cserélhető betétszámmal, tört alakban szerepelt. A nevezőben az aktuális hónap, a számlálóban a nap. Az évszámot ekkor még nem jelölték. Ez a bélyegzés bélyegelőtti leveleken és osztrák kibocsátású bélyegeken fordult elő.

1848-ban függetlenné vált a magyar postaigazgatás. Klauzál Gábor miniszter első intézkedései között rendelkezett a levéltitok védelméről, csökkentette a levéldíjakat. A postai kifejezések nyelve magyar lett: Recommandirt helyett Ajánlott, Franco helyett Bérmentve kifejezést kezdtek használni. Rendelet született a magyar nyelvű bélyegzők és magyar címerrel ellátott pecsétnyomók használatáról. Az 1848. évi III. törvénycikk értelmében a postamestereknek, helyetteseiknek és ellenőreiknek a magyar alkotmányra kellett felelősködni.

HALLAS v HALLAS

Halas postaállomás első ismert bélyegzője

Halasi
postabélyegző
1839-1849

Than Mór bélyegterve (1848)

A Magyarországon 1850-ben bevezetett postabélyeg a posta levélre ragasztott elismervénye - nyugtája - volt, amely igazolta a küldemény postai díjának kifizetését, egyben jelezte annak nagyságát is. Ausztria és Magyarország területén is az osztrák posta bélyegeit használták. Ma már csak a felvételkor alkalmazott bélyegzőlenyomat alapján dönthető el, hogy magyar vagy osztrák területen kezelték-e a küldeményt. 1817-től egészen 1842-ig hétézónás díjrendszer volt érvényben. 1842-től kétezónás díjrendszert vezettek be: 10 mérföldig 6, azon túl 12 krajcáros díjjal. Az 1848-as forradalom és szabadságharc idején háromzónás rendszerre tértek át: 10 mérföldig 2 krajcár, 10 és 20 mérföld között 6 krajcár, azon túl 10 krajcár lett a - legfeljebb fél lat súlyú - levelek díja. 1849. május 31-e után a viteldíjak 3, 6 és 9 krajcárra módosultak.¹⁶

1853-ban megépült a Cegléd-Szeged vasútvonal, a postaküldemények szállítását a vasút vette át. 1854-ben a Pest-Szeged és a Pest-Pétervárad (újvidéki) kocsiposta járatokat megszüntették. Ugyanekkor megszervezték a Kistelek-Kiskunmajsa-Mélykút-Baja közötti kocsiposta vonalat hetente kétszeri járatral. 1856. áprilisában a halasi posta elosztó postahivatal lett, Kisszállás, Szabadka, Keczel és Soltvadkert felé is indított járatokat. Székér Sándor postamester postaigazgató címet kapott.¹⁷

1859-től bevezették a levelek expressz kézbesítését, 1860-tól a csomagok utánvételes kezelését. Erre az időre esett a betyárvilág „aranykora” is. A vármegyék által üldözött rablók a megszerezhető pénz reményében valóságos háborút folytattak a postajáratok ellen. Nem kimélték sem a postások, sem a kísérő katonák, de még az utasok életét sem. 1863. május 2-án Bogár Imre és bandája a halasi határban megtámadta a postakocsit, lelőtte a bakról a kísérő katonát, de a kocsisnak sikerült elmenekülni.¹⁸

A szabadságharc leverése utáni történelmi körülmények 1867-re vezettek el oda, hogy Magyarország államisége a kiegyezéssel és I. Ferenc József magyar királlyá koronázásával helyreállt. Az 1867. évi kiegyezési tárgyalások során, hosszas alkudozások eredményeként a magyar posta igazgatása ismét a magyar kormány kezébe kerülhetett. Bár a posta nyelve magyar lett, a megmaradt németajkú postamesterek kedvéért a posta hivatalos lapját még tíz éven keresztül két nyelven jelentették meg.

Felmerült a feladáskor megfizetett postai díj igazolására - angol mintára - a postajegy (postabélyeg) bevezetésének terve is. Than Mór festőművész bélyegtervét a Bélyegmúzeum őrzi. A rajzot már a gyártáshoz készítették elő, de a szabadságharc bukása miatt kiadására mégsem kerülhetett sor.¹⁵

Halason 1849-től 1902-ig használták a következő - a helynevet már magyar nyelven jelölő - bélyegzőt. A bélyegzés osztrák kibocsátású bélyegeken nem fordult elő.

Halas postabélyegző
1849-1902

A szabadságharc leverése után a független magyar közigazgatás megszűnésével a postai hivatalos nyelv ismét a német lett, az állami intézményekbe osztrák hivatalnokokat ültettek. Halason nem történt változás a postamester személyében.

RENDELVÉNYEK

a

magyar posta-hivatalok számára.

Szerkesztve a kereskedelmi ministeriumba.

I. SZ.

Szerda, Május 1-jén 1867.

Tartalom: Körrendelet.

A posta- és távirdai hivatalokhoz.

A kormány az előleges intézkedések időtígénylő keresztülvitele után a magyarországi és erdélyi posták és távirdák igazgatását mai nap átvette.

A nemzet egy régi óhajtását látja ezáltal teljesülni, s valamint azt örömmel üdvözlendi kétségkívül, úgy hazafi készséggel ismerendi el, hogy a hazai posták és távirdák intézete e szerint a felelős kormányzat ágai közé felvétetvén, annak a nemzet osztatlan rokonszenvében kell részesülni — azon mértékben, melyben az a többi érdekek között oly fontos és naponkint fejlődő közérdeket képvisel.

An die Post- und Telegraphen- Aemter.

Die Regierung hat nach der, längere Zeit in Anspruch nehmenden Durchführung der vorläufigen Verfügungen die Verwaltung der Posten und Telegraphen übernommen.

Die Nation sieht hierdurch einen alten Wunsch in Erfüllung gehen, und so wie sie denselben ohne Zweifel mit Freuden begrüßen wird, so wird sie mit patriotischer Bereitwilligkeit anerkennen, daß, da somit das Institut der vaterländischen Posten und Telegraphen unter die Zweige der verantwortlichen Verwaltung aufgenommen wurde, dasselbe der ungetheilten Sympathie der Nation theilhaftig werden muß — in dem

1867. május 1-jétől tíz éven át két nyelven jelentek meg a postai rendeletek

1867-től 1886-ig használatban volt „HALAS” helynévvel olyan körbélyegző is, amely háromsoros dátumjelzést tartalmazott.¹⁹

1867. május 1-jén a Magyar Posta önállóvá vált ugyan, de mivel nem volt lehetősége magyarországi bélyeggyártásra, az új bélyegeket továbbra is Ausztriától kellett megrendelnie. 1867-1871 között az osztrák és a magyar posta ugyanazt használta osztrák, illetve magyar bélyegként. Az 1867-es bélyegek 3-25 krajcáros bélyegeinek színével egyező díjegyves (bélyegbenyomásos) borítékok is készültek, többféle hajtóka-formával és zárópecséttel. A 2 krajcáros bélyegképpel - a világon elsőként - 1869. október 1-jén a Monarchia területén „levelezési lap”-okat (Correspondenz karte) adtak ki. A Magyarországon kiadott magyar és német nyelvű levelezési lapokra egyaránt a magyar, míg az Ausztriában kiadottakra az osztrák címet nyomtatták. Dr. Emanuel Hermann - a Bécsújhelyi Katonai Akadémia közgazdasági docensének - ötlete egyszerűbbé és olcsóbbá tette a levelezést. Hamar közkedvelté vált és

Halas bélyegzője
1867-1886 között

rövid időn belül elterjedt Európa számos országában, sőt a többi kontinensen is.²⁰

Fent: az első levelezőlap (balra magyar, jobbra német nyelven)

Balra: emlékbélyegzés a levelezőlap megjelenésének 100. évfordulója alkalmából (Bécs, 1969)

A Magyar Állami Nyomda 1870-ben történt megalakulásával nyílt lehetőség magyar bélyegek és bélyeges értékcikkek hazai gyártására. A terveztetés már 1869-ben megindult, mivel a bélyegeket 1871. január 1-jével kívánták megjelentetni. A bírálók azonban az érték cikk mintapéldányát nem tartották megfelelőnek, ezért a levélbélyegek, valamint a díjjegyes (bélyegbenyomásos) borítékok megjelentetését nem engedélyezték. A próbaképpen előállított kb. 8 millió darabot megsemmisítet-

Az első magyar postabélyegek (1871)

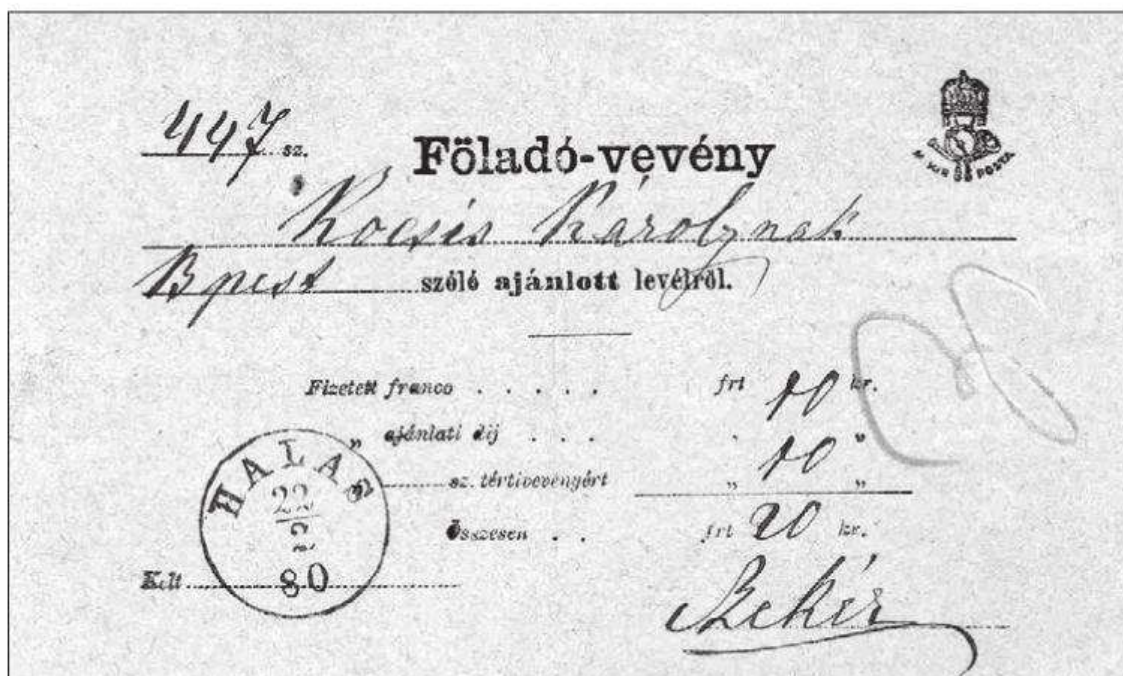
ték. A legsúlyosabb kifogás az uralkodó arcát borító foltok („himlőhelyek”) miatt merült fel. A bélyegekből a véletlen folytán néhány darab mégis fennmaradt. Ezek tekinthetők tulajdonképpen az első hazai előállítású bélyegeinknek. A jóváhagyott új kiadás hivatalosan május 1-jével került forgalomba. Nyár elején helyezték üzembe az Állami Nyomdában azt a réznyomó gépparkot, mellyel a korábbi könyomatónál sokkal esztétikusabb bélyegeket tudtak előállítani. Első bélyegek az uralkodó képmásával készültek.

A kiskunhalasi posta története

1874-től kerültek forgalomba a levélborítékot ábrázoló „MAGYAR KIR. POSTA” feliratú ún. „színesszámú krajcáros” bélyegek. 1888-ig csupán 5 féle címlet létezett, 1888-tól a címletek száma 14-re emelkedett, az össznévérték a korábbi 40 krajcárról 580 krajcára emelkedett. A változtatást a levélposta, kocsiposta és a távirda egyesítése miatt megnövekedett bélyegigény indokolta. ²¹

Levélboríték rajzú bélyegek (1874)

Halasi feladóvevény, 1880. február 22.

Halas város már 1868-ban bejelentette igényét napi postajáratra, de megvalósítására egészen 1882. december 5-éig, a Budapest-Szabadka vasútvonal üzembe helyezéséig nem került sor.

A halasi posta melletti táviróforgalom 1884. május 1-jei megindításához a város 500 forinttal járult hozzá. A távirószolgálatot korábban a vasútállomás látta el. „A város már tíz évvel a vasútépítés előtt kérte a Kiskőrös-ig kiépített távirdavonal meghosszabbítását, de a Temesvári Postaigazgatóság Bajával kívánta Halast összekötni. Feltételként 4000 forint hozzájárulást és egy távirótiszt teljes ellátását kérte. Ezt a város nem volt hajlandó teljesíteni.” ²²

1886-ban a Fő utcában (ma Köztársaság utca), Árvay Lajos boltjának a falán helyezték el a város első utcai levélgyűjtő szekrényét. ²³ (Kép a következő oldalon!)

Képeslap a város első utcai levélgyűjtő szekrényével

M. KIR. POSTATAKARÉKPÉNZTÁR.

Takarékossági tizparancsolat:

1. Dolgozz és keress.
2. Élji beosztással.
3. Jegyezd a kiadásaidat és vedd össze bevételeiddel.
4. Tartózkodj a felesleges kiadásoktól.
5. Tégy félre nem várt kiadásokra.
6. Szerezz takarékettkönyvet.
7. Biztass másokat is takarékosagra.
8. Szeresd otthonodat és törekedj családi házat szerezni.
9. Gondolj öreg napjaidra.
10. A takarékoság hazafiság.

1886. január elsejétől önálló jogi személyiséggel, állami kezelés és jótállás alatt álló pénzüzetként megkezdte működését a Magyar Királyi Postatakarékpénztár. A posták által végzett közvetítő szolgálat hamar közkedveltté vált, és rendkívüli forgalmat hozott. A szolgáltatások köre 1887-től csekk-közvetítési teendővel bővült. ²⁴

A tevékenységbe bekapcsolódott kiskunhalasi postát 1886. február 1-jével kincstári kezelésbe vették. 1888. március 1-jétől azonban ismét postamesteri hivatal lett, és maradt egészen 1928-ig. ²⁵

A tevékenységbe bekapcsolódott kiskunhalasi postát 1886. február 1-jével kincstári kezelésbe vették. 1888. március 1-jétől azonban ismét postamesteri hivatal lett, és maradt egészen 1928-ig. ²⁵

Fent: a Magyar királyi Postatakarékpénztár címertáblája a postahivatalokon

Balra: takarékosági tizparancsolat a posta-takarékettkönyv hátsó borítóján

1888-ban megindult a távírda- és postatiszt-képzés. Tantárgyai: postatakarékpénztár, számvitel, kémia, gép- és kapcsolástan, távírda- és távbeszélő szolgálat, posta-távirda berendezések.

A postakezelésben 1891-től a korábbi tételes nyilvántartás helyett engedélyezték a sommás kezelést, valamint elrendelték az indigó használatát. 1894-ben a Kereskedelmi Minisztériumon

A kiskunhalasi posta története

belül külön Posta- és Távírda-Vezérigazgatóságot hoztak létre, amely mind a belső igazgatást, mind a nemzetközi postai kapcsolatokat önálló hatáskörrel intézte. Ebben az időben a Magyar Posta minden szempontból nyugat-európai színvonalra fejlődött.

1888-1894 között a halasi posta forgalom a dinamikusan emelkedett:

Év	1888	1894
Jövedéki bevétel	7431 forint	9379 forint
Évdíj	1450 forint	1820 forint
Irodai díj	180 forint	220 forint
Kézbesítési díj	288 forint	300 forint
Szállítási díj	500 forint	500 forint

A halasi postamester által alkalmazott kiadók száma is tükrözi a feladatok szaporodását. Posta-kiadó volt 1888-ban: Müller Sz. Papp Ilona, 1894-ben: Mildschütz Adolfina és Nagy Mária., 1896-ban: Mildschütz Adolfina, Nagy Mária és Nagy Róza.

1897-től 1902-ig halasi postán a magyar postaigazgatás második legnagyobb típuscsoportjába tartozó bélyegzőt használták. Az évet, hónapot és napot feltüntető számok és betűk kézzel cserélhetők voltak. A napszak jelölésére „N” nappali (reggel 6 órától este 6 óráig) és „E” éjszakai (este 6 órától reggel 6 óráig) jezés is felkerült. A bélyegző ára a betétekkel együtt 8 forint 60 krajcár volt.

A betétszamos bélyegzők a kellő szilárdság hiányában viszonylag hamar elromlottak, lenyomatuk elmosódott, sok esetben olvashatatlan volt. Ennek kiküszöbölésére a nagyobb forgalmú postamesteri és az összes kincstári hivatal részére acélból készült, kerékrendszeres hely- és kelet-bélyegzők használatba vételét rendelték el. Ezek a bélyegzők már darabonként 19 forint 50 krajcárba kerültek. Több bélyegző használata esetére A, B, C stb. ellenőrző betűjellel való megkülönböztetést is bevezették, hogy a bélyegző használatával történő visszaélés esetén utólag behatárolható legyen, kinek az őrzetében lévő bélyegzővel követték el.

A tiszta olvasható lenyomat biztosítására elrendelték a kopott vésetű bélyegzők kiélesítését, illetve mélyebbre vésését. Külön utasítás jelent meg a bélyegzők tisztántartására és kellő alkalmazására vonatkozóan:

„Minthogy hiányos betűzés (bélyegzés - a szerk.) nem származik kizárólag a postaközegek hanyagságából, hanem inkább azon körülmény következtében, hogy a postahivatalok nem ismerik a betűzésre szükséges eszközök tisztántartásának módját, a következő utasítás adatik ki:

1. A bélyegzőket mindennap meg kell tisztítani és pedig a következő módon: a bélyegző betűs lapjára kőolajat kell csöppenteni a célból, hogy az a betűk és számok közötti hézagokba száradt port, festéket és foszlányokat feloldja, s miután ez megtörtént, a bélyegzőt külön e célra tartott kefével meg kell kefélni úgy, hogy minden maradék, mely az előbbi kezeléssel visszamaradt, eltávolíttassék.

1897-1902

A kiskunhalasi posta története

2. Hogy a betűzésre használt festék a festékpárnán meg ne sűrűsödjék és így a betűzést meg ne nehezítse és a bélyegzőket be ne piszkolja, szükséges, hogy a festékpárna felső része középminőségű posztóval legyen bevonva. A festékpárna felszínére öntessék naponként néhány csepp festék, mely festék kefével egyenletesen dörzsöltessék el...”²⁶

A halasi m. kir. posta- és távirdahivatal személyzete:

Nagy Mária
m. kir. posta és táv. kiadó,
postamester helyettes.

Mildschütz Adolfin
m. kir. posta és táv. kiadó.

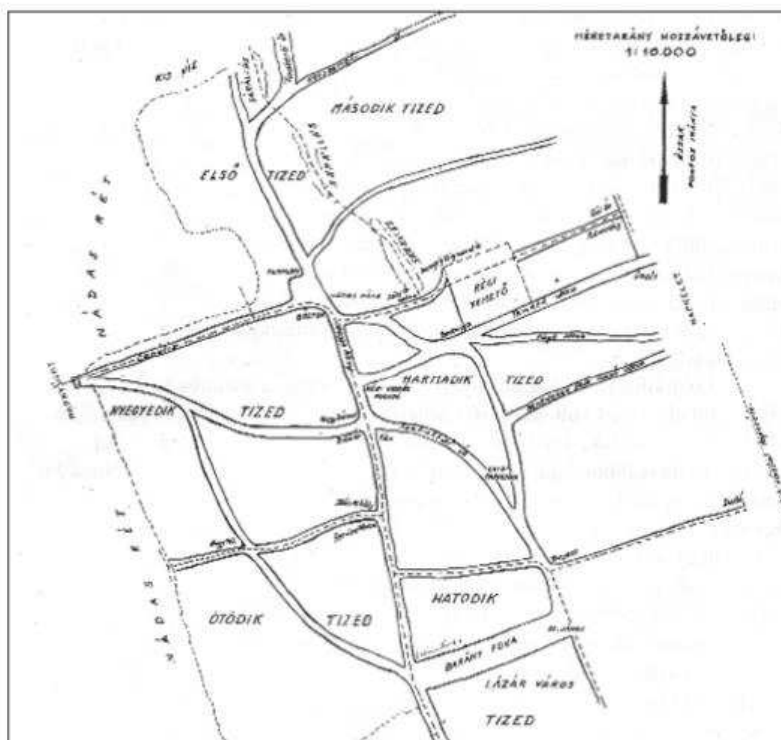
Nagy Róza
m. kir. posta és táv. kiadó

Szekeér Sándor
m. kir. postamester.

A Szekeér-család utolsó postamestere ifjabb Szekeér Sándor okleveles mérnök volt, aki 50 évet töltött postai szolgálatban. 1896-ban a Magyar Királyi Postamesterek és Kiadók Millenniumi Emlékalbumának kiadásához az ország postásaitól fényképet kértek be. Egyedül a halasi postamester küldött olyan felvételt, amelyen együtt látható hivatalának alkalmazottaival. Sajnos, életrajzi adatokat nem közöltek magukról.

1896-ban megkezdtek a géprendszerű levélszekrények használatát, a távirat-kézbesítés gyorsítására kerékpárt kaptak a kézbesítők.

A postaigazgatóság 1898-ban kérte a város vezetésétől az utcák elnevezését. A lakóházakat már 1786-ban az első kataszteri felmérés alkalmával sorszámmal látták el. Ekkor 1039 lakóház volt Halason. Az ingatlanok pontosítása kezdetben a hivatalos iratokban is a tulajdonos nevével, később a tized számával (a város területe előbb négy, majd hat tizedre volt felosztva), és a közvetlen szomszédok megnevezésével történt. 1850. március 4-én császári pápens rendelte el a lakóházak megszámozását, az utcák elnevezését

Kiskunhalas belterülete tizedekre osztva (1821)

és az utcasarkokon névtáblák elhelyezését. A házakat az első tizedben megkezdve folyamatosan emelkedően számozták. A házszám és a tizedszám elég pontos útbaigazítást nyújtott, tulajdonképpen nem is hiányzott az utcanév.²⁷

Hogy milyen címzés alapján lehetett akkoriban tájékozódni, kitűnik a Halasi Újságban megjelent korabeli ingatlanhirdetésből: „Legifj. Práger József a III. tizedben 925. számú ház....” A város első utcanév-tervezetét Ledényi Ferenc városi mérnök készítette. A hivatalos névadás azonban csak 1898-ban történt meg, amelyről a helyi lap ekképpen tudósított: „Megdöbbszentő eset történt a héten városunkban. - A helybeli postahivatal ugyanis egy miniszteri rendeletre hivatkozva, arra kérte átiratilag a rendőrkapitányi hivatalt, hogy a város utcáinak és tereinek neveit vele hivatalosan közölje. - A városházánál majd hanyatt estek erre a különös kívánságra.” A névadás azonban ezután rövid időn belül megtörtént. A bizottság munkáját a helyi lap „keresztényi kultúrmisszió”-ként értékelte.²⁸

1900. január elsejétől új pénzrendszert vezettek be. A krajcárt a fillér, a forintot a korona váltotta fel 1:2 átszámítási aránnyal, azaz 1 krajcár 2 fillért, 1 forint 2 koronát ért. (1 korona = 100 fillér, 1 régi krajcár = 2 új fillér) Az áttérés a postabélyegeknél és a díjjegyes értékcikkekénél is új címletek kibocsátását tette szükségessé. Az átszámítással szeptember 30-áig tartó türelmi időn belül lehetőség volt a régi krajcáros és az új filléres címletű bélyegek vegyes használatára.²⁹

Szekér Sándor és kiadói bizonyára jót mulattak a Posta és táviró évkönyv 1901. évi számában megjelent anekdotán:

A halasi posta Bessenyei Ferencztől

Korunk átka az idegesség. Azt mondják, hogy ennek a veszedelmes betegségnek az elterjedéséhez nagyban hozzájárult a posták és távirdák fejlődése. Elhiszem, mert ismerem magamon kívül néhány tucsat embert, a kinek a reggelije sem esik jól, de le se tud hozzá ülni, hogy ha a postás a megszokott rendes időben nem hozza az ujságokat.

Édes jó istenem! Milyen áldott jó állapotok között éltek az öregeink. Hogy ha Kecskeméten december havában leégett vagy nyolcztvan ház, biz annak a híré a szomszéd Halas városában csak a jövő évi márczius havában tudtuk meg, a mikor a kecskeméti csizmadiák a tavaszi vásárra jöttek. No volt is kérdezősködés, hogy melyik utcában ütött ki tűz? Nem égett-e le a Sárközy, Szeless, Hajós, Tormássy stb. atyafiak közül valakinek a háza! Dehogy égett, dehogy égett, hiszen akkor csak írtak volna levelet, hiszen van Halason posta, az pedig csak kézbesítette volna.

Hát hiszen írhattak biz azok, de az meg már nem volt ám bizonyos, hogy a halasi posta kézbesítette volna a levelet!

Nem kézbesítette volna? Kérdi most a fegyelmi eljárás damoklesi kardja alatt álló postahivatalnok, vagy kézbesítő.

De nem ám, mert akkoriban és nem egyszer, hanem nagyon gyakran megtörtént, hogy az adresszáltaknak a levelei, kivált, hogy ha kissé terjedelmesebbek voltak, a kuczkóba kerültek és pedig oda kerültek azért, hogy a tejes köcsögöket letakarják velök. A jó vaskos levelek igen jó médiumok voltak erre s bizony azok alól fölőzték le a tejföl és azok alól töltögették ki a túrónak való megaludt tejet. Minthogy pedig a postamesteréknél minden nap fejtek és a köcsögöket minden nap új köcsögök váltották föl, hát bizony néha heteken keresztül szolgáltak azok a levelek köcsögfödökként s némelyik csak akkor került le, mikor valami fuvarostól izent a levélíró a címzettnek, hogy miért nem válaszol már a levelére.

A kiskunhalasi posta története

Na hát olyan idők és viszonyok között nem is igen lephette meg az idegesség az embereket. Azóta a postahivataloknak ezrei és ezrei keletkeztek és bámulatós, de egyszersmind dicsérendő dolog is, hogy ma kevesebb a panasz a postahivatalokra, mint hajdan, a mikor csak a városokban voltak postahivatalok.

Az igaz, hogy most nem is rakják a tejes köcsgőkre, mert ha tennék, hát majd be is szüntetné Szalay Péter ő méltósága a postai tejcsmokot. (Posta és táviró évkönyv 1901)

A köztisztelőben álló postamestert halála után Kiskun-Halás Helyi Értesítője meghatóan búcsúztatta:

„A jó öreg postamesterünk, id. Szekér Sándor e hó (1902. szeptember) 9-én 76 éves korában meghalt. Vele egyike költözött el azoknak a kötelességtudó, régi alakoknak, akik választott hivatásukban egész életen át szívesen kitartanak. Mérnöki oklevele volt ugyan, de hajlamát követve inkább átvette apjától a halasi postahivatalt. És vezette azt félszázadon át, nyomon kísérve itt azt a mesés átalakulást, fejlődést, melyen a forgalom és a postaszolgálat ez idő alatt végigment. Kezdve a patriarkális időtől, amikor az utcák csendjében messzehangzó, ábrándos dallamú kürt jelezte hetenként kétszer (Majsa és Mélykút felé) közlekedő postakordé indulását-érkezését, mely szép csendes tempóban szállította a boritéktalan, becsületes nagy árkusból összehajtott, tél-túl spanyolviaszkkal beragasztott, nem bélyeggel, hanem távolság szerint változó készpénzgarasokkal bérmentett néhány levelet, melyek között elvétve akadt egy-egy receficés (mai nevezet szerint ajánlott), egészen a mai fejlődésig, amikor a napjában hatszor berobogó vonat ontja és viszi a levelek, utalványok, csomagok, hírlapok és – anzikszkártyák (képes levelezőlapok) ezreit, - amikor a berregő gép végtelen szalagra szaporán kopogja az egymást érő sürgönyöket és amikor a lázas munkába bele-belecsilingel a fránya-csuda telefon. A jó öreg évek óta bénult tagokkal és világtalanul a munkában részt nem vehetett ugyan - mégis élete végéig érdeklődő figyelemmel kísérte ezt a fejlődést, s gyakran láthattuk őt karosszékében ülve, amint egyik-másik postáskisasszonykával referáltatta magának az újabb, meg újabb posta rendeleteket...”

Szekér Sándor valóban nagy idők tanúja lehetett, hiszen a XIX. században, melyet szinte végigélt, forrt a társadalom, a műszaki találmányok sokasága jött létre, melyeket a magyar posta sok más országot megelőzve vett használatba.

Halás utolsó postamestere (1902-1928)

Halás utolsó postamestere 1902-től 1928-ig Kutséra Vince volt. Személyéről, tevékenységéről sajnos, nemigen maradt ránk dokumentum.

1902-ben az ország településneveit törzskönyvbe foglalták. Ettől kezdve a város neve hivatalosan Kiskunhalás lett. A postának is új bélyegzőket kellett készíttetni Kiskunhalás felirattal. A bélyegzőkön a korona kétféle ábrázolással látható: öblösen és egyenes talppal. A dátum-rész korszerű kerérendszerű.

Kiskunhalás postabélyegző kétféle koronaábrázolással
(a jobb oldali reprodukció Balogh József kéziratából)

A kiskunhalasi posta története

1903-tól vezették be az elégtelenül bérmentesített, vagy pótdíjas küldemények hiányzó díjának a címzettől való beszedését elősegítő portóbélyeget. A kibocsátott 9 címlet névértéke: 1 fillértől 100 fillérig terjedt. 1900 és 1916 között a postai díjak gyakorlatilag nem változtak, de az első világháborúval az inflációs folyamatok már elkezdődtek.³⁰

Az 1909. évi Magyar Posta, Távirda- és Távbeszélő statisztikai évkönyvben fellelhető adatok szerint a kiskunhalasi postahivatal a Budapesti Posta- és Távirdaigazgatósági kerülethez tartozott. További adatai:

A távbeszélő megnyílt: 1909. január 19-én (A közvetlen bekapcsoláskor 6 előfizető volt.)

Osztályba sorolása: I.o., ellenőrzése alá tartozik 1 postaügynökség.

Külterülete: 20, levélgyűjtő szekrények száma 9, érték cikk elárúsítók száma 17.

Távbeszélő központ: 1, nyilvános állomás: 1, előfizetői állomás 27., mellékállomás: 1

Személyzet: 6 fő tiszti és 12 fő szolgál, küldönc, kézbesítő (ezek közül 1 fő a távirdánál, 1 fő a távbeszélőnél).

Fenntartott járat: helyben kocsijárat napi 1 / 5-ször, gyalogjárat napi 1 / 2-szer

Kocsik száma 1. Lovak száma 1.

Postát vasúttal indít napi 7 alkalommal, érkeztet napi 7 alkalommal

Napi érkezett zárlat: 9. Napi indított zárlat: 10

Kézbesítő kerületek száma 4. Kézbesítés száma naponta 3

Távíró vonal: 3. Távbeszélő vonal: 1. Távirda írógép: 2. Távbeszélő készülék: 29

Forgalmi adatok

	Levél	Ajánlott	Csomag és pénz	Távírat	Posta- utalvány
Felvett	303 992	15 030	26 220	8976	23 137
Érkezett	416208	16 663	25 959	11 305	29 256
Átmenő	nincs adat	113	490	4 373	nincs adat

Díjköteles nyilvános telefon-beszélgetés: távolsági 1423 db, helyi 12 db

Telefon előfizetők egymás közötti forgalma: 59130 db helyi beszélgetés

A hivatal éves jövedéki bevétele: 59 477 korona (ebből távíró 7460, távbeszélő 4479 korona)

A postamester járandóságai 1928-ban:

Fenntartási átalány	21438 korona
Szállítási átalány	2208 korona
Kézbesítési átalány	4224 korona
Kocsijavítási átalány	67,20 korona
Faluzó levélhordó átalány	230,40 korona
Kézikocsi átalány	14,40 korona ³¹

A kiskunhalasi posta története

Az 1900-as évek elején a posta a Fő utca-Posta utca sarkán működött (mai Szilády Áron utca-Posta utca). Ez volt a kiskunhalasi posta második helyszíne. Arra vonatkozólag, hogy mikor került ide, nem rendelkezünk dokumentumokkal. Feltehetőleg akkor, amikor a Szekér család átvette a postát. Az alábbi térkép 1932-ben készült, látható rajta a posta és a postakert helye is.

Várostérkép 1932-ben, készítette Nagy Szeder István (részlet)

A Szekér Sándort 1902-ben felváltó postamester, Kutsera Vince személyéről és munkásságáról szóló dokumentumok a háborúk és a posta költözködései során elkallódtak. Nem volt irigylésre méltó helyzetben, hiszen az első világháború, az 1919-es események és román megszállás közepette végezte felelősségteljes munkáját.

1914 augusztusától a mozgósítások miatt a postaalkalmazottak nem mehettek szabadságra, munkaidejük napi 16-18 órát tett ki. A háború után a posta kifosztva állt, a műszaki berendezések használhatatlan állapotban maradtak.

A halashoz tartozó külterületi lakosság postai ellátására a Postaigazgatóság postaügynökségeket állított fel. Elsőként Pirtó vasútállomáson 1916-tól 1919-ig működött postaügynökség.

A halasi posta működése 1919-ben a forradalmi események, majd az augusztus 6-ától november 16-áig tartó román megszállás miatt több hónapig keresztül szünetelt, és csak november 20-án indult újra.³²

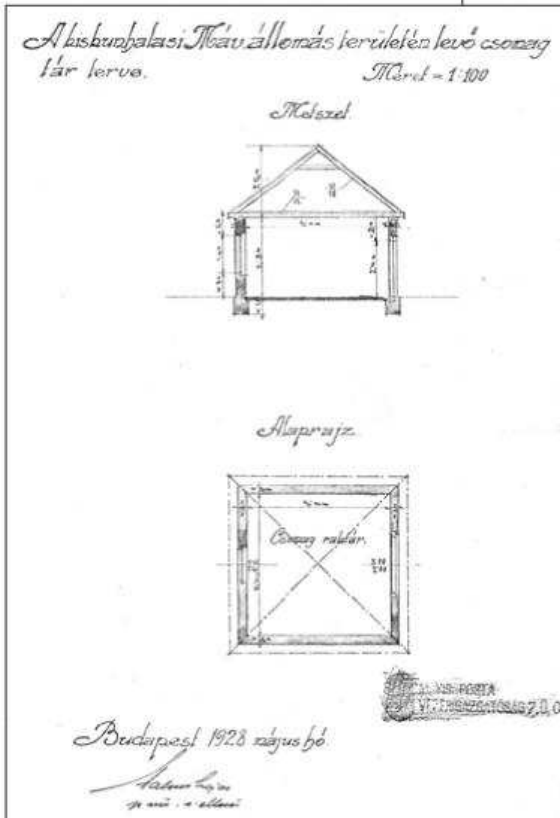
1921. július 1-jével megszűnt a korábban a hatóságok, hivatalok, közintézmények részére biztosított díjmentesség. A világháborút követő gazdasági hanyatlás a pénz értékének folyamatos romlásához vezetett, ami a postai díjak és a bélyegek névértékének folyamatos emelkedését okozta. Az infláció miatt 1920 és 1925 között 16 alkalommal emelkedett a tarifa: a távolsági levél díja 60 fillérről 2000 koronára nőtt. Az 1920-as évek közepére az infláció lefékeződött, az elértéktelenedett koronát 1926-ban a pengő-fillér váltotta fel. Az átszámítás: 8 fillér = 1.000,- korona, vagyis 1 pengő = 12.500,- korona.

1926-ban már több vasútállomáson létesítettek postaügynökséget: Pirtón, Göbolyjárason, Tajón és Fehértó állomáson.

A kiskunhalasi posta története

jelentik). Áthelyezettek: Csipő Ambrus I. o. tisztt 65. Nagykőrösről, Bornemissza Imre I. o. tisztt 196 Budapestről, Árvai Kálmán segédellenőr 155. Kecskemétről, Vargha László segédellenőr 304. Budapestről, Gyenizse Sándor segédtsiztt 16. Budapestről, Pesti Géza segédtsiztt 163. Kecskemétről, Grósz Zsófia segédtsiztnő 441. Budapestről, özv. szöke Istvánné kezelőnő 219. Budapestről, Király Péter II. o. altisztt 559. Miskolcraól, Bóka Mátyás II. o. altisztt 928. Kaposvárról és Deák Antal II. o. altisztt 1474. Budapestről Kiskunhalasra.”

A vasúti szállítás általánossá válásával az állomáson egyre több rakodási, őrzési feladat hárult a postásokra. A feladat megkönnyítésére a Posta-vezérigazgatóság 1928-ban építtetett egy 5x5 m-es raktárhelyiséget az állomás épülete mellé. A beruházás költsége 1968 pengő volt.

**Fent: hivatalos levél
a csomagraktár költségeinek
biztosításáról**

Balra: a csomagraktár tervrajza

1929-től a tanyai iskolák tanítói láttak el postaügynöki feladatot. Postagyűjtő állomás volt: Alsószállás, Bodoglár I, Bogárczó, Felsőszállás, Füzes, Göbolyjárás II., Rekettye, Zsana I., Zsana II. tanyai iskoláknál. Közönséges és ajánlott leveleket, valamint 20 pengő összegig a postautalványokat lehetett feladni.³³

Azokban a községekben, amelyekben nem működött postahivatal, a faluzó levélhordó nyújtotta a postai szolgáltatást. Ez mai fogalmaink szerint olyan kézbesítő- és gyűjtőjárat volt, amely a község területére szóló küldeményeket kézbesítette, a feladni kívánt küldeményeket pedig összegyűjtötte. A faluzó levélhordó járat 5 kg súlyig a csomagokat, 100 korona értékig az érték- és pénzkül-

A tanfolyam elvégzése után a létszámviszonyok által korlátozott mértékben gyakornokokká, majd – ha a költségvetésben rendszeresített létszám engedte – a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű II. osztályú postatisztekévé nevezték ki őket. Rangsorukat a postatisztképző tanfolyam elvégzése után, az alap- és szakvizsga együttes eredménye alapján állapították meg.

A műszaki segédszemélyzeti állások közül a II. o. vonalfelügyelői és a kocsikezelői állások, az altiszti állások és a kiegészítő szolgái állások az 1931. évi III. t.c. értelmében fenntartott állások voltak: a megüresedett állások egyharmada az igazolványosok, egyharmada a hadirokkantak, a vitézi rend tagjai és a tűzharcosok számára volt fenntartva, egyharmada pedig szabad rendelkezésre állt. A megüresedett állások fenntartott kétharmadát pályázat útján lehetett elnyerni. A szabad harmad pályázat nélkül is betölthető volt, de előnyt élveztek a postaalkalmazottak katonaviselt gyermekei. Vonalfelügyelő csak az lehetett, akinek legalább négy középiskolai végzettsége volt, és a vizsgabizottság előtt sikeres vonalfelügyelői vizsgát tett.

Azt a hivatali címet, amelyet a postaalkalmazott hivatali működése során és a társadalmi életben használhatott, a legutolsó kinevezési okirata határozta meg. Más cím használata (például: levélhordó, kézbesítő, osztályvezető stb.) tilos volt. Aki őt meg nem illető címet használt, kihágást követett el, feljelentés esetén cimbitorlásért el is ítélték. A cím egyúttal kifejezője volt az alkalmazottól megkívánt legalacsonyabb iskolai előképzettségnek, a státusnak, amelybe az alkalmazott tartozott, s annak a fizetési osztálynak vagy csoportnak, amelybe az illető tartozott. A M. kir. Posta tisztviselői közül azokat, akik a III., IV. és V. fizetési osztályba tartoztak, a „méltóságos”, akik a VI. és VII. fizetési osztályba tartoztak a „nagyságos”, a többieket pedig a „tekintetes” cím illette meg. A kinevezett kezelők és kezelőnők az úr, illetve úrnő címzést kapták. A vitézi címmel rendelkezőket bármelyik állásban a „nemzetes úr” cím illette meg. Nyugalmazottak a nyugdíjazást megelőző tényleges szolgálatuk alatt viselt címet használhatták „nyugalmazott” (röviden: ny. vagy nyug.) jelzéssel.

A fizetést, amelyre az alkalmazottaknak joguk volt, törvény állapította meg. A tisztviselők fizetési osztályokba, más alkalmazottak pedig fizetési csoportokba tartoztak. Egy-egy fizetési osztály vagy csoport több fokozatból állt. Azonos fizetési osztály magasabb fokozatába 3 éves várakozási idő után kerültek át. Magasabb fizetési osztályba kerülni pedig kinevezéssel lehetett. Büntetés alacsonyabb fizetési osztályba kerüléssel járt. A fizetést és az esetleges pótlékokat előleges havi részletekben fizették ki. Az alkalmazottakat a havi fizetésen kívül megillette még lakáspénz, családi pótlék, személyi pótlék, hadipótlék, korpótlék és Budapesten a közlekedési segély. A lakáspénz az alkalmazott rangjától, szolgálati beosztásának helyétől és attól függően változott, hogy az alkalmazott hány családi pótlékra volt jogosult.

A települések 6 különböző lakáspénzosztályba tartoztak. Kiskunhalas az V. osztályba tartozott. A családi pótlékot az 1912. évi XXXV. tc. rendszeresítette. Családi pótlék az alkalmazottaknak feleségük után is járt, ha közös háztartásban, egy fedél alatt éltek, és a feleség nem részesült nyugellátásban, nem volt önálló keresete. A családi pótlék mértéke az eltartottak számán kívül függött az alkalmazott fizetési besorolásától is. Nyugdíjalapba is beszámító korpótlékot azok a tisztviselők kaptak, akik fizetési osztályuk legmagasabb fokozatában 3 évet eltöltöttek. Mértéke a fizetési osztálytól függött. Nyelvpótlékot a szolgálat ellátásánál ténylegesen használt idegen nyelv után fizettek a nyelvvizsga eredményétől függően a munkajutalék 5-20 %-ának megfelelő összegben. Értékcikk-árúsitó jutalék a felek részére eladott vagy a kezelésnél a díjak lerovására felhasznált értékcikkek után, továbbá a becserélt, elrontott értékcikkek után, valamint az államadóssági kötvények beváltott szelvényei után járt. Portójutalék címen a kirótt portó összegének 5 %-a járt. Hiánylati jutalék címen a téves díjazások és egyéb díjhiányok megállapítását végző felülvizsgáló részére a feltárt díjhiány 20 %-a járt. A felsoroltak együtt képezték az üzemi jutalékot, melynek összegét havonta az

előző hónap forgalma alapján számították, és fizették ki az alkalmazottaknak. Pénzkezelési átalány az utalvány- és csomagkézbesítőknek járt. Kiküldetés esetén az alkalmazottat megillető napidíj mértéke a fizetési besorolástól függően változó összegű volt.

Átköltözködési illetmény járt annak, akit szolgálati érdekből más állomáshelyre helyeztek át. Ilyen címen jogosult volt az utazási költség, szállítási díj térítésére, átköltözködési átalányra. Utazási költségként térítették az alkalmazott és családtagjai, valamint rangjától függően egy vagy két cselédje tényleges utazási költségét. Szállítási költségként aállítás tényleges díjával együtt egyéb költségeket (csomagolás, biztosítás, útközi ételmezés, hordár költségeit stb.) is térítették.

Évi rendes szabadság abban az esetben járt, ha a szolgálati viszonyok engedték. Az évi szabadságot az alkalmazott iskolai végzettsége, életkora, szolgálati ideje, állása és esetleges megbízatása szerint állapították meg. A főiskolát végzetteknek 12, az érettségizetteknek 8, a középiskolát végzetteknek 6, postaaltiszteknek és műszaki segédszemélyzetnek 4 nap járt. Ehhez jött még az életkor szerint 20 éves korig 2, 30 éves korig 4, 40 éves korig 6, 50 éves korig 8 és 50 éven felül 10 nap, szolgálati idő szerint 5 évi szolgálatig 2, 10 évi szolgálatig 4, 20 évi szolgálatig 6, 30 évi szolgálatig 8 és 30 évi szolgálaton felül 10 nap. A betöltött állás szerint az V-VI. fizetési osztályban további 10, a VII-VIII. fizetési osztályban 8, a IX-XI-ekben 6, gyakornok, kezelő, forgalmi díjnok, szakaltiszt és kinevezett műszaki személyzet esetében 4, egyéb alkalmazottnál 2 nap további szabadság járt. Az így kiszámított szabadságidőhöz abban az esetben, ha az érdekelt a szabadságot szeptembertől május hó végéig vette ki, további 3 napot kellett adni. A nyári hónapokban a szabadságot elsősorban az iskolába járó gyerekes, családos alkalmazottak igényelheték.³⁴

Az 1995. január 2-án 90. születésnapját ünneplő Nagy Béla - a leghosszabb életkort megélt halasi postás - életútja huszadik század eleji tipikus postás sors. 1905. január 2-án Budapesten született. Édesapja korai halála után Ceglédre költöztek. Ott járt elemi iskolába, amikor kitört az I. világháború. Az 5. osztály után nem tanulhatott tovább, mert az iskolában kórházat rendeztek be. Tizenhárom évesen került először kapcsolatba a postai munkával. Fél évig távirat-kézbesítőként dolgozott a ceglédi postán. Édesanyja 1928 őszén Budapesten felkereste a postavezérgazgatót, és tekintettel arra, hogy az édesapa is postás volt, kérte, vegyék fel a fiút. 1929 májusában értesítették, hogy június 1-jén jelentkezzen szolgálatátételre a kiskunhalasi postán. Egyedül jött Halasra. Előbb az Alkotmány, később a Zrínyi utcában bérlakásban élt. Fél évig távirat-kézbesítőként dolgozott, utána csomagfelvevő volt egy évig. Ezt követően egyesített kézbesítői szolgálat következett egy évig a Tabánban. Abban az időben egy nap kétszer kellett kézbesíteni. Később járatkísérőként lovas postakocsival szállította a küldeményeket a posta és a vasútállomás között. Közben szaktanfolyamot végzett jó eredménnyel. Ekkoriban indítottak Kiskunhalas és Baja között vasúti mozgópostát, annak a kezelője lett. Postai rangja ideiglenes havibéres kiségitő szolgálta volt. A hivatalvezető, dr. Komlós Balázs erkölcsi és anyagi felelősséget vállalt a munkájáért. Ezt a munkát öt évig végezte, s még nem volt főlesküldött postás! 1935-ben nevezték ki II. osztályú altisztnak. Egy év múlva véglegesítették. 1943-ban SAS-behívót kapott, mely szerint Marosvásárhelyen kellett jelentkeznie. Először ott is mozgópostai szolgáltra osztották be, majd többféle beosztásban 3 hónapig szolgált. Egészségi állapotára - gyomorbeteg volt - és kiskorú gyermekeire való tekintettel, kérelmére visszahelyezték Kiskunhalasra. A postai

Nagy Béla

munka mellett a város sportéletében birkózóként vett részt. Később nyugdíjazásáig ő volt a postahivatal SZB-titkára. Személyét Vincze Ferenc, a város akkori tanácselnöke is nagyra becsülte. Abban az időben, amikor még a tartós fogyasztási-cikkek (bútor, gázipalack, motorkerékpár) korlátozott mennyisége miatt a vásárlás rászorultság alapján, engedélyhez kötött történt, gyakran kikérte a lakosságot legjobban ismerő postások véleményét is egy-egy döntés előtt. Nagy Béla ebben is korrekt partner volt. Kilencven évesen még szellemileg friss, minden iránt érdeklődő ember volt.

1930-ban a városi távbeszélő hálózatot 300 kapcsolási számra bővítették, ugyanakkor a tarifaemelés hatására az előfizetők száma 120-ról 85-re csökkent.

Pecho Gusztáv, aki 1930-31-ben forgalmi díjnokként töltötte gyakornoki idejét a kiskunhalasi postán, 1989. július 15-én írt levelében így emlékezett vissza a harmincas évek elejére:

„A posta a Szilády Áron utca és a Kőhid (ma Posta) utca sarkán volt. Az önkéntesi katonaéveimet is 1932-33-ban Halason töltöttem el, a Sóstói úton levő akkori kerékpáros laktanyában. Állítom, hogy életem 4 legszebb évét Halason töltöttem. Fiatal voltam, társaságbeli pesti fiatalember, aki bejáratos volt a baráti házakba és a lányos házakhoz. Abban az időben még egy csendes, vidéki városka volt Halas, nagy tanyavilággal, gazdag földbirtokosokkal. Ipara csak a Schneider Ignác és Fia Baromfi és Hűtőház volt. Ez a csendes kis városka egy nagy család volt. Polgármestertől lefele a postai vagy az adóhivatali díjnokig egy nagy baráti kört alkotott. Így érthető, ha én most, 80 évesen bizonyos nosztalgiával gondolok az ottani szép napokra. Szeretettel gondolok a volt postás kollégákra... A főnök dr. Komlós Balázs volt. Beosztott tisztségviselők: Árvay Kálmán, Vargha László, Zelei József, Czoll István, Gyenizse Balázs, Pászthy Sándor, Kárász Gergely, Czakó Józsefné, Grósz Erzsébet, Lober Mária, Wicha Teréz, Pohánka Borbála. A két vonalfevigyázó Burghardt és Vass volt. A kocsiposta csomagkézbesítő Boka László volt. ...A Tv-ben többször is láttam, hogy az eltelt közel 60 év alatt teljesen átalakult Kiskunhalas, ahol én már nem is találom a régi kedves utcákat, házakat, ahol jártam, a régi Kaszinót, Református Kört, Katolikus Legényegyletet, Iparos Kört stb., a szórakozóhelyeket, ahol fiatalon oly sok báli éjszakát és színi előadásokat tartottunk és rendeztünk.”

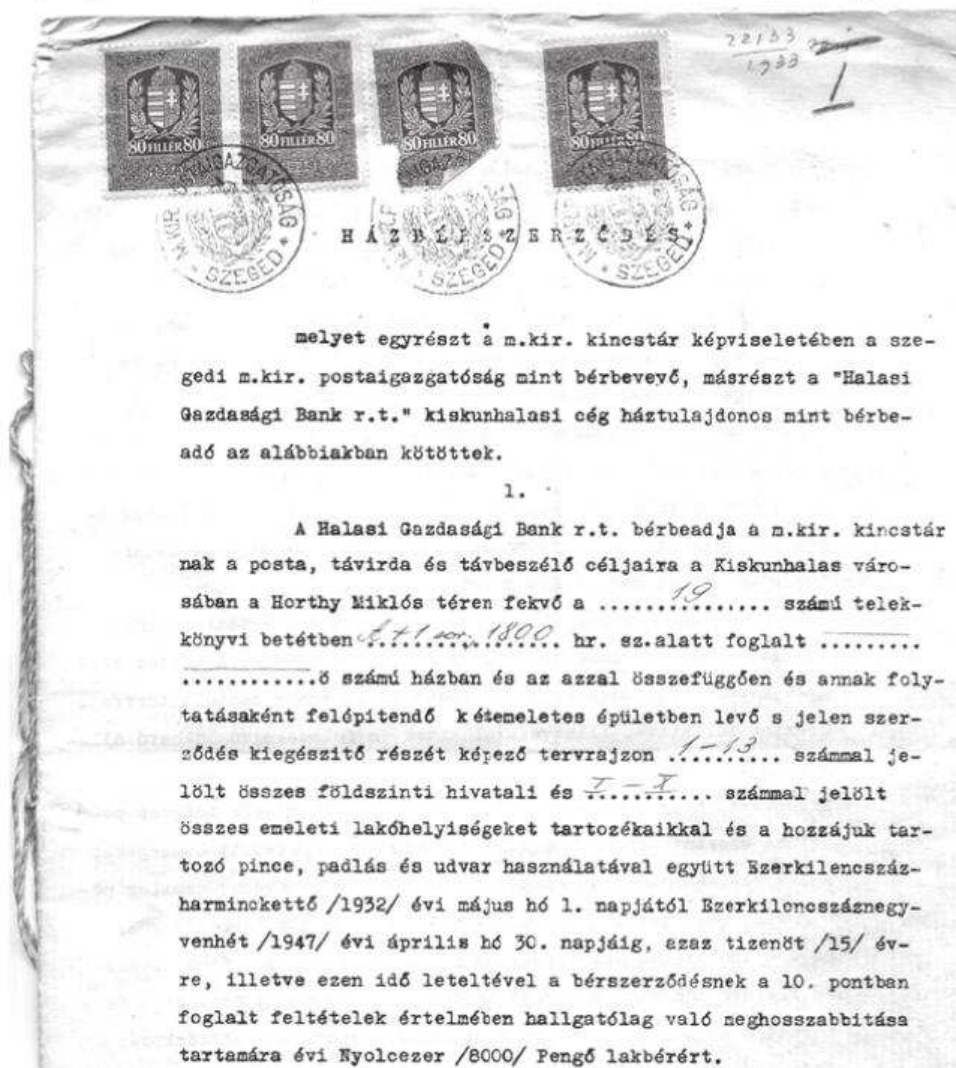
Az évek során a posta forgalma és létszáma annyira megnövekedett, hogy a régi épület már nem felelt meg, ezért a Postaigazgatóság és a Gazdasági Bank új postaépület felépítésében állapodott meg. 1932 tavaszára 150.000,- pengő költséggel, közel egyéves munkával, Kozma Lajos budapesti építész tervei alapján felépült az új Postapalota.

A helyi sajtó tudósításaiból nyomon követhető a beruházás menete. A Szegedi Postaigazgatóság, a Halasi Kereskedelmi Bank Rt. és a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank közötti megállapodás értelmében a város központjában, a Gazdasági Bank épületének északi oldalához építették hozzá a posta új épületét. A kivitelezést helyi vállalkozásokra bízták. Az ingatlan tulajdonosa a Halasi Gazdasági Bank Rt. volt, amellyel a M. kir. Kincstár képviseletében a szegedi M. kir. Postaigazgatóság bérleti szerződést kötött. A szerződésből idézünk:

„1. A Halasi Gazdasági Bank Rt. bérbeadja a m. kir. kincstárnak a posta, táviráda és távbeszélő céljaira a Kiskunhalas városában, a Horthy Miklós téren fekvő, a 19 számú telekkönyvi betétben A+1 sor 1800 hr.sz. alatt foglalt ... házban és azzal összefüggően és annak folytatásaként felépítendő kétemeletes épületben levő s jelen szerződés kiegészítő részét képező tervrajzon 1-13 számmal jelölt összes földszinti hivatali és I-X számmal jelölt összes emeleti lakóhelyiségeket tartozékaikkal és a hozzájuk tartozó pince, padlás és udvar használatával együtt Ezerkilencszázharminckettő (1932) évi május hó 1. napjától Ezerkilencszáznegyvenhét (1947) évi április hó 30. napjáig, azaz tizenöt (15) évre, illetve ezen idő leteltével a bérszerződésnek a 10. pontban foglalt feltételek értelmében hallgatólag való meghosszabbítása tartamára évi Nyolcezer (8000) Pengő lakbérért.

A kiskunhalasi posta története

2. Bérbeadó köteles a bérbeadott helyiségeket a szerződéshez fűzött tervrajz szerint, valamint a szerződés 7. pontja értelmében felépítve, illetve átalakítva és felszerelve, esetleg a m. kir. államépi-

tészeti hivatal közbenjárásával leltár mellett 1932. évi március hó 1-én lakható jó állapotban átadni, azokat a szerződés egész tartama alatt jókarban tartani és a helyiségek úgy külső, mint belső részében a használat vagy elemi csapások által okozott, valamint a hiányos építkezésből, avagy nem megfelelő anyagok felhasználásából származó romlásokat saját költségén kijavíttatni, a szabadba nyíló ajtókat erős vasredőnnyel ellátni, anélkül azonban, hogy a bérleti viszony megszűntével akár az előbbi állapotba való visszahelyezést kívánhatná, akár a felszerelések és átalakítások folytán felmerült költségeikért a kincstártól bármilyen címen kárpótlást követelhetne.

(...)

5. Bérbeadó köteles a folytonos használat következtében megromlott ajtókat, ablakokat, falakat, kályhákat és padlókat, nemkülönben a háztetőt és a levezetőcsatornákat kijavíttatni, esetleg a háztetőt, ha ez elkerülhetetlenül szükséges egészen újból fedetni, azonkívül ha a bérlő kívánja, az összes helyiségeket legalább öt évenként, azokat, pedig, amelyekben éjjeli szolgálat van, a szükséghez képest négy évenként újonnan kifesteni, valamint az ablakrámákat, ajtókat és korlátokat is, ha ez utóbbiak a bérbeadó tulajdonát képezik, újból mázoltatni. E kötelezés nem teljesítése esetén a bérlő kincstár a szükséges javítási stb. munkálatokat az erre vonatkozó felszólításban kitűzött

határidő elteltével bérbeadó terhére saját belátása szerint foganatosíthatja és felmerülő költségeket a legközelebb esedékes házbérből levonhatja. Bérbeadó azonban nem tartozik viselni és fizetni oly hiányok és károk helyreállításából vagy kijavításából felmerülő költségeket, melyek a fentebb felsoroltak kivételével a lakbérszabályok értelmében a bérbevevő terhére esnek, különösen pedig nem ama károk helyreállításának költségeit, melyeket a bérbevevő kincstár alkalmazottjai szándékosan okoznak, vagy amelyek ezek hanyagsága folytán származnak.

6. Bérbeadó semmiféle kifogást nem tesz a hivatal és a szolgálat érdekében szükséges cím – vagy hirdetménytábláknak, távírda és távbeszélő fali tartóvasaknak, valamint mindennemű tetőtartó szerkezeteknek és a levélszekrényeknek a házra való alkalmazása, nemkülönben a távírda és a távbeszélő vezetékeknek a hivatali helyiségekbe való elhelyezése ellen, a szerződés lejártá után azonban ezeket az 1888. évi XXXI. t.c.-ben biztosított jogok alapján fenntartandók kivételével a kincstár saját költségén fogja eltávolítani és ennek folytán származott rongálódásokat helyreállítani. Éppen úgy nem lehet kifogása a háztulajdonosnak az ellen, hogy a közönség a hivatalba szabadon be- és kijárjon és hogy a postakocsik a ház udvarán a szükséghez képest bármely időtámban közlekedjenek, ugyanott a postaküldemények fel- és lerakását, valamint a kocsik mosását és kenését végezhessek, úgyszintén nem emelhet kifogást, ha a bérbevevő az emeleti helyiségeket lakás céljára részben vagy egészben albérbe adja. A földszinti helyiségeket a bérbeadó hozzájárulásával a bérbevevő szintén jogosult részben vagy egészben albérletbe adni.

7. Bérbeadó köteles a bérbeadott helyiségeket az alábbi módon felépíteni, felszerelni és azokban a következő átalakításokat saját költségén végrehajtani:

a./ Az új épületben a földszinti helyiségek magassága legalább 4 méter.

b./ A főpénztár betörés és tűzmentesen építendő.

c./ A távíró és távbeszélő helyiség 2 felülvilágítóval s a közönség részére fenntartott hely felé úgy ez, mint a műszerész szoba és a kézbesítők szobája Luxferrel építendő. A távíró és távbeszélő teremben a belső elválasztó falak üvegből, a nagyteremben a rovatoló fülke a közönség felől és a csomagraktárban az elválasztó falak a mennyezetig érő erős 4 cm nyílású sodronyhálóval készítenők.

d./ A közönség részére fenntartott helyek és a WC-k márványmozsákkal, a raktárhelyiségek acélbeton, vagy asfalt burkolattal, a kézbesítők szobája hajópadlóval, a többi helyiség tölgyfaparketta burkolattal, vagy linóleummal látandók el.

e./ A közönség részére fenntartott helyekre a bejáró ajtók 100-100 cm széles és 220 cm magas, ingó szárnyakkal, védett üvegfalakkal és önműködő záró szerkezettel, kilincs helyett gombbal felszerelve készítenők.

f./ Az összes ajtók Wertheim, vagy kellő biztonságot nyújtó más, jobb szerkezetű zárral szerelendők fel.

g./ A távíró és távbeszélő céljára a telepkamra és akkumulátorok részére asfalt padozatú, szelős és jól megvilágított, legalább 20 m² alapterületű, vasajtóval elzárható száraz betonpince építendő a távbeszélő helyiség alatt az utca felől kezdődően.

h./ A villanyvilágításhoz a vezetékeket, a tetőt, a karos és az asztali lámpákhoz a kapcsolókat, konnektorokat a postaigazgatóság által kijelölendő helyeken a bérbeadó szerelteti, de a lámpák beszerzése és azok felszerelése a bérbevevő kötelessége.

i./ A vízvezeték és a mosdókat a postaigazgatóság által kijelölt helyen, számban és méretben a bérbeadó saját költségén készítteti.

j./ A bérbevevő kiköti, hogy az esetben, ha az építkezés megkezdése előtt a bérlendő helyiségek beosztásában, felszerelésében stb. bármilyen oknál fogva változás lenne szükséges, a bérbeadó

A kiskunhalasi posta története

az építést, szerelést stb. az utólag magadott új terveknek, illetve módosításoknak megfelelően külön költség felszámítása nélkül köteles végeztetni. – A módosítás azonban a főfalak elhelyezését és az ezeken levő nyílásokat nem érintheti. –

k./ Bérbeadó kötelezi magát, hogy az udvarnak az épület előtti részét akkora területen, mely a kocsik kényelmes bejárásához és megfordulásához, valamint a rakodáshoz és a mosáshoz szükséges, kikövezteti.

l./ A bérbeadó a hivatal és a hivatalfőnök részére elkülönített, megfelelő nagyságú fa és szénpin-cét bocsájt rendelkezésre.

m./ A bérbeadó az összes helyiségeket tartozik megfelelő fűtőképességű, hazai szénfűtésre is alkalmas kályhakkal ellátni, a főnöki lakás konyháját takaréktűzhellyel, a fürdőszobát teljes berendezéssel felszerelni.

8. Bérbeadó felhatalmazza a bérbevevő kincstár képviselő s z e g e d i postaigazgatóságot, hogy a kibérelt házban a bérlet tartama alatt szükségesnek mutatkozó átalakításokat, falak lebontását vagy áthelyezését, amennyiben ez az egész épület veszélyeztetése nélkül lehetséges, saját költségén eszközölhesse, úgy azonban, hogy az átalakítás magát az épületet határoló főfalak biztonságát ne veszélyeztesse. A bérlet lejártá után, ha a tulajdonos az épületnek a szerződéshez fűzött tervrajznak megfelelő állapotba való visszahelyezését kívánná, a kincstár tartozik azt saját költségén teljesíteni.

9. A bérbevevő kincstár köteles az 1. pontban megállapított 8000 pengő házbért előleges negyed-évi részletekben minden év február, május, augusztus és november havának 5-éig a bérbeadónak vagy meghatalmazottjának a m. kir. posta pénzkezelésre érvényes szabályok szerint a nyugilleték levonásával kifizetni.

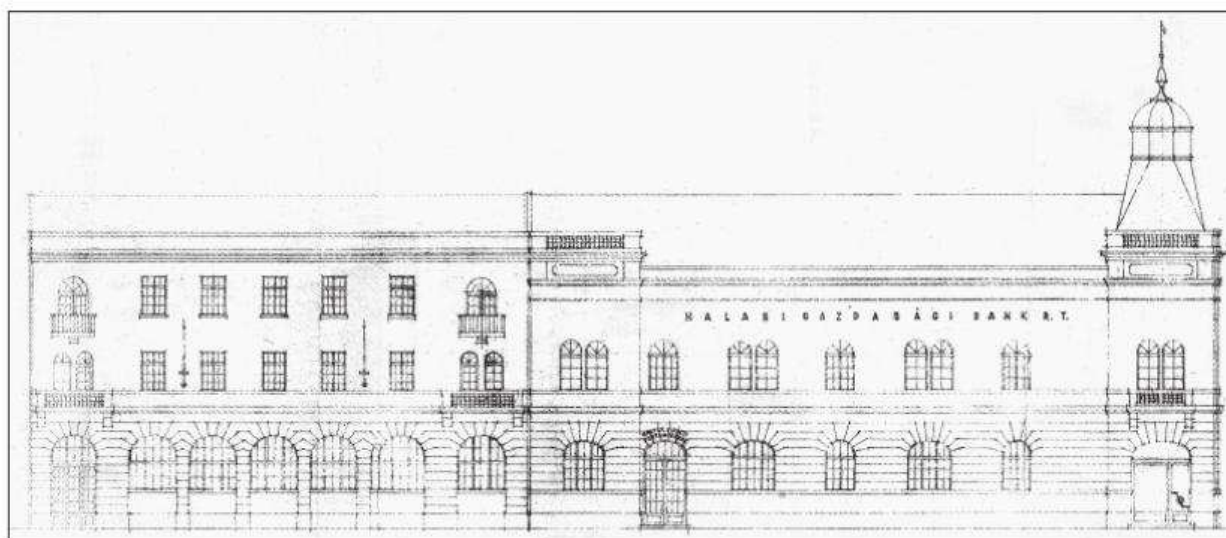
10. Bérbeadó háztulajdonos részéről a bérlet csak a kikötött 15 évi időtartam lejártá előtt egy évvel mondható fel. A bérbevevő kincstár ellenben a bérletet 1943 évi május hó elsejétől kezdve tizenöt napon belül évről évre bármikor felmondhatja, miáltal a bérszerződés hatálya a felmondásra rendelt 15 napi határidő első napjától számított egy év elteltével megszűnik. Ha a kincstár részéről a bérlet időtartamán belül felmondás nem történik, akkor mindkét szerződő fél csak 1946 évi május

hó elsejétől tizenötödiké-ig mondhatja fel egy évre a szerződést, ha pedig felmondás egyik részről sem történék, a bérszerződés egy-egy további évre érvényben marad mindaddig, míg azt egy évvel a lejárat előtt a szerződő felek valamelyike fel nem mondja. Ha azonban a bérbeadó a szerződésben elvállalt kötelezettségek bármelyikének eleget nem tette, a kincstárnak jogában áll a szerződést bármikor minden felmondás nélkül is felbontani. (...)»³⁵

Alíráások a szerződés végén

A kiskunhalasi posta története

A Postapalota és a Halasi Gazdasági Bank épületének homlokzati terve

A Halasi Gazdasági Bank és Postapalota épülete az 1932-es átépítés után

Az 1932. május 1-jei átköltözés után Kiskunhalas Helyi Értesítője így mutatta be az új postát:

Tökéletesen fővárosi nivójú az új halasi posta
Körséta az új postapalotában...

... Amint a tágas előterembe lép az ember, azonnal az az első gondolat fogja meg, hogy nagyvárosi postahivatalba lépett be, talán legközelebb úgy jelölhetnénk meg, hogy a halasi postához csak a bpesti 72-es irányító postahivatal hasonlít. Szébb, modernebb, jóval célszerűbb még a budapesti főpostánál is.

Az előteremből nagyon modern csapóajtó vezet a postai küldemények feladó szobájába. Tágas, világos terem, nagyon sokan elférnek benne a közönség soraiból anélkül, hogy azt bárki is észrevenné, vagy sokallhatná.

A tisztviselők ellipszis alakban ülnek körben és simán, zökkenő nélkül minden zavar kiküszöbölésével bonyolíthatják le a halasi postahivatal egyre növekvő forgalmát. Az épület másik kapuján közelíthetik meg a postafiókokat, és így azok, akik küldeményeiket postafiókban kapják, semmi zavart, tolongást nem okoznak a feladáshoz jelentkező közönségnek és megfordítva.

Külön modern alapon berendezve áll a posztján a távíró és telefon terem, külön szép termet kaptak a postai kézbesítő altisztek és külön nagy terem áll a csomagok számára...

Dr. Komlós Balázs hivatalvezető így nyilatkozott: Az új postának egyik legfőbb erénye modernsége mellett az, hogy közel kerültek hozzá a hivatalok, a kereskedelem, a vállalatok, tehát azok, akik leggyakrabban igénybe veszik... A posta kényelmes és nagy az új helyen, mondhatnám, hogy maga a küldemények felvevőhelye csaknem akkora, mint a régi posta egész helyisége. Azonkívül a régi posta zsúfolt épület volt, nyomott volt a levegője, nem volt nappal sem meg a kellő világítása, szellőztetése is csak nagy kinnal történhetett, úgyhogy egészségügyi szempontból is óriási jelentősége van az új postapalotának. ... pompás világítású ivlámpák működnek. Modern, teljesen elkülönített mellékhelyiségek is vannak... nagyszerű kályhák... vízvezeték is van. Elmondta még a halasi postafőnök, hogy ha még húsz telefon-előfizetővel szaporodik a halasi telefon-előfizetők száma, lámpásos hívóval szerelik fel a telefonközpontot... ez annyit jelent, hogy ha a telefonszámot hívó fél a kagylót felveszi, a központban kigyullad a megfelelő szám, amely rendszer könnyebbséget jelent a közönség számára és ugyanakkor a telefonközpontos kezelőnek is előny-

dr. Komlós Balázs családja körében 1935-ben

sebb. Ezekkel ismertette a postafőnök a hivatalt és a magunk részéről még azt a boszorkányos gyorsaságot említjük meg, amellyel a posta átköltözött. Este hatig még a régi helyiségben működött, hat óra két perckor pedig az új helyiségben... Ez a... gyorsaság... jellemzi a nagyszerű posta tisztviselő kart és a tehetséges főnök ügyességét és rátermettségét.”³⁶

A kiskunhalasi posta működési feltételei sem korábban, sem a későbbi időkben meg sem közelítették az 1932-es évet követő néhány esztendőét.

1934 tavaszától Fehértó és a Vármegyehatár körüli tanyavidékre Kiskunhalasról már naponta járt ki faluzó levélhordó.³⁷

A postahivatal vezetésével 1935. április 25-ével Schmidt Árpádot bizta meg a Postaigazgatóság. Schmidt Árpád 1889. szeptember 19-én Torontál vármegye Perjános községében született. 1908-ban felső kereskedelmi iskolai érettségi vizsgát tett Temesváron. Ugyanezen év szeptember 1-jétől a zombolyai postahivatalnál mint gyakornokjelölt tett hivatali esküt. 1911-12-ben a volt cs. és kir. 29. Gyalogezrednél teljesített katonai szolgálatot. 1928-ban kötött házasságából 1930-ban Róbert nevű fiúgyermek született. 1936-ban nevét Sényeire magyarosította. Lakása a postaépület emeletén lévő háromszobás szolgálati lakás volt.

A kiskunhalasi posta személyzete 1940-ben 15 tisztviselő és 23 altiszt volt. Nevüket egy korabeli névjegyzékből idézzük fel:

Hivatalvezető: Sényei Árpád felügyelő. Beosztottak: Csobánczi István I. oszt. tiszt, Kárász Gergely II. oszt. tiszt, Árvay Kálmán ellenőr, Vargha László ellenőr, Gyenizse Sándor segédellenőr, Varga Elek forgalmi gyakornok, Grósz Erzsébet kezelőnő, Czako Józsefné kezelőnő, Bobik Elemér forgalmi díjnok, Radich-Ollé Aurél forgalmi díjnok, Rigó Béla dr. forgalmi díjnok, Kovács István forgalmi díjnok, Vékony Emma díjnok, Solymári Jolán díjnok, Bóka Mátyás II. oszt. szakaltiszt, Tóth Sándor I. oszt. altiszt, Horváth István II. oszt. altiszt, Gergye Pál II. oszt. altiszt, Fekete György II. oszt. altiszt, Soós Antal II. oszt. altiszt, Hatházi Kázmér II. oszt. altiszt, Balázs Péter II. oszt. altiszt, Maglódi Pál II. oszt. altiszt, Nagy Béla II. oszt. altiszt, vitéz Jenei Gergely II. oszt. altiszt, Tömöri József II. oszt. altiszt, Vekerdi Károly II. oszt. altiszt, Czibulya Sándor II. oszt. altiszt, Madácsi János II. oszt. altiszt, Karádi Gyula II. oszt. altiszt, Lengyel József kisegítő szolgáló, Gyulavári József kisegítő szolgáló, Gudmon Albert I. oszt. vonalfelügyelő, Keményvári Mihály I. oszt. vonalfelügyelő, Zelenák György I. oszt. vonalfelügyelő, Vass József I. oszt. vonalfelügyelő, Fábrián Gábor II. oszt. vonalfelügyelő.

1940-ben postügynökség működött a következő helyeken:

- „Göbolyjárás” MÁV állomáson, ellátott területe Balota és Göbolyjárás egészen, Alsószállás és Füzes részben.
- „Harka” MÁV állomáson, ellátott területe: Harka (Prónay-falva) részben.
- Pirtói Gazdakörnél, ellátott területe: Felsőkistelek és Pirtó részben.

Faluzó postaszolgálat működött: Bodoglár északi felén hetenként három napon, Fehértói nyaralótelepen és Dudoli-szőlőkben (Fehértó), valamint Sóstói nyaraló-telepen június 16-szeptember 15 között.

A postaügynökségek és a faluzó postaszolgálat által el nem látott külterületi címhelyeken nyolc kézbesítőjárásban heti két alkalommal kézbesítettek levél-küldeményeket, utalványokat, csomagszállító-leveleket.

Levélküldemények felvételét végezték a tanítók minden elemi iskolánál, az áthaladó mozgóposta kocsik minden MÁV állomáson, továbbá levélgyűjtő szekrények voltak a Füzesi iskolánál, Göbolyjárás, Harka, Pirtó és Tajó MÁV-állomáson, valamint a Pirtói Gazdakörnél.³⁸

1941-től a posta bélyegzőin kétjegyű évszám, római számos hónap, arab számos nap és óra jelzés látható. A bélyegzőket a második világháború után koronakiviséssel használták.

1941. április elején Horthy Miklós kormányzó parancsára a magyar honvédség elfoglalta a délvidéket, bevonult Szabadkára. Sényei Árpádot a Szegedi Postaigazgatóság ideiglenesen megbízta Szabadka 1. sz. postahivatal vezetésével, 1942. január 30-ával pedig hivatalosan is áthelyezte. A visszacsatolt területek postai és távközlési szolgálatának szervezésében és ellátásában való kifogástalan működéséért a honvédelmi igazgatás 1941-ben elismerésben részesítette. A II. világháború végén visszatért, de addig nem léphetett szolgálatba, amíg a helyi igazoló-bizottság igazoltnak nem minősítette. Az eljárás elhúzódott, családja megélhetéséért aggódva a következő kérelemmel fordult a postaigazgatósághoz: „Alulírott tisztelettel kérem, igazolási eljárás előtt soron kívül szolgálatba állítani szíveskedjék. Kérésemet azzal

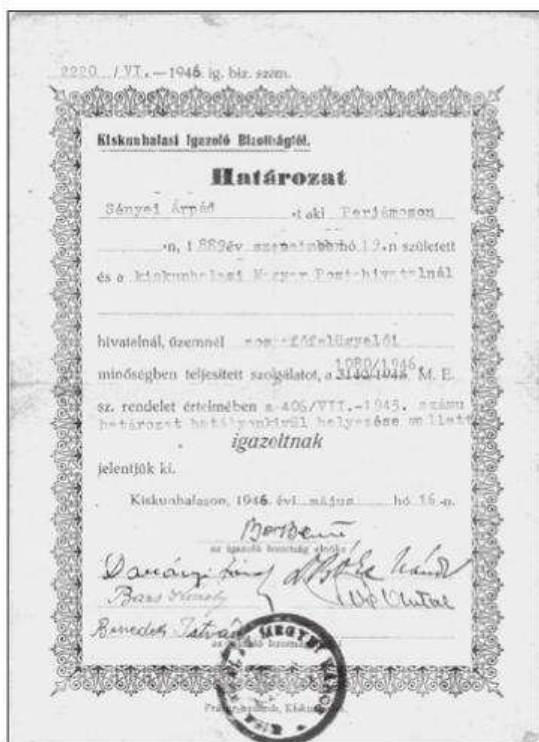
Sényei Árpád

indokolom, hogy annak idején a trianoni határokon túl lévő állomáshelyemet, Szabadkát a fennállott rendeletnek megfelelően és a helyi hatóságok utasítására is kellett elhagynom. Én akkor az elmenekült hivatali személyzetet Budapestre kísértem azzal a szándékkal, hogy Szabadkára nyomban visszatérek. Ismételt kísérletek, illetve útnak indulások ellenére azonban ez sem akkor, de később sem sikerült. Szabadkára visszatérni azért is kívántam, mert a hivatali személyzet szeretett, a közönséggel szemben tanúsított és politikai magatartásomnál fogva is mitől sem kellett tartanom. Vagyonom, jövedelmem nincsen. Magamat és családomat szolgálatba állás nélkül fenntartani nem tudom. Ismételten kérem, hogy soron kívül szolgálatba állítani szíveskedjék.

Szeged, 1945. évi április hó 30-án

Sényei Árpád posta főfelügyelő"

Fent: Sényei Árpád igazoló lapja (1946)

Jobbra: Sényei Árpád eskütételéről készült jegyzőkönyv (1946)

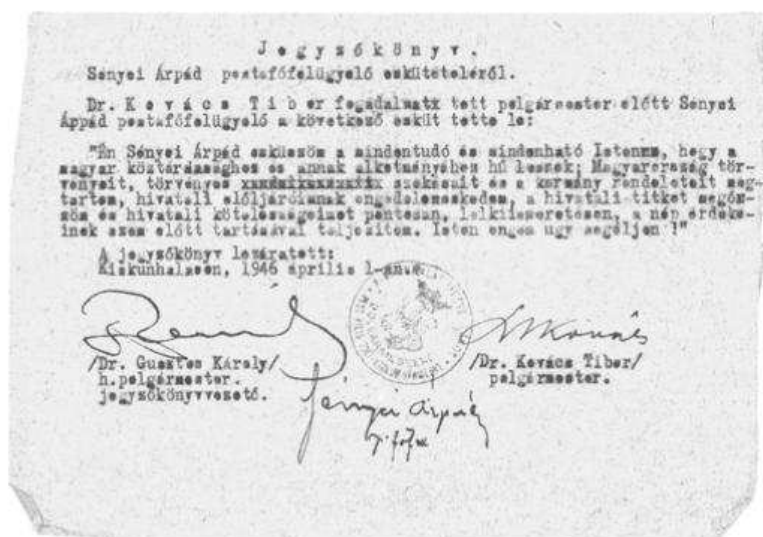
dem, a hivatali titkot megőrzöm és hivatali kötelességeimet pontosan, lelkiismeretesen, a nép érdekeinek szem előtt tartásával teljesítem. Isten engem úgy segítjen!"

Közben a Postai Rendeleték Tárában 1945. október 4-i keltezéssel pályázati felhívás jelent meg hivatalvezetői állások betöltésére, többek között Kiskunhalasra vonatkozóan is. A pályáztatás okaként „az állás megüresedését” jelölték meg.

A kiskunhalasi igazoló bizottság több mint egy év után, 1946. május 16-án hozta meg határozatát: „Sényei Árpádot, ...igazoltnak jelentjük ki”. Aláírás: a bizottság elnöke és másik öt személy, plusz Kiskunhalas Megyei Város feliratú bélyegző.

A postaigazgatóság 1946. szeptember 11-ével bízta meg újra a postahivatal vezetésével - figyelmen kívül hagyva, hogy a polgármester előtt már április 1-jén letette a hivatali esküt:

„Én Sényei Árpád esküszöm a mindentudó és mindenható Istenre, hogy a Magyar Köztársasághoz és annak alkotmányához hű leszek, Magyarország törvényeit, törvényes szokásait és a kormány rendeleteit megtartom, hivatali előjáróimnak engedelmeske-

A kiskunhalasi posta története

A második világháborút követően a pengő romlása egyre rohamosabb lett. A postai díjak is gyorsan követték a változásokat. 1945. május 1-jétől 1946. július 11-éig 24 díjszabás váltotta egymást. 1946. július 12-étől július 31-éig 6 naponként változott a tarifa. A forint bevezetésekor (1946. augusztus 1-jén) a pénzek átszámítása a következő volt: 1 forint = $4 \times 10^{29} = 2 \times 10^8$ adópengő. Az új bélyegek nem mindenütt álltak azonnal rendelkezésre, ezért az első napokban gyakori volt a készpénzzel bérmentesített kezelés. A forint-filléres értékű bélyegek időbeli korlátozás nélkül felhasználhatók voltak postai bérmentesítésre. Az új pénznem évtizedekre stabilizálta a postai díjszabást.³⁹

Sényei Árpád 1948 szeptember végén 40 év beszámítható szolgálati idővel vonult nyugállományba. Nyugellátásként korábbi keresete 100 %-a illette meg.

Az állami postahivatal

A kiskunhalasi posta 1954-ig Baja körzeti posta irányítása alá tartozott. A körzet a déli határtól észak felé Kunszentmiklósig terjedt.

Baja körzeti posta egykori létszámkönyvéből pontosan ismerjük, kik dolgoztak 1951-53-ban a kiskunhalasi postahivatalban (a dolgozók beosztására vonatkozó rövidítés nem mindenkinél vehető ki, ahol olvashatatlan, (?) jelet tettünk az alábbi névsorban):

Balázs Péter kézbesítő	Harnóczi József (?)
Balázs Piri Kálmán kézbesítő	Károly Lajos (?)
Bánóczki László kézbesítő	Keresztúri Gábor kezelő
Barcsik György kézbesítő	Kiss László kezelő
Banga Sándor kézbesítő	Kovács V. Sándor kezelő
Bajusz Erzsébet fiókposta vezető	Lakos Pál kezelő
Becze Balázs kezelő	Lengyel János (?)
Benedek Károly kezelő	Lukácsi László segédellenőr
Boros Gyevi Mihály kezelő	Lukácsi Lászlóné segédellenőr
Bogdán Józsefné havibéres alkalmazott	Mihályi Jánosné segédellenőr
Csajkás Klára segédellenőr	Kovács Etelka segédellenőr
Dömel Ödön segédellenőr	Keményvári Róza segédellenőr
Faragó Ferenc kezelő	Kiss Lászlóné segédellenőr
Farkas Lajosné kezelő	Kmetovics Mihály felügyelő
Gáspár István felügyelő	Maglódi Pál kezelő
Geiger István felügyelő	Madácsi János kezelő
Gergye Pál kezelő	Mucsi Ferenc segédellenőr
Gulyás Mihályi Emma (?)	Nagy Béla kezelő
Godó András kezelő	Nagy Elek kezelő
Godó Gábor kezelő	Ifj. Nagy Elek kezelő
Gömböcs József kezelő	Németh Vince kezelő
Gyöngyösi Mihály felügyelő	Nagy V. Sándor kezelő
Gyulavári József kezelő	Nagy Cirok István kezelő
Jenovai István kezelő	Oláh István kezelő
Jenei Gergely kezelő	Orbán Ferenc felügyelő

A kiskunhalasi posta története

Péli István kezelő	Tanács Erzsébet fiókposta vezető
Puskás Lajos kezelő	Ifj. Tóth István kezelő
Rabi József kezelő	Tegzes Imre kezelő
Rabi István kezelő	Tarnóczi Imre kezelő
Sós Antal kezelő	Varga Margit kezelő
Szalai Sándor kezelő	Váczi László kezelő
Szimon Sándor kezelő	Varga Bálint kezelő
Szakál Károly kezelő	Varga László Sándor kezelő
Schmidt Adalbert fiókposta vezető	Vonya Lajos (?)
Ifj. Tallér Lajos kezelő	Varga Elek (?)
Tallér Lajos kezelő	

1951. október 1-jével a posta besorolása V. osztályúra módosult, 1952-től már hivatalvezető-helyettes munkakört is engedélyezett az igazgatóság. Mihályi Jánosné lett a helyettes, aki borász férjét követve 1954-ben Szerencsre költözött. Őt Lux Márta követte, aki korábban a körzeti posta rendszeres helyetteseként kishivatal-vezetőket helyettesített. Madarasi lakosként külön engedély nélkül tartózkodhatott a határsávba tartozó településeken, így az ottani postavezetők helyettesítésére a legmegfelelőbb adottságokkal rendelkezett.

A postahivatal első női vezetője 1952. július 1-től 1955. február 1-jéig Tóth Ilona volt. Ő korábban Bácsalmáson főpénztárosként, majd Kiskunmajsán hivatalvezetőként dolgozott. A kiskunhalasi hivatalvezetők közül ő vette igénybe utoljára a postához tartozó háromszobás szolgálati lakást.

1954-ben olyan mértékű átalakítást végeztek a postán, hogy az épületet ki kellett üríteni. A kiszolgálás a 48-as Kör épületében ideiglenesen berendezett postán folytatódott. Mivel ott trezor nem volt, a nagybani értékcikkarus naponként vitte át a szükséges értékcikket. Az átalakítással a posta biztonsági helyzete is javult. A rovatoló-helyiségbe trezort és a levélirányítástól elválasztó rácsfalat építettek. A vezetői iroda a bejárat mellől az épület északi végébe, az utcai ablakok mellett lévő ügyfélszolgálati munkahelyek a terem belső oldalára, a telefonközpont pedig az emeletre került. A beruházás során a korszerűtlen LB (helyi telepes) központ helyett 500 előfizetői állomás bekapcsolására alkalmas CB (központi telepes) távbeszélő főközpontot szereltek fel. A műszaki dolgozók vezetője Bús László lett (és volt 1966-ig), a telefonkezelők a postahivatal létszámába tartoztak.

A felújított posta ismét nagyon szép lett, de Tóth Ilona megelégedve az ÁVH lankadatlan érdeklődését, áthelyezését kérte Kiskunhalasról.⁴⁰ Távozása után 1955. november 1-jétől Sági János lett a hivatal vezetője. Sági János korábban Kecelen és Kelebián dolgozott hivatalvezetőként. Halason a posta melletti emeletes épületben (a MABI palotában) lakott pedagógus feleségével és gyermekeivel. A működése alatt tartott szemlék a hivatal működését rendszerint közepesre minősítették. Kivétel az 1959-ben és 1962-ben elért négyes minősítés. Helyettese, Lux Márta 1962. április 26-ával Kiskunfélegyházára került hivatalvezetői beosztásba. Az új vezetőhelyettes a Kiskunmajsáról áthelyezett Takács Gábor lett.

1956 októberében, a szovjet csapatok bevonulásakor a távbeszélő központban az éjszakai kezelő Hofmeiszter Ottóné kisgyermekes édesanyja volt. A szomszédos települések központosaitól már hallott az ottani eseményekről. Tisztában volt a telefonközpont stratégiai jelentőségével, ezért az elnémuló vonalak számával arányosan nőtt az aggodalma. A fegyelem azonban szolgálati helyén tartotta. Miután rájött, hogy a műszakiak valamennyien eltávoztak, már csak az ajtózárbán és a védőrácsban bízhatott. Telefonon kérte a hivatalvezetőt, hogy jöjjön át, mert nagyon fél. Ő családjára, gyermekeire való tekintettel nem akart kockáztatni. Lakásából és a telefonközpont ablakából is

jól látható volt a postával szemközti téren az épületre irányított löveggel várakozó harcokcsi.

A telefonközpontot ellenállás nélkül elfoglalták, miután az ajtó rácsáról a laktot és az ajtó zárját puskatussal leverték. A rémült kezelőnőt a kapcsolótáblától a fal mellé parancsolták. A kapcsolószinórokat kirángatták, a folyó beszélgetéseket megszakították. A kezelőnőt nem bántották, de kihallgatásra autóval a határőrlaktanyába szállították.

Kihallgatóit érdeklő információkkal nem tudott szolgálni, még aznap szabadon engedték. A félelem és a kiszolgáltatottság érzését sokáig nem tudta feldolgozni.⁴¹

1964-ben a távbeszélő központ kapacitása 600 kapcsolási számra bővült.

Sági János 1965-ben bekövetkezett nyugdíjazása után a hivatalt rövid ideig rendszeres helyettesítő, Hetyei Sándor, majd Sente Márk (későbbi bácsalmási postavezető) irányította. Az új vezető november végétől Homoki János lett. Ő nagyon hamar, 1966. április 5-én tragikus körülmények között elhunyt (kedvesének féltékeny katonatiszt férje mindkettőjüket lelőtte, majd végzett saját magával is). A váratlanul kialakult helyzetben átmenetileg Takács Gáborra hárult a posta vezetése.

Szovjet harcokcsi a bank- és postaépület sarkánál (1956)

A motorizáció évei

A Szegedi Postaigazgatóság 1966. június 2-ától Novok Rostás Sándor kiskörösi hivatalvezetőt helyezte át Kiskunhalasra. Lakást a Semmelweis téren biztosítottak számára. Határozott fellépésével rövid idő alatt olyan eredményesen összefogta és irányította a kollektívát, hogy már az első hivatali szemle négyesre minősítette a hivatal működését. Az eredmény az itt eltöltött következő 19 év alatt sem romlott. Igen jó kapcsolatot épített ki az önkormányzattal, a társadalmi szervezetekkel és a lakossággal. Kezdetben meg kellett küzdenie a korábbi gyakorlatban gyökerező és a beleszólási jogot tévesen értelmező párt- és a szakszervezeti titkárok hatalmi törekvéseivel. Miután azonban megismerték indítékait, látták szakértelmét és az elért eredményeket, tudomásul vették, és elfogadták döntéseit. A halasi évek alatt négy vezető-helyetessel dolgozott együtt: Takács Gáborral, Kovács Ferencnével, Tóth D. Ernővel és Szitás Istvánnéval.

Novok Rostás Sándor

Szalai László 1911. július 4-én Zomborban született, nyolcan voltak testvérek. Apja molnár, anyja varrónő volt. Laci bácsi 1929. március 12-én Jánoshalmán kisegítőként kezdte postai szolgálatát. 1938-ban Szilice postahivatal vezetésével bízták meg, 1939-ben pedig áthelyezték Ajnácskőre. 1940-42-ben katonai szolgálatot teljesített, utána Ófutakon lett hivatalvezető. Ismét behívták katonának, majd fogságba esett. Hazatérése után előbb Jánoshalmára, röviddel utána Katymárra helyezték. 1947-ben Soltvadkert postahivatal vezetésével bízták meg. Rövid ideig MEHIV (Megyei Hírlap Hivatal) szervező volt, majd áthelyezték Kiskunhalas postahivatalhoz, ahol különböző munkaköröket töltött be. Szakmai munkája mellett aktív közéleti tevékenységet is folytatott, 13 éven keresztül volt a 28. sz. választókerület tanácstagja. Szakszervezeti tisztségviselőként történt korábbi fellépései miatt helyi ellenőri munkakörnél magasabb beosztásba soha nem kerülhetett. Rajongott a sportért, évtizedeken keresztül volt a Halasi Hírek munkatársa. Szakszervezeti agitprop felelősként egyedülállóan új megoldást kezdeményezett. Erről a Posta című szaklapban közölt II. helyezést elért pályázati munkájából értesült a világ:

Szalai László
(a fotó 1989-ben készült)

Kultúrházasságból” született...

„Néhány éve joggal állapította meg a kiskunhalasi postások szakszervezeti bizottsága, hogy művelődési otthon nélkül megoldhatatlan a helyi postás dolgozók megfelelő kulturális élete, továbbképzése, szórakozása. Annak idején - hivatalunk szűkös elhelyezése miatt - ilyesmire nem is gondolhattunk. Rendezvényeinkkel, valamint a postások gyermekei számára tartott alkalmi ünnepeinkkel a kézbesítő terembe szorultunk, miután ott befejeződött a gyakran késő estébe nyúló elszámolás. Ez semmiképpen sem volt kedvező megoldás. Próbálkoztunk mással. Hat éve meg egyeztünk a Községgazdálkodási Vállalattal, engedjen át néhányat az épület udvarán levő fa- és széntároló kamrákból, hogy ott társadalmi munkában kultúrszobát létesíthessünk. Fel is építettünk egy helyiséget, de arról kiderült, hogy télen fűthetetlen, különben is a tető átteresztette az esővizet.

Így kísérleteztünk kezdetben, akkor még vajmi kevés sikerrel. Problémánk megoldásához se pénzünk, sem egyéb feltételeink nem voltak meg. S ma mégis gyönyörű kultúrteremmel rendelkezünk, amelyben televízió és könyvtár várja dolgozóinkat. Hogyan jutottunk el idáig - ezt szeretném írásomban elmondani. Mindenünk, amink van, tulajdonképpen egy szerencsés „házasság” gyümölcse. De hogy minden világos legyen, először vissza kell pillantanom „az esküvőt megelőző udvarlás” történetére.

Az elmúlt nyáron a kétemeletes háztömb, amelynek főbérője postahivatalunk és a távbeszélő főközpont, kívül-belül új köntöst kapott. A munkákat a Községgazdálkodási Vállalat Javító Részlege végezte. Minthogy a szűk udvarban nem tudtak felvonulási területet létesíteni, szakszervezeti bizottságunktól elkérték és megkapták – az anyag és munkaeszközök tárolására – az említett, más célra használhatatlan, pusztulásra kárhóztatott termet. Amikor a tatarozás a vége felé közeledett, egy napon beszédbe elegyedtem a munkacsoport vezetőjével. Ő tette szövé, milyen kár ezért a helyiségért itt, a város szívében.

- Ha valaki rendbe hozná, csinos kis kultúrotthont lehetne belőle varázsolni - mondta.
- Mi is gondoltunk erre - válaszoltam -, de sajnos nincs rá keretünk.
- Ha mi ilyennel rendelkeznénk - jelentette ki erre -, a rendbe hozása csak fillérekbe kerülne.

S mennyire ránk férne! Nálunk a vállalatnál egy piciny irodahelyiségben van a Tv készülék, a teli könyvtárszekrény, s ott tartjuk az szb-értekezleteket is, de úgy, hogy fele a folyosón áll.

Ezzel beszélgetésünk abba is maradt, de bennem motoszkálni kezdett egy gondolat, s napokig nem hagyott nyugton. Néhány nap múlva beszéltem is az szb titkárunkkal. Másnap összeült a vezetőség: mindenkinek tetszett az ötlet. Alig vártam, hogy a Községgazdálkodási Vállalat (KGV) illetékeseivel felvegyük a kapcsolatot. Erre is sor került. Vázoltam elgondolásunkat múltkori beszélgető partneremnek, a munkacsapat-vezetőnek és a KGV műszaki osztályvezetőjének: mit kellene tenni, hogy mindkét üzem szakszervezete kultúrotthonnal rendelkezzen. Mi tagadás, először kissé csodálkozva néztek rám, azután hümmögni kezdtek. Másnap pedig felhívott Mucsi János, a KGV igazgatója: milyen feltételek mellett tárgyalhatnánk egymással?

Így jött létre a postás szb és a KGV szb közötti „kultúrházasság”. Egyezségünk értelmében, amelyet „időtlen időkhöz szóló érvénnyel” írásba is foglaltunk, a következők történtek:

A KGV saját erőből rendbe hozta a termet, új padlózatot kapott, modern belső festést, a bejárat-hoz kettős ajtó került, rendbe hozták a tetőszerkezetet, kirekesztve egyszer s mindenkorra az esőlet. Amikor a terem „esküvőre kész” ünnepi díszbe öltözött, áthozták a KGV Munkácsy tv-készülékét. Szücs Imre postai vonalfevigyázó társadalmi munkában szerelte fel hozzá az antennát. Átkerült a könyvtár is a KGV szűk irodahelyiségéből. Úgyszintén e vállalatnál 20 szék. Az üzem dolgozói és családtagjai ennek fejében hozzánk járnak és a postás dolgozókkal együtt művelődnek, szórakoznak. (A nyitás napjaiban már együtt szurkoltuk végig a labdarúgó VB-t.) Itt tartjuk mi és a KGV is a vállalati rendezvényeket, üléseket, termelési tanácskozásokat. Az időpontokat mindig előre egyeztetjük, s eddig még egyik fél sem gördített akadályt a másik programja elé. Hogy milyen vonzó a mi kis kultúrotthonunk, azt mutatja az is, hogy a háztömbben működő OTP időnként szintén elkéri és igénybe veszi. Meg kell még említenem, hogy Fodor Istvántól, a Szegedi Postaigazgatóság vezetőjétől „nászajándékul” szőnyeget kaptunk, Szantner György, szakszervezetünk megyei bizottságának titkára pedig a tüzelő beszerzésében segített.

Szívesen látott vendégei kultúrotthonunknak – a postás és a KGV dolgozókon, fiatalokon kívül – a város nyugdíjasai, szakmájuktól, egykori foglalkozásuktól függetlenül. Szombat esteiken, vasárnap és munkaszüneti napokon gondtalanul töltik itt idejüket: tv-nézéssel, sakkal, dominóval, rómi-és ulti csatákkal. Második otthonra találhattak ők is nálunk, minden hozzájárulás nélkül.

Megyeszerte híre ment azóta ennek a „kultúrházasságnak”, mint példának arra, hogyan lehet szakmaközi összefogással, kölcsönös megértéssel és segíteni akarással leküzdeni az objektív nehézségeket. Ha valamelyik hivatalos látogatónak errefelé vezet az útja, soha nem mulasztja el kultúrotthonunk megtekintését.

Több, mint két évtizede dolgozom a szakszervezeti mozgalomban, de ennek az ötletnek a megvalósítása, a kiskunhalasi postások művelődési otthonának megteremtése az eddigiek közül mindenkor a legszebb emlékem marad. Munkatársaimmal már szinte előre örülünk annak, néhány év múlva nyugdíjasokként is milyen jól érezzük majd magunkat a mi erőfeszítéseinkből létrejött és remekül működő otthonban.”

Szalai László 1972. március 31-én vonult nyugdíjba. Nyugdíjazása nem jelentett teljes visszavonulást a pályától, hiszen felesége, Mancika a kiskunhalasi, lánya, Lenke, pedig a jánoshalmi postán dolgozott. Míg egészsége engedte, a Szakszervezetek Szakmaközi Bizottságának nyugdíjas klubját vezette. Rögös, küzdelmes – egyszerűségével és emberségével példát adó – életút végére tett pontot 1991. január 22-én a halál. A Halasi Tükör hasábjain Horváth Róbert a lap munkatársaként búcsúztatta.

A kiskunhalasi posta története

„Nyolcvan éves korában meghalt Szalai László, a helyi újság egyik meghatározó alakja. ...A Halasi Hírek egyik alapító tagja volt. Írásaival hetente ezrek figyelmét és kíváncsiságát keltette fel. Az általa megalakított Halasi Búvár sorozat a hatvanas-hetvenes években rendre felszínre hozta akkori közéletünk fonákságait. A napi gondok-bajok feltárása mellett a másik kedvenc területe a sport. A város sportéletének jelentős alakja volt. A városi Asztalitenisz Szövetség elnökeként, majd a labdarúgó szakosztály vezetőjeként segédkezett a halasi sport fellendülésén. A városi sport megyei tudósítójaként több mint ezer tudósítása jelent meg a Petőfi Népében. Miként az újságíráshoz, munkahelyéhez is hűséges maradt. Nyugdíjba vonulásáig egyetlen munkahelye volt, a posta. A négy éve megalakult Halasi Tükör munkájában betegsége miatt már nemigen vett részt, tanácsaival azonban segítette szárnypróbálgatásainkat. Halálával a helyi újságírás egyik legjelentősebb személyiségét veszítettük el. Örökre búcsúzzunk tőled Laci bácsi, ahogy az olvasó ismert Téged, a Búvár.”

Emlékére a város évenként rendez „Szalai László asztalitenisz versenyt”.

1972-ben a Szegedi Szállítási Üzem kirendeltségként postagarázs létesült Kiskunhalason. Vezetésével Bor Kálmán garázmestert bízták meg. A folyamatosan átalakuló külterületi szolgáltatás kapcsán, a kiskunhalasi autókön kívül a környező posták gépjármű ügyeiért is felelős lett. A postagarázs első telephelye a Kossuth utcán, a Kuruc szobor közelében volt. Helyén ma már lakótelep áll. Az önálló telephely felállítását indokolta a postaforgalmi és műszaki ágazatot kiszolgáló, gyarapodó járműpark (NYSA, ROBUR, BARKAS) őrzésének és karbantartásának szükségessége. Az ingatlanon volt a körzetmesterség telephelye is.

A külterületi kézbesítést az 1950-es évektől kezdve 10 kérepcáros kézbesítő látta el. 1968-ban a külterületi kézbesítők a következők voltak: 1. Szöke Mihály, 2. Bandzsál András,

**Tóbiás László a feleségével,
lányával és unokájával**

**Bor Kálmán gépkocsivezető,
későbbi garázsvezető (1967)**

3. Laj Sándor, 4. Tóbiás László, 5. Godó János, 6. Árvai Imre, 7. Kovács V. Sándor, 8. Szöke Imre, 9. Szélpál István, 10. Rickert Antal. Tóbiás László és családja életében a posta különös jelentőséggel bírt. A szakma szeretetét adta örökül több generációnak. Felesége egészen nyugdíjazásáig hírlapkezelő volt, lánya hírlapfelelős, majd kiosztó-leszámoló, unokája pedig postanet-kezelő a kiskunhalasi postán.

A külterületi kézbesítés embertelen munkakörülményeit 1973-ban új rendszerű kezelés váltotta fel. A lakosság tájékoztatására Szalai László a Halasi Hírekben részletes útmutatással szolgált: „Október 1-jén indul első ízben körútjára 3 postai gépkocsi a város külterületeire, hogy munkanaponként naponta közlekedő kézbesítők az útvonalak mentén,

a címzetteknek a legalkalmasabb helyeken, összesen 68 telephelyen állomásozva kézbesítsék a küldeményeket. A külterületeken lakók előzetes felmérés alapján az elmúlt héten névre szóló részletes tájékoztatót kaptak, melyben a posta közölte azt a telephelyet és a kézbesítők ott-tartózkodási idejét, ahol elsejétől a nyugdíj és gyermekgondozási utalványok kifizetése, postai küldemények, csomagok kézbesítése, továbbá postai értékcikkek, lottó stb. árusítása és küldemények, csomagok felvétele is a helyszínen történik. Minden tanyaház, illetve család rendelkezésére áll egy sorszámmal ellátott LEVÉLSZEKRÉNY – ennek sorszáma az értesítésekben szerepel -, melyből az abba behelyezett küldeményeket, hírlapokat és értesítőket a rendelkezésre bocsátott kulccsal a rekesz tulajdonosa, vagy családtagja bármikor kiveheti. Példaként a telephely és levélszekrény megjelölésére: Vincze Imréné, Rekettye 64. szám alatti lakos a Gubodi út kereszteződésénél, Felsőöregszőlők 112. számú tanyánál találja a postautót 9.25-9.35 közötti időben, postaládájának száma 1746 lesz és a 4.

A támpont rendszerű külterületi kézbesítés 1973-ban kiadott portó-bélyegen

számú kulcsot kapja. Arra kéri a posta az érintett lakosságot, hogy levélszekrényszámukat közöljék mindazokkal, akikkel levelezési összeköttetésben állnak, az előző példát véve: Vincze Imréné 6400 Kiskunhalas K-1746. Ez esetben akkor is pontos lesz a kézbesítés, ha a címből a tanyaszám és elnevezés (Rekettye 64) kimarad, mert a címben levő szám megegyezik a kulcson lévő fémlapon és a levélszekrény előoldalán látható számmal. Az új rendszerű kézbesítés előnye – függetlenül az időjárási viszonyoktól – a küldemények, hírlapok, csomagok eljuttatása a címzettekhez. Az új kézbesítési rendszer biztonságot, idő és fáradság megtakarítást jelent a külterületen élő lakosságnak és ezzel a városi lakossággal azonos postai ellátásban részesülnek.”

Az első támpontos kézbesítők Nemes János, Ternyák László és Savanya István voltak. A támpontos kézbesítés a feltételezésekkel ellentétben nem jelentett túlzott eltávolodást a lakosságtól. A magukra hagyott idős, tanyai embereknek sokszor továbbra is az egyetlen biztos pont a menetrendszerűen érkező postás. Az is előfordult, hogy a külterületi kezelő életet mentett, mint ifj. Farkas Sándor, aki 2001-ben ennek köszönhetően vált méltóvá az Év Postása kitüntető cím viselésére.

Az irányítószám bevezetését megörökítő postabélyeg (1973)

1973 a Magyar Posta életében az automatizált feldolgozás alapjául szolgáló irányítószám bevezetésének éve is volt. Az irányítószám a kézi levélirányítást is egyszerűsítette, hiszen a szabályosan megcímezett leveleket postaföldrajzi ismeretek nélkül is könnyen lehetett szortírozni.

1973-tól a postaszállítási hálózat reformjának eredményeként Kiskunhalas a 64-es irányítási terület (6400-6499 postai irányítószámú települések tartoznak ide) feldolgozópontja lett. A postaanyag terítését és összegyűjtését a korábbi MÁV és VOLÁN közvetítők helyett két postai jegyzékelő-

járatra tették át (642-es és 644-es számú). A 643-as és 641-es jegyzékelő-járat felállításával a vonzáskörzetben a postaszállítást teljes egészében postai gépjárművek vették át.

A kiskunhalasi posta története

1975. január elsejével Kiskunhalas posta osztályba sorolása VI. osztályra változott. A nyitva tartási idő a következőképpen alakult:

Postaszolgálat	„C”	hétfőtől péntekig	08.00-21.00
		szombaton	08.00-14.00
		munkaszüneti nap	08.00-12.00
Távbeszélő szolgálat	„N”	folytonos	
Távirat kézbesítés			07.00-20.00

Fent: távirda
Jobbra: távbeszélő kapcsolóterem

A Postaigazgatóság megbízásából a hivatalról általános helyzetfelmérés és elemzés készült. Megállapításai komoly problémára hívták fel a figyelmet:

„...A posta összesen 450 m² alapterületet használ, mely a szükséges alapterületnek alig fele. ... Az épület udvara és kapubejárata szűk, ennél fogva a járatok indítása és fogadása komoly problémát jelent. Szükséges a hivatal bővítése, illetőleg új helyen való elhelyezése. Erre vonatkozóan részletes adatokat az 5. Postaforgalmi Osztály által 15.241/1975. szám alatt folyó évben készített „Kiskunhalas postahivatal bővítésének, új postahivatal létesítésének általános és részletes postaforgalmi tervezési irányelvei” tartalmazza...

A kezelési részben kialakított valamennyi munkahely be van ültetve, így még szükség esetén sincs lehetőség felvevő munkahely szaporítására... A fiókbérlők száma 73, a zárható fiókok száma azonban csak 69... A feldolgozás helyisége terület szempontjából a követelményeknek nem felel meg, szűk, zsúfolt, az udvarba beállni nem lehet... A főpénztár igen kicsi, zsúfolt, sötét /napközben is mesterséges világítást tesz szükségessé... A vezetésnek komoly gondot jelent a gazdasági anyagok tárolása. Ugyanis területhiány miatt gazdasági raktár nincs kialakítva, így a különböző anyagok, felszerelések különböző helyeken /folyosón, szekrényekben/ kerültek elhelyezésre... a probléma megnyugtató rendezésére jelenleg a hivatalnak nincs lehetősége, az várhatóan csak a hivatal bővítése, illetőleg új hivatal építése esetén lesz megoldható.”

A kiskunhalasi posta története

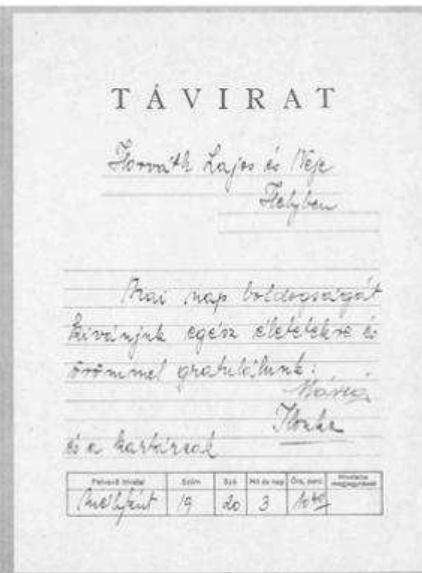
Tóth Gizella

1976. május 31-ével vonult nyugdíjba Horváth Lajosné (szül. Tóth Gizella) távbeszélő díjelszámoló. Életútját érdemes felidézni, mert jellemzően mutatja be a 20. századi női postaalkalmazottak helyzetét!

Tóth Gizella négy polgárit végzett, majd jelentkezett a postához. 1942. szeptember 23-án értesítették, hogy ideiglenesen felvételt nyert. 1943. február 15-étől május 8-áig postakiadói tanfolyamot végzett. A sikeres alapvizsga után az előírt postakezelési gyakorlatot szeptember 23-áig Magyarbánhegyesen végezte. Szeptember 24-én dicséretes eredménnyel tette le a postakiadói szakvizsgát. Ezt követően több állomáshelyen teljesített szolgálatot: év végéig Magyarbánhegyesen, fél évig Szeghalmon, negyedévig Mezöhegyesen, 1944. október 13-ától 1945. február 10-éig Rákosszentmihályon, majd másfél évig ismét Magyarbánhegyesen. 1949. november 24-én

Mélykúton tette le a hivatali esküt. Mélykúton kötött házasságot Horváth Lajossal. 1969-ben Kiskunhalasra költöztek. Munkáját két ízben „Kiváló Dolgozó” kitüntetéssel ismerte el a postavezetőség.

Nyugdíjba vonulása után jövedelemkiegészítés-képpen még dolgozott a Magyar Nemzeti Banknál, majd a könyvtárban. A posta és a távközlés szétválását követően mint nyugdíjas

Fent: A munkatársak gratuláló távirata Tóth Gizella és Horváth Lajos esküvője alkalmából (1948)

választhatott, hogy melyik utódvállalat nyugdíjasának tekinti magát. Bár a távközlési részen dolgozott, magát mindig postásnak tekintette. A postás nyugdíjasok évenkénti összegjövételének állandó résztvevője volt.

Horváth Lajosné eskütételének jegyzőkönyve (1949)

1977-ben az OTP fiók a Bokányi Dezső utcában elkészült új épületbe települt át. Megüresedett régi helyét a posta vehette használatba. Az átalakítási munkák eredményeként a kézbesítő-terem alapterülete megduplázódott, a hírlapcsoport is létszámának megfelelő helyhez jutott. A főnöki iroda szintén az új területre került. A felvételi teremben a korábbi egyenes vonalban elhelyezkedő munkahelyek számát „L” alakú elrendezéssel további kettővel szaporították. Végre jutott helyiség a gazdasági raktárnak is. A felvételi részleget osztállyá szervezték, vezetője a korábbi helyi ellenőr, Paczolay Gáborné lett.

Az 1979. november 30-án az üzembe helyezett Vidék-2 típusú ARF-102-es konténer központtal a helyi beszélgetések kézi kapcsolását a gépi kapcsolat váltotta fel. Az új berendezés már a beszélgetések időtartamát is mérte. A kapcsolási számok 3-ról 5 jegyre változtak. A főközpont vezetője jelenleg is Daday Zoltán.

1983. december 16-án a Szabadkai úton új postaműszaki állomást avattak. Üzemeltetője a Posta Gépjármű Szállítási Üzem helyi körzeti garáza lett. Az ünnepélyes átadáson a Magyar Posta központjától Juhari Istvánné postaszolgáltatási igazgató, dr. Asztalos Ferenc, a Postaszakosztály vezetője, Molnár Sándor szállítási ügyosztályve-

Konténer-központ

zető, a Szállítási ügyosztály illetékes dolgozó, a Városi Tanács elnöke, a pártbizottság képviselője, a kivitelező KUNÉP Vállalat vezetője és dolgozó, a Szegedi Postaigazgatóságtól a gazdasági és társadalmi szervezetek vezetői és képviselői vettek részt.

Az igazgató ünnepi beszédében elmondta: „A beruházás a kitűzött határidőnél fél évvel korábban befejeződött. Az új telephely építését elsősorban az tette szükségessé, hogy a régi Kossuth utcai telephely szűk, elavult és korszerűtlen volt. Az építést elősegítette és meggyorsította, hogy a helyi tanács az egész környéket, vele együtt a posta épületeit is kisajátította. A tervezés során felmerült és ma már bebizonyosodott: minden szempontból célszerű és hasznos kezdeményezés volt, hogy komplex műszaki telephely kerüljön felépítésre. Az igazgatóság területén ez az első olyan telephely, ahol a Gépjármű Szállítási Üzem, Hálózatépítő Üzem, Magasépítési Üzem és Körzetmesterség helyi kirendeltsége egy helyen van. Ilyen jellegű megoldás még posta-szinten is kevés van. E módszer megvalósítása lényegesen csökkentette a beruházási költségeket.”

A Városi Tanács elnöke, Tanczos Sándor méltatta a posta szerepét a városban, és elégedettségét fejezte ki a posta tevékenységével és szolgáltatásaival szemben. A beruházásról szólva kiemelte, hogy nemcsak a postának, hanem Kiskunhalas városának is nagy jelentőségű esemény ez a nap. Bizva a posta szolgáltatásainak további fejlődésében sikert és jó munkát kívánt valamennyi postás dolgozónak.” (Forrás: Postás Híradó, a Szegedi Postaigazgatóság lapja.)

1983-ban a Magyar Posta kivált a közlekedési tárcából és Magyar Posta Központja néven önálló főhatósággá szerveződött.

1985-ben a távbeszélőközpont 2 konténeres ARF-102 GV-re módosult. Kapacitása 2000-re bővült, a kapcsolási számok első két jegye 11-ről 21-re és 22-re változott.

A posta bélyegzői egyre kevesebb díszítéssel készültek, az óra jelzése is megszűnt.

A „FŐNÖK”, Novok Rostás Sándor 1985-ben családjával együtt Kecskemétre költözött, ahol a nyugdíjazás miatt megüresedett megyei postavezetői állás betöltésével bízta meg az igazgatóság.

Az 1985. szeptember 23-25-én megtartott szemlével egyidejűleg a hivatalvezetői munkakört igazgatósági közvetítéssel Szitás Istvánné vette át. A postamesteri időket nem számítva,

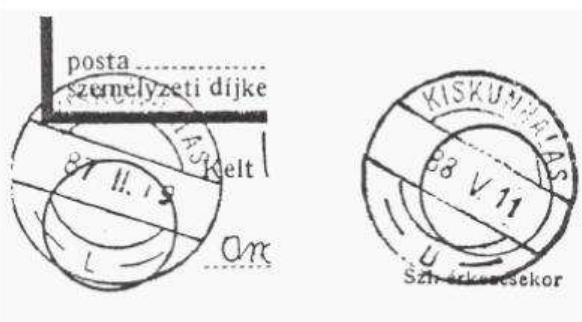

Szitás Istvánné

Kiskunhalas posta

történetében Szitás Istvánné volt az első olyan vezető, aki nem vidékről érkezett a munkakör betöltésére. A kiskunhalasi Szilády Áron Gimnáziumban érettségizett. A Szegeden elvégzett segédtishti tanfolyam után kishivataloknál volt rendszeres helyettesítő. Házasságkötése után a kiskunhalasi postánál töltött be különböző munkaköröket. Felsőfokú végzettséget a győri Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola Postaüzemi szakán szerzett. Kinevezésekor 13 évi postai munkavisztonnyal rendelkezett. Helyettese Paczolay Gáborné lett, akitől az osztályvezetői munkakört Árvai Mihályné vette át.

A posta nyitva tartása ebben az időben: hétfőtől péntekig 08.00-19.00, szombaton 08.00-12.00, vasárnap zárva.

Bélyegzőlenyomat 1987-1988-ból

Kiskunhalas körzeti posta

1986. március 1-jével a Magyar Posta újjászervezte a körzeti postahivatali rendszert. Kiskunhalas körzetbe tartozik a 64-es irányítási terület 21 kispostája. A körzeti posta feladata a kis- és középpestákkal kapcsolatos munkaügyi tevékenység ellátása és a rendszeres helyettesítők irányítása. A körzeti ügyek felelőse Gyurcsek Lászlóné lett. (A körzet térképvázlata a következő oldalon!)

Gyurcsek Lászlóné

A telefonközpont 1987. december 29-én 77-es körzetszámmal bekapcsolódott a belföldi távhívásba.

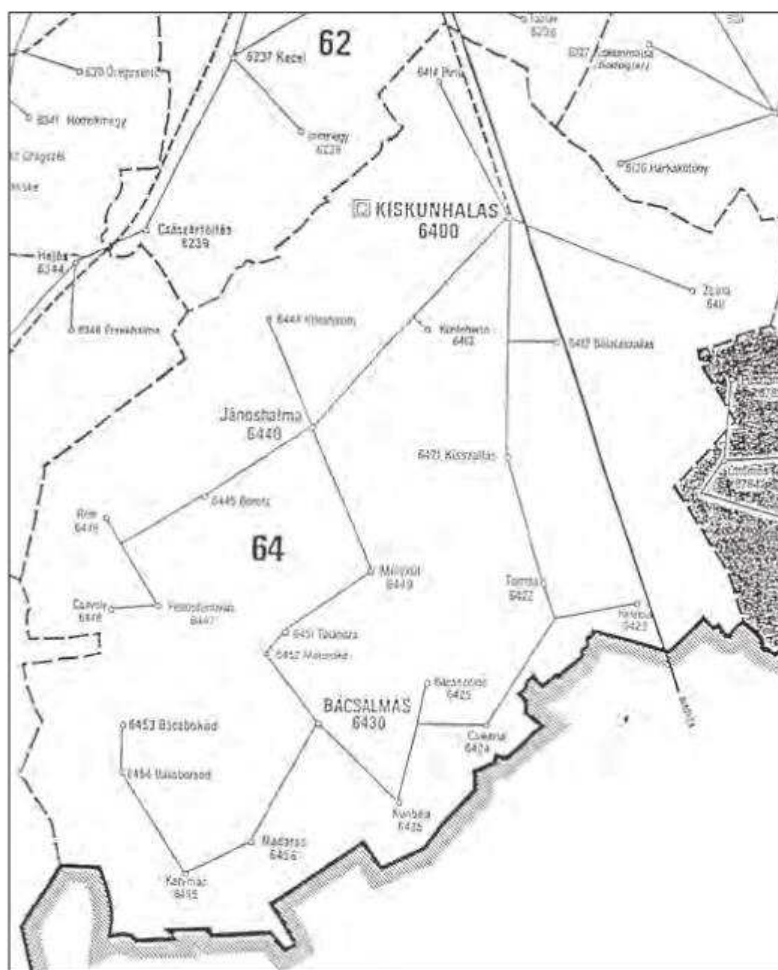
Az 1987. november 24-27. között tartott hivatali szemle idején ismét (sorrendben a negyedik) nagy átalakítási munka folyt. Az aktuális helyzetet a szemlekönyvi bejegyzés is megörökítette: „...A főpénztár már az új helyen üzemel, de a pénzfelvételi munkahelyek az egyesített felvételi munkahelyekkel összezsúfoltan helyezkednek el. A felvétel a belső átalakítás befejezése után kerül a helyére. A főpénztárban

a pénztárszolgálatot a réginél jobb körülmények között végzik a dolgozók. A gépesítés nem teljesen kielégítő, szükség lenne egy bankjegy-kötegelő gép beállítására. A bankjegyszámláló gép az ellenőrzést megelőző napon meghibásodott. ...Az igazgatóság területén lévő városok közül Kiskunhalason a legtöbb az egy postahivatalra eső lakosok száma: 31.130 fő. A hivatal épületében huzamos idő óta folyó korszerűsítési munkák jelentős mértékben zavarják a közönség-szolgálatot, ennek ellenére a kiszolgálás színvonala jó.”

A kiskunhalasi posta története

Az átalakítás eredményeként a hivatalvezetés, a munkaügy és a gazdaság az első emeletre került. Takarékosági szempontból sem akkor, sem később nem készült az emeleti és a földszinti üzemi területet összekötő belső lépcső. A közlekedés évszaktól, időjárástól függetlenül ma is a társasház lakóival közös használatú lépcsőházon és az udvaron keresztül történik. A földszinti bérlemény teljes alapterülete a közönség kiszolgálását biztosítja. Az eredeti alaprajz megtartásával a főbejáratnál jobbra és balra két különálló felvételi terem jött létre, a kezelőablakok száma 15-re szaporodott. A postafiókok száma a közönségtérbe beállított további három mobil fiókbérlő szekrényrel 350-re emelkedett.

Az átalakítás során korszerűsítették a fűtést is. A korábbi 28 olajkályhát vezetékes gázzal üzemelő központi fűtés váltotta fel. A szerelés a téli hónapokban

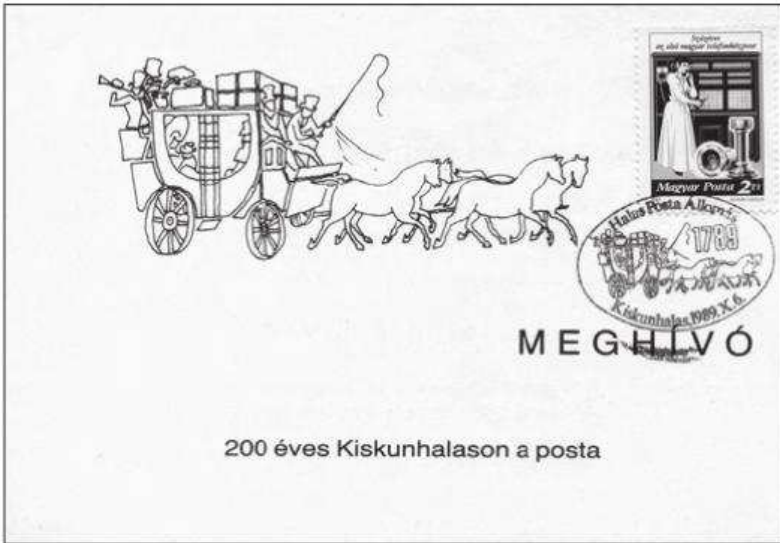
Kiskunhalas posta körzete

A postaépület az 1980-as években

zajlott. Az épület régi kéményei a gázfűtésre alkalmatlanok voltak. A béléscsöveket nem lehetett a kürtön leengedni, ezért a falakat oldalról kivésték. A munkahelyek és a dolgozók feje fölött por- és koromfelhő úszott, de a kiszolgálás „zavartalanul” folyt. A februári hidegben az ideiglenes fűtést palackos mobil konvektorokkal úgy-ahogy sikerült megoldani.

A kiskunhalasi posta története

1989. októberében a halasi postaállomás felállításának 200. évfordulóját ünnepelték a posta dolgozói. Ünnepi megemlékezést, postatörténeti kiállítást rendeztek.

A rendezvény meghívója

A megnyitó

Álló sor balról jobbra:
Tóth D. Ernőné,
Hrabovszky Mátyásné,
Oraveczné Tóth Tünde,
dr. Somogyvári Jánosné,
Oravecz István,
dr. Lénárd László,
dr. Balla Ferenc, Pajor Kálmán,
Somogyi Antal, Lovas Béláné,
Sztás Istvánné, Nagy Szeder István.
Ülnek: H. Béres Erzsébet,
Vincze Ferenc

Az Ópusztaszerről kölcsönzött „vörös postakocsi” segített felidézni a régi korok hangulatát.

Delizsánsz a postaépület előtt

Nagy Szeder István nyugalmazott mérnök, helytörténeti kutató kiállítást rendezett, ennek tablójáról ismerhették meg a postai szolgáltatás múltját és a halasi posta történetét a posta dolgozói és az érdeklődő halasiak.

DISZTÁVIRAT

HUNGARICA POSTA

SZITA'S ISTVÁNHEE
 HIVATALVEZÉTOE
 POSTA
 KISKUNHALAS

A HALASI POSTAÁLLOMÁS 200. ÉVFORDULÓJÁKOR
 NAGYON SOK SZERETETTEL KIVÁAN MINDEN JÓT
 SZEGPAPA-MÓRA SZÉKÉR ANDRÁAS MAJDAHI
 POSTAMESTERRE IS GONDOLVA
 DR. SZÉKÉR ENDRE

Felvételek	Scan	Sz	Hsz	Óra
KÉTSZÁZKEMÉLET	2073	21	5	1846

LX 5

Oficiál. az. J. 2007. márc. 15. N. 10. 10. 10.

Fent: Nagy Szeder István bemutatja a kiállítást

Balra: Székér Sándor egykori postamester szép-
 unokája táviratban köszöntötte a posta dolgozóit

1989. december 1-jén a kiskunhalasi Városi Könyvtárban nyilvános előadást rendeztek a halasi postaállomás megnyitásának 200. évfordulójáról és a posta történetéről. A rendezvényen Nagy Szeder István tartott előadást a halasi posta múltjáról.

SZERETETTEL
 VÁRJUK ÖNT ÉS KEDVES CSALÁDJÁT,
 ÉRDEKLŐDŐ ISMERŐSEIT

A
 HALASI POSTAÁLLOMÁS
 KÉTSZÁZ ÉVES
 (1789 - 1989)

című előadást a
 Városi Könyvtárba

Előadó:
 NAGY SZEDER ISTVÁN

1989. december 11. (hétfő) 18 óra

H A L A S I T É K A

Meghívó a Halasi Téka rendezvényére

Nagy Szeder István előadást tart a halasi posta
 történetéről

1990. január 1-jével az addig egységes Magyar Posta szétvált, és Magyar Posta Vállalat, Magyar Távközlési Vállalat, valamint Magyar Műsorszóró Vállalat néven három, egymástól független utódvállalat jött létre. A távbeszélőkezelők a távközlési vállalathoz kerültek, ezért a halasi posta létszáma 20 fővel csökkent.

A Magyar Posta egyszemélyes állami tulajdonban levő részvénytársasággá alakult. A minőségi munkavégzés mellett egyre nagyobb hangsúlyt helyezett a piaci szemléletre, az önfenntartó nyereséges gazdálkodásra.

1991-ben hírlapszolgálat területén különválasztották az előfizetési terjesztést az árusítástól. A hírlapárusítást 8 postai árus (hivatali árus és kézbesítők) és 12 postán kívüli árushely (bolt, iskola) végezte. A Szegedi Postaigazgatóság által alapított, hírlapkereskedelemmel foglalkozó Délhír Rt.

létrejöttével a postai hírlapárusítás megszűnt, a pavilonok és az árusok a Délhír-hez kerültek. A korábban hírlapot árusító kézbesítők árustevékenysége megszűnt. Az előfizetett lapok kézbesítését 12 hírlapkézbesítő és 3 külterületi kezelő látta el. A napilapok kézbesítése belterületen 10:00 órára fejeződött be.

1992. január 1-jétől állandó használatra kapott a kiskunhalasi posta az új kibocsátású bélyegek megjelenésének napján használható, úgynevezett „elsónapi” bélyegzőt. Ezt megelőzően csak alkalomszerűen - 1960-ban és 1964-ben a halasi csipke bélyegsorok megjelenésekor - használhattott ilyen bélyegzőt a halasi posta.

Elsónapi bélyegző (1992)

1992. március 8-án az egész várost felzaklató, de különösen a postai dolgozókat megdöbbentő bűncselekmény történt. A nem túl hosszú postai pályafutással rendelkező Patik András rovatoló a szabadsága alatt egy saját maga által készített kulccsal beszökött az épületbe. A női WC-ben megbújva várta az alkalmas időpontot, amikor reményei szerint a szolgálatban lévő kollégája elhagyja munkahelyét. Mivel ezt rejtekhelyéről nem észlelte, éjfél körül akcióba lépett. Fejére húzott gázálarcban megtámadta Rickert Antal rovatolót, aki meglepetését és ijedtségét legyőzve szembeszállt a nála jóval nagyobb és erősebb, felismerhetetlenre maszkírozott alakkal. A percekig tartó dulakodás végén a támadó a szerencsétlen összevert embert a fali trezorba tuszkolta, s igyekezett rázárni az ajtót. Ezt sikerült Rickert Antalnak megakadályoznia, de azt nem, hogy Patik a nehéz kezelőasztallal eltorlaszolja a kijáratot, és a hajnali szállításra előkészített készpénzellátmány tartalmú zsákokat magához vegye, majd az udvari ajtót saját kulcsával nyitva és zárva angolosan távozzon.

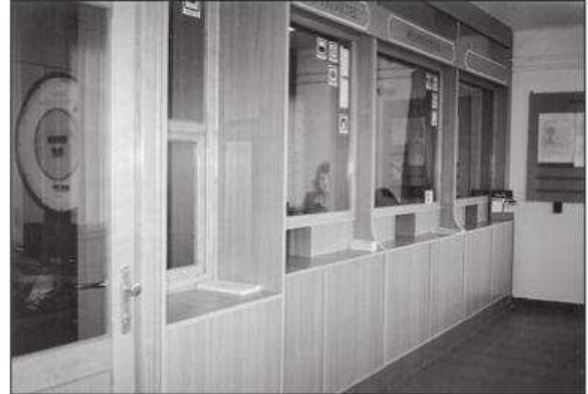
A bezárt rovatoló kétségbeesett kiáltására az emeleti lakók figyeltek fel, akik értesítették a rendőrséget. A gépezet beindult. A bűnügyi technikusok, nyomozók, mindenki gözerővel dolgozott az akkortájt legnagyobb összegű postarablás elkövetőjének felderítésén. Az elkövetés körülménye akkora helyismeretről árulkodott, hogy a posta dolgozóinak mindegyikét kihallgatták, „alibizteték”. Patik András volt az egyetlen, aki a rablás idejére a hollétét nem tudta igazolni, ezért előzetes letartóztatásba került.

A bűncselekmény elkövetését először tagadta, s annyira bizott ravaszságában, hogy még a hazugságvizsgálat elvégzésébe is beleegyezett. Ezen bukott meg. A nyomozók a friss információ birtokában Imrehegy külterületén elásva megtalálták a pénz egy részét, majd a megtört rabló a bizonyítékok terhe alatt enyhébb ítélet reményében bevallotta a másik rejtekhelyet is. Az elrabolt pénz 70.000,- Ft kivételével előkerült. A bűnügyben a Kecskeméti Bíróság hozott ítéletet. Első fokon nyolc évi fegyházra ítélte az elkövetőt, de fellebbezés után a Legfelsőbb Bíróság 1994-ben öt és fél évre mérsékelte a büntetést. Patik András nem tanult a történetből, mert rövid idővel szabadulása

A kiskunhalasi posta története

után a déli zöldhatár-szakaszon gépjármű-csempészség közben a határőrökkel tüzharcba keveredve életét vesztette.

Az 1992. évi XLV. törvényben előírt ellátási kötelezettség teljesítésére 1994-ben a Kanizsa téren Kiskunhalas 2 néven új posta kezdte meg működését. A régi posta neve Kiskunhalas 1-re változott.

Képek Kiskunhalas 2 postáról

Kiskunhalas 1 posta tevékenységére jellemző néhány adat: 1994-ben az igazgatóság által elrendelt kereskedelmi árusítás teljesítményével a régióban az első helyen állt. A szakképzettségi arány jobb volt, mint az igazgatóság többi nagypostájánál. A vezetők mindegyike felsőfokú végzettségű volt. „A kinevezett új osztályvezető (Apátné Csorba Erzsébet) személye, szakmai felkészültsége kedvezően érintette a felvételnél végzett munkát... a jelentkező igények kielégítésénél a fegyelmezett, szabályszerű, ügyfélcentrikus magatartás a meghatározó...”⁴²

**Tóthné Fülöp Éva postavezető
és Dusnoki Erika felvelvő**

A megyei lapkiadó vállalat új tulajdonosa 1994. január 1-jével felmondta a Petőfi Népe postai kézbesítésére vonatkozó szerződést. Ezzel a postai dolgozók által kézbesített napilapok mennyisége egyik napról a másikra 60 %-kal csökkent. A drasztikus teljesítmény-csökkenés miatt a hírlapkézbesítők létszámát először a korábbinak a felére, majd harmadára kellett csökkenteni. A járáshossz ezzel összefüggésben először a duplájára, majd a háromszorosára növekedett. 2002-ben 5 hírlapkézbesítő járás fed le akkora belterületet, mint 17 egyesített belterületi kézbesítő összes járása.

1993. január elsejétől hírlap-összesítő-hivatali feladatként 2 hírlapfelelős a saját állományon kívül még 18 kisposta és 4 középposta előfizetői hírlapelszámolásait készítette. 1996. szeptember 1-jével ezt a tevékenységet Baja I posta vette át.

1996-ban a felügyeleti ellenőrzés megállapította: „...Kiskunhalas 1. sz. posta a postaküldemények feladási forgalmának és az ügyfelek által igénybe vehető szolgáltatások körének tekintetében meghatározó szerepet tölt be. ...Gondot okoz, hogy a gépkocsik a posta udvarára behajtani nem tudnak, a kezelés nem ott folyik.”

Az első napi bélyegzésen kívül a kiskunhalasi posta minden évben végez alkalmi bélyegzést is. A bélyeggyűjtés iránti érdeklődés felkeltésére a Városi Bélyeggyűjtő Kör részvételével több bélyegbemutató készült, melyeket a közönségtérben a nyitvatartási idő alatt bárki megtekinthetett.

1997-ben a Postamúzeum „A Magyar Posta a millenniumtól a milletcentennáriumiig”, 2001-ben a Bélyegmúzeum „1100 év története bélyegeken” című vándor-kiállítása nyújtott maradandó élményt a kiskunhalasiaknak.

Balra: Gyimeisné dr. Etsedy Sarolta postaigazgató, Szitás Istvánné postavezető és Kovács Gergelyné postamúzeum-igazgató az 1997-es kiállítás megnyitóján

Jobbra:
a 2001-es kiállítás megnyitóján
Molnár György, a bélyeggyűjtő kör elnöke,
Szélné Tóth Ibolya postaigazgató, Boldizsár
Attiláné, a postaigazgatóság munkatársa és
Szitás Istvánné postavezető

1998-ban a Budapesti Postaigazgatóság és a Szegedi Postaigazgatóság ellenőrzési osztályai tapasztalatcsere céljából kölcsönösen egymás egy-egy kijelölt postájánál tartottak hivatszemlét. Budapesten Rákospalota 1, a szegedi régióban Kiskunhalas 1 postára esett a választás. A bizottság háromnapos átfogó ellenőrzés után a munkahelyi légkört kiválóra, a szakmai és egyéb területek munkájának eredményességét 83 %-ra értékelte.

Évtizedek óta fennálló gond volt a szállító-feldolgozó tevékenységet sújtó zsúfoltság, a kapubejárat alkalmatlansága miatt a járat gépkocsik nyílt utcai kezelése. A hajnali órákban a gépkocsik és kézicsovik zaja miatt egyre több kifogás merült fel a szomszédokban lakók körében. A probléma orvoslására az igazgatóság - a távközlés különválása miatt a Szabadkai úti műszaki telephelyen megüresedett helyiségek átalakításával - levél- és csomagfeldolgozó részleget alakított ki. 1999. január 1-jétől a forgalmi létszám hármasa az új telephelyen, a posta épületétől 2 km távolságban végzi a munkáját. A tavaszi menetrendváltás időpontjával a vasúti szállítás is megszűnt, feladatát a 064. számú, saját fenntartású közúti közvetítő járat vette át.

1999-ig közlekedett Bu-Ki 65. mozgóposta

A 21. századba lépve a kiskunhalasi posta dolgozói számára egyre inkább nyilvánvalóvá válik, hogy a múlttól elszakadni nem lehet. Ami 1932-ben fővárosi nivójú volt, az az ezredfordulóra előregedett, korszerűtlenné vált, fenntartása egyre költségesebb. A megyében és a régióban gyönyörű új posták épültek, Halas nem kapott megfelelő támogatást.

Azonos mennyiségű munka elvégzéséhez a halasi postásoknak többszörös erőfeszítése szükséges, mint a technológiai szempontból célszerűen kialakított új posták dolgozóinak. A létszám megállapításánál a munkakörülményeket nem, csak az elvégzett munka mennyiségét veszik alapul. A szolgáltatás minőségét nem befolyásolja az épület beázása, a hulló vakolat, a lakókkal közös használatú, állandóan nyitott és szűk udvar, a hiányzó öltöző, a nyári fullasztó hőség a klimatizálatlan, zsúfolt termekben. A mozgáskorlátozottak szempontjából jogos elvárás, az épületbe történő akadálytalan bejutás még 2003-ban sem biztosított. Mindezek ismertek a beruházási források kezelői előtt is.

A posta szűk udvara

ifj. Farkas Sándor

posta vezetőjéhez: „A forgatás alkalmával több idős emberrel volt szerencsém beszélni, akik egybehangzóan nagyon pozitív véleménnyel voltak Farkas Sándorról. Sokuknak a postás mindennapi látogatása az egyetlen kapcsolat a külvilággal, tudják, rá mindig számíthatnak, munkáját pontosan és lelkiismeretesen végzi. Ifj. Farkas Sándor azon munkavállalók közül való, akik munkájukat szeretettel és becsülettel végzik. Az Év Postása elismerés véleményem szerint a legjobb helyre és az arra legméltóbb emberhez került. A Halas Televízió munkatársai nevében gratulálok Farkas Sándornak, a Magyar Postának pedig sok Sándorhoz hasonló munkatársat kívánok.”

2001. október 9-én, a Postai Világnapon ifj. Farkas Sándor kiskunhalasi külterületi kezelő a Magyar Posta Rt. történetében hetedikként vehette át Budapesten „Az Év Postása” kitiűntetést. Férfi szakmáját elhagyva, édesapja példáját követve 1991-ben lépett postai szolgálatba. Támponos külterületi kézbesítő lett. Szerette az autót, a szabad természetet, és örült, hogy emberekkel találkozik. A tanyavilágban sok idős ember számára biztosabb kapaszkodó a postás, mint a távolra szakadt családtag. Sándor két idős beteg ember életét mentette meg. A Halas TV szerkesztő-riportere, Vadkerti Mónika a Sándorról készült film forgatása után a következő levelet írta a

Gyuri bácsi életben maradt

Augusztus 2-án egy nyugdíjas asszony szólt az utolsó támpontnál Farkas Sándornak, nézzen be Gyuri bácsihoz, mert már tegnap rosszulre panaszkodott, ma meg ki sem jött az udvarra az amúgy jó kedélyű, gyakran viccelődő férfi.

– Benéztem az ablakon, láttam, hogy valóban rosszul lett, és magatehetetlenül vergődik. Azonnal értesítettem a mentőket a saját mobiltelefonomon. A szívével volt gond. Azt mondták az orvosok, legfeljebb egy órán múlt az élete. Jó ám újra látni nap mint nap.

Gyuri bácsi túl a hetvenen, látszatra jó erőben van, de azért óvatosan mozog. Halás a postásának.

– A régebbi postások nem váltak így be. Állandóan jöttek, mentek, biztos,

nem szerettek dolgozni. De amióta Sándor van itt, lehet úgy nyolc éve, azóta meg vagyunk vele elégedve.

Kádár néni a szomszéd-ból ráerősít, majd arra kéri a kézbesítőt, ha végezt, nézzen utána, mi van az ő urával, aki reggel elment a kórházba szemorvoshoz és még nem jött haza. A félórás várakozási idő alatt – ennyit ír elő ezen a támpont

pontra a menetrend – jönnek gyalog, motorral, autóval a közelben lakók és átveszik a könyvelt küldeményeiket, amiről előző nap értesítést hagyott nekik Sándor. Azzal fogadják, hallották délelőtt a rádióban, hogy ő lett az Év postása. Gratulálnak neki, s egyetértően bólogtatnak, jó helyre került a kitiűntető cím.

Bartek György szerint jó helyre került a kitiűntető cím

A Postás újság cikke az életmentő postásról

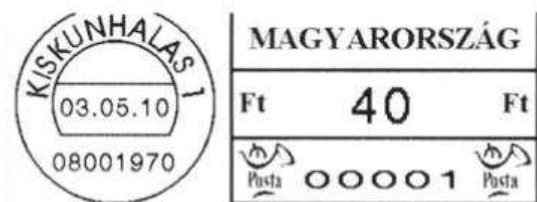
Az Integrált Posta

Kiskunhalas 1 posta 2003. május 9-én az országos hálózat 161. láncszemeként bekapcsolódott az IPH (integrált postahálózat) rendszerbe. Az új technológia a posta minden ügyfélkapcsolattal rendelkező- és háttér-munkahelyét számítógépes hálózatba fogja össze, s egyúttal az országos hálózatba is bekapcsolja. Az országos hálózathoz on-line módon kapcsolt postákat iPostá-nak nevezik.

Hogy a rendszer elindulhasson, az épületben teljesen új elektromos hálózatot kellett kiépíteni. Alkalmatlanságuk miatt a korábbi kezelőasztalokat lecserélték. A dolgozók az új technológiából elméleti és gyakorlati képzést kaptak. A telepítési határidő többszöri csúszása miatt a már üzemelő környékbeli postákhoz is átjárhattak megfigyelni és kipróbálni az új kezelést.

Május 9-én, pénteken a műszakiak felszerelték, tesztelték, majd átadták üzemeltetésre a 24 számítógépet és a hozzátartozó perifériákat: ADM Speedy Readert (OCR karakterek és vonalkód képének olvasására és értékelésére: csekk, utalvány, értékpapír, levél, minipakk és csomagkísérő levél rendszerbe viteléhez), Olivetti PR4 csekknyomtatót (utalványok, értékpapírok, feladóvevények, táviratok, távmásolatok, nyugta és számla nyomtatására), OKI ML 3320 mátrix nyomtatót (kézbesítő okiratok, leszámolások, zárlatkísérő okiratok, csoportos feladási jegyzékek, számadás nyomtatására), Miki PS612 levélmérleget (levélküldemények és 2 kg-ig egyéb küldemények súlyának megállapítására 1 g mérési pontossággal), Olivetti Lyra POS terminált (a teljes kártyás tranzakciók lebonyolítására, OTP takarékettkönyvek, későbbiekben lakossági folyószámlákhoz kapcsolódó tranzakciók kezelésére), Axiohm Blaster etikett-nyomtatót (direkt termo nyomtatással és önleválasztóval működő etikett-nyomtató a készpénzzel lerótt feladási díjak összegének, a felvétel helyének, idejének és a felvevő személyének jelzésére). A csomagfelvevő munkahelyénél MIKI CMA 112-60 csomagmérleget 60 kg méréshatárig 10 g mérési pontossággal, a rovatoló és kiosztó munkahelyeknél Denso kézi vonalkód olvasót, ami 1,5 m vezetékével mobil vonalkódolvasó eszköz. A postavezető számítógépéhez OKIPA-GE 10E laser nyomtatót telepítettek, a különböző listák, jelentések minőségi nyomtatásához.

A rendszer telepítésének napján a posta a szokásosnál korábban, 16:00 órakor bezárt, hogy a szükséges leltárak és adatrögzítések a szombati éles üzemkezéshez időben elkészüljenek. Már éjfél körül járt az idő, amikor a központi programletöltés sikeresen befejeződött. Másnap minden kezelőablak kinyitott, hogy a lehető legtöbben kipróbálhassák, gyakorolhassák az új kezelést. Megnyugtató érzés volt, hogy minden kezelő mellé jutott „háttértámogató” (oktatótiszt vagy saját postáján már gyakorlatot szerzett dolgozó), akik a halasiakat átsegítették az első napok buktatóin. Szerencsés volt a szombati kezdés, mert a fél napi forgalom lebonyolítása is legalább annyi energiát igényelt, mint máskor az egész napi. Az első

Az első, IPH-val nyomtatott bérmentesítési jegy

napok, hetek folytonos munkaszervezéssel teltek, mert csak a gyakorlatban bizonyosodott be, hogy a tapasztalat nélkül megtervezett munkarendek működnek-e, vagy javításra szorulnak. Méhes Margit kecskeméti oktatótiszt és Pópity János igazgatósági összekötő segítségével és hibaelhárítási rutinja nélkül az első napok elviselhetetlenek lettek volna. A „támogatás” egy hete alatt sikerült minden dolgozónak annyi rutint szereznie, hogy a későbbiekben már többé-kevésbé önállóan is boldogult. Néhányan (főleg a fiatalabbak) igen gyorsan ráhangolódtak az új rendszerre. A külső támogatók távozása után már egymást segítve sikerült úrrá lenni a problémákon.

2003. május 12-étől a posta új nyitva tartási időre tért át: hétfőtől péntekig 08.00 -18.00, szombaton 08.00-12.00-ig van nyitva, vasárnap zárva.

A kiskunhalasi posta története

Az indulás napjától megvalósult a „minden szolgáltatást egy helyen” elv, ami hozzájárult a többszörös sorban állás csökkentéséhez. Minden kezelőablaknál lehetőség van utalvány és levél feladására, bankkártyával történő készpénzfelvételre, értékcikk, telefonkártya és sorsjegy vásárlására. Továbbra is kijelölt ablaknál történik az értékpapír kezelés, a fiókbérletre érkezett és a letéti küldemények kézbesítése, a csomag- feladás és kézbesítés, valamint a hírlapárusítás.

Az új rendszer indulásakor a Szabadkai úti feldolgozóhelyen továbbra is hagyományos kezelés maradt, mivel az eredeti tervtől eltérően nem építették ki a postával a hálózati összeköttetést. Átmeneti megoldásként a csomagkézbesítők a kézbesítendő küldeményeket a feldolgozóhelyen vették át, majd a kézbesítés megkezdése előtt adatrögzítésre és a kézbesítő lista elkészítésére a hivatalnál jelentkeztek. Leszámolásuk szintén a hivatalban történt. Ez a felemás rendszer július 7-én a feldolgozóhely IPH-rendszerbe állításával megszűnt. A csomagkézbesítők kiosztása és leszámolása helyben történik. A nem kézbesített csomagokat leszámolás előtt a kézbesítők Kiskunhalas 1 postának, mint „idegen postának” adják át letéti kezelésre. A feldolgozóhely nemcsak kiosztást és leszámolást, de „6403 Kiskunhalas, GSZÜ csomagkirendeltség” elnevezéssel önálló napi és havi pénzforgalmi számadást is készít.

Kiskunhalas 1 postán az IPH-technológia II. fázisának bevezetése 2003. július 26-án történt. A szombati pénztárazárás után vasárnap reggelre elkészült a központi program-letöltés. Vasárnap elkészült a teljes értékcikk-készlet kezelőnkénti, cikkszámokkénti rögzítése, az összes maradvány küldemény adatának rendszerbe történő rögzítése, majd az addig manuálisan vezetett kézbesítő naplókön a visszaellenőrzés, a rendszerben a lejáratú idők aktualizálása, betéti okiratok és kötvények teljes leltára és adatrögzítése.

Ezzel megszűnt a kézi naplózás, nyilvántartás, mérleg-készítés. További könnyítést jelentett, hogy október 1-jétől megszűnt a rendszerből kinyomtatott napi számadás manuális másolása és továbbítása. A napi számadás adatait a rendszer elektronikus úton továbbítja. Az elszámolások alapbizonylatai mellett már csak a napi főösszesítő egy kitöltött, aláírt példányát kell továbbítani a Posta Elszámoló Központjába.

A dolgozók a telepítés után néhány hónap alatt megszokták és megszerették a korszerű technológiát. Az esetenként előforduló sorbanállást már nem a kezelők ismereteinek hiánya okozza, hanem az eszközök (bizonylat-nyomtatók, etikett-nyomtatók) viszonylag lassú működése. Ettől a kellemetlenségtől eltekintve a leszámolás, a készletek ellenőrzése és a számadások elkészítése a korábbiaknál összehasonlíthatatlanul egyszerűbb, biztonságosabb.

A rendszer legnagyobb hiányossága, hogy nem rendelkezik szünetmentes áramforással. Az előfordult, egymást követő áramszünetek után a teljes újraindítás időigényes volt, előfordult, hogy adatok veszttek el, ezért minden ilyen esetben fokozott ellenőrzés és az igénybevevők messzemenő türelme szükséges. Az OCR olvasó érzékeny a rázkódásra, ezért a hagyományos fém keletbélyegzőket könnyen kezelhető önfestékező bélyegzőkre kellett cserélni. Az új bélyegzők a helynév, a dátum és az ellenőrző betűjelezés mellett a szolgáltató Magyar Posta (MPRT) elnevezését is tartalmazzák.

Néhány új önfestékezős bélyegző lenyomata

JEGYZETEK

- ¹ Böszörményi Kálmán: A világ minden államának postaügye... Debreczen 1877
- ² Böszörményi Kálmán: A világ minden államának postaügye... Debreczen 1877
- ³ Dr. Molnár László: Postatörténeti jubileum (Bélyegvilág – filatéliai szemle 1999/5.)
- ⁴ Nagy Szeder István: Halas-postaállomás 1789-1989 (Postás Híradó 1989. évi 4. szám)
- ⁵ A magyarok krónikája
- ⁶ Nagy Szeder István: Halas-postaállomás 1789-1989 (Postás Híradó 1989. évi 4. szám)
- ⁷ Nagy Szeder István: Halas-postaállomás 1789-1989 (Postás Híradó 1989. évi 4. szám)
- ⁸ Koszta Sándor: A keceli posta. Kecel-Kiskunhalas 2002
- ⁹ Nagy Szeder István közlése
- ¹⁰ Szalai Sándor: Halasi helynevek a 18-19. században, Kiskunhalas története 2001
- ¹¹ Kovács Gergelyné: A reformkori magyar posta (PTMA 1966. évi évkönyv)
- ¹² Baki István: Régi református temető és sírkövek, Kiskunhalas Almanach 2002
- ¹³ Kovács Gergelyné: A reformkori magyar posta (PTMA 1996. évi évkönyv)
- ¹⁴ A Magyar Posta bélyegelőtti bérmentesítésének és bélyegzőinek kézikönyve
- ¹⁵ Kisfaludi Júlia: Új időszaki kiállításunk: 1848-as levelek (PTMA Évkönyv 1998)
- ¹⁶ Magyar posta- és illetékbélyeg katalógus 2003
- ¹⁷ Koszta Sándor: A keceli posta, Kecel 2002
- ¹⁸ Dvorák Ede: Háború a posta ellen (Posta c. folyóirat 2002. évi 2. szám)
- ¹⁹ Balogh József kézírata
- ²⁰ Rákóczi Margit: Százhuszonöt éves a levelezési lap (Postás Dolgozó)
- ²¹ Magyar posta- és illetékbélyeg katalógus 2003
- ²² Nagy Szeder István: Halas-postaállomás 1789-1989 (Postás Híradó 1989. évi 4. szám)
- ²³ Nagy Szeder István közlése
- ²⁴ Szabó Jenő: A Magyar királyi Postatakarékpénztár rövid története (1885-1949) (Posta c. folyóirat 2001 évi 3. szám)
- ²⁵ Postai Rendeleték Tára
- ²⁶ Postai Rendeleték Tára 1875. évi 16. szám
- ²⁷ Szalai Sándor: Kiskunhalasi utcák a 18-19. században, Kiskunhalas Almanach 2002
- ²⁸ Palásti Károly: Kiskunhalasi utcanevek a 20. században
- ²⁹ Magyar posta- és illetékbélyeg katalógus 2003
- ³⁰ Magyar posta- és illetékbélyeg katalógus 2003
- ³¹ A M. Kir. Posta, Távirda és Távbeszélő hatóságai és központi hivatalai 1928
- ³² Hetven éves Budapest, Magyar városok - városi és vármegyei szociográfiák 1943
- ³³ Nagy Szeder István: Kiskun-Halás Város Gazdaságtörténete 1935
- ³⁴ M. Kir. Posta kincstári személyzetének szolgálati szabályai. Postás Szaknaptár 1941
- ³⁵ Házbérszerződés (eredeti okirat, 1931)
- ³⁶ Kiskunhalas Helyi Értesítője, 1932. május 4.
- ³⁷ Nagy Szeder István: Kiskun-Halás Város Gazdaságtörténete 1935
- ³⁸ Nagy Szeder István: Kiskunhalas külterületének térképe útmutatóval
- ³⁹ Magyar posta- és illetékbélyeg katalógus 2003
- ⁴⁰ Lux Márta közlése
- ⁴¹ Hofmeiszter Ottóné közlése
- ⁴² Kiskunhalas 1 posta szemlekönyve

MELLÉKLETEK

Hivatali szemle bejegyzés 1871-1872-ből

Hivatali szemle
1871 évi Aprilis hó 20^{án}
mely alkalmammal a pénztárát
és az egész kereslet részletesen
megvizsgáltam és hiányt
nem fedeztem fel
Preinyó Ferenc
m. k. postafelügyelő

Hivatali szemle
1872 évi Aprilis hó 24^{én}
A pénztár és az egész kereslet
hiány nélkül
Preinyó Ferenc
m. k. postafelügyelő

Kiskunhalasi bélyegzők a Postamúzeum gyűjteményében

Iratbélyegző

Pecsétnyomó

Fém keletbélyegző

Kalapácsos keletbélyegző

A kiskunhalasi posta története

A kiskunhalasi posta bélyegzői 1946-2000 között

1946-1989

1946-1990

1993-1997

1999-től

Iratbélyegzők a postavezetők aláírásával

Balra:
Lukácsi László aláírása

Jobbra:
Tóth Ilona aláírása

Balra:
Sági János
aláírása

Balra:
Novok Rostás Sándor
aláírása

Balra:
Sztás Istvánné
aláírása

A kiskunhalasi posta története

A kiskunhalasi posta által használt alkalmi bélyegzők

1964. február 28.
A második halasi csipke-bélyegsor
kibocsátása alkalmából

1970. február 8.
„Hazánk felszabadulásának 25.
és Lenin születésének
100. évfordulója alkalmából”
rendezett bélyegkiállítás
alkalmi bélyegzője

1971. augusztus 20.
100 éves a magyar bélyeg című
kiállítás (Kiskunhalas,
Thorma János Múzeum)

1980. november 7.
Bács-Kiskun megyei bélyegkiállítás
alkalmából

A kiskunhalasi posta története

A kiskunhalasi posta által használt alkalmi bélyegzők

1987. október 19.
75 éves
a Kiskunhalas-Kiskunmajsa
vasútvonal

1987. október 30.
150 éve született
Szilády Áron

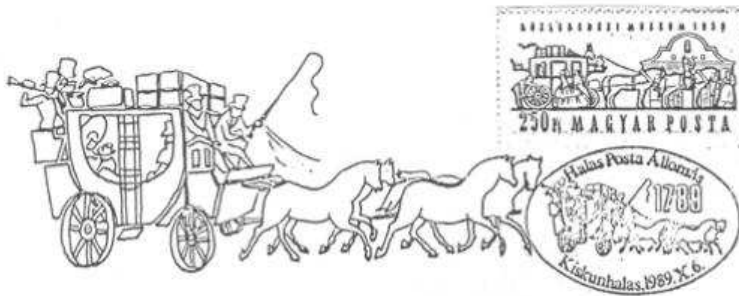

1988. július 2.
24-a Landa Amika
Ferjovista
Renkontigó

A kiskunhalasi posta története

A kiskunhalasi posta által használt alkalmi bélyegzők

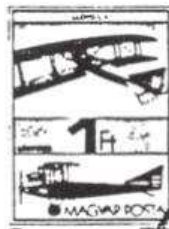
1989. október 6.
200 éves a kiskunhalasi posta

1993. augusztus 20.
Halasi Hetek

1994. augusztus 20.
II. Halasi Hetek

1995. augusztus 20.
III. Halasi Hetek

A kiskunhalasi posta története

A kiskunhalasi posta által használt alkalmi bélyegzők

1996. július 12.
150 éves a magyar vasút

1996. augusztus 20.
IV. Halasi Hetek

1997. augusztus 20.
V. Halasi Hetek

1998. augusztus 20.
VI. Halasi Hetek

1998. szeptember 12.
I. Csipke Világkiállítás
Kiskunhalas

A kiskunhalasi posta története

A kiskunhalasi posta által használt alkalmi bélyegzők

1999. augusztus 11.
Teljes napfogyatkozás

2000. május 6.
II. Nemzetközi Csipkekiállítás

2000. augusztus 19.
Millenniumi Halasi Hetek

2001. május 5.
Millenniumi Nemzetközi Csipke-
kiállítás

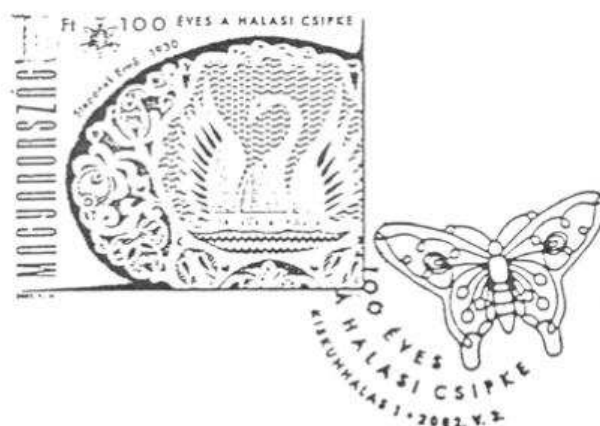
A kiskunhalasi posta története

A kiskunhalasi posta által használt alkalmi bélyegzők

2001. szeptember 15.
Európa Tanács által
adományozott
Európa-díj Becsületzászló
átadása
Kiskunhalas városnak

2002. május 3.
100 éves a halasi csipke

2002. május 4.
Nemzetközi Csipkekiállítás

2002. szeptember 22.
Európai Autómentes Nap

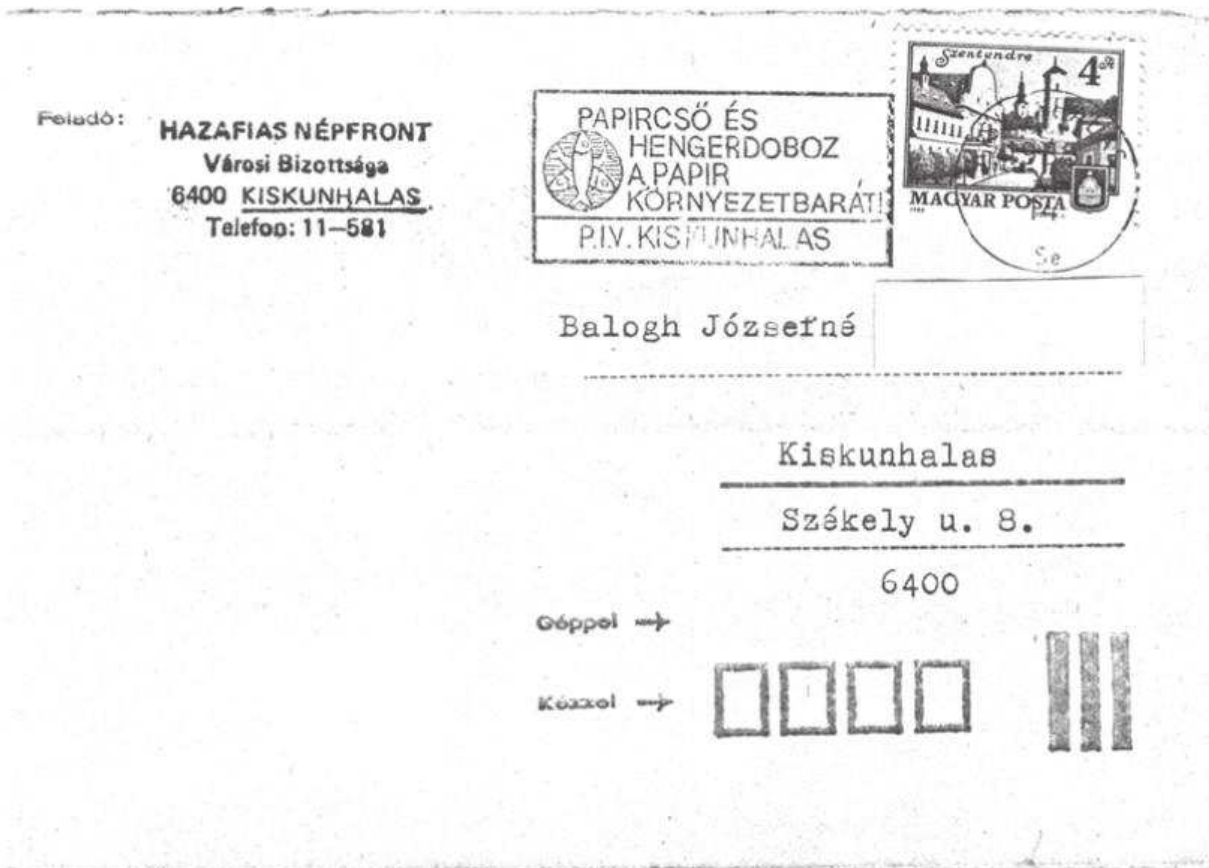

2003. május 3.
IV. Nemzetközi Csipkekiállítás és
Flamand Csipkembemutató

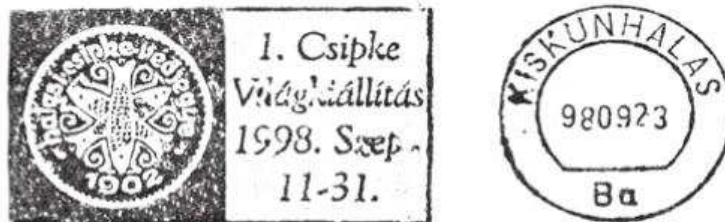

A kiskunhalasi posta története

Gépi reklámbélyegzések

A Papíripari Vállalat kiskunhalasi gyáregységének reklámbélyegzője

Gépi reklámbélyegzés az I. Csipke Világkiállítás alkalmából (1998)

A kiskunhalasi posta története

Üdvözlő levél Tóth Istvánné országgyűlési képviselőtől (1990)

Tóth Istvánné

Tóth Istvánné

100 éves
a magyar
postai szolgálat

Szifés Istvánné
hivatalvezető részére

Kiskunhalas

Postahivatal

6401

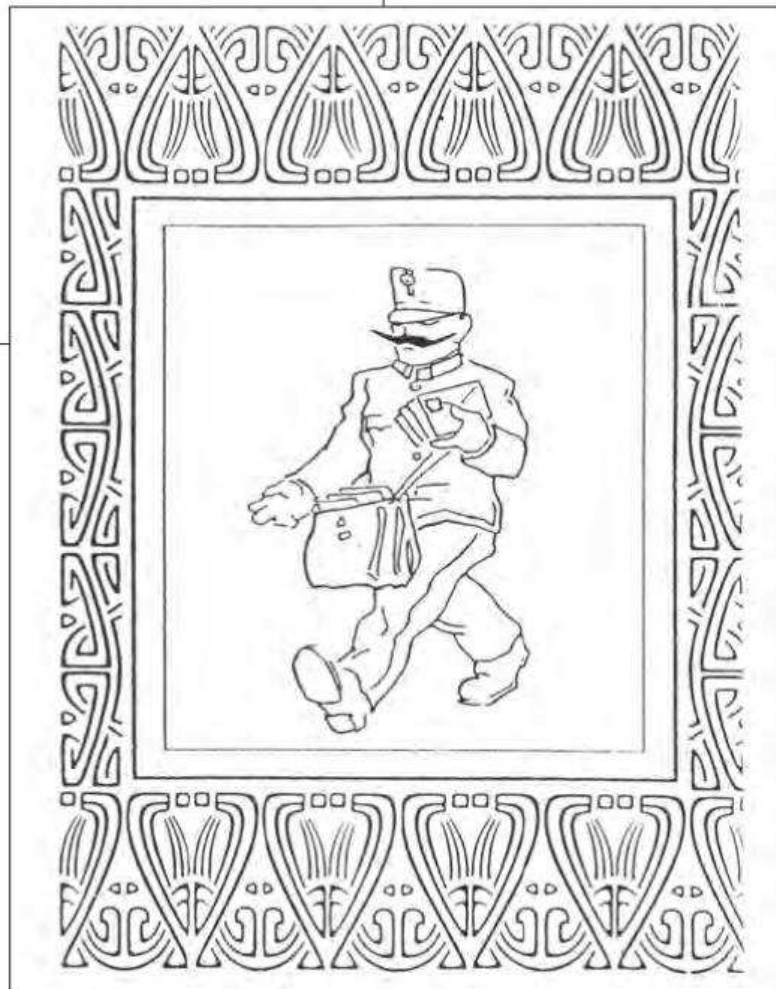
Meghívó „A magyar posta a millenniumtól a millecentenáriumig” című kiállításra (1997)

Meghívó

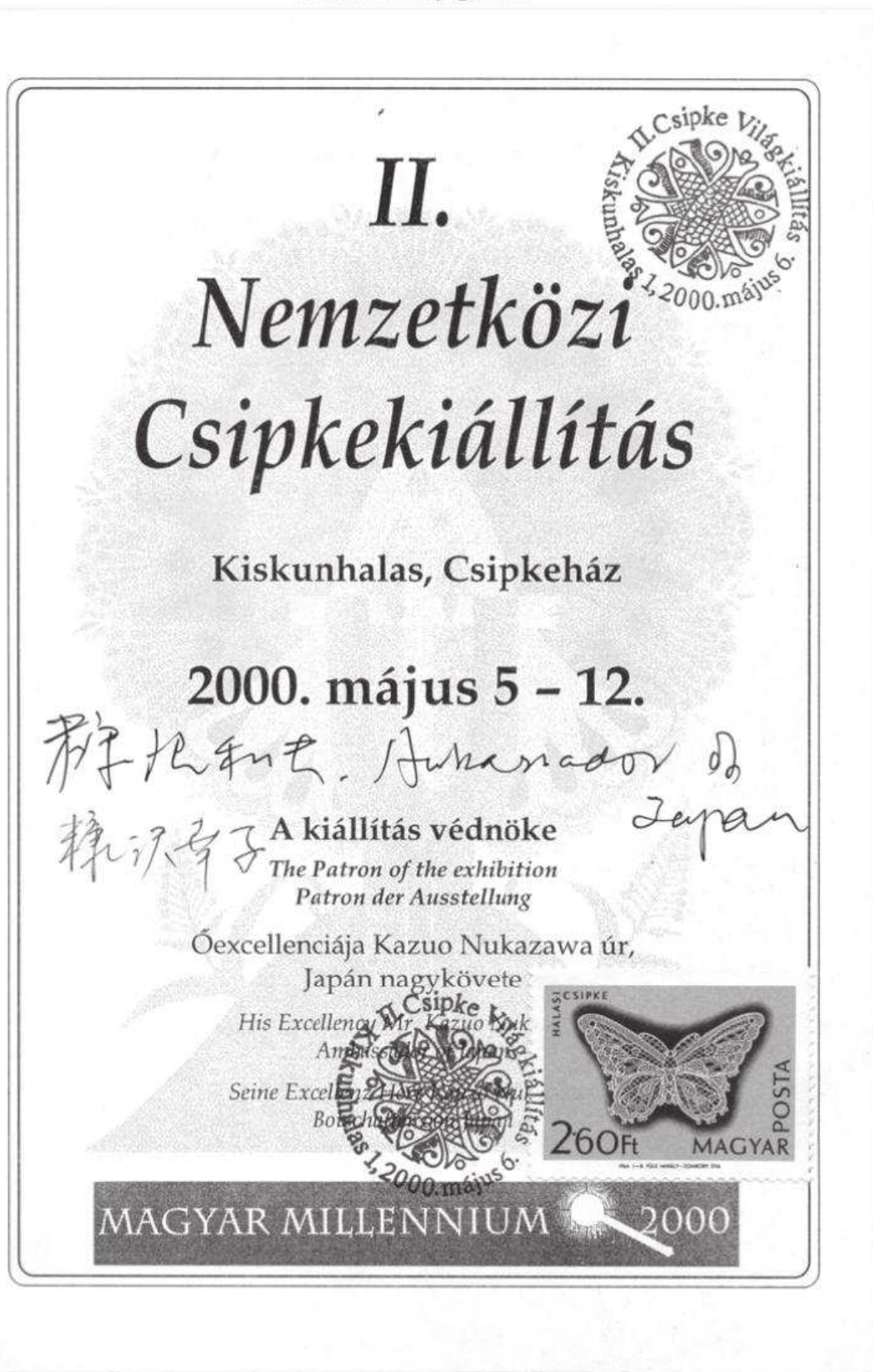
Tisztelettel értesitem arról, hogy a Halasi Hetek rendezvényei sorában a kiskunhalasi 1. Posta (Hősök tere 4.) felvételi termében 1997. augusztus 15-én 15 órakor Kovács Gergelyné a Postamúzeum igazgatója megnyitja „A magyar posta a millenniumtól a millecentenáriumig” című kiállítást.

Szívből remélem, hogy köszönhetem az 1997. szeptember 5-ig látható kiállításunk megnyitóján.

*Szitás Istvánné
hivatalvezető*

A II. Nemzetközi Csipkekiállítás emléklapja
a kiállítás védnökének, Kazuo Nukazawa japán nagykövetnek a dedikációjával
és alkalmi bélyegzéssel

A kiskunhalasi posta története

Alkalmi posta

Semmelweis tér, 2000. augusztus 19. - Csorba Ferencné, Bakosné Vincze Éva

Bethlen Gábor tér, 2002. szeptember 22. - Binszki Katalin, Bakosné Vincze Éva

A kiskunhalasi posta története

Kiskunhalas posta (2000)

Nyugdíjastalálkozó

Goczol Jánosné, Gyenes Józsefné, Lehoczki Istvánné, Teryák Lászlóné,
Dudás Sándorné, Szvetnik Balázné, (a háttérben Szalai Sándor)

Godó János, Teryák László, Szőke Zs. Mihály, Szalai László, Nagy Béla, Paczolay Gáborné,
Kádár Lajos, Kiss László, Jegyes Molnár István, Tarnóczi Imre, id. Laj Sándor

A kiskunhalasi posta története

A posta dolgozói (2003)

Kézbesítők

Első sor: Varga Sándor (6109), Sinka Gábor (6601), Huszta Vencel (6113), Orvaczné Tóth Tünde (ellenőr), Agócs István (6102), Kertész Zoltán (6116), Kovács Benő (6112). **Második sor:** Kuklis Pál (6107), id Farkas Sándor (6602), ifj Farkas Sándor (6603), Bak László (6115), Erdélyi Gábor (6117), Németh Zoltán (helyettes), Czirka Mihály (6103), Földes Krisztián (helyettes), Kertész József (6105). **Harmadik sor:** Lőszter József (6114), Károly István (6108), Szabó Jenő (6110), Kovács Szabolcs (6101), Mészáros Gábor (6106), Dávid István (6111), Rébék István (6104), Gulyás Róbert (helyettes).

A kiskunhalasi posta története

A posta dolgozói (2003)

Feldolgozók

Első sor: Rickert Antal (ellenőr), Vida Ferencné (gazdasági ügyintéző), Kissné Gábor Andrea (munkairányító), Paczolay Gáborné (postavezető helyettes), Törteli Éva (munkairányító), Bódog Imréné (takarító), Nagy Tóth József (rovatóló). **Második sor:** Oravecz István (rovatóló), Simokovics Mihály (járatkísérő), Retkes Károly (leszámoló), Vincze Róbert (rovatóló), Farkas Illés (rovatóló), Tóth Sándor (rovatóló), Nagy Pál (csomagraktáros), Czibolya Lajos (csomagraktáros), Hideg Ernő (járatkísérő). **Harmadik sor:** Szemesi Sándor (rovatóló), Nagy Imre (járatkísérő), Flaisz Károly (járatkísérő), Bódog Zsolt (rovatóló), Árvai József (járatkísérő), Árvai Benő (járatkísérő), Rajmond László (járatkísérő), Kis Béla (rovatóló), Locskai Gábor (járatkísérő)

A posta dolgozói (2003)

Felvétel I

Első sor: Árvai Mihályné (ellenőr), Takács Lajosné (kiosztó-leszámoló), Kovács Istvánné (hivatali helyettes), Apátiné Csorba Erzsébet (osztályvezető), Bakosné Vincze Éva postanet ügyfélszolgálati ügyintéző), Mészárosné Palcsik Rózsa (hírlapfelelős), Horváth Erika (postanet ügyfélszolgálati ügyintéző). **Második sor:** Nagy Tóth Zsuzsanna (levélirányító), Monda Lajosné (leszámoló), Szücsné Garas Tímea (postahelyi kézbesítő), Kovács Magdolna (pénzforgalmi ügyintéző), Dóra Károly (csomagfelvevő), Dóráné Hazai Anikó (nagybani értékkárús), Turcsikné Györgye Hanalka (postanet ügyfélszolgálati ügyintéző), Vajasdi Nagy Edina (pénzforgalmi ügyintéző), Kalmárné Makai Márta (ügyfélszolgálati ügyintéző)

A posta dolgozói (2003)

Felvétel II

Első sor: Gárgyán Imréné (pénzforgalmi üi), Takács Krisztina (hivatali helyettes), Szitás Istvánné (postavezető), Földesné Ambrus Szilvia (pénzforgalmi ügyintéző), Brucker Katalin (pénzforgalmi üi), dr Somogyvári Jánosné (pénzforgalmi ügyintéző). **Második sor:** Fejesné Tegzes Zsófia (kiosztó-leszámoló), Csorba Ferencné (rovatoló), Ruskó Imre (csomagfelvevő), Varga Polyák Tünde (főpénztáros), Kovácsné Tóth Marianna (pénzforgalmi ügyintéző), Bánfi Zoltánné (főpénztáros). **Harmadik sor:** Árvai Józsefné (küldeményfelvevő), Gerendás Szilvia (pénzforgalmi ügyintéző), Binszki Katalin (postanet ügyfélszolgálati ügyintéző), Fejes Zsófia (hivatali helyettes), Rokolya Andrea (küldeményfelvevő)

A posta dolgozói (2003)

Hírlapkézesítők, takarítók

Első sor: Katona Jánosné (hírlapkézesítő),
Antóni Katalin (hírlapkézesítő), Németh
Józsefné (takarító), Ótott Józsefné (takarító).
Második sor: Krizsán János (hírlapkézesítő),
Vas László (hírlapkézesítő), Szűrös Lajos Má-
tyás (hírlapkézesítő)

**Szítás Istvánné postavezető és ifj. Farkas Sándor
külterületi támpontos kézbesítő, aki az Év postása lett 2001-ben**

A kiskunhalasi posta története

A körzetbeli posták dolgozói

Első sor: Kiss Lászlóné (Kisszállás), Valkai Sándorné (Zsana), Tóth László területi igazgató, Békési Jánosné (Kunfehértó), Gáy József területi biztos, Fodorné Sebők Andrea (Pirtó), Krizsák Károlyné (Borota), Schauer Gyuláné (Rém). **Második sor:** Mészáros Mariann (Harkakötöny), Kovács Katalin (Tataháza), Horváth Zoltánné (rendszeres helyettes), Uricska Józsefné (Kiskunhalas KSZB titkár), Németh Nelli (rendszeres helyettes), Horti Jánosné (Borota), Kis Mihályné (Kelebia), Simon Csabáné (Madaras), Kovács Éva (Csikéria), Molnár Péter (Kunbaja), Zámbó Zsolt (rendszeres helyettes). **Harmadik sor:** Barcsik Attiláné (Balotaszállás), Benke Andrásné (Kéleshalom), Baksa Gyuláné (Bácsborsód), Tóth Ferenc (kézbesítő helyettes), Rapcsák József (Katymár), Magyar Gabriella (rendszeres helyettes), Horváth Mária (Bácsbokod), Kmetovityné Fehér Rózsa (rendszeres helyettes)

HALASI CSIPKE I
1960

Címletek száma: 8 (20, 30, 40, 60 fillér, 1.-, 1.50, 2.-, 3.- Ft)

Névérték: 9.- Ft

Tervező: Zombory Éva grafikusművész

Előállítás: csillagos vízjelű fehér papíron ofszetnyomás

Kibocsátási példányszám: 400.000 fogazott, 3.009 vágott

Árusítás: 1960. február 15-1960. december 31.

FIP (III) BLOKK
1960

Címletek száma: 4 (3.- Ft-os) szelvényes
 Névérték: 12.- Ft
 Tervező: Zombory Éva grafikusművész
 Előállítás: csillagos vízjelű fehér papíron ofszetnyomás
 Kibocsátási példányszám: 125.000 fogazott, 3.694 vágott
 Árusítás: 1960. szeptember 3-1960. október 31.

HALASI CSIPKE II 1964

Címletek száma: 8 (20, 30, 40, 60 fillér, 1.-, 1.40, 2.-, 2.60 Ft)

Névérték: 8,50 Ft

Tervező: Füle Mihály és Zombory Éva

Előállítás: vízjel nélküli fehér papíron ofset- és réznyomás

Kibocsátási példányszám: 450.000 fogazott, 2.717 vágott

Árusítás: 1964. február 28-1964. szeptember 30.

1964-ben az 1.40 Ft-os címlet kapta az „Év legszebb bélyege” címet

RÉGI MALMOK

1989

(bélyeg a kiskunhalasi szélmalomról)

Címletek száma: 4 (2.-, 3.-, 5.-, 6.- Ft)

Névérték: 20.- Ft

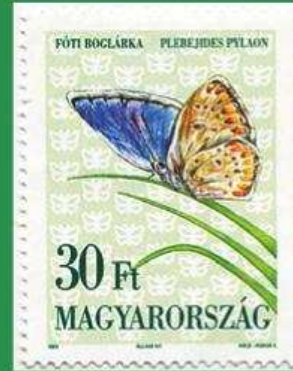
Tervező: Svindt Ferenc grafikusművész

Előállítás: többszínű ofszetnyomás

Kibocsátási példányszám: 259.300 fogazott, 4.700 vágott

Árusítás: 1989. június 20-1991. december 31.

MAGYARORSZÁGI LEPKÉK
1993
(tervezője kiskunhalasi grafikusművész)

Címletek száma: 3 (10, 17, 30 Ft)

Névérték: 57,- Ft

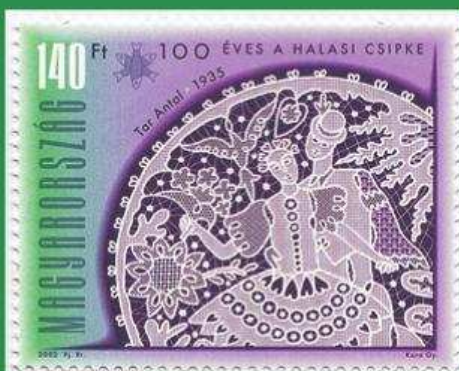
Tervező: Rácz-Fodor Katalin kiskunhalasi grafikusművész

Előállítás: többszínű ofszetnyomás

Kibocsátási példányszám: 275.000 fogazott

Árusítás: 1993. július 28-1995. december 31.

HALASI CSIPKE III 100 éves a halasi csipke, 2002

Címletek száma: 3 (100, 110, 140 Ft)

Névérték: 350 Ft

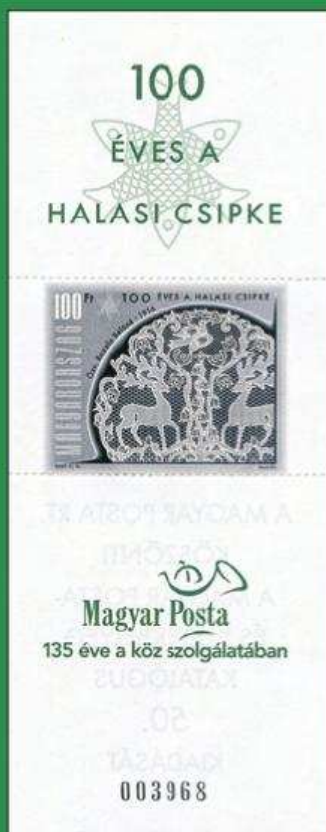
Tervező: Kara György grafikusművész

Előállítás: ofszet- és dombornyomtatás

Kibocsátási példányszám: 200.000 fogazott

Árusítás: 2002. május 3-2004. december 31.

A magyar bélyegkibocsátás történetében először dombornyomású alkalmi boríték is készült

Fekete-fehér nyomat

Címletek száma: 1 (100 Ft)

Kibocsátási példányszám: 8500 db

postai bérmentesítésre nem alkalmas

Sorszámozás:

- 001-500 piros sorszámmal ajándékozás céljából
- 0001-2000 fekete sorszámmal az Új Magyar Bélyegkincstár részére
- 2001-8000 sorszámmal a 2003. évi Magyar Posta- és Illetékbélyeg Katalógus részére „A Magyar Posta köszönti a Magyar Posta és Illetékbélyeg katalógus 50. kiadását” hátoldali nyomattal

HALASI CSIPKE III

100 éves a halasi csipke c. bélyegsor forgalomba helyezése, 2002. május 3.

Balra fent: Szivi László, a Magyar Posta Rt. főigazgatója a „100 éves a halasi csipke” című bélyegsor születéséről beszél a Csipkeház előtt tartott jubileumi ünnepség, nemzetközi csipkekiállítás és flamand csipkebemutató megnyitása alkalmából

Jobbra fent: Szivi László forgalomba helyezi a „100 éves a halasi csipke” című bélyegsort

Balra: alkalmi posta a Csipkeházban (Horváth Erika, Turesikné Györgye Hajnalka)

Lent: az első magyar domobornyomású boríték a „100 éves a halasi csipke” című bélyegekkel és első napi bélyegzéssel

„HALASI CSIPKECSODÁK A BÉLYEGMŰZEUMBAN”
2002. november 30-2003. február 15.

Szabó Sándorné

A KISKUNFÉLEGYHÁZI POSTA TÖRTÉNETE

Félegyháza várossá fejlődése

Kiskunfélegyháza környéke a népvándorlás óta lakott helynek számít. Első ízben Zsigmond király egyik oklevele említi 1398-ban Feledház néven. Lakói a IV. Béla által letelepített kunok. A hódoltság idején a lakosság elmenekült. A XVIII. századi újjátelepülés során az elnéptelenedett Félegyházára Podhradszky György jászkun kapitány 219 jászfényszarui családot telepített. A Kunságban két új helység, Félegyháza és Majsza keletkezett. Az új telepések a Szeged-Buda főútvonal mellett, a már létező postaállomás és vendéglő közelében telepedtek le. 1744 elején a község 327 házból állt. 1753-ban Kiskunhalasról Félegyházára helyezték a Kiskun Kerületi Kapitányság székét és bíróságát. Ezáltal Félegyháza a Kiskunság nyolc helységének és 34 pusztájának vált központjává. 1774-ben Mária Terézia mezővárosi rangot adományozott Félegyházának, és lehetővé tette évi négy országos vásár megtartását. A vásártartási jog még jobban fellendítette és gyorsította a település fejlődését.

Félegyházának 1801-ben 10.000 lakosa volt. A Jászkunság legdinamikusabban fejlődő városaként lélekszáma az 1840-es évekre elérte a 17.000 főt. Parasztváros, melynek fejlődését a városi kiváltságok és a mezőgazdaság határozták meg. A város lakossága 1880-ban 24.000, a századfordulón 33.000, 1920-ban 36.797, jelenleg 32.990 fő.

1853-ban megépült a Cegléd-Szeged vasútvonal, és a postaküldemények szállítását a vasút vette át. 1888-ban megnyílt a csongrádi, 1897-ben a szolnoki, 1899-ben a majsai vasút, s ezek Félegyházát a vidék fontos közlekedési és kereskedelmi központjává tették. Gócpont szerepét tovább erősítette az Alföldet átlósan átszelő műút kiépítése 1899-ben. Korszerű üzlethálózat létesült, élénk piaci forgalom alakult ki. A megélénkült kereskedelem serkentően hatott a mezőgazdaságra és az iparra. 1876-tól néhány gyárat telepítettek.

A megnövekedett pénzforgalom kiszolgálására létrejöttek a helyi pénzüintézetek. Elsőként közvetlenül a kiegyezés után, 1869-ben a Félegyházi Takarékpénztár, 1883-ban a Népbank, 1897-ben a Mezőgazdasági Bank, 1905-ben a Közgazdasági Takarékpénztár és 1909-ben a Takaré- és Hitelegylet. Napjainkban működő pénzüintézetei a Kereskedelmi és Hitelbank, az OTP és a helyi Takarékszövetkezet.

Az 1900-as évek elejére Kiskunfélegyháza jelentős iskolavárossá fejlődött. Jelenleg egy főiskolája, hat középiskolája, valamint 11 általános iskolája van.

Az 1950-es években fellendülő ipartelepítés következtében több fém-, vegyi-, műanyagipari üzem, cipőgyár, textilipari gyáregységet létesítettek. A rendszerváltás után az üzemeket privatizálták, de újak is alakultak, melyek közül több német és osztrák érdekeltségű. A nyilvántartott vállalkozások száma jelenleg több mint 2000, és csaknem 300 a jogi személyiségű vállalkozások száma. A város postaszolgálati igényeit két posta elégíti ki: Kiskunfélegyháza 1 sz. kézbesítő- és felvevő-, valamint Kiskunfélegyháza 2 sz. felvevő posta.

Kiskunfélegyháza
címere

A kiskunfélegyházi posta a kezdetektől a II. világháborúig

Kiskunfélegyházát földrajzi elhelyezkedéséből adódóan már 1749-ben a Magyarországon működő 10 postajarat egyike, a VI. számú járat érintette. Ennek útvonala: Bécs-Buda, Ócsa, Örkény, Kecskemét, Félegyháza, Kistelek, Szeged, Béba, Szentmiklós, Pakác, Kisbecskerek, Temesvár, Köveres, Lugos, Facset, Kossova, Dobra, Déva, Szászváros, Sibot, Szászsebes, Szerdahely, Mák, Nagyszében, Porumbák, Szombatfalva, Sárkány, Vledény, Brassó.

A posta mindig arra törekedett, hogy bármilyen útviszonyok között a szolgáltatásait adott időpontra tudja teljesíteni. Ez az útvonal a korabeli feljegyzések szerint: „A Pestről, Kecskeméten át Szegedre irányuló postaút részben homokos talajon vezet, de mégis folyamatosan járható.” Ez lehet a magyarázata annak, hogy már a török hódoltság előtt is meglévő útvonal fennmaradt.

A kiskunfélegyházi levéltárban megtalálható a Városi Tanács 12. sz. jegyzőkönyve, amely 1735-ben tesz említést először a postáról. Ezen időponttól folyamatosan találunk jegyzőkönyveket a postamesterekről és a posta által használt földterületekről. A postalovak tartására szolgáló földterület jórészt legelőből és kaszálóból állt. A városi legelő (postatilalmas) a Csongrádi út mentén a jelenlegi Tejüzem területén helyezkedett el.

1787-ből olvashatunk először Postastáció (lőváltóállomás) felállítására vonatkozó hirdetést. Ezt követően kerülhetett sor az építésre. Városunkban egy postakocsi váltóállomás működött a Boconádi Szabó József féle házban, az akkori „Kecskeméti Ország Úton”, jelenleg ez a Dr. Holló Lajos utca. Az épületet 1929-ben lebontották, helyére a jelenlegi Városi Bíróság épülete került. Az egykori postakocsi, a delizsánsz előkelő utasait a lőváltóállomástól távolabb lévő, korabeli, messze földön híres Nagy Vendég Fogadóban látták vendégül. Ennek a hatalmas téglalap alakú épületnek az udvarán vezetett keresztül a főútvonal. A postakocsi hetenként kétszer, csütörtökön és szombaton közlekedett. Kecskeméttől Kiskunfélegyházáig 5 óra hossza alatt tette meg az utat.

A táviróvonal megépülése, a postamesteri hivatal állami kezelésbe vétele

1853. szeptemberében megépült a szegedi táviróvonal. 1872-ben nyílt meg a távírdahivatal Félegyházán. Ebben az időben még postamesterség működött. A posta állami kezelésbe vétele 1884.

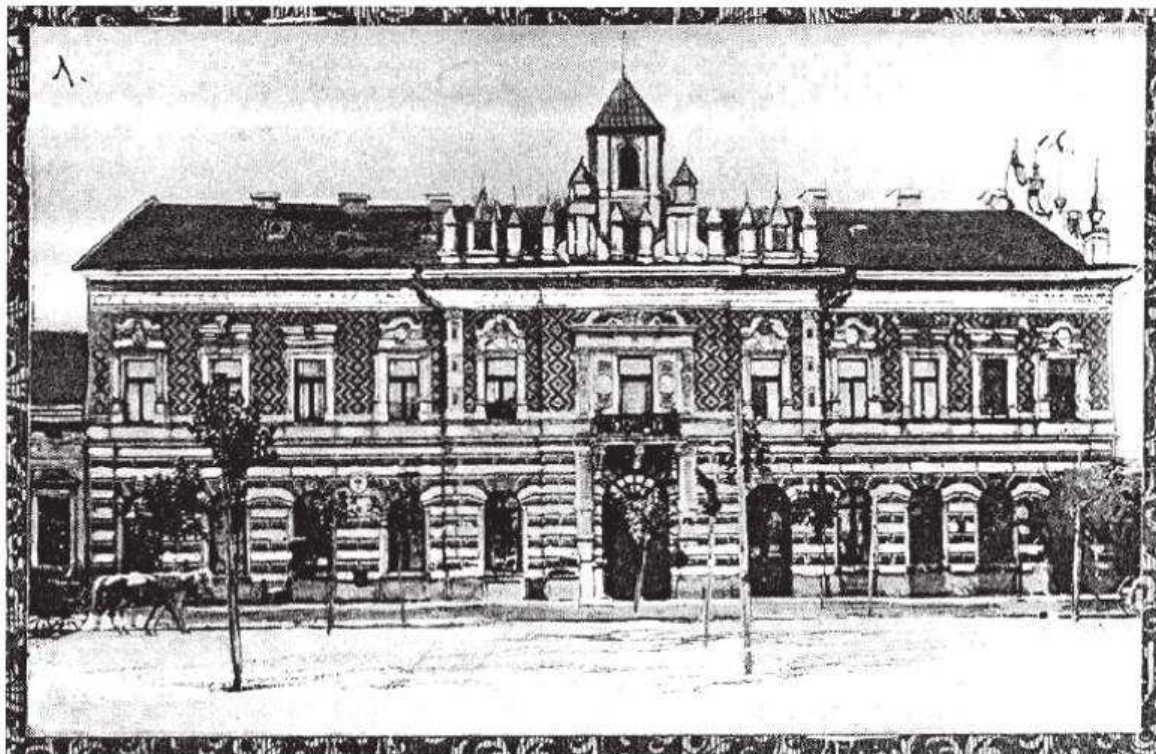
május 1-én következhetett be. Erre utal a Félegyházi Újságnak a Kiskunfélegyházi Levéltárban fellelhető, 1883. október 28-án megjelent cikke: „A kiskunfélegyházi postahivatal 1884. május 1-én kincstári kezelés alá fog vétetni. A budapesti m. kir. postaigazgatóság a napokban kereste meg a városi Tanácsot, hogy úgy a postahivatal, mint a postát kezelő főnök számára szükséges helyiség iránt hívja fel a háztulajdonosok figyelmét és a beérkezett ajánlatokat hozzá terjessze be.” Ezen felhívás hatására kerülhetett a posta a Kukányi-féle házba, az akkori Csongrádi utcába, jelenleg Bajcsy-Zsilinszky Endre utca 1. szám. 1884-ről nincs levéltári anyag, az újság megjelenése szünetelt. (A posta elhelyezkedéséről ez az első fellelhető írásos adat.) 1899-ben a Félegyházi Híradó 34. számában közlést tesz, hogy a postaház eladó, vagy kisebbre cse-

rélendő. A tulajdonos elhunyt és az örökösök nem kívánták a nagy házat fenntartani. Ekkor keresett a posta új bérleményt a Kossuth utcában.

A postahivatal épülete

A postahivatal 1900. május 1-jén a Kossuth utca 6. sz. alatti épületbe költözött, amelyet a posta Molnár Imrénétől bérelt. A következő képen látható a korabeli Posta- és Távírópalota.

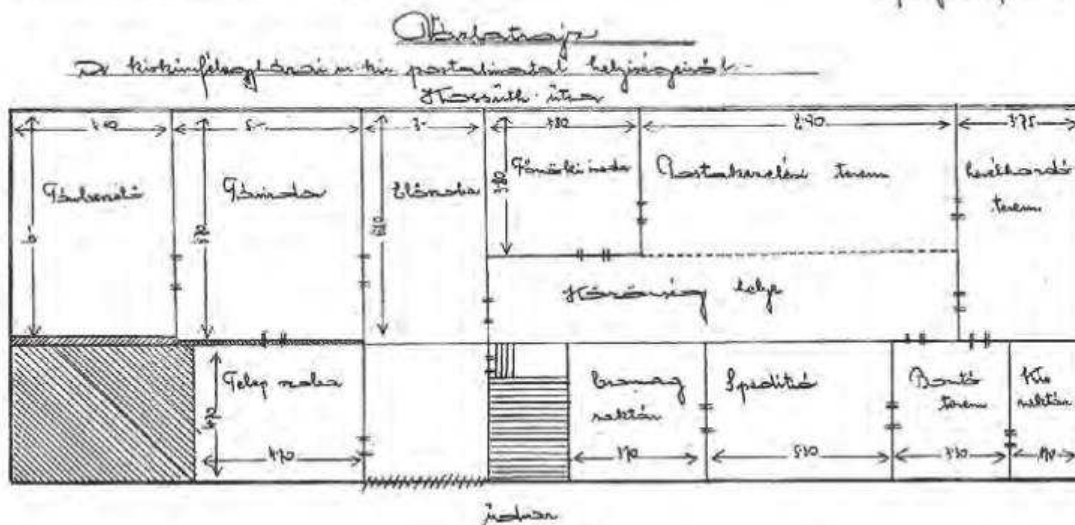

A Posta- és Távírópalota

Ekkor a posta vezetője Körössy Gyula. A tulajdonos a földszinti részt teljes egészében a posta rendelkezésére bocsátotta. Az átvett területet a posta saját igényeinek megfelelően alakította át.

M. kir. Postahivatal Kiskunfélegyháza

Magyar posta

„Vázlatrajz a kiskunfélegyházi m. kir. postahivatal helyiségeiről”

Itt működött a távirda is. Az alábbi, korabeli táviratot a címzett hozzátartozója bocsátotta rendelkezésünkre.

Hörstla 19

Lapszám: 86		TÁVIRAT.			
Vezeték száma: 26		Varga			
Felvette: 15		Vaskereskedés		Továbbította:	
hivatalból		hő és nap		óra, perc	
A távirat száma:		pénztári szám		szó	
Post 61-		990		12 15 14 ^h	
hivatalos megjegyzések		hivatalos megjegyzések		hivatalos megjegyzések	
Kérjünk utólag tulajdonos csak nemely ten veheti át intézked deit = Korszanti					

= 800 db, 1 ton 4 db. 1890 = Kiskunfélegyháza, Budapest.

Itt alakították ki 1901-ben Kiskunfélegyháza város első távbeszélő-központját. A város dinamikus fejlődésére hivatkozva a Városi Tanács képviselő testülete már 1894-ben kérte a Kereskedelem-ügyi m. kir. minisztertől a helyközi távbeszélő hálózatba történő bekapcsolást. Ekkor a kérelmet pénzügyre hivatkozva elutasították. (Lásd: 1. és 2. sz. melléklet a tanulmány végén!)

1901-ben nyílt lehetőség a távbeszélőközpont és -hálózat kialakítására. Természetesen nem az egész város területén, csak a forgalmas – üzletekkel és egyéb középületekkel ellátott – utcákban került erre sor. Így a Kossuth utca teljes hosszában, a Csongrádi utcában a Jókai utcáig és a „Kecskeméti-utcában” (jelenleg Dr. Holló Lajos utca). 1901. június 6-án helyezték üzembe a telefonközpontot, és összesen huszonhat magánháza, hivatalba és üzembe kapcsolták be a telefont. Az akkori előfizetők névsora és kapcsolási száma:

1-es: Vasútállomás	14-es: Dr. Léderer Lajos
2-es: Gőzmalomtársaság I. sz. malom	15-ös: Sonnenfeld Sámuel
3-as: Gőzmalomtársaság II. sz. malom	16-os: Schönfeld Antal
4-es: Holló József	17-es: Frank Ede
5-ös: Csillag Gusztáv	18-as: Krausz József vaskereskedés
6-os: Decker János	19-es: Róth Salamon
7-es: Feuer Lajos féle ház	20-as: Takarékpénztár
8-as: Mezőgazdasági bank	21-es: Schweitzer Adolf
9-es: Népbank	22-es: Dr. Fazekas Kálmán
10-es: Városháza	23-as: ifj. Steiner Gusztáv
11-es: Kneffel Ede	24-es: Borbényi Gyula
12-es: Dr. Bindfeld Lajos	25-ös: Szécsén Manó
13-as: Dr. Zámbo Géza	26-os: Krausz gőzmalom

A telefon előfizetési ára egész évre 60 fit., a közhivatalok ennek a felét fizették.

A válaszlevél feladójának nyilatkoznia kellett arról, hogy a bérmentesítés nélkül érkező küldemények díjszabás szerinti díját, valamint a mérsékelt pótdíjat a kézbesítés alkalmával megfizeti.

Nyilatkezet.

Alulírott Geller Henrik kötelezettséget vállalek arra, hogy az általam kibecsájtott és címre üzleti válaszlevelek /levelezőlapok, nyomtatványok/megjelöléssel, bérmentetlenül érkező küldemények díjszabás szerinti egyszeri szállítási díját, valamint a rendes viteldíjen kívül megállapított mérsékelt pótdíjat a kézbesítés alkalmával megfizetem.

Tisztelettel

Kiskunfélegyháza 1939 július 14.

Geller Henrik
KISKUNFÉLEGYHÁZA

Földes József
Földes József

M. K. I. R.
POSTA-TÉVÍDŐ-
ÉS TÁVHÍVÁSI HIVATAL
KISKUNFÉLEGYHÁZA

Geller Henrik nyilatkozata

A posta vezetője 1934-37 között Móczár János felügyelő volt. A vezetés átvétele után sok gondot okozott a posta által bérelt épület. Folyamatosan hullott a vakolat és a külső homlokzat. Ez a közönség kiszolgálását több ízben akadályozta. A rendőrfőnökök jelentése szerint csak a véletlenül múlt, hogy baleset nem történt. A következő képen láthatjuk a polgármester határozatát, amelyben kilátásba helyezte az épület hatósági bezárását.

Másolat.

Kiskunfélegyháza megyei város polgármestere.
17091/ki.1937 szám. Tárgy: A postaépület veszélyes volta.

H a t á r o z a t.

Utasítom a tűzoltó parancsnokot, hogy az özv. Molnár Imréné félé jelenlegi posta használatában lévő házról a lehulló félben lévő díszítéceket a tűzoltókkal távolítsa el, mert azok a közönség testi épségét, sőt életét is veszélyeztetik és a tulajdonos a szükséges intézkedéseket az államrendőrség felhívására, de az eljáró község felhívására sem volt eszközöltetni hajlandó.

Egyben aziránt keresem meg a M. Kir. posta Főnökét, hogy a szóbanforgó épület tatarozását szorgalmazza, mert az oly elhanyagolt állapotban van, hogy rövidesen sor kerülhet arra, hogy a házat, amelyben a hivatal is el van helyezve, kénytelen leszek hatóságilag lezáratni.

Ezen határozatom ellen a kézbesítést követő naptól számított 15 nap alatt a vármegye alispánjához van fellebbezésnek helye, amely nálam adandó be, azonban intézkedéseim fellebbezésre való tekintet nélkül végrehajtandók: mert a város közönségének testi épségét megvédendő fentebbiek szerint kellett rendelkeznem.

Miről: a M. Kir. posta Főnökét H. Mérnöki hivatal, Tűzoltóparancsnokot és özv. Molnár Imréné háztulajdonost értesitem.

Kiskunfélegyháza, 1937 július 6 napján.

Dr. Ring s. k.
polgármester.

Hivatalos másolat hitelül : P. H.

Móczár János
M. Kir. posta felügyelő,
hiv. vezető.

M. K. I. R.
POSTA-TÉVÍDŐ-
ÉS TÁVHÍVÁSI HIVATAL
KISKUNFÉLEGYHÁZA

dr. Ring József polgármester határozata

Mivel Molnár Imréné, illetve annak örökösei az épület felújítását nem tudták elvégeztetni, a postát más épületbe kellett áthelyezni. Ekkor merült fel az új postaház építésének szükségessége. Kovács Ferenc és Szabó Márton okleveles építészek tervei alapján 1938-ban meg is kezdődött

a jelenlegi postaépület kivitelezése az erősítőállomás előtti üres telken, a Holló Lajos utca 3. sz. alatt. Az építkezés 1939 szeptemberében fejeződött be. Az ünnepélyes átadáson – amelyen már Szébenyi Lajos volt a posta vezetője – a következő meghívottak voltak jelen: dr. Kuzmich Gábor postavezérigazgató; Szüts Endre postafőigazgató, a szegedi postaigazgatóság vezetője; vitéz Endre László, a vármegye alispánja és Rozsnyai Béla, a város polgármestere. (Szüts Endre m. kir. postafőigazgató köszöntője, valamint Kuzmich Gábor postavezérigazgató avatóbeszéde – amely Kiskunfélegyháza 1. posta irattárában található – a 3. és 4. sz. mellékletben olvasható a tanulmány végén.)

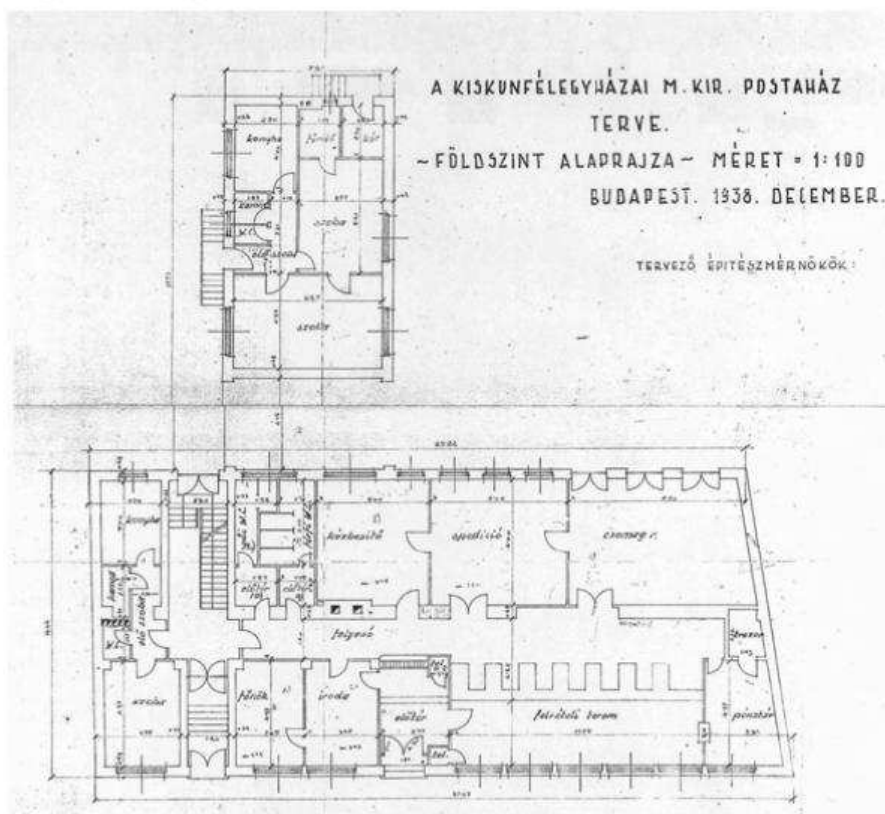

A kiskunfélegyházi Postaház épületéről készült későbbi felvétel

Az új, egyemeletes postaépület az akkori forgalomnak megfelelő tágas helyiségekből állt. Földszinti részén a felvételi terem, a csomagraktár, a főpénztár, a rovatolás, a kézbesítőszoba, a főnöki és a hivatalvezetői irodák kaptak helyet. A lépcsőházi bejárat mellett a házmesteri lakás, az udvari részen egy kétszobás szolgálati lakás helyezkedett el. Az emeleten négy szobából álló hivatalvezetői lakás, távbeszélőközpont, táviráda, vonalfelügyelők helyisége és kultúrterem volt.

A szolgálati lakásokért a használói bérleti díjat fizettek. A bérleti díj a mindenkori általános lakbérnek felelt meg.

A hivatal fűtését korszerű széntüzelésű kazánokkal biztosították. Ezeket az épület teljes nagysága alatt lévő pincében a mosókonyha és

A postahivatal földszinti alaprajza

a széntároló mellett helyezték el. A földgáz elterjedésével 1984-ben a széntüzelésű kazánokat gázkazánokra cserélték.

Az új hivatal megnyitásakor a létszám 35 fő, ebből 15 fő tiszt és 20 fő altiszt. A hivatal nyitvatartási ideje 07.00-tól 21.00 óráig tartott. A távbeszélő-, táviró- és egyesített felvétel munkaidő-beosztását „C” szolgálattal (07.00-21.00 között két fő váltóműszakban) oldották meg.

Az átadási ünnepségen a polgármester kérésére a vezérigazgató ígéretet tett az éjszakai távbeszélő- és távirószolgálat bevezetésére. Ez nem csak üzleti szempontból, hanem katonai érdekből is szükséges volt, ugyanis 1939. október 15-étől a Honvédelmi Minisztérium Kiskunfélegyházára területi légvédelmi parancsnokságot helyezett. Az éjszakai szolgálatot ezt követően vezették be. Ezzel folyamatosra vált a táviró és távbeszélő szolgáltatás.

Távbeszélő központ, mozgóposta, csomagok szállítása

A távbeszélő központ „LB” típusú (kézi kapcsolású, kézi csengetéses) volt két munkahellyel, 15 vidéki távbeszélő összekötő áramkörrel. Az előfizetők száma 1947-re elérte a 132-t. A távirószolgálat ellátása egy MORSE típusú géppel történt. A helyi táviratokon kívül a környéken lévő, csak távbeszélővel felszerelt postahivatalok, Csongrád, Kiskunmajsa, Alpár, Pálósszentkút, Csengele, Jászszentlászló és Majsajakabszállás táviratait is közvetítették.

Mozgóposta szolgálatot a hivatal 1941. május 5-étől látott el. Először a 173-as, majd október 6-ától a 145-ös mozgópostát is kezelte. Ezen kívül még hat jegyzékelőmenetet kísért: a Hódmezővársárhely–Szentés között közlekedő 7717. és 7734. számút, a Kiskunfélegyháza–Kiskunhalas között közlekedő 7333. és 7326. számút, valamint a Kiskunfélegyháza–Szeged között közlekedő 742. és 717. számút. 1947-től ez a hivatal látta el a 283. és 306. számú mozgópostát is.

A csomagok házhoz kézbesítésére, majd a felvett küldemények mozgópostákhoz történő szállítására a hivatal szerződéses postaszállítókat alkalmazott. A postaszállítóknak és az általuk alkalmazott kocsisoknak jegyzőkönyvben kellett fogadalmat tenni a rájuk bízott teendők lelkiismeretes ellátásáról és a hivatali titok megőrzéséről, megbízhatóságuk igazolására pedig erkölcsi bizonyítványt kellett beszerezniük. Az 1931. január 2-ától alkalmazott postaszál-

II. 1

Jegyzőkönyv.

Felvételelt Kiskunfélegyháza m. kir. postahivatalnál 19 31 évi Január hó 2 n.

Tárgy: Kiskunfélegyháza kir. postahivatalhoz posta kocsis minőségben főlvetetvén, kézadással megerősített fogadalmat tesz.

Aláírott Lénárt János posta kocsis a Kiskunfélegyháza m. kir. postahivatalnál mai napon szolgálta lépve, miután kötelességeimre és teendőimre kitanítva, az ezen alkalmaztatásomban tőlem várt feltétlen hűségre és az esetleg annak megszegéséből származó következményekre pedig figyelmeztetve lettem, kézadással megerősített fogadalmat teszek arra, hogy a reám bízott teendőket legjobb tehetségem szerint pontosan és lelkiismeretesen elvégzem, az államkincstár érdekeit mindenben előmozdítani, a posta-, táviró- és távbeszélőtűtök és a hivatalos titok megőrzését kötelességemnek ismerni fogom.

Ennek hiteléül jelen jegyzőkönyvet sajátkezűleg aláírtam.

K. m. f.

Tanúk: [Signature] [Signature]

magyar kir. posta Kocsis

1399. sz. nyomtatvány. Jegyzőkönyv fogadalmatételéről. (Bavilbörök és postamesteri megjelölés nélkül részben)

1926. III. melléklet. 1. sz. 1. ív. 4. táblázat. Helyi. 1. — Budapesti Hírlap nyomdája.

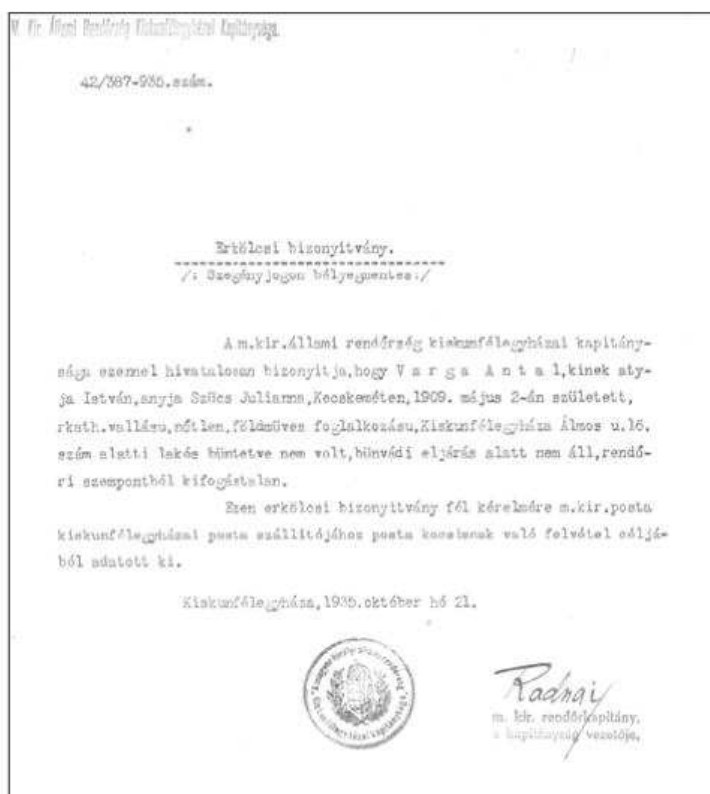
Lénárt János fogadalmi jegyzőkönyve

litót Lénárt Jánosnak hívták, fogadalmi jegyzőkönyve a mellékelt képen látható.

A következő kép egy később alkalmazott postaszállító, Varga Antal erkölcsi bizonyítványát mutatja be.

Feladataikat szerződésbe foglalták, mely szerint a szállítónak kellett gondoskodni a szükséges járműről, a lovakról és a küldemények védelmét biztosító vízhatlan ponyváról. A szállító kocsit kétvétenként kötelesek voltak átfényezni, a postahivatal udvarát, ahol a kocsik megfordultak, fertőtleníteni és tisztán tartani. A kocsisoknak saját költségen beszerzett szabványszerű egyenruhát kellett viselniük.

1942. január 1-jétől öt kézbesítő járással és 5 fővel bevezették a külterületi kézbesítést is. Belterületen hat kézbesítő járás volt 6 dolgozóval. A táviratok és expressz-küldemények kézbesítésére a posta 2 főt alkalmazott.

Varga Antal erkölcsi bizonyítványa

Kiskunfélegyháza 2. sz. postahivatal

A posta új épületben történő elhelyezése miatt - feltételezhetően a lakosság kérésére - nyílt meg a 2. számú postahivatal a Kossuth utca 11. számú házban. A megnyitás időpontja 1946. május 21. Visinszky József, a Szegedi Posta-igazgatóság akkori vezetője 1946. június 3-án a 7203/3/1946. számú levélben tájékoztatta a Polgármesteri Hivatalt, hogy „Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyében Kiskunfélegyháza megyei város belterületén, a Kossuth Lajos utca 12. számú épületben 1946. évi május 21-én Kiskunfélegyháza 2 elnevezéssel nyilvános távbeszélővel egyesített felvevő postahivatal nyílt meg.” Itt működött a 2 sz. posta 1965-ig. Ekkor az épületet lebontották. A 2. számú posta átmenetileg 1966.

Kiskunfélegyháza 2. számú posta

november 6-ig a Kiskunfélegyháza 1. számú posta épületében üzemelt. Ekkor készült el a Kossuth utca 18. szám alatti szolgáltatóház, amelyben a Kiskunfélegyháza 2. számú posta azóta is üzemel.

A posta működése a II. világháború alatt és után 1962-ig

A háború ideje alatt a postaszolgáltatás akadozva működött. A dolgozók egy része elmenekült, más részüket átírányították Budapest 4, Budapest 62-es és a csekkleszámoló hivatalokhoz. A postakézbesítés átmenetileg szünetelt, nem közlekedtek a vonatok. A távbeszélő központot ideiglenesen áthelyezték a posta mellett lévő Légóltalmi Parancsnokság pincéjébe. A város akkori polgármestere, dr. Pálos Károly jelentésében is – melyet az alispánnak küldött – hivatkozik a szolgáltatások elmaradására: „Sajnos távbeszélő vonalat nem kapok. Levelet csak alkalmilag írhatok, s így a világról csak annyit tudunk, amennyit a rádió mond, mert hat napja postát sem kapunk.” A lakosságot falragaszok és kidobolások útján értesítették. A háború után lassan helyreállt a rend, újra folyamatosá vált a postai szolgáltatás. A dolgozók visszatértek munkahelyeikre. A távbeszélő központot visszahelyezték eredeti helyére. A posta épületében szerencsére nagyobb kár nem keletkezett. 1946-ban következett be Magyarországon a világ legnagyobb mértékű inflációja, melyet jól szemléltet a két befizetési lapon feltüntetett bérleti díjak rövid időn belüli változása.

MIND A HÁROM RÉSZT
Az összeg gondolatlanul...
Hivatkozási szám:
Elismervény
2.190.000 P = forint
Keltbírult. Számolható pénz
P = fillérről
mely összeget befizették a 87.863 sz. csekk-számlára
A csekkszámolójelölés össze és lakcíkjé
Városi Adóhivatal, Kiskunfélegyháza
A postakézbesített aláírás
NEMZETKÖZMŰVELÉSI ÉS BÉRFIZETŐ FELÉL.
9.15.1946
NEMZETKÖZMŰVELÉSI ÉS BÉRFIZETŐ FELÉL.
NEMZETKÖZMŰVELÉSI ÉS BÉRFIZETŐ FELÉL.

Befizetési csekk 1946. április 16-án...

MIND A HÁROM RÉSZT
Az összeg gondolatlanul...
Hivatkozási szám:
Elismervény
166.000 B P = forint
Keltbírult. Számolható pénz
P = fillérről
mely összeget befizették a 87.863 sz. csekk-számlára
A csekkszámolójelölés össze és lakcíkjé
Városi Adóhivatal, Kiskunfélegyháza
A postakézbesített aláírás
NEMZETKÖZMŰVELÉSI ÉS BÉRFIZETŐ FELÉL.
8.7.1946
NEMZETKÖZMŰVELÉSI ÉS BÉRFIZETŐ FELÉL.
NEMZETKÖZMŰVELÉSI ÉS BÉRFIZETŐ FELÉL.

...és 1946. július 8-án

Akkori postás dolgozók elmondása szerint a befizetésekre hozott bankjegyek darabszámát több esetben már meg sem számolták, csak lemérték. 1946. augusztus 1-én az új fizetési eszköz, a forint bevezetésével megszűnt az infláció. Megindult az ország újjáépítése, kidolgozták a három-, majd ötéves terveket. A Kiskunfélegyháza 1. számú postahivatal vezetője 1949. július 18-tól 1950. október 28-ig Szeri Béla. A hivatal dolgozóinak létszáma ekkor már 51 fő volt. A nem megbízható személyekkel szembeni politikai bizalmatlanság néhány postás dolgozó „B listázásában” is tükröződött. Kiskunfélegyházáról 4 dolgozót helyeztek át Csengőd, Katymár, Csongrád és Cegléd postákhoz. Ezzel büntették őket származásuk és az akkori politikának nem tetsző világnézetük miatt.

Az újjáépítés szellemében a postán belül is megindították a versenymozgalmakat. Ennek hatására a hivatalban egy komplex brigád működött. Az egyéni versenyzők száma 32 fő volt. A hivatal dolgozói az igazgatóság által meghatározott tervet 100 %-on felül (107-145 % között) teljesítették. A hivatal munkájának jó színvonalát tükrözi, hogy az 1950. október 12-13-i szemlén a Szegedi Postaigazgatóság ellenőrzési osztálya mindössze öt kisebb hiányosságot észrevételezett: pl. hogy a befizetési lapok üresen maradt összegrovatait nem húzták keresztül, a tértivevények szabályszerű kezelését ellenőrzik, az utalványtáviratok vételét az ellenőrzéssel megbízott kezelő lássa el név-aláírásával.

A posta vezetését Szeri Bélától 1950. október 28-tól Csetényi István vette át, aki 1954. március 3-ig volt hivatalvezető. Csetényi István 1921. január 28-án született Győrben. Édesanyja Albert Gizella, felesége Bartos Katalin, aki szintén postai dolgozó volt. Ebben az időben kapott a hivatal korszerű „CB” központot és csőposta-berendezést. Az új távbeszélőközpont nagyon megkönnyítette a távbeszélő-kezelők munkáját. A telefonbeszélgetések kapcsolása során nem kellett a kezelőnek kézzel külön csengetni, mert azt a központ automatikusan elvégezte. Jelentősen nőtt a forgalom. A távbeszélő előfizetők száma 327-re emelkedett.

A csőposta-berendezéssel a táviratoknak a hivatal épületén belüli továbbítása lett könnyebb. Addig a csomagfelvevő munkakörébe tartozott a táviratok emeletre történő felvitele. A csőposta nemcsak a munkakörülmények javítását eredményezte, hanem a táviratok gyorsabb továbbítását is.

1951-ben a posta átvette a hírlapok terjesztését a lapkiadó vállalatoktól. Az előfizetői példányokat a postai kézbesítők juttatták el a címzettekhez, és ők gyűjtötték az új előfizetéseket is. A hírlapárusok postai létszámba kerültek. A kiskunfélegyháziak a lapterjesztési tervet minden esetben 100 %-on felül teljesítették. 1951-ben a hivatal elnyerte a kerület legjobb hivatala címet.

Csetényi Istvánt 1954-ben szolgálati érdekből Hódmezővásárhelyre helyezték át. A posta vezetésével ideiglenesen, 1955. március 4-éig Kiss Jánost bízták meg, aki később Szegeden az 1. számú posta vezetője lett.

1955. március 4-étől 1962. április 26-áig dr. Györgyössy Árpád volt a hivatal vezetője, aki 1917. január 5-én született Temesváron. Édesanyja Zelenka Mária, felesége Thury Klára, mindketten postások voltak. Dr. Györgyössy ideje alatt zajlott az 1956-os forradalom. Nehéz idők voltak ezek. A távbeszélőközpontot a katonaság lefoglalta, a távbeszélő-kezelők csak az általuk engedélyezett beszélgetéseket kapcsolhatták. A közbiztonság hiánya miatt aggódó távbeszélő-kezelők a hivatal területén kívül katonai kíséretet kaptak. Az egyesített kézbesítők felmondták a hírlapok kézbesítését. Ekkor került sor a hírlapbetét kézbesítők alkalmazására, akik eleinte csak az előfizetői hírlappéldányokat kézbesítették, később hírlapárusítást és TOTÓ-LOTTÓ szelvények árusítását is végezték. Györgyössy tisztelte a dolgozókat, de a munkát megkövetelte. Számára mindig, minden körülmények között első helyen állt a szolgálat maradéktalan ellátása, és csak utána következhetett a dolgozók egyéni gondja. Az ő vezetői tevékenysége alatt alkalmazta először a vezérigazgatóság a hivatali szemléken a posták munkájának osztályzatszerű értékelését. Kiskunfélegyházán az első osztályozott hivatali szemle eredménye 3-as lett, az utána következő két szemle már 4-esre sikerült. A kemény munka és a szigorú munkafegyelem eredményeként a szolgáltatások színvonala, valamint a végzett munka minősége oly mértékben javult, hogy a hivatal 1958-ban megkapta az Élüzem kitüntető címet. Négy évvel később dr. Györgyössy Árpádot a Szegedi Postaigazgatóság távközlési osztályára helyezték át távközlési biztosnak.

Negyedszázad vezetőként a posta szolgálatában (1962-1987)

1962. április 26-án dr. Györgyössy Árpádtól Lux Márta vette át a posta vezetését. Ő 1927. április 21-én Madarason született. Édesanyja Barnaki Terézia szülész, édesapja Lux Ferenc szabómester, későbbi postai alkalmazott volt. Általános iskolai tanulmányait Madarason a helyi iskolában végezte. Érettségét a kiskunhalasi Szilády Áron Gimnáziumban tett. Tatabáza a községi elöljáróságnál állt először munkába. 1950. március 3-án Bácsalmáson lépett a posta szolgálatába. Első munkakörként az igazgatóság három megyéjének körzeti tartaléka volt. Madarasi lakosként határsávi engedéllyel rendelkezett, emiatt főként Bács-Kiskun megyében a határmenti hivatalokban teljesített szolgálatot. Irányítókészsége és vezetői rátermettsége hamar megmutatkozott, így

1954-től a kiskunhalasi posta hivatalvezető-helyettesi munkakörét látta el. Felsőfokú postaforgalmi tanfolyamot 1962-ben Budapesten végzett. Ugyanebben az évben helyezték át Kiskunfélegyházára az 1. számú postához vezetőnek. Munkája során fontosnak tartotta a jó munkahelyi légkör kialakítását. Bízott a dolgozók lelkesedésében, akaraterejében és a posta iránti hűségében. Ezért ösztönözte őket a szocialista munkaversenyben való részvételre. 1963-ban kapcsolódott be a posta a Kiváló Hivatal, a Szocialista Munka Hivatala és a Szocialista Brigád mozgalomba. Vezetése alatt a posta háromszor részesült igazgatósági dicséretben, négyszer lett Kiváló Hivatal, négyszer pedig a Szocialista Munka Hivatala kitüntető címet nyerte el.

Lux Márta

A két postavezető átveszi a kitüntetések (1964)

A Kiváló Hivatal kitüntető címet első alkalommal Kiskunfélegyháza 1. és 2. sz. posta egyszerre kapta meg. Az 1964. április 24-én megtartott ünnepi termelési tanácskozáson Fodor István, a Szegedi Postai Igazgatóság vezetője adta át a két posta vezetőjének az elismerést.

A Szocialista Munka Hivatala cím oklevél fokozatának átvétele (1965)

A Szocialista Munka Hivatala kitüntető címet az igazgatóság területén elsőként kapta meg a kiskunfélegyházi 1-es számú posta kollektívája 1965-ben.

A Félegyházi Közlöny több cikkében is megemlékezik a posta által végzett jó munkáról és az elért eredményekről. Ezekből kettőt emelünk ki a következő oldalon.

Ünnep a postán

Amikor az ország dolgozó népe ünnepel, a magyar posta, a legnagyobb és az országot legjobban behálózó szolgáltató vállalat dolgozói nem érnek rá ünnepelni, a saját munkasikereikkel foglalkozni. Megfeszítettebb munkával, még nagyobb helytállással segítik az ünneplőket.

Igy volt ez az idén, a félegyházi postánál is. Amikor befejeződtek a májusi ünnepek, ők is ünnepelni gyűltek össze a Fürdő étteremben, ünnepi termelési tanácskozással. Nehéz évet zártak, a körülményekhez mérve, sikerrel.

Lux Márta postafőnök elmondta, hogy a szocialista munkaverseny-mozgalomban szép eredményeket mutatnak fel a félegyházi postások.

Az Igazgatóság területén versenyző 217 brigád közül a Zrínyi Ilona szocialista brigád (megalakulásának 10. éve slatt megszerzett minden soron következő kitüntetés) elnyerte a Posta Kiváló Brigádjára kitüntetést és a vele járó 13 ezer 500 forint pénzdíjazatot. Rajta kívül csak Hódmezővásárhelynek si-

került ez. Brigádvezető: *Pálinkás Györgyné*. Nyolc évig *Juhász Jánosné* vezette a brigádot, most mint helyettes működik közre.

Ezüst brigád érem kitüntetését kapott a pályaudvari „Együttműködés” szocialista brigád és 7 ezer 200 forint pénzdíjazatot. Vezetőjük: *Seres István*. Brigádszázó elismerést kapott a Petőfi Sándor szocialista brigád. Vezetőjük: *Onody Balázs*. Megtartotta a Szocialista brigád címet a Tánácsos brigád. Vezetője: *Szilágyi Sándor*, aki elnyerte a Posta Kiváló Dolgozója kitüntetését is. *Rigó Albert* kiváló dolgozó, *Szabó Sándorné* vezérigazgatói elismerésben részesült.

Nagy hagyománya van a félegyházi postánál a fiatalok versenymozgalmának. Ebben az értékelési időszakban is remekeltek. Kiváló Ifjú Szakmunkás jelvényes kitüntetését kapták: *Pál Irén*, *Nagy Mátyás*, *Rigó Károlyné*, *Turcsányi Beáta*, *Némedi József*, *Seres Andorné*, *Szabó Ilona* és *Szabó Sándor*, okleveles kitüntetését kapott: *Mónus Imréné*.

T. M.

Balra: cikk a Félegyházi Közlöny 1973. május 18-i számában

Lent: cikk a Félegyházi Közlöny 1982. május 21-i számában

A posta dolgozói lelkesen kapcsolódtak be a brigádmozgalomba. Hét brigádot alakítottak. A legjobb öt a Posta Kiváló Brigádjára kitüntetés, egy az Arany-brigád éremet, egy pedig az Ezüst-brigád éremet kapta meg. Elsőként 1973. május 5-én a Zrínyi Ilona nevét viselő távközlés területén dolgozó brigád kapta meg a Posta Kiváló Brigádjára címet.

A hivatalvezető nagyon igényes volt a munkájára, és munkatársait is erre oktatta, nevelte. Ösztönözte a fiatalokat, valamennyi 30 éven aluli dolgozóját indította a Szakma Ifjú Mestere mozgalomban. Úgy gondolta, hogy ha pontosan ismerik a dolgozók a szabályzatokat, a munka

fogásait, akkor gyorsabban és színvonalasabban tudják a lakosság igényeit kielégíteni. A kiskunfélegyházi postás versenyzők hagyományosan magas színvonalon teljesítettek. A többi versenyző véleménye szerint a félegyháziakat lehetett a legnehezebben legyőzni.

Elért eredmények:

- 25 fő nyerte el a Szakma Ifjú Mestere arany fokozatát,
- 29 fő a Szakma Ifjú Mestere ezüst fokozatát,
- 34 fő pedig a Szakma Ifjú Mestere bronz fokozatát.

A versenyszabályzat módosítása után, amely az arany, ezüst, illetve bronz fokozatok helyett I., II., illetve III. fokozatokat vezetett be:

- 27 fő a Szakma Ifjú Mestere I. fokozatát,
- 5 fő a Szakma Ifjú Mestere II. fokozatát,
- 6 fő pedig a Szakma Ifjú Mestere III. fokozatát, valamint a részvételért számos oklevelet szereztek.

A kiemelkedő eredmények miatt a hivatal vezetőjével és néhány versenyzővel a Postás Dolgozó szerkesztősége 1986. márciusában

Kiváló postahivatal

Elmúlt évi feladatainak sikeres teljesítése után az 1. sz. Posta elnyerte a Kiváló Hivatal, a 2. sz. közkezdvelt „Kisposta” pedig a Kiváló Kishivatal kitüntetését. Ilyen közös ünneplésre 1988-ban, 14 évvel ezelőtt volt lehetőségük a félegyházi postásoknak.

Ebből az ünnepi alkalomból a Kiskunság étteremben megtartott ünnepi termelési tanácskozáson Lux Márta hivatalfőnök köszöntötte a megjelent munkatársakat, vendégeket.

Hogy milyen sokrétű és nehéz a posta dolgozóinak munkája azt még felsorolni is lehetetlen, de néhány adatból lehet következtetni arra, hogy méltók a Kiváló cím elnyerésére. Tárcabevétel tervüket 112,2%-ra teljesítették,

25 év óta folyamatosan tartják a hivatal 4-es minőségét. Beszedték az év folyamán 52 ezer tv-nyugta összegét. Továbbítottak 44 650 táviratot. Kapcsoltak 145 230 induló beszélgetést és 70 610 átmenőt. Kézbesítettek 1 323 500 levelezési küldeményt és 1 787 900 hírlapot. Néhány kiemelkedő egyéni teljesítményt külön is meg kell említenünk: Bene Aladárné hírlaposztályvezető Szakma Kiváló Dolgozója, Ács S. Lászlóné hivatali gazdaság a Szakma Ifjú Mestere, Bihal László belterületi kézbesítő, Némedi József kül- és belterületi kézbesítő Kiváló Dolgozó, Tajti István a Szakma Ifjú Mestere kitüntetésben részesült.

—th—s

• Az elnökség, Lux Márta hivatalvezetővel a közepén.

riportot készített. A versenyzők szerint az eredmények titka a dolgozóknak a munkához, a szakmához és a versenyekhez való pozitív hozzáállása. A sokoldalúan képzett postás dolgozó biztosíték arra, hogy a postai szolgáltatások színvonala tovább emelkedik.

A Zrínyi Ilona szocialista brigád tagjai

Lux Márta az előírt szakmai végzettséget dolgozóival megszerezett. 1983-ban a kézbesítőszolgálatban dolgozók részére 12 fővel kihelyezett ágazati szakmunkásképző tanfolyamot indított, ahol az oktatást az oktatótiszttel mellett részben a hivatal vezetője, részben a vezető beosztású dolgozók végezték. A vizsga 1984. június 16-án volt, ahol a vizsgálóbizottság elnöki tisztét Rózsa István, a Szegedi Postaigazgatóság akkori vezetője látta el. Vizsgáztak a tanulók és tanítók egyaránt. A fáradságos munka meghozta gyümölcsét, valamennyien eredményes vizsgát tettek. A vizsgálóbizottság záró beszédében úgy

Vizsgára induló, izguló dolgozók

értékelte a végzett munkát, hogy „a közelmúltban vizsgázott dolgozók közül a félegyháziak a legjobban felkészített és felkészült csapat.” Ezzel a vizsgálóbizottsággal természetesen nem ért véget a kézbesítők oktatása. Az új belépő dolgozók folyamatosan elvégezték a szakmunkásképző tanfolyamot. Természetesen már nem a Kiskunfélegyháza 1 sz. postán, hanem az igazgatóság területén lévő más postahivataloknál indított tanfolyamokon.

Kihelyezett segédtiszti tanfolyamon 1982-ben 11 fő indult. A tanfolyam résztvevői közül öt kiskunfélegyházi, egy a körzetbeli postáktól és öt a környékbeli postáktól érkezett. Több kihelyezett tanfolyam nem volt Kiskunfélegyházán, de minden évben tanult valamilyen tanfolyamon két-három dolgozó.

A hivatalvezető a jó képességű, magas színvonalú munkát végző dolgozóit ösztönözte a felsőfokú végzettség megszerzésére. Vezetési ideje alatt 11-en tettek eredményes felsőfokú vizsgát. A győri Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola postaüzemi szakát Csányi Mária (későbbi postavezető) végezte el.

Lux Márta a szakmai munka mellett kiemelkedő társadalmi munkát végzett, és munkatársait is erre tanította, nevelte. Mindig tudta, hogy hol és kinek kell segíteni. Bense Sándor nyugdíjas mozgópostás házának leomlásakor a hivatal valamennyi szocialista brigádja részt vett a romok eltakarításában és a lakás helyreállításában. Költözködés, vagy nyugdíjas, magatehetetlen dolgozóknál a festés és takarítás nem múlhatott el a postások segítségével. A brigádtagok kimeszelték a 98 éves Aulich Imréné lakását és elvégezték a nagytakarításokat.

Lux Márta irányításával a hivatal dolgozói figyelemmel kísérték a Szociális intézményekben

A 100. születésnapját ünneplő Aulichné a postásokkal

Rózsa István vizsgálónök ismerteti az eredményeket

elő nyugdíjas postás dolgozók életét. Egy-egy ünnep (karácsony, nőnap, születés- és névnap) nem múlt el megemlékezés nélkül.

Aulich Imréné századik születésnapján nem csak a hivatal dolgozói, hanem a Szegedi Postai-gazgatóság képviselői is részt vettek, és a „posta hollójával” ajándékozták meg az ünnepeltet. Mária néni, az egykori „postás-kisasszony” - ahogyan ő nevezte magát -, nagyon kedves levélben köszönte meg a megemlékezést.

Igen tisztelt Főnöknő!

Ugy érzem, - közeledvén a szeretet egész világon szét-
áradó érzésének ünnepe, - számomra is lehetősége nyílik, hogy
szerény jelét adva, - de annál mélyebb és őszinte érzésekkel
mondjak hálás köszönetet mind azért a sok kedves figyelemért,
melyeknek bizton tudom, hogy Ön az ihletője.

Köszönöm a kedves megemlékezéseket, a kitüntető velem-törő-
dést, hogy számos éveim dacára érezhetem, hogy kolleganőjü-
nek is tekintenek.

Régmúlt emlékeim "postáskisasszonyának" egykori ténykedé-
sei, a mai technika világában már mesébeillőknek tűnnek.

Egy azonban nem változott, - a levél és a csomag, -
melyek ha még bár oly csekélyek is, - gondosan kell továbbbi-
tani.

E kettőnek küldésével szeretném ma én is egy kicsit a
szeretet és hála postáját utjára indítani, melybe megpróbál-
tam sok köszönetemet is beléfoglalni.

Kellemes karácsonyi ünnepeket és nagyon boldog új évet
kívánva, kérem tolmácsolni szívből jövő köszönetemet és jóki-
vándságaimat mindazoknak is, Akik öreg napjaimba fényt, kedves-
séget és szeretetet hozni partnerei voltak.

Sok jósága iránti kiváló tisztelettel:

Kiskunfélegyháza, 1983. december 21.

*Közia néni
Oulich Imréné*

Az egykori postáskisasszony köszönőlevele

218-98055
FELADÓVEVÉNY

7470 Ft Ft *1022* Ft, azaz
84972 Ft Ft *1022* fillérről

A befutó neve és címe
Postahivatal Kiskunfélegyháza t

508-5350

számja javára
számátulajdonos neve és címe:
ORSZÁGOS TAKARÉKPÉNZTÁR
V. kerületi fiókja
M. Vörösk. Árvízkar. megsegítésére

Bevételi szám:

A vezető segítőkészsége nyilvánult meg az árvíz sújtotta települé-
sek lakosai számára szervezett pénzgyűjtési akciókban is. Az 1970.
évi árvíz idején a hivatal dolgozói munkabérük 5 %-át ajánlották fel
az árvízkarosultaknak.

Balra: Az árvízkarosul-
taknak befizetett összeg
feladóvevénye

A postások rendszeresen anyagi és erkölcsi támogatást nyújtottak
a város rászoruló fiataljainak. Éveken át részt vettek a Kisegítő Isko-
la által szervezett programokon, valamint minden évben anyagilag
támogatták az iskola szegényebb sorsú tanulóit, hogy a szervezett
kirándulásokon részt tudjanak venni. Az iskola vezetősége számta-
lan köszönőlevélben ismerte el a támogatást.

Az iskolavezetés köszönőlevele

Lux Márta huszonöt éves vezetői tevékenysége alatt több, a szolgáltatások színvonalának emelését eredményező változás történt. Ezek közül csak a leglényegesebbeket emelem ki.

A távbeszélő előfizetők számának növekedése miatt szükségessé vált a hatszáz kapacitású központ bővítése. A bekapcsolási lehetőségek számát kétszázal növelték, így a távbeszélő központ nyolcszáz előfizető befogadására lett alkalmas. Az előfizetők beszélgetéseit

A bővített távbeszélőközpont dolgozói

nyolc munkahelyen lehetett kapcsolni. Ebből három a helyi beszélgetések kapcsolására, egy – az úgynevezett „konc” munkahely – ami mind a helyi, mind a távolsági beszélgetések kapcsolására alkalmas volt (egyébként ezt a munkahelyet használták az éjszakai szolgálatot teljesítő kezelők is), egy - amely már távolsági hívásra alkalmas tárcsával volt ellátva - szolgált a megyeközpont előfizetőinek kapcsolására, egy a budapesti, egy a vonzási körzetbe eső távolsági beszélgetések kapcsolására, egy munkahely pedig a távolsági beszélgetések előjegyzésére szolgált. Ez volt az úgynevezett „bejelentő” munkahely.

A távbeszélőközpont bővítése mellett a levélpostai-, pénz- és csomagküldemények darabszámának növekedése szükségessé tette a felvételi terem bővítését is. Ez az épület elhelyezkedése miatt csak átszervezéssel, a hírlapcsoport vezetőjének és a helyi ellenőr munkahelyének áthelyezésével volt megoldható. Áthelyezés előtt az 1. számú munkahelyen intézték a rádióelőfizetők ügyeit és a hivatali kézbesítést, a 2. számún a hírlapárusítást és az előfizetéssel kapcsolatos díjak beszedését, a 3-ason a hírlap csoportvezetője foglalt helyet, a 4. számún volt a pénzfelvétel, az 5-ösön a helyi ellenőr, a 6-oson az egyesített felvevő, majd utána a csomagfelvétel és -kiadás következett. Az átszervezéssel megszűnt a felvételi terem zsúfoltsága, lehetővé vált a forgalom felfutása esetén az igényeknek megfelelő pénzfelvételi, vagy egyesített felvételi munkahelyek megnyitása. Az átszervezéssel bővített felvételi terem és az ott szolgálatot teljesítő dolgozók az alábbi képen láthatók.

Az „új” felvételi terem dolgozói

1967. július 21-én megszűnt a lófogató postaszállítás. A lovaskocsi helyét két gépkocsi foglalta el. A zárlatok mozgópostához történő szállítása és a csomagok házhoz kézbesítése ettől fogva gépkocsival történt. A lófogató szállítás megszűntével egy korszak zárult le a posta és a város életében is. A lakosság megszokta, megszerette az embert és a lovat. Hűséges kiszolgálóikat a Félegyházi Közlönyben írt cikkel búcsúztatták.

A posta 1973. január 1-jével bevezette az irányítószám rendszert. A rendeltetési hely neve mellé felkerült az adott helység irányítószáma. Ezzel egyszerűbbé, könnyebbé vált a küldemények továbbítása, nem helységek szerint kellett irányítani, hanem a feltüntetett irányítószámok szerint. A levelek feldolgozásban addig csak olyan dolgozót lehetett foglalkoztatni, aki az ország valamennyi települését ismerte, tudta, hogy hol, melyik fővonalon helyezkedik el. Irányítási szempontból addig az ország helységei 11 vonalcsoporthoz voltak osztva. Aki mind a 11 vonalcsoporthoz

eredményes vizsgát tett, az tudta csak a küldemények irányítását elvégezni.

1973. július 16-án a kerékpáros külterületi kézbesítést a támpont rendszerű kézbesítés váltotta fel. Az eddigi 11 kerékpáros kézbesítő helyett 4 gépkocsival 93 támpontra, 2474 levélszekrénybe történt a tanyán élő lakosság részére érkezett küldemények kézbesítése.

Az első négy támpontos kézbesítő: Csányi György 1. számú, Paksi Antal 2. számú, Némédi József 3. számú és Vereb János 4. számú kézbesítők voltak. Az új külterületi kézbesítési rendszer megnyitó ünnepségén a városi és

Nyugdíjba megy a postakocsi

Nem volt elhamarkodott dolog, mégis meglepődünk, amikor hallottuk a hírt: megszűnt a lovaspostakocsis kézbesítés a félegyházi postán is. Nyugdíjba megy Szolnoki Laci bácsi, a lóhajtó, és „nyugalomba vonul” két derék munkatársa is: Bandi és Furi. Két gépkocsit kaptak helyettük.

Ez az élet rendje. Itt is helyet kell adni a gépeknek, hiszen gépkorszakban élünk. Egy kicsit mégis sajnáljuk őket, mert magukkal visznek egy darabot a régi Félegyházából. Színfoltja, romantikus érdekessége volt a városnak az egyelőerős batár, bakján Laci bácsival, akit nem írt fel gyorsajtásért a rendőr, és nem kapott defektet a „zabmotor” egyszer sem.

Olvastam valahol, hogy farkaskutyákat, postagalambokat tüntettek ki háborús szolgálatuk elismeréséül. Bandi és Furi, hajtójukkal együtt, a békét szol-

gálták, békés érdemeik elismeréséül — medália helyett — fogadják ezeket a szürke, ám jó szívvel írt sorokat.

—th —ós

A Félegyházi Közlöny 1967. július 21-i cikke

A támpontra induló gépkocsik

megyei vezetők mellett a Postavezérigazgatóságot dr. Wurm Ferenc postaszakosztály-vezető, a Szegedi Postaigazgatóságot Fodor István igazgató képviselte.

Az ünnepség résztvevői a 30-as számú támponton

Négy kocsival elindult a külterületi kézbesítőjárat

Kiskunfélegyháza külterületén, szétszórt tanavilágban mintegy 8000 ember él, így érthető, hogy a posta legjelentősebb problémája volt eznek bekapcsolása a postai szolgálat vérkeringésébe. A szakemberek

hosszas kísérletezése és a megyében 4 helyen már bevezetett újrendszerű külterületi kézbesítés tapasztalatainak felhasználásával városunk 44 ezer holdnyi külterületén is fordulat állt be, megkezdődött a támpont rendszerű postai kézbesítés.

Minden kezdet nehéz, és bármilyen jó szervezés mellett is fordulhatnak elő hibák. Ezért a posta arra kéri a külterületi lakosságot, hogy saját érdekében is segítse munkáját, óvja a nagy költséggel felszerelt levélzsekrényeket, mert máris előfordult, hogy kíváncsi gyerekek feltörték, megrongálták azokat. Tudni kell, hogy azokba csak közönséges küldeményeket helyeznek el, ugyanúgy a lakosság is csak ilyeneket dobjon be az erre a célra felszerelt levélgyűjtő szekrényekbe. Egyéb küldemények átadása és átvétele végett a kifüggesztett táblákon megjelölt időben kell megjelenni. Kulcskerék, áthelyezések jelentését a posta a lehetőségeken belül 3 hét alatt megoldja.

● Az Egyesült Lenín Tsz-ben az Endre-major mellett örökítettük meg ez a két kis legényt — Tapodi Flóriánt és öccsét, Jósikát — akiket szüleik elküldtek a levélzsekrényhez; Hátha jött levél... Sajnos, nem...

T. M.

A Félegyházi Közlöny 1973. augusztus 17-i számában emlékezett meg a megváltozott kézbesítésről, és egyben kérte a lakosság segítségét a levélzsekrények és küldemények védelmére.

A levélzsekrények kihelyezését a szegedi postaigazgatóság dolgozói végezték. A rendszer bevezetésével kapcsolatos adminisztráció, a kezelők betanítása és a lakosság meggyőzése a hivatal vezetőségének feladata maradt. A lakosság kezdetben nem akarta elfogadni, hogy míg eddig a kézbesítő házhoz vitte a küldeményeket, most nekik kell érte menni. A hivatal vezetésének és dolgozóinak sikerült elfogadtatni az új kézbesítési rendszer előnyeit. Nemcsak kézbesítettek, hanem felvételt is végeztek: ajánlott küldeményeket, csomagokat, közönséges levélpostai küldeményeket vettek fel, és pénzbefizetéseket fogadtak el. A felvett pénzbefizetések darab-száma havonta elérte az 1800-2000 darabot is. Az előfizetői hirdetések példányokat is kézbesi-

tették, valamint díjbeszedést és hírlapárusítást is végeztek. A külterületi kézbesítők „egyszemélyes postahivatali” szolgáltatásait gyorsan megkedvelte a lakosság. A posta – a lakosság igényeinek figyelembevételével – több támpontot is áthelyezett. A támpont-áthelyezéseket a hivatal szocialista brigádjai társadalmi munkában végezték el.

1973. december 31-én megszűnt a Kiskunfélegyháza-Szolnok között közlekedő 280-as számú, a Kiskunfélegyháza-Hódmezővásárhely közötti 283-as számú, valamint a Kiskunfélegyháza-Kis-

kunhalas közötti 306-os számú mozgóposta. Ezzel megváltozott a küldemények továbbítási rendszere. A 280-as számú mozgóposta útvonalán lévő posták anyagának továbbítását Kecskemét 2-es posta távolsági jegyzékelő járattal látja el. A 283-as és a 306-os mozgóposta útvonalán lévő hivatalok anyagát Kiskunfélegyháza három távolsági jegyzékelő járattal látta el: a 612-es Kiskunfélegyháza-Kiskunmajsa között, a 660-as Kiskunfélegyháza-Szentes és a 663-as Kiskunfélegyháza-Hódmezővásárhely útvonalakon. Jelenleg is három – megváltozott vonzási körzetű - jegyzékelő járat látja el a postai küldemények továbbítását: a 611-es Kiskunfélegyháza-Gátér-Pálmónostora-Petőfiszállítás-Kunszállás-Bugac-Kiskunfélegyháza, a 660-as Kiskunfélegyháza-Szentes-Derekegyház-Nagymágocs-Fábiánsebestyén-Eperjes-Kiskunfélegyháza és a 663-as Kiskunfélegyháza-Csongrád-Szentes-Szegvár-Mindszent-Mártély-Kiskunfélegyháza útvonalon.

Mozgóposta rovatolók 1970-ben

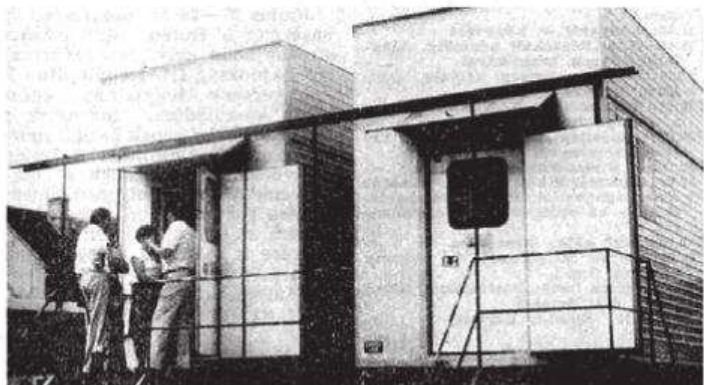
**(a képen sorrendben Szabó Hevér János, Mészáros Pál,
Futó Zoltán, Szabó Mihály, Rádi János)**

1985. július 19-én 14.00 órakor ünnepélyes keretek között üzembe helyezték a két, egyenként 1000 állomás kapacitású konténerközpontot, amelyek lehetővé tették, hogy Kiskunfélegyháza bekapcsolódjon az országos távhívó-hálózatba. Az új automata távbeszélőközpont üzembe helyezésével a távbeszélő-kezelők közreműködése nélkül, közvetlen tárcsázással lehetett helyi, távolsági és nemzetközi beszélgetéseket kezdeményezni, mivel az előfizetők távbeszélő állomásait is bekapcsolták a távhívásba.

A távhívásba be nem kapcsolt helységek előfizetőihez irányuló beszélgetések lebonyolítása továbbra is kézi kapcsolással történt. Így a telefonközpont nem szűnt meg, csak másik helyiségbe került. Természetesen nem az elavult központot helyezték át, hanem egy újat telepítettek. Az új távbeszélőközpont üzembe helyezésével a régi telefonszámok megszűntek. Az előfizetők új telefonszámokat kaptak, amelyek már öt számjegyűek voltak. Kiskunfélegyháza körzetszáma a 76-os lett. Az új központ lehetőséget nyújtott az előfizetők számának nyolcszázról kétezerre növelésére. A város lakossága nagyon várta a bővítést, hiszen több éves, sőt évtizedes távbeszélő-kérelmek vártak teljesítésre. A telefonközpont munkatársai az átalakítás folyamán a legnehezebb helyzetben is példásan

Távhívásos telefonközpont

Egy hete üzembe helyezték a két — egyenként ezer állomás kapacitású konténerközpontot, amelyek lehetővé tették, hogy Kiskunfélegyháza bekapcsolódjon az országos távhívó hálózatba.

● Ime! a két konténerközpont.

● Próbahívást végez Tóth Ferenc, a megyei pártbizottság gazdaságpolitikai osztályának vezetője, Vojnár Lászlónak, a Szegedi Postaigazgatóság helyettes vezetőjének és Bérci Mihálynak a Magyar Postaigazgatóság beruházási és építési szakosztálya főelőadójának a társaságában.

helyt álltak. Időt és fáradságot nem kímélve az utolsó percig végezték az elavult központban a beszélgetések kapcsolását. A város több előfizetője nosztalgiával búcsúzott a régi központtól, volt, aki sajnálta, hogy nem „vitatkozhat” tovább a kapcsolást végző munkatársakkal.

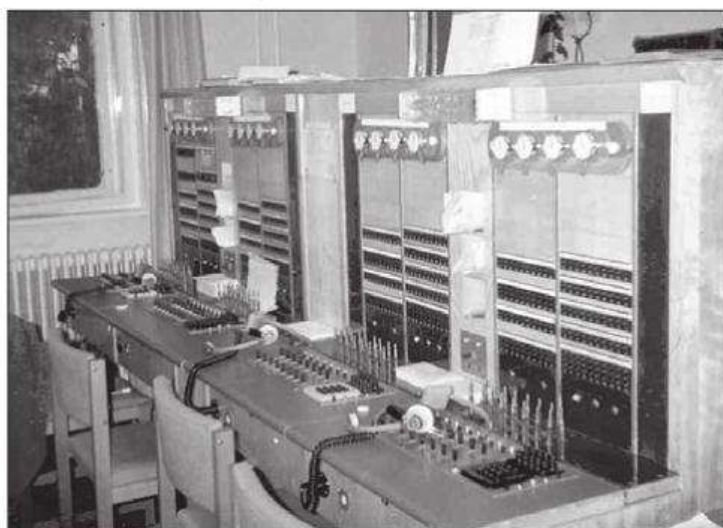
A Magyar Posta a szervezet korszerűsítésére vonatkozó elnöki döntés alapján 1986. március 1-jétől körzeti postahivatali rendszert alakított ki. Más hivatalokkal együtt a Kiskunfélegyháza 1. sz. postát is körzeti hivattalá nyilvánították. Tizenhárom „kispostát” helyeztek az irányítása alá, mégpedig Bugac, Csólyospálos, Gátér, Jászszentlászló, Kiskunfélegyháza 2., Kiskunmajsa-Bodogvár, Kömpöc, Kunszállás, Kunszállás-Fülöppjakab, Pálmonostora, Petőfiszállás, Szank és Szank-Móricgát hivatalokat.

A körzeti postahivatali rendszer kialakításának célja a postai szolgáltatások színvonalának növelése

volt. A forgalmi végrehajtó szolgálat hatásköre bővült. Az egyes feladatkörök körzeti postahivatalokhoz történő átadása nagyobb önállóságot biztosított, és a területi irányítás erősítését eredményezte. A körzeti hivatalok megkapták a körzetbeli posták bér-, létszám-, és költséggazdálkodását. A feladatot a Kiskunfélegyháza 1. számú posta egy körzeti előadóval és négy rendszeres helyettesrel látta el.

A tizenhárom körzetbeli posta - három harmadosztályú, hét másodosztályú és három fiókposta — létszáma 60,1 fő. A körzetbeli hivatalok közül két posta minősítése 5-ös, hat posta és a három fiókposta minősítése 4-es, egy posta minősítése 3-as és egy posta minősítése 2-es volt.

1987. július 1-jétől a Kiskunfélegyháza 1. sz. postánál is bevezették a külföldi valuták beváltását. Erre a posta már előre felkészült. A pénzfelvevők valutabeváltó tanfolyamot végeztek, ahol elsajá-

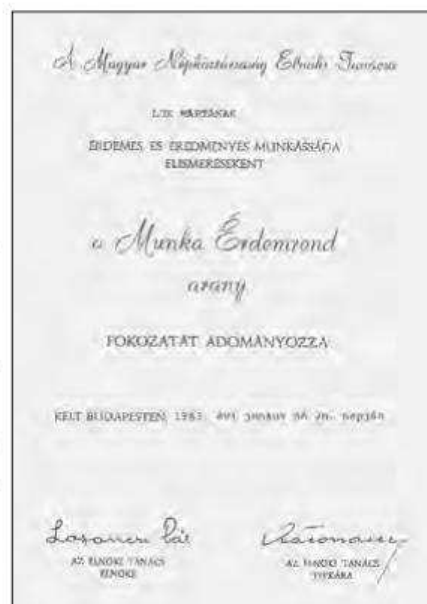

Az új távbeszélőközpont

titották a külföldi valuták elfogadásának feltételeit és a valutabeváltó gép kezelését is. 2002. július 1-jétől új szabályozás lépett életbe, melynek értelmében csak azon postán lehet valutát váltani, ahol a váltást végző dolgozó államilag elismert nyelvvizsgával rendelkezik és videókamerás megfigyelőrendszer is működik. Kiskunfélegyháza 1. sz. postán megfelelő számú dolgozó rendelkezik nyelvvizsgával, de mivel nincs videókamerás megfigyelőrendszer, ezért a valutaváltást átmenetileg szünetel.

Lux Márta 25 éven keresztül vezette a Kiskunfélegyháza 1. számú postát. Ez alatt a hivatalban több pénzkezelési és egyéb célellenőrzést, valamint 14 hivatali szemlét tartott a Szegedi Postaigazgatóság ellenőrzési osztálya. Az ellenőrzések során komoly észrevétel, hiányosság nem merült fel. Természetesen apróbb szabálytalanságok mindig előfordultak, hiszen aki dolgozik, az néha hibázik is. A hivatal vezetője és a vezető beosztású dolgozók az észrevételezett hiányosságokat haladéktalanul megszüntették. Az osztályozó szemlék eredménye mindig elérte a jó, azaz 4-es szintet. Az 1986 novemberében tartott utolsó szemlén a bizottság értékelése: "A hivatal ténykedésével, munkájával a bizottság elégedett, ezért a hivatal működését 4-re (jó) értékelte. Összességében a pénztárszolgálat vonatkozásában a hivatal feladatát az elvárásnak megfelelően jó szinten látja el, az eddig elért eredmények alapján a jövőben is biztosítottak látszik. További biztosíték erre a dolgozók jó kollektív szellemében végzett lelkiismeretes munkája és a vezetés mindenre kiterjedő figyelme. Postakezelés területén a hivatal általában rendelkezik a szükséges személyi feltételekkel. A tárgyi feltételek várhatóan belátható időn belül jelentősen javulnak. Mindezek ellenére a hivatal vezetése és valamennyi dolgozója azon fáradozik, hogy minél jobb színvonalú szakmai munkával, emberséggel, nagyfokú lelkiismeretességgel végzett fegyelmezett munkával biztosítsa jó színvonalon a város postai és hírlapszolgálatának ellátását."

Lux Mártának a posta szolgálatában eltöltött 37 éves tevékenységét, kimagasló teljesítményét és munkaszeretetét számtalan kitüntetés fémjelzi. Első postai kitüntetését, a Posta Kiváló Dolgozója jelvényt 1957-ben Kiskunhalason hivatalvezető-helyettesként kapta. A kiskunfélegyházi postahivatal vezetőjeként 1968-ban másodszor is megkapta ezt, majd 1979-ben Kiváló Munkáért kitüntetésben részesült. 1983-ban a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Munka Érdemrend „arany” fokozatával tüntette ki, amelyet Pullai Árpád közlekedési és postaügyi miniszter adott át. 1987-ben, nyugállományba vonulása alkalmából Elnöki elismerésben részesült. Ezen felül számos elismerést kapott kiemelkedő hírlapterjesztési munkájáért, eredményes takarékbetét-gyűjtéséért, a Kiskun Napok szervezésében végzett tevékenységéért. A Postás Szakszervezetnek munkába lépése óta tagja volt. 1954-ben már a Területi Bizottság társadalmi aktívája, 1958-tól a Postások Szabad Szakszervezete Központi Vezetőségében is dolgozott. 1960-tól a Postások Szakszervezete Bács-Kiskun Megyei Bizottságának is tagja volt. A szakszervezetben végzett kiemelkedő munkáját több kitüntetéssel ismerték el. 1965-ben és 1972-ben a Szakszervezeti munkáért kitüntető jelvény „arany” fokozatát kapta meg. Aktívan részt vett a Kiskunfélegyházán működő Hazafias Népfront munkájában is. Eredményes tevékenységéért és kiváló társadalmi munkájáért több ízben kitüntetésben részesítették. A város postaszolgáltatásának jó színvonaláért és társadalmi tevékenységéért a Városi Pártbizottság több ízben köszönetét fejezte ki.

A postaépület átalakítása, bővítése. A számítógépes kezelés bevezetése (1987-1995)

Lux Márta hivatalvezető nyugállományba vonulása előtt, 1986-ban kezdődött meg az 1939-ben felépített és szinte azóta változatlanul álló postaépület átalakítása, bővítése. A vezetői és a házfelügyelői lakás felhasználásával bővült a szolgálati helyiségek száma. A postavezető saját lakásba költözött, a már nyugdíjban lévő házfelügyelőnek pedig a Szegedi Postaigazgatóság biztosított lakást a városi nyugdíjas házban.

Lux Márta 1987. augusztus 6-án nyugállományba vonult, helyére a Szegedi Postaigazgatóság

Szabó Sándorné

Szabó Sándornét, az addigi vezetőhelyettest nevezte ki. Szabó Sándorné Páli Anna 1940. november 17-én Kiskunfélegyházán született. Általános iskolai és gimnáziumi tanulmányait Kiskunfélegyházán végezte. 1958-ban a kiskunfélegyházi Móra Ferenc Gimnáziumban tett érettségi vizsgát. Postai szolgálatát 1959. június 5-én a Kiskunfélegyháza 1. számú postán egyesített felvevőként kezdte. 1960. szeptember 5-étől 1961. július 24-éig Alpár postánál hírlapfelelős, rovatoló és kiosztó-leszámoló munkakörben teljesített szolgálatot. 1961. július 25-én kérelmére újra a Kiskunfélegyháza 1. számú postához helyezték. Itt a postaszolgálat minden területén dolgozott. 1963-ban Szegeden középfokú postaforgalmi szakvizsgát tett. Felsőfokú postaforgalmi tanfolyamot végzett 1972-ben és középfokú munkaügyi tanfolyamot 1979-ben Budapesten. Vezetője hamar felfigyelt képességére, munka-

szeretetére és a posta iránti elkötelezettségére, ezért 1965 decemberétől forgalmi előadói munkakörbe helyezte. 1980-tól vezetői kinevezéséig hivatalvezető helyettes volt.

Az új vezető megmérettetése már 1987. decemberében megkezdődött. Év végén, december 31-ikén megszűnt Kiskunfélegyházán a telefonközpont. A város előfizetőit a Kecskeméti göcközpont-hoz csatlakoztatták. Egyszerre 13 távbeszélő-kezelő munkahelye szűnt meg. A távbeszélőközpont megszűnése a posta vezetőjét nem érte váratlanul. A postaszolgálat más területeire való átirányítással előre gondoskodott dolgozói elhelyezéséről. Mindössze két kezelőnek kellett a kecskeméti távbeszélő központba átjárnai, ahol a megnövekedett munka miatt szükség is volt rájuk. Távbeszélő-kezelőink szomorúan búcsúztak munkájuktól és egymástól, hiszen munkába állásuk óta mindig együtt, egy csoportban dolgoztak, megszokták, hogy egymásra bármikor, bármilyen körülmények között számíthattak.

Utolsó nap szolgálatot teljesítők a távbeszélő központban

A folyamatban lévő átalakítást és bővítést teljes egészében a szegedi postaigazgatóság beruházási osztályának dolgozói végezték. A hivatal vezetőjének a postai feladatok ellátása a megváltozott körülmények között sok gondot okozott. Az építkezés lassan haladt. A szolgáltatásokat biztosítani kellett az ügyfelek számára, akik bizony sok esetben türelmetlenek voltak, megunták, hogy csak

fóliázott állványok között lehetett a munkahelyeket megközelíteni. A szűkös munkakörülmények, a felvett küldemények biztonságos elhelyezése valamennyi dolgozóra egyaránt nagy megterhelést rótt. Az átalakítás elhúzódott, hiszen egy-egy termet csak akkor lehetett az építkezők rendelkezésére bocsátani, ha az ott folyó munka elvégzésére másik helyiséget biztosítottak. Az átalakítási munkát sok esetben szombat délután és vasárnap végezték, amikor a postai nyitva tartás szünetelt.

1988. november 14-én befejeződött az átalakítás. A felvételi terem a főnöki és a hivatalvezetői irodák helyén létesített 2. számú teremmel bővült. Ide helyezték a hivatali kézbesítő, a televízió ügyintéző és helyi ellenőr munkahelyét. A régi felvételi teremből kibővítették a főpénztári helyiséget, a közönség részére a közvetlen be- és kifizetésekhez egy zárt területet biztosítottak. A hírlaposztály a volt házfelügyelői lakásba, a hivatalvezető, a vezetőhelyettes és a főnöki iroda az emeleten lévő volt vezetői lakás helyére került. A távbeszélőközpont megszűnésével megüresedő helyiségben a távirda és a díjelszámolás

1-es számú felvételi terem

2-es számú felvételi terem

egy felvételi osztály helyett most már kettő üzemelt, és a pénzbefizetési munkahelyek száma is eggyel emelkedett. Lehetőség nyílt az évek óta kevésnek bizonyuló fiókbérletek számának növelésére. A 2. számú felvételi terembe egy 48 férőhelyes, mobilizálható fiókbérletű szekrényt helyeztek el. Ezzel a 142 fiókbérletű lehetőség 190-re emelkedett. A mellékelt képeken a felújított és kialakított felvételi termek, a főnöki iroda és a belőle nyíló hivatalvezetői szoba látható.

kapott helyet. Az emeleti részen a Gépjármű Szállítási Üzem dolgozói részére egy irodát alakítottak ki. A posta valamennyi helyiségét új berendezési tárgyakkal látták el. Korszerűsítették a világítást. Az átalakítás befejezésének a dolgozók és a város lakossága egyaránt nagyon örült. A lakosság régi igénye teljesült azzal, hogy a nagyobb összegű befizetéseket nem a felvételi teremben, az ott szolgáltatásokat igénybevevő ügyfelek előtt kellett megoldani, másrészt a felvételi terem tágasabb lett, több ablaknál lehetett befizetni, küldeményeket feladni. Az eddigi

Főnöki iroda

Gyimesiné Dr. Etsedy Sarolta átadja a felújított hivatalt

A dolgozók az átalakított és felújított postaépületet ünnepélyes keretek között vették birtokukba. Az átadási ünnepségen a Szegedi Postaigazgatóság vezetősége mellett a város vezetői is jelen voltak. A hivatalvezető ünnepi köszöntője után Gyimesiné dr. Etsedy Sarolta igazgató asszony méltatta a hivatalvezető, illetve a dolgozók helytállását, megköszönte, hogy az átalakítás miatti

nehéz körülmények ellenére a postás dolgozók a tőlük megszokott pontossággal és lelkiismeretességgel végezték a rájuk bízott feladatokat, és további jó munkát kívánt nekik.

Az átalakítással járó többlet feladat sem vette el a dolgozók kedvét a versenyzéstől. Tudták, hogy a jó munka alapja a kiemelkedő szakmai tudás, ami csak folyamatos képzéssel érhető el. A Kiskunfélegyháza 1. sz. posta alkalmazottai a körzetbeli posták dolgozóival együtt 1988. január 24-én szakmai vetélkedőt szerveztek a karácsonyi csúcsgazdálkodás megkezdődése előtt átadott felvételi teremben. A vetélkedőn 12 csapat indult. Az I. és a III. helyen a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozói, a II. helyen a kunszállási posta csapata végzett. A győztes csapatok könyvtalványt és egyéb tárgyjutalmakat kaptak.

A posta fiatal dolgozói a hagyományoknak megfelelően tovább versenyeztek a Szakma Ifjú Mestere mozgalomban 1988-ban és 1989-ben:

- 1 fő a Szakma Ifjú Mestere I. fokozatát,
- 8 fő a Szakma Ifjú Mestere II. fokozatát,
- 5 fő a Szakma Ifjú Mestere III. fokozatát nyerte el.

A vetélkedő-sorozatot annak ellenére, hogy nagyon népszerű volt, 1989-ben megszüntették. A fiatal dolgozók több esetben kérték a verseny újraindítását, hiszen abban szakmai ismereteiket és általános műveltségüket gyarapíthatták. Kérésüket nem teljesítették. A közelmúltban örömmel olvashatták az „A postás” című lapban, hogy a Budapest-vidéki Postaigazgatóság oktatási központja a kor szellemének jobban megfelelő „A POSTA JÖVŐJE - A JÖVŐ POSTÁSA” címmel új vetélkedőt indított.

Vetélkedő Kiskunfélegyházán

Közművelődési Bizottságunk 1988. január 24-én vasárnap délután játékos szakmai vetélkedőt szervezett a körzetbeli postahivatalok bevonásával.

A versenyzést 36 fővel 12 csapat kezdte meg. A postás szakma különböző területeiről összegyűlt dolgozóknak a játék szabályai lehetőséget adtak arra, hogy belbizonyítsák: tudásukkal saját munkaterületüket mennyire „uralják”. A posta alapvető feladata a jó közönségkapcsolat, a szolgáltatási színvonal emelése. Ezért a szakmai témák összeállításánál arra törekedtünk, hogy a kérdések a postai szolgáltatások igénybevételi lehetőségeire irányuljanak.

Megfelelő hangulatot, víg kedélyt eredményeztek a különböző ügyességet igénylő játékok. Volt itt kereszt-rejtvény fejtés, évés, ívás, pénzkereséssel kezdve különböző licit-játékokig minden, ami egy közel négyórás időtartamba belefért.

Mivel célunk a közművelődési igény felkeltése, ezért valamennyi csapatot könyvtalvánnyal jutalmaztuk a kiemelt tárgyjutalmak mellett. Természetesen a kiemelkedően szereplő I–II. helyezett csapatot külön is jutalmaztuk.

I. helyezett
Kiskunfélegyháza 1: Loeska Zoltánné TV ügyintéző
Sámu Józsefné hivatali kézbesítő
Loeska Zoltán rovatoló

II. helyezett
Kunszállás: Kertész Károly hivatalvezető
Pintér Sándor rend. helyettes
Szabó János kézbesítő

III. helyezett
Kiskunfélegyháza 1: Keserű Józsefné pénzfeltevő
Tiricz Anna hivatali helyettes
Knyó Sándor pénzfeltevő

Köszönjük az Igazgatóság Közművelődési Bizottságának, hogy anyagi fedezetet biztosítottak a vetélkedő lebonyolítására.

Csányi Mária

Az eredmények magukért beszélnek, tükrözik fiatal dolgozóink szakma iránti elkötelezettségét és munkaszeretetét. A város lakosságának véleményéről szól az 1989. január 10-i Félegyházi Hírek „Nagyszerű mai fiatalok - A posta ezermestere” című cikke. A cikket Tóth György Jánosról írták, de más dolgozókról is szólhatott volna.

1989. január 1-je újabb feladatok elé állította a postás dolgozókat. A postai szolgáltatások között megjelent a Postabank kínálata. Megkezdődött a betétszámlakönyvek, postabankjegyek és postatakarék-jegyek forgalmazása. Ezeket a betéteket a posta és a Postabank bármely fiókjában be lehetett

váltani. A postai dolgozóknak nagy körültekintéssel kellett ezt a munkát végezni, hogy esetleges téves vagy fedezetlen kifizetés ne történjen.

Megkezdődött a hírlapárusítás elszámolásának számítógépre vitele. A hírlapfelelősök eleinte párhuzamosan kézi és gépi elszámolást is készítettek, majd áttértek a teljes gépi elszámolásra. Ez nagyon meggyorsította és egyben megkönnyítette a munkát.

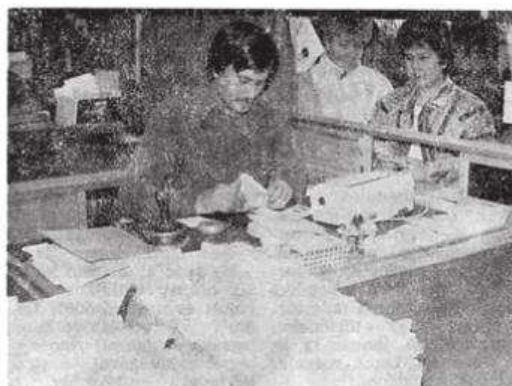
A felelősségteljes munka mellett dolgozóinknak jutott ideje a kikapcsolódásra, vidámságra. A Kecskeméti Körzeti Szakszervezeti Bizottság által rendezett Postabálon szép számmal vettek részt.

Nem feledkeztek meg a Szociális Otthonban élő legidősebb postás nyugdíjas, Aulich Imréné (Sztríha Mária) 102-ik születésnapjának – mely

1989. április 28-án volt - megünnepléséről sem. A postavezető személyesen adta át Mária néninek a dolgozók ajándékát és jókívánságait. Mária néni 1909. október 31-től 1935. május 30-ig állt a posta

NAGYSZERŰ „MAI” FIATALOK

A posta ezermestere

féle) munkakörben, de azon túl, Gátér és Petőfi-szállás kispostáinál hivatalvezetői tevékenységet is folytatott.

Munkája során az egyéni ifjúsági versenymozgalmában a szakmai-politikai felkészültségben hétszer ért el kiváló eredményt, a Szakma Ifjú Mestere és a Kiváló Dolgozó jelvények tulajdonosa.

Soroljam tovább? A KISZ-alapszervezet titkára, a szakszervezet vezetőségi tagja, a Petőfi Sándor nevét viselő szocialista brigád vezetője, s az a megtiszteltetés érte, hogy a szakszervezeti titkárok balatonfüredi országos tanácskozásán ő képviselte a félegyházi posta 126 dolgozóját.

Az ünnepek előtti csúcsgazdaság kellős közepén látogattam meg a fiatal „mindenes” postást, aki hajnali 5.30-kor kezdte a napot és estig mindenütt ott van, ahol segíteni kell a torlódás megakadályozásáért.

Tóth Miklós

Nem tudom, de nem is akarom eltitkolni, hogy nekem azok a fiatalok tetszenek, akik nem a sztrájkjogon törnek a fejüket, hanem a lehető legjobb, legbecsületesebb munkával segítik az ország megrekedt szekerét a holtpontról kimozdítani. Ha nem is „szigorú” fontossági sorrendben, de közülük válogatom ki a nagyszerű „mai” fiatalok rovatom főszereplőit.

Tóth György János, aki a rosszlelkű 1956-os esztendőben született, s a Móra Ferenc Gimnáziumban érettségizett, 14 évvel ezelőt nyári kisegítő munkára jelentkezett a félegyházi postán, ahol előbb a műszaki, később a forgalmi területen dolgozott. Elvégezte a közép- és felsőfokú postaforgalmi tisztitanfolyamot, közben nagy gyakorlatot szerzett az ott létező valamennyi (kb. 10

Félegyháziak a postabálon

szolgálatában. Férjének, Aulich Imrének a nagybátyja Aulich Lajos magyar honvédtábornok, az Aradi vértanúk egyike. Mária néni egyetlen munkahelye a Magyar Posta volt, haláláig figyelemmel kísérte a postások munkáját, a posta fejlődését. 1989. október 25-én hunyt el. A kiskunfélegyházi Alsó-temetőben helyezték örök nyugalomra.

Csányi Mária elsősegélyben részesíti a „sérültet

1989. május 5-én Budapesten a Posta Szociális Hivatal üzemegészségügyi-csoportja és vöröskeresztes szervezete elsősegélynyújtó versenyt rendezett. Ezen a Kiskunfélegyháza 1. számú postát Csányi Mária és Locskai Zoltán képviselte. A félegyházi versenyzők 29 ponttal a 6-ik helyezést érték el. Csoportversenyben első lett a Szegedi Postaigazgatóság csapata.

A posta dolgozói 1989. május 20-án a „Kiskun kupa tizedszer!” elnevezésű helytörténeti vetélkedőn vettek részt. A benevezett 13 csapat közül a postások érték el az első helyezést. A csapat tagjai Csányi Mária vezetőhelyettes, Keserű Antal rovatoló, Nagy Imre távolsági járatkísérő és Jéga István távirat-kézbesítő volt.

Az 1989. július 22-ei országgyűlési képviselő-választás előtt a Városi Tanács ismételten a postát bízta meg a szavazó értesítők és ajánló szelvények kézbesítésével. A kézbesítők a lehető legnagyobb pontossággal végezték a feladatot, hogy a jövőben is a postát bizzák meg a szavazólapok kézbesítésével. A posta dolgozói közül Szabó Sándorné vezető, Csányi Mária vezetőhelyettes és Gyimesi Ferenc járatkísérő közreműködött a szavazatszedő bizottság munkájában.

1990. június 1-jével a Providencia Osztrák-Magyar Biztosító Rt. megbízásából megjelent a biztosítás-közvetítési tevékenység a postán. Minden postás dolgozónál, aki erre felkészítést kapott, az ügyfelek lakás- és életbiztosításokat köthettek, 1991. július 1-jétől pedig már kötelező gépjárműfelelősség-biztosítást is. A biztosítások kötéséből jelentős bevételi forrás képződött mind a dolgozók, mind a posta részére. Ezért a közönséggel közvetlen kapcsolatban lévő valamennyi felvevő és kézbesítő foglalkozott kötelező gépjárműfelelősség-biztosítás kötésével. A biztosítást végző dolgozók munkáját Szabóné Pál Irén biztosítási termékfelelős segítette. A jó munka eredményeként az igazgatóság által meghatározott tervszámot teljesítették.

1991. április 27-én Kiskunfélegyháza 1. sz. postán is megkezdődött a pénzbefizetések hátravont naplózása. A felvett csekkbefizetések számlatulajdonosainak számlaszámait és a befizetett összegeket a hátravont naplózók számítógépen rögzítették, és az esti záráskor a számítógépes lemezt a számadásokkal együtt a Posta Elszámoló Hivatalhoz továbbították. Ezzel lehetővé vált, hogy a gazdálkodó szervek számláin 72 órán belül megjelenjenek a befizetések. A munka nagy pontosságot igényelt, hiszen egy szám elírásával már téves jóváírás keletkezhetett. A hátravont naplózás hibaszázaléka éves szinten 0,02 ezrelék, ami jóval az igazgatósági átlag alatt van. Az igazgatósági átlag 0,05 ezrelék.

1991. május 1-jével létrejöttek a Hírlapárusító Üzemek. Ezzel a hírlapárusítás elkerült a postahivataloktól. Az árusok a Hírlapárusító Üzemek létszámába kerültek. A Kiskunfélegyháza 1. sz. Postától 12 árus és 1 áruselőadó került a Kecskeméti Hírlapárusító Üzem létszámába. A támponton kézbesítő dolgozók, akik korábban a hírlapok árusításából havonta nyolcvan-százezer forintot forgalmaztak, az üzemmel kötött külön megbízási szerződés alapján végezték tovább ezt a feladatot.

Az emberiség, a segítőkészség ezekben az időkben is jellemezte a postásokat. Az 1. számú támpont kézbesítő járásából kapta a hivatal az alábbi köszönőlevelet. Csányi György kézbesítő, látva a Miasszonyunkról Nevezett Kalocsai Iskolanővérek nehézségeit - akik már nem bírtak búrtort cipelni -, összeszedte a volt Móra Ferenc brigád tagjait, és segítettek a költözködések során az apácáknak.

Miasszonyunkról Nevezett
Kalocsai Iskolanővérek
Társulata

Budapest.
VIII. Mária utca 20

Szabó Sándorné
hivatalvezető

Kiskunfélegyháza
1. Postahivatal

A Miasszonyunkról Nevezett Kalocsai Iskolanővérek Társulata nevében megköszönöm Önnek és mindazon munkatársainak segítségét, törődését, akik hozzájárultak ahhoz, hogy a Hársfa utca 1/a alatti épületünk felújítása, az ott élő Nővérek ki- és visszaköltöztetése lehetővé váljon, és azóta is folyamatosan figyelemmel kísérik életüket, gondjaiknak megoldásához hozzájárulnak.

Munkájukra, életükre, családjukra Isten áldását kérve szeretettel Köszöntöm, mindannyiókat:

Kiskunfélegyháza 1991. június 9. hó 9.

Nagy Pál Mária
Nagy Pál Mária, Conzummata
általános főnöknő

Az apácák megköszönik a segítséget

1991. szeptember 26-a nagy fordulópontot jelentett a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozóinak életében. Megkezdődött a pénzbefizetési és egyesített felvételi osztályokon a számítógépek alkalmazása. A rendszer indulása igazi kihívást és erőn felüli munkát kívánt a dolgozóktól és vezetőktől egyaránt. A hivatal dolgozói Csányi Mária vezetőhelyettes irányításával már hónapokkal korábban tanulmányozták a felvétel és leszámolás rendjét mind elméletben, mind gyakorlatban. Szentés 1. sz. postánál megtekintették a munkafolyamatokat a felvételtől a számadáskészítésig. A számítógépek elhelyezéséhez szükséges asztalok és egyéb berendezések nem érkeztek meg a kezdés időpontjára. A postavezető és helyettese maguk tervezték meg, és készítették el a monitorok és befizetési lapok elhelyezésére szolgáló állványokat, rekeszes irattartókat. A kezelés zökkenőmentesen megindult, bár az ügyfeleknek egy kicsit többet kellett várni a szokásosnál. A pénzbefizetési munkahelyeknél jól bevált a számítógépes rendszer. A „mindent egy helyen” kezelő munkahelyeknél a felvevők nehezen szokták meg, hogy minden egyes bélyeg- és egyéb érték cikk eladást a számítógépen rögzíteni kell. Így a napi zárás készítésekor eltérések mutatkoztak. Ilyenkor teljes érték cikk-készletellenőrzést kellett tartani, és az eltérést rendezni. A gyakorlottság megszerzésével

ez a probléma megszűnt. A számítógépes rendszer bevezetésével a felvételi terem 1-es ablakánál a pénzbefizetések mellett a takarékszolgáltatások különféle formáit is igénybe lehetett venni. A 2-es ablaknál csak pénzbefizetés, a 3-as ablaknál „mindent egy helyen” pénzbefizetés és levélfelvétel, valamint érték cikk-eladás is történt.

1992. január 1-től a kiskunfélegyházi 1-es posta oktatóhivatal lett. A kisteleki Árpád Fejlesztő Gimnázium és Szakközépiskola tanulói szakmai gyakorlatukat az oktatóhivatalt irányítása mellett itt végezték. A tanulók szakképzett, a szolgáltatásokat magas színvonalon végző dolgozók mellé lettek beosztva. Az oktatók jó pedagógiai érzékkel, türelemmel igyekeztek elsajátíttatni a szakmai fogásokat. Mindig megkövetelték az oktatott anyaggal kapcsolatos mintanyomtatványok, okiratok készítését, erre nem lehetett nem odafigyelni. Az oktatási osztály elégedett volt a hivatallal beosztott tanulók gyakorlati tudásával, és számítógépekkel szerelte fel a hivatalt. Így a félegyházi postások az elsők között ismerkedhettek meg a számítógépes kezelési rendszerrel.

1992. augusztus 1-től Kiskunfélegyházán bevezették a postafax szolgáltatást. Ennek következtében a táviratok száma annyira lecsökkent, hogy 1993-ban a TGX gépet leszerelték.

1993. január 1-től igazgatóságunk hírlapelőfizetéses összesítő postahivatali rendszert vezetett be. Ennek értelmében a számítógéppel ellátott körzeti posták készítettek a körzetbeli posták hírlapelőfizetői számadásait és számláit. Kiskunfélegyháza 1. sz. posta készítette a saját számadásán kívül Bugac, Csólyospálos, Gátér, Jászszentlászló, Kiskunmajsa, Kömpöc, Kunszállás, Pálmonostora, Petőfiszállás és Szank postahivatalok számadását is. 1994. január 1-től a megyei napilap, a Petőfi Népe az Axel-Springer lapkiadó vállalat tulajdonába került. Az új tulajdonos felmondta a Petőfi Népre vonatkozó előfizetéses postai terjesztési szerződést. A posta által kézbesített napilapok jó részét ez a megyei lap tette ki. A postások által kézbesített napilapok példányszám a így jelentősen csökkent, ami miatt a kézbesítő-járások száma 14-ről 6-ra módosult. A hírlapkézbesítők számát ennek megfelelően csökkenteni kellett.

1987-ben a vezetés átvételekor a hivatal dolgozóinak létszáma 120 fő volt. Az átszervezésekkel, a feladatok szűkítésével 1994. január 1-jére a dolgozók száma 92 főre csökkent.

1993. november 1-jén a postákon bevezették a Napi Elszámolási Rendszert (NER). Eredményeként megszűnt a havi pénztárszámadás készítése. A posták napi forgalmukról számadást készítettek, melyet naponta továbbítottak a Posta Elszámoló Központhoz. E rendszer működését a Szegedi Postaigazgatóság 1994. augusztus 1-től számítógépek biztosításával könnyítette meg. Kötelező lett a napi pénztárjelentések készítése. A legkisebb település is számítógépet kapott. A posták napi forgalmukról készített számadásadatait adatgyűjtő postákhoz továbbították, amelyek ezeket összesítették, és saját aznapi eredményükkel együtt a megyeszékhelyen lévő 1. számú postához továbbították. A megyeszékhelyi posták az adatokat ugyancsak számítógépen eljuttatták az igazgatóság Felülvizsgáló Irodájához. Ezzel az elszámolási rendszerrel a bevételek és kiadások összegéről naponta pontos tájékoztatást kapott az igazgatóság. Kiskunfélegyháza 1. számú posta adatgyűjtőposta lett, és Bugac, Fülöpjakab, Gátér, Kiskunfélegyháza 2., Kunszállás, Pálmonostora, valamint Petőfiszállás posták adatait a saját napi eredményével együtt Kecskemét 1. számú postához továbbította.

1993. december 31-től Kiskunfélegyháza 1. sz. posta gyűjtőhivatali tevékenysége megszűnt. Addig Csongrád, Csanytelek, Bokros, Felgyő, Tömörkény, Gátér, Pálmonostora, Petőfiszállás, Bugac, Kunszállás, Kiskunmajsa, Kömpöc, Csólyospálos, Szank, Szank-Móricgát, Kiskunmajsa-Bodoglár és Jászszentlászló posták az általuk felvett készpénzt, ami nem kellett a következő munkanapon esedékes kifizetésekhez, Kiskunfélegyházára beszállították. A készpénzt feldolgozás után a posta a Kiskunfélegyházi Nemzeti Bankhoz továbbította. A gyűjtőhivatali funkció megszűnésével ez a tevékenység megszűnt. A Csongrád megyében lévő postahivatalok közvetlenül Szeged 1. sz.

postához, a Bács-Kiskun megyében lévők Kecskemét 1. számú postához szolgáltatnak be. 2001. október 8-ától a Magyar Posta Rt. és a Defend Kft. között létrejött szerződés alapján a Defend Kft.-hez Szegedre szolgáltatnak be, és onnan kapnak ellátmányt is.

Szabó Sándorné nyolc éven keresztül vezette a Kiskunfélegyháza 1. sz. postát. Munkája során szakmai-vezetői tevékenységének ellátása mellett szívügyének tekintette dolgozóinak előrehaladását. Fontosnak tartotta, hogy munkatársai megszerezzék a szükséges szakképzettséget. Az új dolgozókkal elvégeztette az előírt tanfolyamokat. Minden évben folyamatosan két-három fő tanult. Felsőfokú postaforgalmi tanfolyamot hat fő végzett. A szükséges képzettségek megszerzésével elérte, hogy nyugdíjazás, egyéb postától való áthelyezés vagy kiválás esetén mindig volt megfelelő munkaerő-utánpótlás.

A postavezető a körzeti előadóval negyedévente látogatta a körzetébe tartozó postákat, ahol szakmai és takarékmegbízotti ellenőrzést végzett. Az ellenőrzések mellett nagy hangsúlyt fektetett a posták tisztaságára, a szabályos kezelés betartására. Nemcsak ellenőrzött, hanem oktatott és segített is. Rendszeres helyettesekkel biztosította az éves szabadságok kiadását. Ha rendszeres helyettes nem volt, akkor a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozói látták el a helyettesítést. Munkája eredményeként nyugdíjba vonulásakor kishivatalai az utolsó szemlén egy kivétellel mind 4-es és 5-ös minősítést kaptak.

Vezetési ideje alatt két alkalommal volt általános kezelési ellenőrzés, négy alkalommal pénzkezelési ellenőrzés és négy esetben mindenre kiterjedő osztályozó szemle. A szemléken a hivatal minősítése egy kivétellel mindig 4-es (jó) volt. A munkavégzés színvonalának emelkedését jól mutatta, hogy az 1995. február 8-10-ei szemlén már 5-ös (jeles) minősítést kapott a hivatal. A szemlekönyvben rögzítettek közül, mellyel a minősítést indokolták, idézek néhány bejegyzést: „A jelentős pénzforgalmat az elvárásoknak megfelelően szakszerűen bonyolítja le. A munkafolyamatokat az érdekelt dolgozók hibátlanul végzik. A főpénztáros és a főpénztári tiszt is, a helyi ellenőr, valamint a postaosztály-vezető közreműködésével a munkafolyamatokba épített ellenőrzéseket következetesen és hatékonyan elvégzik. Az ellenőrzések megszervezése, hatékonysága és a hibátlan munkafolyamatok következetes számunkérése, állandó megfigyelése példaértékű az azonos besorolású posták között. A vezető a körzetben ellenőrzései során szinte területi biztosként kéri számon a szabályos munkavégzést. A Polgármester Úr a posta munkájáról elismerően nyilatkozott. Külön kiemelte a választások során a postavezető és a kézbesítők kiváló munkáját.”

Szabó Sándorné 36 évig dolgozott a Kiskunfélegyháza 1. sz. postánál. Munkaszeretetét, munkatársai iránt megnyilvánuló segítőkészségét, tanulni vágyását és kiemelkedő munkáját felettesei számos dicsérettel és kitüntetéssel ismerték el. Három alkalommal kapta meg a Szakma Ifjú Mestere „arany” fokozatát bankszolgálati, hírlapszolgálati és hivatalvezetési ismereteiért. Kétszer, 1968-ban és 1989-ben lett Kiváló Dolgozó, 1973-ban, 1992-ben és 1995-ben, nyugdíjba vonulása alkalmából részesült Vezérigazgatói dicséretben, egy alkalommal, 1985-ben Kiváló Munkáért kitüntetést kapott. A Postás Szakszervezetnek munkába lépése óta tagja. Éveken át ő volt a Számvizsgáló Bizott-

ság elnöke. Tíz éven keresztül szakszervezeti bizalmiként képviselte munkatársait. Kiemelkedő tevékenységéért a Szakszervezet vezetősége 1979-ben külföldi utazással jutalmazta. A jutalomút Moszkvába és az akkori Leningrádba szült. Kiemelkedő társadalmi munkájáért - melyet jórészt a nyugdíjas, magatehetetlen postás dolgozók érdekében, valamint a Hazafias Népfront Jogügyi Bizottságában végzett - két alkalommal, 1981-ben és 1984-ben Kiváló Társadalmi Munkás kitüntetést kapott.

A nyugállományba vonuló Szabó Sándorné köszöntése (1995)

Vezetőváltás az I. sz. postahivatalban

36 éves pályafutás ért finiséhez szept. 27-én a kiskunfélegyházi I. sz. Postahivatalban. Először Szabó Sándorné hivatalvezető Almási Antalt, a pálmonostori hivatal vezetőjét, Almási Antalnét, a pálmonostori hivatal dolgozóját, Balogh Istvánnét, a kiskunfélegyházi hivatal dolgozóját, Kürtösi Lászlót, a kiskunfélegyházi hivatal kézbesítőjét nyugállományba helyezte. Ezután Gyimesiné dr. Ezsedi Sarolta igazgató asszony búcsúztatta Szabó Sándornét 36 évi postahivatali munka után, nyugdíjbavonulása alkalmából. Az igazgató asszony szavai alapján Szabóné munkáját a kiváló utánpótlásnevelés, a céltudatosság, becsületesség, és a megbízható vezetői tudás jellemezte. Tudását 8 évig az I. sz. Körzeti Postahivatal vezetőjeként is kamatoztathatta. Az igazgatóság képviselője kitüntetésben részesítette Szabó Sándornét és reményét fejezte ki, hogy az új hivatalvezető, Bicskeiné Csányi Mária elődjéhez méltó módon irányítja majd a hivatal munkáját.

Szabó Sándorné elmondta: 36 évvel ezelőtt nagyon nehéz volt átlépni a hivatal küszöbét, de most még nehezebb lesz.

D. Gy.

1995. szeptember 27-én Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozói és a körzetbeli posták vezetői, valamint dolgozói ünnepi munkaértekezleten búcsúztak a nyugállományba vonuló Szabó Sándornétól. A Szegedi Postaigazgatóságot Gyimesiné dr. Etsedy Sarolta igazgató asszony, Hajnal Lászlóné gazdasági irodavezető, Tóth László postaosztály vezető és Sztás István ellenőrzési osztályvezető, a Postabankot Rádi Ferenc területi megbízott képviselte. Az igazgató asszony megköszönte Szabó Sándorné munkáját, és átadta neki a Vezérigazgatói dicséret szakmai kitüntetést. A Postabank képviselőjétől tárgyjutalmat kapott. A Félégyházi Hírlap 1995. október 6-i számában emlékezett meg a vezetőváltásról.

Balra: a Félégyházi Hírlap 1995. október 6-i cikke

Felkészülés az Integrált Postahálózatra (1995-től)

Szabó Sándorné nyugdíjba vonulása után, 1995. szeptember 15-én Bicskeiné Csányi Mária, addigi vezetőhelyettes vette át a posta vezetését.

Bicskeiné Csányi Mária 1956. április 25-én Kiskunfélegyházán született. Általános iskolai és gimnáziumi tanulmányait szülővárosában végezte. 1974-ben a kiskunfélegyházi Móra Ferenc Gimnáziumban érettségizett. Postai szolgálatát a Kiskunfélegyháza 1. sz. postán kezdte 1974. augusztus 22-én távbeszélő-kezelőként. 1976-ban segédtisztii középfokú tanfolyamot végzett. A tanfolyam elvégzése után a postaszolgálat valamennyi területén dolgozott, széles körű szakmai tudásra tett szert. 1978-ban jelentkezett a győri Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola postaiüzemi szakára, ahol 1981-ben jeles eredménnyel államvizsgázott, és üzemmérnöki diplomát kapott. A főiskola elvégzése után Kecskemét 1. számú postán területi oktatótisztként dolgozott. 1985-ben a győri Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola kiegészítő szakán műszaki tanári oklevelet szerzett. 1987. augusztus 6-án pályázat útján elnyerte a Kiskunfélegyháza 1. számú postahivatal vezetőhelyettesi munkakörét. Szabó Sándorné nyugdíjba vonulása után 1995. szeptember 16-tól a Szegedi Postaigazgatóság a Kiskunfélegyháza 1. számú posta vezetésével bízta meg.

Bicskeiné Csányi Mária

A vezetés átvétele után 1995. szeptember 24-én rendezték meg a Szegedi Postaigazgatóságon a regionális irányítási versenyt, melyen a hivatal dolgozói eredményesen szerepeltek. Fazekas Kálmán távolsági járatkezelő II. helyezést ért el.

A következő években a más igazgatóságokon megrendezett versenyeken is a tőlük elvárt eredményekkel szerepeltek, mind az egyéni, mind a csapatversenyekben. A Miskolcon 1999. november 16-án megrendezett regionális

irányítási versenyen I. helyen végzett a Szegedi Postaigazgatóság „A” jelű csapata, amelynek tagja volt Fazekas Kálmán is. A csapat összetétele: Fazekas Kálmán, Gulyás Zoltán és Vecsernyés László (Szeged 2).

1995. november 7-én Budapest és Szeged között belföldi emlék-légijárat indult, amelyet az első rendszeres Budapest-Szeged légi postajárat 75. évfordulója tiszteletére rendeztek. A járatot a kiskunfélegyházi repülőtéren is kezelték, ahol a posta vezetője is jelen volt. Az emlék-légijáraton

Fazekas Kálmán (a kép bal oldalán) átveszi az oklevelet Tóth Lászlótól, a Postaigazgatóság osztályvezetőjétől

különös figyelmet szenteltek az emlékbélyegzéssel ellátott küldeményeknek.

Emlékbélyegzővel ellátott boríték

A postai szállítások hatékonyabbá tétele, a továbbítási rendszerrel szemben támasztott minőségi elvárások érdekében a posta fokozatosan áttér a küldemények közúton történő szállítására. 1996. március 4-től a Budapest-Szeged közötti vasúti fővonalú postaszállítás egy részét közúti járatok váltották fel. A 168-as számú közúti járat éjszakai feldolgozásra 24.00 órakor levélzárlatot, 03.00 órakor csomagzárlatot hoz Kiskunfélegyháza 1-es postáinak. Ugyanezen járáttal 16.00 órakor Kiskunfélegyháza levél- és csomagzárlatot továbbít. Vasúton csak a 20.00 órakor induló és 03.25 órakor érkező postavonat által hozott zárlatokat kezelik.

1997. január 1-től április 30-ig a Szegedi Postaigazgatóság Bicskeiné Csányi Mariát ideiglenesen a Szeged 1. számú posta vezetésével bízta meg. A Kiskunfélegyháza 1. számú posta vezetését eközben Szabó Hevér Józsefné vezetőhelyettes látta el, akit megnövekedett feladatai elvégzésében segítettek a főnöki iroda munkatársai. Átvállalták azokat a feladatokat, melyek nem a vezető kizárólagos hatáskörébe tartoztak.

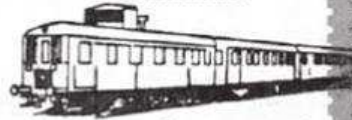
A gimnázium főépületét ábrázoló alkalmi bélyegző

Kiskunfélegyháza 1. számú posta dolgozói a szolgáltatások népszerűsítése és a piac megtartása érdekében figyelemmel kísérték a városi rendezvényeket, emlénapokat, és felkínálták az alkalmi posta működésének lehetőségét. 1997. augusztus 30-án a Móra Ferenc Gimnázium Főépületének 100. évfordulóján a hivatal dolgozói társadalmi munkában látták el a volt iskolájukban működő alkalmi postát. 1997. december 9-én a Szolnok-Kiskunfélegyháza vasútvonal megnyitásának 100 éves évfordulóján, 2000. május 19-23 között a Kiskunfélegyházi 374. sz. Városi Bélyeggyűjtő

Kör bélyegkiállításán, valamint 2002. május 4-én a kiskunfélegyházi tűzoltóság által megszervezett Szent Flórián Napon a dolgozók szintén alkalmi postát működtettek, ahol értékcikket árultak, és emlékbélyegzést is végeztek.

LEVELEZŐLAP

100 éves a Szolnok-Kiskunfélegyháza vasútvonal

Kiskunfélegyháza 1, 1997. 12. 09.

Emlékbélyegzés a 100 éves vasútvonal tiszteletére

Lent:

A MABÉOSZ köszönőlevele

Kiskunfélegyháza
1.sz. Postahivatal
=====

Alkalmi posta dolgozói és a vásárlók 1997. december 9.

T. Postahivatal
Vezetője és dolgozói!

Köszönetünket fejezzük ki az 1997. decemberében, a Szolnok-Kiskunfélegyháza vasúti évfordulóval kapcsolatban alkalmazott postai emlékbélyegzés korrekt, szakszerű és gördülékeny lebonyolításáért, az érdeklődő szakmai és utazóközönség kifogástalan kiszolgálásáért!

Az Önök dolgozói példamutatóan látták el az alkalmi hivatali szolgálatot! Köszönjük!

Parragh Péter
MABÉOSZ VMGySz vezetője,
a MÁV Bp-i Igazgatóság egyik
képviselője

Bp. 1998. 01. 02.

A bélyegkiállítás alkalmi bélyegzői, 2000. május 19-21.

Szent Flórián Nap alkalmi bélyegzője, 2002. május 4.

A munka mellett a sport is szerepet kapott a postások életében. A Szegedi Postaigazgatóság

Félegyházi szurkolótábor a sportnapon

a Szakszervezeti Bizottsággal közösen 1997. augusztus 30-án sportnapot szervezett, ahol az igazgatóság területén lévő posták dolgozói vehettek részt. A Kiskunfélegyháza 1. számú posta dolgozói közül a fiúk egy focicsapatot állítottak ki. Helyezést ugyan nem értek el, de jelenlétükkel színesítették a rendezvényt, melyet azóta is minden évben felkeresnek. Ezen és a hasonló rendezvényeken sok barátság születik, és még a szakma is szóba kerül.

Az egészséges élet alapja a sok testmozgás, segít megőrizni a jókedvet és a vidámságot is. Örömmel csatlakoztak a félegyháziak az igazgatóság által megrendezett teremlabdarúgó bajnoksághoz 2002-ben. A megyei döntőn, amit Kecskeméten rendeztek, a félegyházi női csapat másodikként továbbjutott. A bajnokság területi döntőjét 2002. március 9-én Mezőberényben tartották, amelyet a félegyháziak nyertek meg. A győztes csapatot oklevéllel jutalmazták (fotó a következő oldalon), a kupa pedig a következő bajnokságig a kiskunfélegyházi csapat birtokában lehet.

A győztes női focicsapat

A Magyar Posta 1992-ben Nagykarácsony község postáján bevezette a karácsony előtti adventi hetekben az emlékbélyegzést. A Vezérigazgatóság Sajtó- és Reklámozstálya 1997. decemberében nagykarácsonyi eladásösztönző versenyt hirdetett. A Kiskunfélegyháza 1. számú posta dolgozói hagyományaiknak megfelelően mindig kedvelték a versenyeket, most sem akartak lemaradni. A posta szolgáltatásait igénybevevő ügyfeleket lelkesen tájékoztatták a nagykarácsonyi emlékbélyegzésről, a belföldi üdvözlőlap feladási díjkedvezményéről és az üdvözlőlapok küldésének fontosságáról. Lelkes munkájuk eredményeként a versenyben a 13. helyezést érték el. Ez a verseny 1998. karácsonya előtt is megismétlődött. A Szegedi Postaigazgatóság területén lévő IV-V-VI. osztályba tartozó posták közül a legtöbb „Nagykarácsonyon keresztül” jelzöt a Szeged 1. sz. posta (4333 db) után már a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta (2373 db) értékesített.

Karácsonyi emlékbélyegzők

1998. novemberében a vezérigazgatóság a szakmai tudás fejlesztése és a posta megítélésének javítása, népszerűsítése érdekében hálózatüzemeltetési versenyt hirdetett a kézbesítők, pénzfelvevők és egyesített felvevők részére. A területi versenyt a Szegedi Postaigazgatóság bonyolította le. A Kiskunfélegyháza 1. számú postát a pénzfelvevők versenyén Konkoly Ágnes és Bajáki Lászlóné képviselte. A területi versenyről Konkoly Ágnes az első, Bajáki Lászlóné a negyedik helyezést hozta haza.

A család, a gyermekek vállalása néha elszólítja a nőt a szakmai munkától. 1999. június 4-től Bicskeiné Csányi Mária néhány hónapos szülési szabadságra távozott. A posta vezetését ideiglenesen, 1999. december 31-éig a nyugalmazott előző vezető, Szabó Sándorné vette át.

Szabó Sándorné a rábizott feladatokat a tőle eddig megszokott alapossgal és pontossággal végezte. Munkáját nagyban segítették közvetlen munkatársai. Szükség is volt erre, hiszen három és félévi távollét alatt nagyon sok változás történt. A jó csapatmunka következtében a posta munkájában nem volt fennakadás. Ezt bizonyítja az igazgatóság ellenőrzési osztálya által 1999. november 15-16-án megtartott, mindenre kiterjedő szemle eredménye is, mely azonos volt a korábbi, 1997-es szemle minősítésével. A hivatal munkáját most is 89%-ra értékelték.

1999. december 15-én Lipp István, a Magyar Posta Részvénytársaság mb. vezérigazgatója vezetői körútján látogatást tett a Kiskunfélegyháza 1. számú Postánál. Látogatása során személyesen kívánt

Lipp István megtekinti az ügyféltérbe kihelyezett árus munkahelyet

meggyőződni a posták karácsonyi csúcsgazdálkodásra való felkészüléséről, a forgalom nagyságáról, a munkafeltételek biztosításáról és a szolgáltatásokat igénybevevő ügyfelek kiszolgálásának színvonaláról. A vezérigazgatót Széllné Tóth Ibolya, a Szegedi Postaigazgatóság vezetője és Szabó Sándorné postavezető fogadták. Lipp István és munkatársai megtekintették a felvételi termet, ahol az ügyféltérbe kihelyezett asztalnál folyt a karácsonyi képeslapok és egyéb kereskedelmi áruk

értékesítése. Hosszú évek tapasztalatai és a vásárlók visszajelzései alapján a kiskunfélegyházi 1-es

posta a húsvéti és karácsonyi csúcsgazdálkodás időszakában az értékcikkek értékesítését minden évben a felvételi teremben kihelyezett munkahelyeken látja el. A kihelyezett árusítást a Lipp István nagyon ötletesnek, jónak és bevételnövelőnek találta. Nagy Róbert informatikai főigazgatóval együtt megtekintette a küldemények irányítására és továbbítására szolgáló rovatolási és levélirányító termet, valamint a 20 kézbesítő elhelyezésére szolgáló igen szűkös kézbesítő szobát.

Nagy Róbert és Lipp István a rovatoló és levélirányító teremben

2000. január 3-án, 8 hónap helyettesítés után Szabó Sándorné a posta vezetését átadta a visszatérő Bicskeiné Csányi Máriának.

1999 negyedik negyedében az adminisztrációs munka megkönnyítésére a posta vezetése számítógépeket kapott. Beüzemelésük 2000 januárjában Bicskeiné irányításával valósult meg. A szövegszerkesztő és táblázatkezelő program használata nagyon meggyorsította és egyszerűsítette az ügyiratkezelést.

A címezetlen nyomtatványok kibocsátói figyelembe vették, hogy a posta országos hálózattal rendelkezik, és egyre többen bízták meg kiadványaik kézbesítésével. Ezért a kézbesítők terheltségének csökkentése érdekében járás-átszervezést kellett végrehajtani. 2000. január elsejétől a tizenégy járás helyett tizenötben kézbesítettek. A kézbesítők terheltsége tovább nőtt (címezetlen nyomtatványok mellett címzett reklámanyag, számlalevelek jelentek meg), és így további intézkedések váltak szükségessé. 2000. június 7-én előreszállító-ládák telepítésére került sor a kézbesítők támogatása céljából. A belterületi kézbesítők a postavezetővel, a hivatali gazdással és csoportvezetőjükkel szabadidejükben szerelték fel kézbesítő körzeteikben a ládákat. A tizenöt láda felállításához szükséges anyagokat és a költségek fedezetét a postaigazgatóság biztosította. A munka során fennakadás nem volt, hiszen a korábbi évekről – a támpontáthelyezéseknél – már volt tapasztalatuk. A város területén korábban is voltak előreszállító-ládák, ezeket azonban főként a hirlap-előfizetői példányok tárolására használták. A közterület használatáért a posta akkor még nem fizetett, ezért az Önkormányzat a ládákat leszereltette. A napilap-előfizetők számának csökkenése és a megyei lapok postai kézbesítésének megszűnése miatt az utóbbi időben nem is volt rá szükség. A 2000 júniusában telepített előreszállító ládák után a posta már kénytelen fizetni közterület-használati díjat.

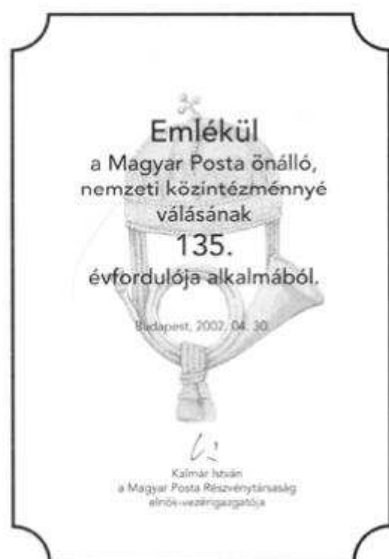
A Magyar Posta Részvénytársaság minden évben szerepel sajátos virágkompozícióval a Debrecen városában megrendezésre kerülő virágkarneválon. 2001. augusztus 20-án Kiskunfélegyháza 1. számú posta dolgozói, Buri Zsolt és felesége is segítettek a posta által készített közönségdíjas virágkompozíció összeállításában. A postások virágkompozíciója 2002. augusztus 20-án ismételten, 2000 és 2001 után immár harmadszor nyerte el a közönségdíjat.

A kiskunfélegyházi postások a hagyományokhoz híven 2001-ben is megrendezték a nyugdíjas dolgozók találkozóját. A posta vezetője és a Szakszervezeti Bizottság titkára november 11-én a „Kulacs” vendéglőben látta vendégül a nyugdíjas postásokat, ahol a Padkaporos táncgyűttes tagjai ünnepi műsorral, tánccal szórakoztatták a résztvevőket. A nyugdíjas dolgozók örömmel vették, hogy aktív kollégáik hosszú évek után sem feledkeznek meg róluk. Külön köszönték a táncgyűttes műsorát, amelyhez még néhányan közülük is csatlakoztak.

A Padkaporos táncgyűttes és a tánkra perdült nyugdíjasok

2002 márciusában történt, hogy egy beteg gyermek édesanyja nem tudta kiváltani a címükre érkezett, számukra igen fontos tartalmú csomagot. Látva az édesanya kétségbeejtő helyzetét, a posta dolgozói összeadták az utánvétel 3500,- Ft-os összegét, és kézbesítették a csomagot. Ebben az anyagias világban, ahol a pénz az úr, ilyen postások is vannak! Az édesanya az igazgatóság vezetőjének írott levélben köszönte meg emberségüket.

Emléklap a 135. évfordulóra

A Magyar Posta Rt. vezetése és a Postások Szakmai Egyesülete 2002. április 30-án ünnepelte a Magyar Posta önálló nemzeti közintézményé válásának 135. évfordulóját. 1867. május 1-jén nevezték ki a Magyar Királyi Posta élére az ország első postafőigazgatóját, Gervay Mihályt. Tiszteletére a Magyar Posta Rt. Vezérigazgatósága épületének falán (Budapest XII. ker., Krisztina körút 6-8.) emléktáblát helyeztek el, és az ország valamennyi postáját képviselő dolgozók jelenlétében avatták fel. A Kiskunfélegyháza 1. számú posta dolgozóit Jendricsné Kiss Ibolya postaosztály-vezető és Szabó Sándorné nyugalmazott postavezető képviselték.

A posta számítógépes rendszerének kiépítése 1985-ben elkezdődött. A munkafolyamatok gépesítése mellett a Magyar Posta megkezdte az Integrált Postahálózat kiépítését. A hálózat kiépítése után a küldemények sorsát – bármely fázisban – a felvételtől a kézbesítésig nyomon lehet követni. Már több helyen működik az iPosta, amely a munkafolyamatokat teszteli. Kis-

kunfélegyháza 1-es posta is a bekapcsolandó iPosták között szerepel. A kábelezés és a munkahelyi végpontok kiépítése megtörtént, folyik a dolgozók oktatása, és biznak abban, hogy hamarosan megkapják az induláshoz szükséges számítógépeket.

A körzetbeli posták közül Kiskunfélegyháza 2. sz. posta 2001. január 22-től részlegesen gépesített posta lett.

Bicskeiné Csányi Mária vezetési ideje alatt megváltozott a postai szemlék értékelési rendje. Korábban a posták munkáját 1-5-ig terjedő osztályzattal minősítették. 1996-tól áttértek a posták minősítésének százalékban történő értékelésére. Vezetése alatt két esetben volt a hivatal minősítése 90% alatt, négy esetben pedig 90% felett (90-97%). A hivatalvezetés munkáját minden esetben kimagaslóan jóra értékelték. A 2002. évi szemlén is 100%-ra minősítették.

Bicskeiné Csányi Mária 28 éve dolgozója a postának és tagja a Postások Szakszervezetének. Kiemelkedően pontos, precíz munkáját az igazgatóság több kitüntetéssel jutalmazta. Pályafutása alatt kétszer nyerte el a Kiváló Ifjú Szakmunkás cím „bronz” fokozatát, egyszer pedig a Kiváló Ifjú Munkás „arany” fokozat kitüntető címet. 1990-ben és 1997-ben Vezérigazgatói dicséretben részesült. Az oktatásban és a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta vezető-helyettesi munkakörében végzett kimagasló teljesítményéért az Igazgatóság 1994-ben Németországba, Brémába jutalomútra küldte.

Vezérigazgatói dicséret 1997-ben

Utószó

Tanulmányomat Kiskunfélegyháza várossá fejlődésének ismertetésével kezdtem, hogy az olvasó képet kapjon arról, hogyan fejlődött a közel 230 éves város, amely - mint település - több mint 700 éves múltra tekinthet vissza. A török hódoltság és a német elnyomás sem tudta megtörni, újraéledt, ami elsősorban lakóinak, a büszke, de dolgozó, szorgalmas kiskunoknak köszönhető.

A Kiskunfélegyháza településfejlődéséről megjelent monográfiákban és könyvekben a szerzők tesznek ugyan említést a postaútról, a delizsánszról, a lóváltó állomásról, de a posta történetével nem foglalkoztak. A kevés írásos anyag következtében nem volt könnyű felkutatni a postára vonatkozó adatokat.

Tanulmányomban a még fellelhető adatokat, a közel negyvenévi szolgálatom alatt történeteket és a nyugdíjas postás dolgozók emlékeiben élő eseményeket örökítettem meg. Nem csak a posta történetét igyekeztem megírni, hanem az ott dolgozó, nagyszerű emberek életét, munkáját is, valamint azt, hogy hogyan dolgoznak az egymásért és az ügyfelekért felelősséget érző postás dolgozók. Kívánom, hogy a posta jelenlegi és leendő dolgozói a múlt eseményeiből, az elődök példájából erőt tudjanak meríteni! Szeressék a postás szakmát, őrizzék és fejlesszék tovább a postás hivatástudatot! Remélem, hogy szerény munkámmal ehhez hozzá tudtam járulni.

Az adatokat a Postamúzeum könyvtárából, a Bács-Kiskun Megyei Levéltár kiskunfélegyházi részlegében fellelhető képviselőtestületi iratokból és tanácsi jegyzőkönyvekből, valamint a korabeli hírlapokból, továbbá a Kiskunfélegyháza 1. számú posta irattárában őrzött szemlekönyvekből, ellenőrzési naplókából és a még meglévő ügyiratokból gyűjtöttem.

Munkám során különösen sok segítséget kaptam:

- Kiskunfélegyháza 1. sz. posta volt és jelenlegi munkatársaitól, elsősorban Bicskeiné Csányi Mária postavezetőtől és Lux Márta nyugalmazott postavezetőtől,
- Eszik Jánosnétól, a Városi Levéltár munkatársától; a Városi Könyvtár munkatársaitól, valamint Fekete János várostörténeti kutatótól,
- a budapesti Postamúzeumban Kovács Marianntól.

Segítségüket, közreműködésüket köszönöm!

Külön köszönetemet fejezem ki dr. Györgyössy Árpád volt hivatalvezetőnek, Lénárt József nyugdíjas főpénztárosnak és Mészáros Pál nyugdíjas mozgóposta kezelőnek, valamint a korábbi hivatalvezetők hozzátartozóinak, akik emlékeik közlésével segítették munkámat.

Köszönöm a Kiskunfélegyháza 1. számú posta főnöki irodája dolgozóinak, Varga Ferencnek, Ruskó Ferencnének, Szabóné Pál Irénnek és Szabó Hevér Józsefné hivatalvezető helyettesnek, hogy az irattárban még meglévő adatok előkeresésében, az iratok fénymásolásában mindig szívesen álltak rendelkezésemre.

Postamesterek és hivatalvezetők

Sajnos az elkészített névsor fellelhető adatok hiányában nem teljes. A postavezetők névsorát a kiskunfélegyházi levéltárban megtalálható, a Városi Tanács által 1782-1836 között készített jegyzőkönyvekből, 1837-1899 között a m. kir. Központi Statisztikai Hivatal által évenként kiadott Magyarország Tiszti Czim-és Névtárából, valamint 1900-tól a Kiskunfélegyháza 1. számú posta irattárában meglévő, a Szegedi Postaigazgatóság által elkészített szemlekönyvi bejegyzésekből gyűjtöttem.

1764	Krizsanoczy Pál
1782-85	Volfbauer Pál
1786	Herdely Sándor
1811	Farkas István
1814	Kajtár János
1832	Sánta Antal
1832	Sánta Mihály
1834-36	Spargi Kajetán
1840	Gózon Sándor
1863	Szarka János
1884-86	Bencsevich János
1892	Kőrössy Gyula
1895	Pálffy Zsigmond
1898-99	Antal János
1900-15	Kőrössy Gyula
1916	Répászky Gábor
1917-33	Drexler Imre
1933-37	Móczár János
1937-49	Szebenyi Lajos
1949-50	Szeri Béla
1950-54	Csetényi István
1954-55	Kiss János
1955-62	Dr. Györgyössy Árpád
1962-87	Lux Márta
1987-95	Szabó Sándorné
1995-től	Bicskeiné Csányi Mária

A Kiskunfélegyháza 1. számú posta alkalmazottai 2002. január 1-jén

Postavezető: Bicskeiné Csányi Mária. 1974 óta dolgozik a Kiskunfélegyháza 1. számú postán. 1981-1987. között a Kecskeméti 1. számú postahivatal oktatótisztje. Legmagasabb végzettsége: győri Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola postaüzemi szakán üzemmérnöki és műszaki tanári diploma

Postavezető-helyettes: Szabó Hevér Józsefné. 1979 óta a posta alkalmazottja. Legmagasabb végzettsége: győri Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola postaüzemi szakán üzemmérnöki diploma

Postaosztály-vezető: Jendricsné Kiss Ibolya. 1977 óta postai alkalmazott. Legmagasabb végzettsége: győri Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola postaüzemi szakán üzemmérnöki diploma

Helyi ellenőr: Kanyó Sándor. 1981 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: felsőfokú postaforgalmi tanfolyam

Kézesítő ellenőr: Tóth György János. 1974 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: felsőfokú postaforgalmi tanfolyam

Postaforgalmi ügyintéző: Ruskó Ferencné Vidéki Gizella. 1966 óta postai alkalmazott. Végzettsége: felsőfokú postaforgalmi tanfolyam

Postaforgalmi ügyintéző és körzeti előadó: Szabóné Pál Irén. 1969 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: felsőfokú postaforgalmi tanfolyam

Humán erő-gazdasági ügyintéző, munkaügyi előadó és hivatali gazdász: Varga Ferenc. 1969 óta postai alkalmazott. Végzettsége: felsőfokú postaforgalmi tanfolyam

Főpénztáros I.: Dósa Lászlóné Gácsi Márta. 1971 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: felsőfokú postaforgalmi tanfolyam

Főpénztáros II.: Locskai Zoltánné Kiss Katalin. 1976 óta postai alkalmazott. Végzettsége: felsőfokú postaforgalmi tanfolyam

Hivatali helyettes: Görög Zsuzsanna. 1982 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: felsőfokú postaforgalmi tanfolyam

Nagybani értékcikkáros: Turcsányi Beáta. 1970 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: felsőfokú postaforgalmi tanfolyam

Főpénztári tiszt I.: Bajáki Lászlóné Keresztesi Anna. 1989 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: középfokú postaforgalmi tanfolyam

Hátravont naplózó: Szabóné Dékány Márta. 1993 óta a posta alkalmazottja. Végzettsége: középfokú postaforgalmi tanfolyam

Pénzfelvevő kifizető I.: Friczka Nagy Mihályné Juhász Eszter. 1995 óta Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: középfokú postaforgalmi tanfolyam

Pénzfelvevő kifizető II.: Losonczi Éva. 1998 óta Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: középfokú postaforgalmi tanfolyam

Pénzfelvevő kifizető III.: Szabó Attiláné Török Katalin. 1984 óta Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: Postaforgalmi szakközépiskolai érettségi

Pénzfelvevő kifizető IV.: Nagy Ágnes, született Konkoly Ágnes. 1996 óta Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: Felsőfokú postaforgalmi tanfolyam

Pénzfelvevő kifizető V.: Czákó Antalné Kiss Ildikó. 1990 óta Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: Középfokú postaforgalmi tanfolyam

- Pénzfelvevő kifizető VI.: Dobos Jánosné Kállai Erzsébet.** 1982 óta Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: Felsőfokú postaforgalmi tanfolyam
- Pénzfelvevő kifizető VII.: Farkas Mária.** 1995 óta Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: Középfokú postaforgalmi tanfolyam
- Egyesített felvevő I. : Magyar Imre Zsolt.** 2000 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: munkaköri vizsga
- Egyesített felvevő II. : Horváth Zoltán.** 2000 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: munkaköri vizsga
- Egyesített felvevő III. : Bajáki Beáta.** 2000 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: munkaköri vizsga
- Egyesített felvevő IV.: Szekeres Imre Zsolt.** 1999 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: munkaköri vizsga
- Hivatali kézbesítő leszámoló I.: Kaszáné Ficsór Anita.** 1995 óta a posta dolgozója. Végzettsége: középfokú postaforgalmi tanfolyam
- Hivatali kézbesítő leszámoló II.: Borda Krisztina.** 1994 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: középfokú postaforgalmi tanfolyam
- Hivatali kézbesítő leszámoló III.: Vaskó Antalné Lajos Erzsébet.** 1971 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: felsőfokú postaforgalmi tanfolyam
- Hivatali kézbesítő leszámoló IV.: Konczné Tóth Magdolna.** 1981 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: középfokú postaforgalmi tanfolyam
- Hivatali kézbesítő leszámoló V.: Süveges Márta.** 1983 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: középfokú postaforgalmi tanfolyam
- Rovatoló I.: Barta Noémi.** 1995 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: középfokú postaforgalmi tanfolyam
- Rovatoló II.: Keserű Antal.** 1982 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: középfokú postaforgalmi tanfolyam
- Rovatoló III.: Szója Imre.** 1991 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: középfokú postaforgalmi tanfolyam
- Rovatoló IV.: Kun Tibor.** 1991 óta a posta dolgozója. Végzettsége: középfokú postaforgalmi tanfolyam
- Kereskedelmi árus és postaforgalmi ügyintéző: Kecskeméti Katalin.** 1993 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: középfokú postaforgalmi tanfolyam
- Hírlapfelelős: Matuzik Mihályné Frank Edit.** 1979 óta a posta dolgozója. Végzettsége: középfokú postaforgalmi tanfolyam
- Belterület 1. sz. kézbesítő: Buri Zsolt.** 1991 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: ágazati szakmunkásképző tanfolyam
- Belterület 2. sz. kézbesítő: Vidéki István.** 1991 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: posta kézbesítő tanfolyam
- Belterület 3. sz. kézbesítő: Terkovics Attila.** 1990 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: ágazati szakmunkásképző tanfolyam
- Belterület 4. sz. kézbesítő: Lajos István.** 1986 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: ágazati szakmunkásképző tanfolyam
- Belterület 5. sz. kézbesítő: Vastag István.** 1985 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: ágazati szakmunkásképző tanfolyam

- Belterület 6. sz. kézbesítő: Kovács Tamás.** 1994 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: posta kézbesítő tanfolyam
- Belterület 7. sz. kézbesítő: Dencs Béla.** 1993 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: posta kézbesítő tanfolyam
- Belterület 8. sz. kézbesítő: Tóth Mihály.** 1993 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: posta kezelői tanfolyam
- Belterület 9. sz. kézbesítő: Horváth Gábor.** 1995 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: posta kézbesítő tanfolyam
- Belterület 10. sz. kézbesítő: Dávid Zoltán.** 1991 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: posta kézbesítő tanfolyam
- Belterület 11. sz. kézbesítő: Varga Zoltán.** 1994 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: posta kézbesítő tanfolyam
- Belterület 12. sz. kézbesítő: Nagy Ferenc.** 1975 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: ágazati szakmunkásképző tanfolyam
- Belterület 13. sz. kézbesítő: Buri Mihály.** 1992 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: posta kézbesítő tanfolyam
- Belterület 14. sz. kézbesítő: Szabó László.** 1990 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: posta kézbesítő tanfolyam
- Belterület 15. sz. kézbesítő: Fekete Sándor.** 1992 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: posta kézbesítő tanfolyam
- Kézbesítő helyettes: Bíró Zoltán.** 1992 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: posta kézbesítő tanfolyam
- Támpontkézbesítő 1.: Csányi György.** 1970 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: ágazati szakmunkásképző tanfolyam
- Támpontkézbesítő 2.: Kurucz László.** 1993 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: posta kézbesítő tanfolyam
- Támpontkézbesítő 3.: Fekete József.** 1992 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: posta kézbesítő tanfolyam
- Támpontkézbesítő 4.: Némédi József.** 1971 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: ágazati szakmunkásképző tanfolyam
- Távirat- és expresszkézbesítő: Szabó Sándor.** 1971 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: ágazati szakmunkásképző tanfolyam
- Jegyzékelő járatkísérő 1.: Csányi József.** 1995 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: posta kezelői tanfolyam
- Jegyzékelő járatkísérő 2.: Fazekas Kálmán.** 1979 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: ágazati szakmunkásképző tanfolyam
- Jegyzékelő járatkísérő 3.: Fricska János.** 1984 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: alapfokú postaforgalmi tanfolyam
- Jegyzékelő járatkísérő 4.: Szabó József.** 1973 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: ágazati szakmunkásképző tanfolyam
- Járatkísérő járatos 1.: Ferró Zsolt.** 1993 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: posta kezelői tanfolyam
- Járatkísérő járatos 2.: Gyimesi Ferenc.** 1983 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: alapfokú postaforgalmi tanfolyam

- Járatkísérő járatos 3.: Hegyi Attila.** 2001 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: munkaköri vizsga
- Járatkísérő járatos 4.: Konkoly János.** 2000 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: munkaköri vizsga
- Járatkísérő járatos 5.: Kovács József.** 2000 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: munkaköri vizsga
- Járatkísérő járatos 6.: Sallai Zoltán.** 2000 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: munkaköri vizsga
- Járatkísérő járatos 7.: Tóth Balázs.** 2001 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: munkaköri vizsga
- Járatkísérő járatos 8.: Varga Attila.** 2000 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója. Végzettsége: posta kezelői tanfolyam
- Hírlapkézbetűző 1.: Fekete Lajos Istvánné Tóth Klára.** 2000 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója.
- Hírlapkézbetűző 2.: Fekete László.** 1997 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója.
- Hírlapkézbetűző 3.: Gubicza Pálné Rácz Mária.** 2000 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója.
- Hírlapkézbetűző 4.: Palotás Gábor.** 2000 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója.
- Hírlapkézbetűző 5.: Szabó Sándor Mihályné Friczka Margit.** 1997 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója.
- Hírlapkézbetűző 6.: Szőke László.** 1994 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója.
- Hírlapkézbetűző 7.: Szabó Anita.** 1999 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója.
- Takarító I.: Rácz Istvánné Elek Julianna.** 1992 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója.
- Takarító II.: Szabó Erzsébet született Széll Erzsébet.** 1995 óta a Kiskunfélegyháza 1. sz. posta dolgozója.
- Rendszeres helyettesek: Keserű József Tiborné Bense Mária, Kerti Krisztina, Lovas Nikolett, Megyesi Ildikó, Soós Edit, Takács Mónika és Varga Zoltán.**

Felhasznált irodalom

1. Olvasókönyv Kiskunfélegyháza történetéhez. (Kiskunfélegyháza Város Tanácsa, Kecskemét 1985)
2. Magyarország Vármegyéi és Városai (Országos Monográfiai Társaság, Budapest 1910)
3. Somogyvári Zoltán: Kiskunfélegyháza (Kiskun Napok Rendező Bizottsága, Kecskemét 1980)
4. Fekete János: Kiskunfélegyháza településfejlődése és utcaneveinek története (Kiskunfélegyháza Város Tanácsa, Szeged 1974)
5. Magyarország tiszti Czim- és Névtára (m. Kir. Központi Statisztikai Hivatal)
6. A Posta története (K 2639)
7. Szemlekönyv 1899-1918. (Kiskunfélegyháza 1-es posta irattára)
Szemlekönyv 1919-1937. (Kiskunfélegyháza 1-es posta irattára)
Szemlekönyv 1938-1951. (Kiskunfélegyháza 1-es posta irattára)
Szemlekönyv 1951-1959. (Kiskunfélegyháza 1-es posta irattára)
Szemlekönyv 1982-2002. (Kiskunfélegyháza 1-es posta irattára)
8. Ellenőrzési Napló 1951-1954. (Kiskunfélegyháza 1-es posta irattára)
Ellenőrzési Napló 1954-1956. (Kiskunfélegyháza 1-es posta irattára)
9. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai 1735-1848. (Városi Levéltár)
10. Kiskunfélegyháza Város Képviselő Testületének Iratai 1872-1944. (Városi Levéltár)
11. Magyar Királyi Posta és Távirida Igazgatóság Budapest 24753/1900.IV.8. (Városi Levéltár)
12. M. Kir. Postahivatal Kiskunfélegyháza 1134/1937.VII.9. (Kiskunfélegyháza 1-es posta irattára)
13. M. Kir. Postahivatal Kiskunfélegyháza 1409/1941.X.29. (Kiskunfélegyháza 1-es posta irattára)
14. Postaigazgatóság Szeged 7203/3/1946.VI.3. (Városi Levéltár 7565/46 polg. mesteri ikt. sz.)
15. Postahivatal Kiskunfélegyháza 1. 852/1947.VII.5. (Kiskunfélegyháza 1-es posta irattára)
16. Postaigazgatóság Szeged 34073/1949.X.10. (Kiskunfélegyháza 1-es posta irattára)
17. Postahivatal Kiskunfélegyháza 1. Szn/1953.VIII.2. (Kiskunfélegyháza 1-es posta irattára)
18. Félegyházi Hírlap 3. szám 1886.II.28. (Városi Levéltár)
19. Félegyházi Híradó 34. szám 1899.VIII.20. (Városi Levéltár)
20. Félegyházi Hírlap 45. szám 1901.VI.6. (Városi Levéltár)

MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet: A Város Tanács kérelme a kereskedelemügyi miniszterhez (1894)

1888
K. sz. 896.

Nagymillás úri miniszter úr,
Kegyelem uram.

Az már általánosan elismert tény, hogy a helyi levelezés "nyugtalan" állapotban van, melynek oka a levelezés be nem tartása.

És hogy ha valaha is a lakosság-állam, a köznevelés fejlődését, a köznevelés állami, a köznevelés is ipari életét és kultúráját, a köznevelés is a legfontosabb és legfontosabb feladat lehet.

Ugyanis a lakosság-állam megköveteli a 32000 lakos, a nagygyűlési tanács, a lakosság-állam, a köznevelés is a legfontosabb és legfontosabb feladat lehet, a köznevelés is a legfontosabb és legfontosabb feladat lehet, a köznevelés is a legfontosabb és legfontosabb feladat lehet.

Ezért az indokolt kérvényeket, hogy a köznevelés is a legfontosabb és legfontosabb feladat lehet, a köznevelés is a legfontosabb és legfontosabb feladat lehet, a köznevelés is a legfontosabb és legfontosabb feladat lehet.

Amely kérelme elismerésére, hogy a köznevelés is a legfontosabb és legfontosabb feladat lehet, a köznevelés is a legfontosabb és legfontosabb feladat lehet, a köznevelés is a legfontosabb és legfontosabb feladat lehet.

A Nagymillás úri miniszter úrnak.

Kun. félegyházi 1894. szeptember 24. a köznevelés is a legfontosabb és legfontosabb feladat lehet, a köznevelés is a legfontosabb és legfontosabb feladat lehet, a köznevelés is a legfontosabb és legfontosabb feladat lehet.

Strich
titk.

Strich
titk.

3. sz. melléklet: Szűts Endre m. kir. postafőigazgató köszöntője az új postaház ünnepélyes átadásán (1939. szeptember 23.)

Szűts Endre m. kir. postafőigazgató az alábbi szavakkal köszöntötte dr. Kuzmich Gábor postavezérigazgató Ur Óméltóságát.-

Méltóságos Vezérigazgató Ur :

Méltóztassák megengedni, hogy mint a szegedi ker. postaigazgatóság vezetője Méltóságodat mindnyájunk, az én hűséges, derék munkatársaim, a kerület egész személyzete, e postás család minden tagja, valamint az itt megjelent ünneplő közönség nevében is mélységes tisztelettel és meleg szeretettel köszönthessem.-

Hálás szívvel köszönjük Méltóságodnak, hogy a mai gondterhes, súlyos, rendkívüli viszonyok közepette, amikor ezek a súlyos idők az egyébként is oly nagy felelősséggel, sok-sok gonddal járó exponált őrhelyekre állított vezetőkre most különösen fokozott mértékben nehezednek reá, - - részünkre mégis időt szakítani, kerületünk mai ünnepségén, a kiskunfélegyházi új postaház felavatásán Miniszter Ur Ónagyméltósága képviselőjében megjelenni és a felavatást személyesen vállalni méltóztatott.

Kérem Méltóságodat, hogy a m. kir. posta megértő aldozatkésztségének újabb bizonyosságául szolgáló postaházunkat felavatni méltóztassák.-

**4. sz. melléklet: Dr. Kuzmich Gábor postavezérigazgató ünnepi beszéde
az új postaház átadásán (1939. szeptember 23.)**

Dr. Kuzmich Gábor postavezérigazgató Ur Óméltósága beszéde a kiskunfélegyházi új postaház ünnepélyes felavatásán 1939. évi szeptember hó 23-án.-

A magyar élet pihenést nem ismerő országepítő munkájában ma rövid időre azért jöttünk ide ünnepi félórára, hogy az újonnan épült postaházat hivatalosan is átadjuk rendeltetésének.

Régi szándéka volt a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszteriumnak, hogy ebben a gazdaságilag fontos és a fejlődés vonalába eső városban a postának méltó épületet építsen.- A telket már régebben meg szerezte, azonban az ország pénzügyi helyzete csak 1938. évben tette lehetővé az építkezés megkezdését.-

Ma már áll az épület, hirdetve a magyar alkotás és szorgalom szép eredményeit.- Az épület Szabó Márton és Kovács Ferenc okl. építé- szek tervei szerint készült, a belső berendezés tervezője vitéz Bene Antal posta műszaki tanácsos, a gépészeti munkák tervezője Fejes Pál posta segédmérnök volt.-

Az építés szellemi részén túl érdemes vállalkozói és ipari gárda segítette elő az épület megépítését.- Tízennyolc vállalkozó kö- zül 8 helybeli, 4 a közvetlenközeli városokból való.-

Az építkezés munkaalkalma tehát első sorban helyben és a közeli környéken éreztette jótékony hatását.-

Nem mulaszthatom el, hogy nagy örömmel és szeretettel ne üd- vözljem a vármegye köztisztviselőiben álló vezetőjét, aki tengernyi gorgója és elfoglaltsága között is időt szakított az ide utazásra és alkalmat talált arra, hogy a magyar posta kun őrtornyának megnyitását a maga megjelenésével számunkra még kedvesebbé, még emlékezetesebbé tegye.-

Hasonlóképpen örömmel üdvözlöm körünkben a polgármester urat és arra kérem, fogadja szeretettel és megértéssel a város legújabb középületét és gondoskodását terjessze ki annak közvetlen környezetére.

Köszönöm a közreműködést mindazoknak, kik akár szellemi, akár testi munkájukkal részt vettek az építés munkájában és hozzájárul- tak a mi létesítéséhez.- Köszönöm a megjelenését mindazoknak, akik a mai ünnepi félórára eljöttek s a mi ünnepünkön résztvesznek.- Kivánom, hogy a posta ebben az új épületében még jobban, még eredményesebben szolgálja a város fejlődését, gazdasági és kulturális megerősítését.-

Áradjon ki belőle mindig a közönség kifogástalan szolgálá- sának szelleme és áradjon feléje mindig a közönség őszinte megbecsü- lése és szeretete.-

Est az eredményt a postahivatal tisztviselői és altiszti kara fogja biztosítani becsületes munkájával és odaadó ügyszereteté- vel.- Így a szép épület megkapja a tartalmat, a lelkeséget is.-

Isten áldását kérem a posta ez új csarnokára és azt a keres- keдем- és közlekedésügyi miniszter úr nevében rendeltetésének áta- dom.-

Molnár Gabriella

S Z E G E D 2 POSTA ELSŐ SZÁZ ÉVE

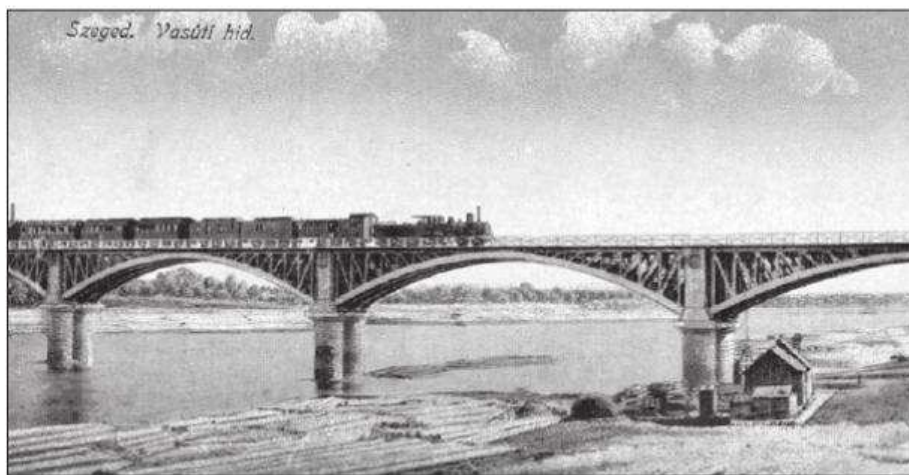
A posta megnyitását megelőző időszak

Szeged 2 posta története szorosan kapcsolódik a vasút fejlődéséhez, Szeged főpostájának életéhez és Szeged várossal is sorsközösségben élt mindig, ezért ezekről kell először szót ejteni.

A vasútról

1854. március 4-e Félegyháza és Szeged között az első vasúti személyszállító próbautazás napja volt. „Hála az égnek, valahára megvan!” - írta a Pesti Napló tudósítója, amikor a vonat megérkezett. Igaz, az állomásház ekkor még a rendező pályaudvar épülete volt, és még majd' 50 évnek kellett eltelni ahhoz, hogy a „mi” mostani épületünk elkészüljön, de ez a nap már a postai szállítás fejlődését is elindította, pedig igen nagy messzeségben van tőlünk.

Ez a majd' ötven év nagyon mozgalmasan telt el. Amint a vonat megjött Szegedre, rögtön felmerült a vasúti híd építésének a szükségessége. Megindult a versengés Szeged és Kanizsa között, hogy melyik hely alkalmasabb a Tisza áthidalására. Szegeden épült meg híd. Igaz először ideiglenes, cölöpökön álló vasúti híd készült, de az első próbautazás Temesvárig már 1857. november 9-én megtörténhetett. Ezek után azonban még hátra volt egy nem könnyű feladat, az állandó jellegű vasúti híd megépítése. A tervezésre Cézanne francia mérnök kapott megbízást, az építést is ő vezette. Ez volt az első vasúti híd Európában, amelyik légnyomásos alapozással készült, 8 vasívből állt 41,4 méteres nyílásokkal, a Tisza jobb partján egy viadukt csatlakozott hozzá. Kétvágányú volt, de a gyalogos közlekedést is lehetővé tette. A vágánytengelyek távolsága 4 méter, a teljes hossza pedig 439 méter volt. 1858. december 2-án adták át a forgalomnak. Szinte hihetetlen! Állítólag Skóciából szállították az alkatrészeit.

A szegedi vasúti híd egy korabeli képeslapon

A hídépítéssel egyidejűleg elindult az állomásépület tervezése, majd kivitelzése is. Részletekben épült meg. Az első felirata a német Bahnhof szó és Szegedin volt. Ezeket később a vasúttársaság magyarra módosította.

A mostani - a szegedi köznyelvben csak „nagyállomás”, néven emlegetett - épület a XIX. század végének és a XX. század elejének legnagyobb méretű és terepviszonyait tekintve legsajátságosabb

Szeged 2 posta története

A szegedi nagyállomás épülete az Indóház tér felől

és a korai barokk elemeit kiegyenesülőzöttan elegyítő stílusa a szegedi 1879-es nagyárvíz előtti eklektikára emlékeztet. Nevezetessége - és a Szeged 2 posta fejlődésének egyik legnagyobb akadálya -, hogy a vonatokat fogadó szint az épület emeleti traktusa előtt terül el, mivel ez a szint a várost védő körtöltés része. Sajátossága továbbá, hogy falait a korszak egyik jellemző szegedi építőanyagával, keramit téglával burkolták.

A nagyállomás épülete a sínek felől

Szeged város postai ellátásáról

A vasúti közlekedés megindulása után a város fejlődésének, a gazdasági élet fellendülésének számottevő mértékben előmozdítójává vált a posta és a távirda.

A Bach korszak idején posta működött a Budai országúton (ma Kossuth Lajos sugárút), később a Jókai, majd a Somogyi utcában. Távirdaszolgálatot 1854-től láttak el, igaz először csak német nyelven forgalmazták, de a külföldön feladott magyar nyelvű táviratok azért rendben megérkeztek. 1876-ban, tehát a szegedi nagyárvíz előtt a postai szolgálatot 32 alkalmazott látta el, és 11 levélgyűjtő szekrény volt a város területén. A távirdai munkát 1 főnök, 17 tiszt, 2 vonalőr és 3 sürgönyhordó

Szeged 2 posta története

végezte 1876-ban. Egy év alatt 10.000 darabbal nőtt a sürgönyök száma, és még tovább emelkedett 1879 után, hiszen nagy fejlődésnek indult a város.

1883-ban épült meg a szegedi nagyposta épülete. Meixner Károly és Ney Béla tervezte a német – reneszánsz stílusú 2 emeletes épületet. Belsejében a márvány lépcsőfokok és kétszárnyú ajtók elegáns hangulatot teremtettek. 1883-ban, amikor átadták

A szegedi nagyposta épülete

Ferenc József is meglátogatta és kitüntette Helyi Mátyás postamestert lovagkereszttel.

Itt helyezkedett el a postahivatal, a távirda és a távbeszélő központ. A foglalkoztatott dolgozók száma a többszörösére emelkedett. 1885-ban átadták a forgalomnak a helyi távbeszélő hálózatot, amely első volt a vidéken. Építője Puskás Ferenc volt, aki 1881-ben Budapesten nyitotta meg az első magyarországi távbeszélő hálózatot testvére, Puskás Tivadar, a telefonközpont gondolatának első megfogalmazója, T. A. Edison munkatársa jelentős költségviselésével. 1886-ban kezdte meg működését a postatakarékpénztár, jelentősen megnőtt a pénzforgalom. A postát és a távírdát 1887-ben egyesítették. Létrejöttek az első helyközi távbeszélő összeköttetések Szeged-Budapest-Bécs, Szeged-Temesvár-Arad, valamint Szeged-Győr között. 1901-ben már 399 távbeszélő állomás volt a városban. A levélpostai küldemények feladásában a vidéki városok között a következő sorrend alakult ki az országban: 1. Szeged 2.975.100 db, 2. Debrecen 887.100 db, 3. Temesvár 540.538 db. 1910-ben a népszámlálási adatok szerint Szeged 118.328 lakossal az Alföld legnagyobb városa volt. Debrecennek 92.728, Temesvárnak pedig 72.555 lakosa volt ugyanebben az időben.

Szeged 2 postahivatal

Az új nagyállomás megépítésével a posta is jelentős munkaterülethez jutott. Olyan pályaudvari postahivatal épült itt, amely az egész város postaszolgálatát jelentősen javította.

A Szegedi Napló és a Szegedi Híradó című újságban 1903. március 12-én a következő hír jelent meg: „- Posta- és táviró-hivatal „Szeged”-állomáson. A m. kir. posta- és távirda-igazgatóságtól a következő értesítést kaptuk: A m. kir. államvasutak szegedi személypályaudvarán, postai célokra emelt épületben, a szegedi 1. sz. posta- és távirdahivatal kirendeltségeként „Szeged 2” elnevezéssel f. évi március 16-án kincstári postahivatal lép életbe, mely levél-, pénz és csomagküldemények, 1000 koronáig terjedő postautalványok, utánvételek, postai megbízások és táviratok fől vételével és továbbításával, továbbá postatakarékpénztári teendőkkel, a pályaudvari személyzetnek szóló levélpostai küldemények és táviratok kézbesítésével, végül a szegedi személypályaudvart érintő mozgó- és kalauz-posták küldeményének közvetítésével bízta meg. Ezen hivatalnál egyidejűleg városi és belföldi helyközi beszélgetések közvetítésére nyilvános távbeszélő-állomás rendeztetik be. A hivatal megnyitása napjától a Szegeden most is működő 2. sz. postahivatal „Szeged 7.” el-

Szeged 2 posta története

nevezést nyer. A fölállítandó Szeged 2. sz. posta- és távirdahivatalt érdeklő levelezéseket a szegedi 1. sz. posta- és távirdahivatalhoz kell címezni. Budapest, 1903. március hó 5-én. M. kir. posta- és távirdaigazgatóság.”

Első szemlekönyvünk felirata: „SZEMLEKÖNYV A SZEGED 2 MAGYAR KIRÁLYI POSTA, TÁVIRDA, TÁVB. HIVATAL RÉSZÉRE”. Ebből a feliratról valaki később a királyi szót lehúzta, feltehetőleg az 1940-es évek végén (1949-ben rendelkezés jelent meg a királyi szó, illetve a kir. rövidítés eltávolításáról). Az 1899 óta érvényben lévő utasítás szerint a vidéki postákat is meg kellett számolni, ezért a mi postánk lett Szeged 2-es számú postája. Amint kinyitjuk, rögtön szembetűnik az első bejegyzés: „A hivatal megnyitott 1903 évi márczius hó 16-án”.

Nyomtatványszám 868. Szemlekönyv.

A vizsgálatnál kifogásolt hiányok elősorolása	A következő vizsgálatnál annak bejegyzése, hogy a hivatal megszüntette-e miként a kifogásolt hiányokat
<p><i>A hivatal megnyitott 1903 évi márczius hó 16-án.</i></p>	
<p><i>Balkányi</i> <i>m. kir. posta táv. főoszt.</i> <i>oszt. vezető.</i></p> 	

Az első postavezető Bossányi István volt, aki egészen 1923. június 1-ig - nyugdíjazásáig - látta el feladatát. Neki sem lehetett könnyű. Bár ezek az évek az első világháborút megelőző békeéveknek számítottak, már előfordultak vasutas sztrájkok, amelyek gondot okozhattak egy pályaudvari postahivatalnál.

1908-ig nincs semmiféle jelentős észrevétel a szemléken. 1909-től azonban a szemlék komolyodtak, szakosodtak. Külön „távirdai szemlé” is tartottak, amelyen dr. Rózsa Zsigmond postatitkár szóvá tette, hogy az egy órát meghaladó késedelmes továbbítást a postahivatal nem minden esetben indokolta, a táviratok kiadási ideje pedig több esetben megelőzte a felvételi időt. 90 évvel később is előfordultak még ilyen hibák. Egy másik jelentős dátum ebben az évben 1909. október 31, ekkor vált önállóvá Szeged 2 posta és távirdahivatal. Az 1909-es év újabb változást is hozott. A vasútállomások és a posta között 3 automobilal kezdték lebonyolítani a forgalmat.

Az első világháború kezdetéig a posta folyamatosan fejlesztette a szolgáltatásait, épületeit. A háború kitörése több fejlesztést megakadályozott, sajnos ezek közül az egyik a mi postánkat érintette. 1912-ben a postahivatal vezetőjét – Bossányi Istvánt – felszólították, hogy folytasson tárgyalásokat a környékbeli üres telkek megvásárlása és egy új postahivatal építése céljából. 1912. augusztus 28-án Vezerle posta- és távirda főigazgató az adásvételi szerződést alá is írta, sőt van egy olyan hivatalos térrajz is 1913-ból, amelyen bejelölték a Topolya sor és a Borbás utca közötti részen a felépítendő új postaépület helyét.

Szeged 2 posta története

Találtunk egy felosztást is, amely a jövődő posta egyes részeinek nagyságát mutatja, ezek közül néhány érdekesebb adat:

rovatóló szoba 8 tisztviselővel	50 m ²
vámkezelés	300 m ²
kalauz posta raktár	25 m ²
éjjeli szolgálati pihenő	30 m ²
levélhordók terme /50 levélhordó/	140 m ²
főnöki lakás	180 m ²
gépész lakás	80 m ²

Az utolsó békeév tervének beteljesedését a háború meghiúsította, a terv azóta is csak álom maradt.

1911-től feltűnik, hogy a szemlekönyvi bejegyzéseket már nem egyedül írták alá, hanem először ketten, majd négyen. Természetesen több szem többet lát. A bejegyzések is szaporodtak. A 16. szemlét 1914. június 18-án tarották.

Ultimátum Szerbiának. 1914. július 31-én Szegeden kihirdették az általános mozgósítást. Bevonulási kötelezettsége volt minden 18 és 50 év közötti férfinak. Kilenc millióan fogtak fegyvert a Monarchia területén, ebből Magyarország területén 3,4 millióan. Ez bizonyára a zömmel férfiakat foglalkoztató Szeged 2 postahivatalt érzékenyen érintette, főként amikor a tábori postáknak szánt személyzet bevonultatására is sor került.

Az 1916-os július 13-i szemle egyik pontja a táviratok szabálytalan kezelését kifogásolta, de jegyzetben ott találjuk: „új munkaerő adatott” - tehát a probléma

a gyakorlatlanságból eredt. Sajnos az ebben az időszakban használatos rendelkezések könyve nem került elő, de bizonyára Bossányi István ott írta elő a hibákat megszüntető utasításait.

Szeged 2 posta ebben az épületben működött több mint 100 éven át (a két felvétel nem sokkal a posta 100. születésnapja előtt készült)

Szeged 2 posta története

A háború a szemlekönyvi bejegyzéseken is meglátszik. Az 1917. április 21-i szemle előírta: „A kézi pénztárak részére a hadisegély bélyegeket ne a főpénztár terhére előjegyzés mellett adja ki, hanem a már megállapított ellátmány összeg keretén belül, készpénzfizetés ellenében szolgáltatassa ki!”

A szemlék egyre szigorodtak. Szeged 2 postahivatal helyzete nem lehetett könnyű. 1918. november 24-én a szerb katonaság szállta meg Újszegedet, majd december 31-én francia katonaság Szegedet. 1919 és 1920 a teljes zűrzavar évei voltak. 1920. július 21-én antant határmegállapító bizottság érkezett Szegedre. Szeged 2 postának a nyomasztó anyagi viszonyok, erősen megváltozott körülmények között kellett dolgozni a trianoni határok meghúzása után. Sok volt a menekült, az átmenő forgalom szinte megszűnt, több mint fél millió ember elesett, 833.000 ember fogságba került, másfél millió megsebesült.

Szeged 2 posta személyi állományát mindezek súlyosan érintették. Az 1933-tól 1937-ig a postaszemélyzet minősítési adatairól vezetett feljegyzések között ilyeneket találunk:

„Könyöklövés miatt jobb karját nem tudja kinyújtani”

„Szembajos, valószínűleg gránáttól származó légnyomás miatt. Jobb szemével csak gyengén lát”

„Fejlövés miatt a jobb szemét elvesztette”

„Lövés következtében bal lapockája hiányzik”

„Bal szeme hiányzik lövés következtében”

„Orosz hadi fogságban volt 1921. április 21-ig”

A trianoni békeszerződés után a korona értéke romlott, az építkezések köbméter-ára a háború előttinek kétszázszorosára emelkedett. Szeged 2 posta építése elmaradt ugyan, de környékünkön 1924-ben Baja, 1926-ban Kunágota, 1927-ben Békéscsaba, 1928-ban Makó postát átadták.

Szeged 2 posta már ekkor is foglalkozott jótékonyági akciók lebonyolításával. 1923 március 26-án a következőket rendelik el: „A nyilvántartott érték után a Horthy akció javára szedett 1/2 %-os jótékonyági adományt külön rovaton számolja el számadásban!”

Az 1923-as szemlekönyvi bejegyzésekből megtudhatjuk, hogy a földszinten lévő főnöki iroda és az emeleten lévő kezelő helyiségek között közvetlen telefonösszeköttetés nem volt, a beszélgetéseket csak Szeged 1 telefonközpontján keresztül lehetett lebonyolítani. Ekkor rendelte el dr. Scheffer Ferenc postaigazgató a bizalmas ügyiratok külön iktatókönyvben történő vezetését, s ekkor ismét felmerült, hogy a rovatolói és vámkezelő szoba szűk, a kezelésre hátrányos.

1923. június 1-jén Bossányi István I. oszt. posta- és táv. főfelügyelő, hivatalvezető nyugdíjaztása miatt Wiedermann Sándor postafelügyelő, hivatali ellenzáros vette át a postavezetést, majd 1923. október 3-án Hegedüs Ferencz posta- és táv. felügyelő lett a főnök. 1927. november 3-án a hivatalt ismét ideiglenesen átadták Wiedermann Sándor felügyelőnek, majd a 47782/X.1 igazgatósági rendelettel Lénárt József postafőfelügyelő vette át a vezetést 1928. január 31-én.

1927-től a korona helyébe a pengő és a fillér lépett, állandosultak a postai díjak, ismét bélyeggel lehetett bérmentesíteni a levélpostai küldeményeket. Ebben az időben kezdett elterjedni a detektoros rádió. A Magyar Rádió 1925. december 1-jén kezdte meg adásait, 1928 április 29-én a déli hangszóval lépett működésbe az új, 20kW-os rádióadó, amely Európa akkori legkorszerűbb adóinak egyike volt. A detektoros rádiók, mint vevőkészülékek engedélykötelesek voltak, előfizetési díjat kellett fizetni utánuk. Az engedélyek kiadása és a díjak beszedése, miként a stúdiók és rádióállomások üzemeltetése is, a Magyar Kir. Posta feladata volt.

Szeged 2 postán az 1928-as júniusi szemlét már négyen tartják: dr. Bugyi József postaigazgató, dr. Bertók Barna postatitkár (később postaigazgató lett), Szegedi László (később Szeged 2 posta vezetője lett) és Dr. Rónay László postafogalmazó. A főpénztáros 1923 óta Bleicher Győző volt.

1931-ben utasítást kapott a postahivatal a riadó és őrsergi utasítás elkészítésére.

A szemlekönyvi bejegyzésekből kitűnik, hogy a postahivatal kézbesítést is végez, valamint ellenőrzi a környezetében lévő postaügynökségek, pl. Klárafalva, Deszk táviratait, telefonbeszélgetéseit, számadásait. Utasítást kapott az ügynökségeknél lévő rádióvevő berendezések nyilvántartásba vételére.

1935. február végén nyugállományba ment Lénárt József, akitől ideiglenesen Erdélyi István, majd Hegedűs Ferencz postaigazgató vette át Szeged 2 posta vezetését. 1935. július 29-én a Kereskedelmi Miniszter 112963/IX. 1./1935 sz. rendelete szerint a hivatalvezetéssel Szegedi Lászlót bízták meg. A főpénztáros ebben az időben Sin Sándor volt. Sin Sándor 1934-ben került Szeged 2-be, az igazgatóság minősítése alapján kisebb hivatal, illetve csoport vezetésére is alkalmas volt, de 1937-ben nyugdíjazták.

Az 1933-37 közötti időszak személyzetminősítési nyilvántartásából megismerhetjük Szeged 2 postahivatal dolgozóit. Sokan lettek közülük később vezető beosztású igazgatósági dolgozók, így például Kovács Károly, Dózsa Sándor, Stiebl József, dr. Deák László, dr. Halászi Árpád, Gádzser József.

Többen vitézi címmel rendelkeztek, például vitéz Józsa Gyula, vitéz Márfi János, vitéz Csanádi Károly. A címet háborús érdemeikért kaptak.

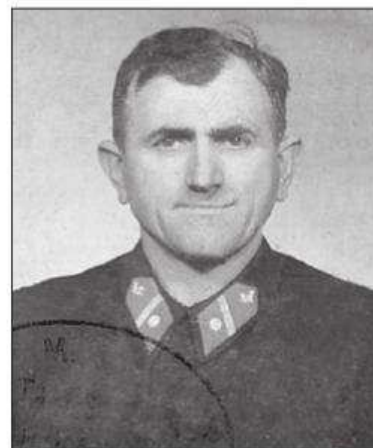
1936 jelentős év volt a Magyar Kir. Posta történetében: megszületett a postáról szóló XXXV. törvénycikk (1937. január 15-én lépett életbe).

1936. május 23-án utasítják a postahivatalunkat az érdeklőségi kimutatások vezetésére. 1938. évi június 13-i szemle idején a főpénztáros már Dózsa Sándor, akiből később a Szegedi Postaigazgatóság kiváló pénzügyi szakembere lett. „A hivatal kezelését rendben találtam” - állapította meg a dr. Szerelemhegyi Huba postaigazgató által vezetett bizottság.

A második világháború kitörése után a posta ellenőrzési szempontjai megváltoznak. 1940-ben a posta légtalmi berendezéseit vizsgálták felül, indokoltságát sajnos az utóbb bekövetkezett események igazolták. Az 1938-41-es területi revíziók a postaszállítás és a feldolgozás rendjét megváltoztatták. A postai szervezés gyorsan haladt a visszacsatolt területeken. 1941-ben megkezdődött a benyomulás Bácskába, ennek fő kiindulópontja Szeged volt. 1941. április 7-én hét jugoszláv repülőgép próbálta támadni a szegedi pályaudvart, közülük hatot lelőttek. 1944. április 2-ika és szeptember 19-ike között hat nagy angol bombázást és 72 légi-riadó élt át a város, de nem estek olyan károk, mint Debrecenben, Szolnokon, Székesfehérvárott vagy Győrött, ahol a pályaudvari postákat át kellett építeni.

1940. szeptember 2-án szigorú cenzura lépett életbe: „Nem mehet át semmi Németország ellen”. 1942 május 13-án Szeged 2 postahivatal vezetését dr. Csúri István posta főfelügyelő vette át. 1943. novemberében hadigondozási bélyegek árusításra kapott utasítást a posta, valamint a Besz 290-es mozgóposta és a Sza-Sze 311 mozgóposta útján érkező levélpósta küldemények szabályos kezelésére. Ez utóbbi mutatja, hogy Szeged 2 postának kiépültek az összeköttetései Bácskával, ez a mozgóposta Szeged-Szabadka között közlekedett.

Dr. Csúri Istvánt 1943-ban Szegedi László helyettesítette. Szegedi László 1943-ban munkatársával fényképezőgépre ült. A csoportképet a következő oldalon láthatjuk.

vitéz Márfi János
(1936-ban postaaltiszt, 1967-ben, nyugdíjba vonulásakor vezető főkezelő)

Szeged 2 posta dolgozói 1943-ban (első sorban középen Szegedi László postavezető)

**Mozgóposta kocsi Szeged nagyállomáson
az 1940-es évek első felében**

1944. május 13-ától Téglás Sándor kapott megbízást Szeged 2 posta vezetésére. Emberileg nagyon nehéz időszak volt ez is. 1944. március 29-én megalakult a Sztójay-kormány, megindul a zsidók jogfosztása. 1944 májusában jött létre Szegeden a gettó. A gettókba telepített zsidók részére sem pénz- és értékküldeményt, sem csomagot nem volt szabad a postának felvenni, a részükre érkezetteket „szabályellenes - non admis” kézbesíthetlenségi jelzéssel vissza kellett küldeni. 1944. június 23-án és 24-én elhurcolták a szegedi

zsidókat, nyilván ezt a pályaudvaron átélni rettenetesen nehéz lehetett. 1944. október 15-én Szálasi Ferenc került hatalomra. Hadszintérré vált az ország. A szegedi és a debreceni postaigazgatóság

Budapestre, a nagyváradi Pécsre, a kolozsvári Sopronba menekült. A postahivatalokban ellenőrző tisztek működtek, a postát katonai irányítás alá helyezték.

Téglás Sándortól Pósa Kálmán vette át a postahivatal vezetését, de ennek nincs nyoma, csak a visszavételnek, amely 1945. december 31-én történt. Nagyon nehéz időszak volt ez is. 1946. január 7-én a postahivatalok utasítást kaptak Visinszky József postatanácsostól, a Szegedi Postaigazgatóság vezetőjétől a német háborús bűnösök felkutatására. Szeged 2 posta azt jelentette január 19-én, hogy nem tud ilyenekről, ez az utasítás hátoldalán látható.

1946 májusában a koalíciós pártok hosszas vita után megállapodtak a „B”-lista vágrehajtásáról, amelynek célja a közigazgatás megtisztítása, az állami és a közigazgatási tisztviselők létszámának csökkentése volt. Az országban 1946 májusa és októbere között 62.000 személyt bocsátottak el, zömmel jobboldaliakat, de listára kerültek olyanok is, akik ellen politikai kifogás nem merült fel, hanem a pártok közigazgatási pozíciókért folytatott elkeseredett küzdelmének lettek áldozatai. Sajnos Szeged 2 postát a „B”-listázás rendkívüli mértékben érintette. Megmaradt egy kézzel írt kimutatás, mely szerint a posta létszáma ekkor 103 fő volt. Ezt kellett csökkenteni az utolsó békeév, 1938 létszámának a 90 %-ára. Ez 45 fő elbocsátását jelentette. Egy 1946. július 31-ei kimutatás az elbocsátottak névsorát tartalmazza, melyet azután a postavezérigazgatóság jóváhagyott.

Az 1944-ben kezdődött infláció 1946-ban drasztikus méreteket öltött. Jól mutatja ezt, hogy a forint bevezetése előtt, 1946. július 8-án a postai díjszabásról hozott rendelet a négy hónappal korábban, március elsején megszabott díjakat ötvenmilliárdszorosára emelte.

1947-ben még mindig Téglás Sándor volt a postavezető, Csaba Lajos pedig a főpénztáros. A Szeged 2 postát ért nagy megrázkódtatások ellenére az ellenőrzések a kezelést általában tisztának és rendesnek, a felügyeletet és az ellenőrzést kielégítőnek tartották. 1948-ban vendégszoba is működött a postahivatalban, és már „Kézpénzzel bérmentesítve” feliratú bélyegzője is volt.

1949-ben az országban bevezették a proletárdiktatúrát, Magyarország a Szovjetunió függőségébe került, s a hidegháború éveiben felhúzott vasfüggöny elzárta a nyugati kapcsolatoktól.

1949. március 24-én Szeged 2 postahivatal vezetését az I. ad 200191/1949. KM. számú rendelet alapján Regdon József vette át. Szeptember 28-án a Leszámoló Hivatalból Sándor Tibor utalványkezelési ellenőrzést tartott. Ez az első lila ceruzás bejegyzés Szeged 2 postahivatal szemlékönyvében, amit dr. Dános barna ceruzával írt alá. 1949. október 21-én és 22-én Böröcsök Árpád volt a főpénztáros. Utasítást kapott a válaszdíjszelvények azonnali lebélyegzésére. Bizonyára ebben a háború utáni szegény időszakban a válaszdíj szelvények száma megnőtt, sok külföldön élő magyar ezekkel segíthette itthon maradt rokonait. A válaszdíjszelvényekkel a levelek bérmentesítési díját lehetett kiegyenlíteni. A szemlék nagyon megsaporodtak. Október 26-án Budai András és dr. Kántor Géza kezelési szemlét tartott, amit november 11-én gazdasági szemle követett. A gazdaság Busa Ferenc főellenőr volt.

1950-ben a postákat államosították, január 1-jétől egységes postai kezelési rend lépett életbe. A gyakori szemlék folytatódtak. 1950. május 19-én ismét a Főosztály végzett munkaerőgazdálkodási szemlét. 1950. május 24-én járáti szemlét tartott dr. Szerényi László. 1950. június 17-én tervellenőrzési szemlét tartottak, júliusban pedig anyaggazdálkodásit.

„Szolidaritás a KNDK-val” - adták ki 1950-ben a jelszót. Augusztus 12-én Székely Béla postaigazgató elmarasztalta a hivatalvezető-helyettest és a gazdaságot, mert a hivatalvezető távollétében nem tudatosították megfelelően a koreai műszakkal kapcsolatos felajánlások jelentőségét és a hivatal dolgozóinak csaknem 25 %-a nem tett felajánlást. 1953-ban Sztálin meghalt, a moszkovita vezetőkkel szemben a nemzeti érdekeket előtérbe helyező reformkommunista Nagy Imre lett a miniszterelnök.

Szeged 2 posta története

Gyors vezetőcserék következtek. Előbb Regdon József Major Tibornak adta át a posta vezetését, akit 1954-ben egy Miskolcra került fiatal ember, dr. Aradi Sándor követett. Őt nemsokára elvitték katonának, ezért 1955-ben rövid időre Szabó József lett a postavezető, majd visszatért dr. Aradi Sándor. Megmaradtak - gondolom, csak véletlenül - egy történelmi jelentőségű napon, 1956. október 23-án végzett raktárellenőrzés nyomtatványai. Érdekességük, hogy még olyan keletbélyegző lenyomat van rajtuk, amelyen az óra is látszik. Eszerint délelőtt 10 órakor ellenőrizték a raktárakat. Ezeket a keletbélyegzőkön óránként kellett állítani az időt. Nagyobb postákon ezt a belszolgálatosok végezték.

Simon János

1956-ban ismét Major Tibor lett a postavezető, még hozzá 1962. június 1-ig, amikor a postaigazgatóság személyzeti osztályvezetője lett. Felesége - Mariska néni - a munkaüggyel kapcsolatos tennivalókat végezte Szeged 2 postán. 1962-ben Major Tibortól Simon János vette át a postavezetést. Neki tanári végzettsége volt. 1980. január 23-áig vezette a postát. Ebben a húsz évben Szeged 2 csomagkézbesítő postaként is működött, valamint ellátta a feldolgozó és a járatok szolgálatát. Szombati napokon is felvételi szolgálatot biztosított.

1973-ban bevezették az irányítószám-rendszert, amely a feldolgozást is megváltoztatta. Nem kellett már vonalcsoportokat tanulni, de változatlanul irányítási vizsgák letételére kötelezték a szállításban és a feldolgozásban dolgozókat.

A hivatali szemléket dr. Csepi Lajos postaigazgató osztályvezető és Dózsa Mihály postafőfelügyelő csoportvezető által irányított bizottság végezte. A bizottság egyik megállapításából arra lehet következtetni, hogy a postaaanyag szállítása több település postájához Volán buszjáratok segítségével történt: „A Volán pályaudvaron a járatos ne hagyja őrizetlenül a továbbításra váró zárlatokat. A pályaudvaron rendelkezésre álló raktárhelyiség ajtaját a járatos - rövid időre történő távozás esetén is - zárja be.” A Volán pályaudvar ekkor még a Takaréktár utcában volt, később került a Marx (a mai Mars) térre.

„Az utánpótlásként alkalmazott új dolgozók nevelése legyen a vezetés elsődleges feladata” - kapta az utasítást a postavezető. Ebben az időben indult a Szakma Ifjú Mestere Mozgalom. Szeged 2 posta fiataljai közül többen kaptak kitüntetést, például Forgó Pál, Kiss Lajos, Kozma Istvánné, Déberling Lászlóné, Kovács Éva, Simon Sándor, Maróti Zoltán.

Varga András

Simon János mellett Varga András volt a postavezető-helyettes, majd 1980-ban ő lett a posta vezetője. Felügyelői rangja volt, Szeged 2 posta „saját neveltje”, mint helyettese, Jaksa Gábor is. 1985-től a posta munkája jelentősen javult annak ellenére, hogy a szemlekönyvi bejegyzések szerint a tárgyi és a személyi feltételek nem voltak ideálisak. 1988-ban a Kiváló Hivatal címet érdemelte ki a posta, melyet az 1989. május 19-ei, Kenéz Mihály biztosi csoportvezető által vezetett szemle eredménye is alátámasztott. 1994 június 13-tól a mostoha viszonyok miatt a csomagkézbesítés átkerült a Szeged 1 postához a tevékenységet ellátó létszámmal és bértömeggel együtt.

A rendkívül szűk körülmények ellenére is volt nyilvános távbeszélőállomás a felvételi teremben. 1995. március 8-án Varga András váratlanul és fiatalon elhunyt. A posta vezetését Jaksa Gábor postavezető-helyettesnek adta át a postaigazgatóság Gyimesiné dr. Etsedy Sarolta igazgató asszony szóbeli utasítására. Jaksa Gábor nagy gyakorlattal rendelkező szakember, de csak ideiglenesen vállalta a feladatot, mert Kistelekről járt be naponta. Ő vezette a postát 1995. szeptember elsejéig, amikor Molnár Gabriella lett a postavezető. Az 1995. november 13-14-i szemle megállapítása: „a szűkös kedvezőtlen körülmények ellenére a kezelés kiegyensúlyozottnak tekinthető”.

Szeged 2 posta története

A posta megfelelő elhelyezését szerette volna megoldani az igazgatóság. Több beépítési tanulmányterv készült egy új posta építéséhez, amiből végül is csak a meglévő, közel 100 éves épület rekonstrukciója lett. 1998-tól folyamatosan adatokat szolgáltatunk, megbeszélésekre jártunk. Végül 1999. szeptember 13-án értesítették a Magyar Államvasutak Szegedi Állomásfőnökségét, hogy Szeged 2 posta rekonstrukciós munkálatai 1999. október 13-a után megkezdődnek, és várhatóan 2000. április 28-ig tartanak. Állandóan mértünk, rajzoltunk, terveztünk, segítettük a Marton Tibor tervező által vezetett kecskeméti Építészműhely Kft. munkáját. Sajnos, a terület nagyságát növelni nem tudtuk. Az épületátalakítás több részletben zajlott. Először a csomagraktár átépítésére került sor. A hideg tél sok gondot okozott az építésnél. Azután a posta földszinti részét kellett kiüríteni, ahová a felvételi terem és a főpénztár került a régi postavezetői és főnöki iroda helyébe. Végül a peronszint kialakításával fejeződött be a rekonstrukció. Állandóan költöztünk, pakoltunk. Néha meglepetések értek bennünket és kedves ügyfeleinket is, amikor „elment” az áram, vagy a víz elöntötte a felvételi termet, mert azért a posta földszinti és emeleti része összefüggött. Bizony a fűtéssel is bajok voltak, sokat fáztunk. A kivitelező a hőmezővásárhelyi Építészmester Kft. volt. A leglényegesebb változás a posta dolgozói és ügyfelei életében az volt, hogy a levél- és a pénzfelvétel az emeletről (peronszintről) az Indóház tér felőli földszintre került. Először a csomagfelvételt is ide helyeztük, de nem vált be a földszinten, mert szűk volt a hely, Szeged 2 pedig rengeteg csomagot vesz fel, így azt felhoztuk a peronon lévő, különálló csomarktár épületébe. Lett viszont külön főpénztárunk trezorral, ami eddig nem volt. Sajnos nem oldódott meg a külön ajánlott és a külön értékrovatolás kérdése. Megszűnt a postai nyilvános távbeszélő-állomásunk, a közönség és a távközlési szolgáltató már nem igényelte.

Kalmár László pályaudvari munkairányítónkat közben kétszer is megválasztották a Szegedi Postaigazgatóság Üzemi Tanácsának elnökévé.

Szeged 2 postát 2001. április 5-étől bekapcsolták az Integrált Posta Hálózat rendszerbe. Besorolása szerint gépes feldolgozó pont lenne, de még csak a feladatok egyik részét tudja a rendszer, azt is elég lassan. Reménykedünk a Front Office rendszerben és várjuk a fejlődést.

Nem könnyű ma postásnak lenni, de régen sem volt az, amint Szeged 2 posta száz éves történetéből látszik!

Talán túlságosan függ a posta a mindenkori politikától, de aki küldetésnek tekinti feladatát, nagyon megszeretheti ezt a szakmát, ezt a munkát. Sokan voltak ilyenek Szeged 2 posta elmúlt száz évében, hogy csak párat említsünk: pl. Katona Sándor, akiből igazgatósági osztályvezető lett, Sente Imre, Majoros István, aki postavezető Kisteleken, vagy a tragikus körülmények között elhunyt Homoki János, aki Kiskunhalas posta vezetője volt.

Felhasznált irodalom

- Szeged története III/1. Szerk.: Kristó Gyula. Kiadó: Somogyi Könyvtár, Szeged 1991
A szegedi nagyárvíz története. Szerk.: Tóth Béla. Szeged 1979
A magyarok krónikája. Szerk.: Glatz Ferenc. Magyar Könyvklub, Budapest 1995
Vajda Endre: A posta világtörténete. KPM IV. Postafőosztály, Budapest 1967
Postaépítészet Magyarországon. Távközlési Könyvkiadó, Budapest 1992
Lévai Béla-Szabó Miklós: Rádió-televízió anno... RTV Minerva, KJK, Budapest 1985
A postai kutatás története, KPM Postafőosztály, Budapest 1971
Magyar Statisztikai Évkönyv 1938, M. Kir. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest 1939

Szeged 2 posta története

1. sz. melléklet

Sajtóközlemény Szeged 2 posta megnyitásáról Szegedi Napló és Szegedi Híradó, 1903. március 12.

— Posta- és táviró-hivatal „Szeged“-állomáson. A m. kir. posta- és táviró-igazgatóságtól a következő értesítést kaptuk: A m. kir. államvasutak szegedi személypályaudvarán, postai célokra emelt épületben, a szegedi 1. sz. posta- és táviróhivatal kirendeltségeként „Szeged 2“ elnevezéssel f. évi március 16-án kincstári posta-táviróhivatal lép életbe, mely levél-, pénz- és csomagküldemények, 1000 koronáig terjedő postautalványok, utánvételek, postai megbízások és táviratok föl vételével és továbbításával, továbbá postatakarékpénztári teendőkkel, a pályaudvari személyzetnek szóló levélposta küldemények és táviratok kézbesítésével, végül a szegedi személypályaudvart érintő mozgó- és kalauz-posták küldeményének közvetítésével bízatik meg. Ezen hivatalnál egyidejűleg városi és belföldi helyközi beszélgetések közvetítésére nyilvános távbeszélő-állomás rendeztetik be. A hivatal megnyitása napjától a Szegeden most is működő 2. sz. postahivatal „Szeged 7.“ elnevezést nyer. A föllálitandó Szeged 2. sz. posta- és táviróhivatalt érdeklő levelezéseket a szegedi 1. sz. posta- és táviróhivatalhoz kell címezni. Budapest, 1903. március hó 5-én. M. kir. posta- és táviróigazgatóság.

Új távirók, távbeszélők és táviratkezelésre felhatalmazott vasúti távirók 1903-ban M. Kir. Posta és Táviró Rendeleték Tára, 1903

I. Újonnan nyílt távirók, távbeszélők és táviratkezelésre felhatalmazott vasúti távirók:

Tételszám	A hivatal neve	Vár- megye	Posta- és táviró- igazg. kerület	A vasút, illetve üzletveze- téség meg- nevezése	Állami					Hívójel	A vezetékek száma, melybe a hivatal kapsolva van	Közvetítő- hivatalok	Megnyílt	Megjegyzés	Ministeri rendelet száma
					táviró	távbeszélő	vasúti táviró da v. tárb.	Magántáviró	szolgálati jellege						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12				
1	Foldeák	Csanád	Nv.	H.N.-Arad	—	—	L	—	—	fd	1128	Hódmező- vásárh. 1.	1903. április 25.		30119
2	Szeged 2. (K)	Csongrád	Bp.	—	C	Cs	—	—	—	sd	953	—	1903. április 29.	A távbeszélő 903. márc. 16. üzembn	903. 31880
3	Sebes-Kellemes	Sáros	Ka.	—	L	—	—	—	—	b	516	—	1903. május 12.	Eperjes és Hanus- falu közé	32505 903.
4	Beszterezse (K)	—	—	—	—	Cv	—	—	—	—	—	—	1903. május 1.	Kiegészítés	30465 903.
5	Nagy-Magyar . .	Füzöny	Po.	—	L	—	—	—	—	m	742	—	1903. május 15.	Eberhard és Ér- sekujvár 1. közé	33274 903.
6	Soltvadkert . .	Pest-Pilis- Solt-Kiskun	Bp.	—	L	—	—	—	—	st	455	—	1903. május 25.	Kiskőrös-Halus közé	36014 903.
7	Lajosmizse. . .	Pest-Pilis- Solt-Kiskun	Bp.	—	L	—	—	—	—	l	405	—	1903. május 27.	Órkeny és Kec- kemét közé	36702 903.
8	Sarmaság . . .	Szilágy	Nv.	—	L	—	—	—	—	s	653	—	1903. június 1.	Tasnád-Szántó Kolozsvár 1. közé	37035 903.

Szeged 2 posta története

3/a melléklet: Leirat a postavezetőnek a tervezett telekvásárlással kapcsolatban (1912)

MAGY. KIR.
POSTA- ÉS TÁVIRATIGAZGATÓSÁG
BUDAPESTEN.

25976/1912. szám.

Tek. B o s s a n y i I s t v á n posta és távirat
felügyelő hivatalvezető urnak

S z e g e d 2.

Értesítem felügyelő urat, hogy a kereskedelemügyi Miniszter Úr, a Folyó hó 12-én 10240/1912 sz. alatt kelt leiratával a Szeged 2 sz. postahivatal elhelyezése tárgyában a folyó évi január hó 20-án megtartott helyiszemlééről felvett, s ./. alatt viasszárólag eredetben csatolt jegyzőkönyvben foglalt megállapodásokat elfogadta.

Ehhez képest megbízom felügyelő urat a következők sürgős foglalatosságára.

1/Mindenekelőtt közölje a városi mérnöki hivattal az építkezési szándékunkat s tudja meg, vajjon a város hatósága a tervezett helyen az építkezési engedély megadását illetőleg nem fog-e esetleg nehézséget támasztani; s kérvénnyel a megvenni szándékolt telek szabályozási tervét.

2/Tudja meg, hogy a MÁV. területével valamint a Topolya és Borbás utcákkal határolt s a jegyzőkönyvhöz fűzött helyszínrajzon kékkel bevonalazott magán teleknek, a melyből Miniszter Úr mintegy Egyezer/:1000: négyszetmétert kíván a postaház céljaira megvásárolni ki, illetve kik a tulajdonosai?

Az 1000 négyszetméter terület a városi mérnöki hivattól ----- szerzett szabályozási tervhez képest állapítandó meg, illetve hasiandó ki.

Az esetben, ha a minimalisan szükséges 1000 négyszetméter biztosítására a magántelkek méretei és a szabályozási tervek nagyobb

3/b mellékletben szereplő leirat második oldala (1912)

telek megvételét tennék szükségessé, Miniszter Úr ez ellen sem tesz észrevételeit. A telektöbbletet azonban, lehetőleg a minimumra kívánja leszorítani.

3/Az így kijelölendő telek tulajdonosát esetleg tulajdonosait állapítsa meg, és szerezze be annak illetve azoknak a telek eladási árán vonatkozólag két tanu előtt kiállítandó kötelező ajánlatát.

4/Szerezze be a telekkönyvi hatóságtól a vonatkozó telekkönyvi kivonatot. *2389 = 1579¹⁰⁰*

5/Kérje ki a m. kir. Államépítészeti hivatal írásbeli véleményét a kívánt vételárra vonatkozólag.

Mindezeket lehetőleg sürgősen teljesítse, s a jelzett okmányok bemutatása, s a jegyzőkönyv visszaterjesztése mellett mielőbb tegyen jelentést. -

Budapest, 1912. február 17.

4/a melléklet: Adásvételi szerződés a tervezett új posta helyéről - első oldal (1912)

Másolat.

Káros kitérő
2 úr

Adásvételi szerződés

1 K. min.
bélyeg.

amely egyrészről a m. kir. kincslár mint vevő képviselőjeként a budapesti posta és távirat igazgatóság, másrészről Biró Benő városi mérnök mint eladó szegedi lakos között, az alulírott napon és helyen a következő feltételek mellett jött létre:

1) Biró Benő eladja, léte pedig a m. kir. kincslár megveszi a szegedi béklerületi 5855 számú békében A. 1.2. sor 9606/2389 és 9607/2389 helyrajzi számok alatt felvett 260 és 251 négyzetöngöl területű ingatlanokat (hárszék Dorbás utca 2 és Topolya sor 2 sz. a., valamint Topolya sor 4 sz. a.) 43.435 korona azaz Negyvenháromezernégyezerháromszázharminczöt korona vételárért.

2) Az eladó az ingatlan tehermentességéért és annak az első pontban jelzett terület nagyságáért szavalósságot vállal.

3) Az adásvétel tárgyát képező ingatlan a tulajdonjogának tehermentes és jogerős bekebelezése napján meggy vevő birtokába, a mely naptól kezdve az vevő illetik az ingatlan hasznai és ugyanól terhelik annak közbiztosai.

4) A vevő a vételárát egy összegeben az 1913. évi Egyezerkilencszázötvenhárom évi május hó első napján, a vételár után a bekebelezés tehermentes és jogerős bekebelezése napjától számítva esedékes 5/ö:!

4/b melléklet: Adásvételi szerződés a tervezett új posta helyéről - második oldal (1912)

90-00 kamalával együtt szabályosuln beljegyzett nyugtára fizeli ki az eladónak a Szeged 1 számú posta és távírda hivatal után azon feltételt alatt, hogy az ingatlan tulajdonjoga a vételár szerződésünk napján vevő javára már lehermenlessen és jogerősen be lesz bekezdve. Ha vételár szerződésünk napján az ingatlan nem lenne lehermenles, akkor a vevőnek joga lesz a térbelet a vételárból kifizetni.

5.) Eladó szennel beleegyelek, hogy az előpontban körülírt ingatlan tulajdonjoga a m. kir. kincstár javára vétel címén azonnal bekezdtesse.

6.) Ezen szerződés beljegyzéséig és a kiszabandó ártulásokai illetékel a vevő fizeti.

7.) Ezen szerződésből eredő azok a peres kérdések, amelyekben vevő lép fel felperesként, az általa szabadon választandó commonis bíróság előtt a commonis eljárás után intéendőek st, míg ellenben azok, amelyekben a vevő alperesként jelentkezik, a budapesti m. kir. kincstári jogügyi igazgatóság székhelyére néve illetékes bíróság előtt az úgy lemisselének megfelelő módon intéendőek st.

8.) Ez a szerződés az eladóra néve az aláírás által azonnal, míg ellenben vevőre néve csak a nagymillósági m. kir. kereskedelmiügyi Miniszter Úr jóváhagyása után válik kötelezővé.

9.) Ez az adásvételi szerződés két részre egymással azonosul igazoló példányban állítatott ki a felolvasás és helybenhagyás után ennek hiteles minőségű szerződő fél által két társ jelenlétében aláírattott. A jóváhagyás után az első példányt a budapesti posta és távírda igazgatóság részre őriztetve, a második példány pedig az eladónak kísértet.

4/c melléklet: Adásvételi szerződés a tervezett új posta helyéről - harmadik oldal (1912)

lelték.

Kelt Szegeden, 1912. évi június hó 13-án.

A budapesti posta és távira. Biro Berné s. k.
anda igazgatóság részéről: mint eladó.
az igazgatóság vezetője helyett.

Gröber Béla s. k.
posta- és távira igazgató.

f. B. h. /

Előllünk:
Udvary Imre s. k.
mint tanu.
Körössy István s. k.
mint tanu.

48125/1912 szám.

Íráshagyom.

Budapest, 1912. évi augusztus hó 28-án.

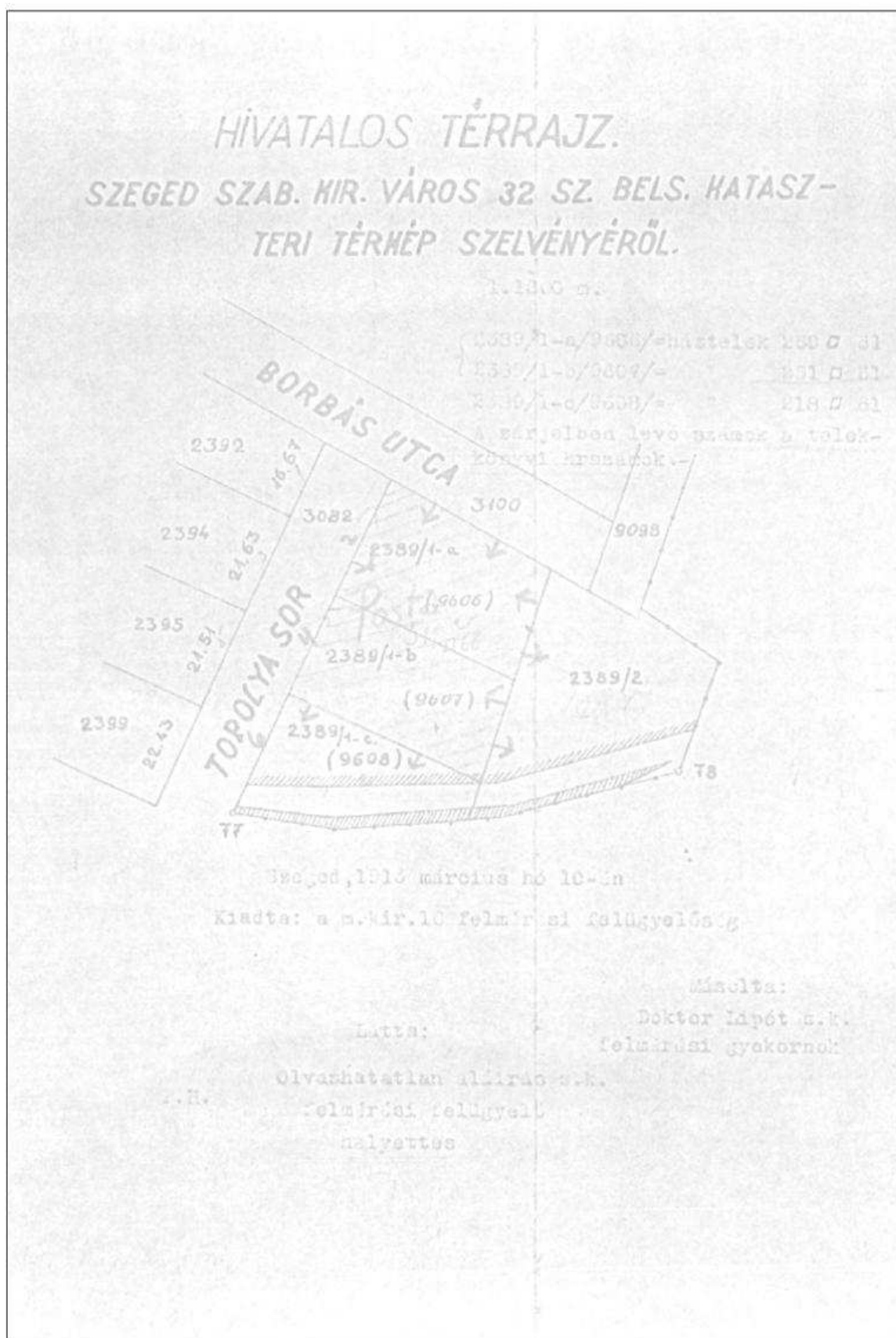
A minister rendeletéből:
A posta és távira vezérigazgató helyett:

Vezzerle s. k.
posta és távira főigazgató.

Amással felélt.
Hagy István

5. sz. melléklet: „Térrajz” a tervezett új posta helyéről (1913)

6. sz. melléklet: A postavezető levele új postaház építése ügyében (1948)

Postahivatal Szeged 2.

1948. április 5.-én.

1020 /1948 szám.

Postaház felépítése.
Ad.15/1948 számú rügyirat.

Postaigazgatóságnak,
Szeged.

Jelentem, hogy mint az már a múltban ez irányban folytatott tárgyalások alkalmával is megállapítást nyert, a hivatal elhelyezése egyáltalán nem megfelelő, a máv. felvételi épületnek ezen része szűk, bővítésre nincs lehetőség s a célnak nem alkalmas. Ugyanis az irodahelyiségek a földszinten vannak elhelyezve, míg a felvételi, főpénztári, levélirányítási és raktári helyiségek az emeleten, a vámkezelési helyiség és a helyi csomagraktár pedig különálló baraképületben van s így az egész szolgálat szétválasztva, nehezen ellenőrizhető, tüzelőanyag elhelyezésére, vámcsomagraktárnak és kerékpárok elhelyezésére, valamint személyzeti étkező, pihenő és mosdóhelyiség egyáltalán nincs s azok létesítésére sincs lehetőség.

Fentiekre való tekintettel a Szeged 2. sz. postahivatal építésére illetve építési céljaira vásárolt telken a tervezett hivatali helyiségek, illetve postaház mielőbbi felépítése kívánatos volna és azáltal lehetőség nyílna az egész kézbesítés egy helyen való összpontosítására, vagy is a már idetűlt épített csomagkézbesítésen kívül a levelezésnek ide való telepítése valamint az összes szolgálatoknak korszerű módon való elhelyezésére, alkalmazotti lakások építésére s a szolgálatnak tökéletes és biztonságos ellátására.

Az esetleg építendő postaház területszükséglete a fent hivatkozott ügyiratban fekvő megállapításokkal egyező jelenleg is, mert a forgalommelkedéssel a mai viszonyok mellett is számolni kell. Ugyanis a külföldi forgalom megindulása esetén számolni kell a hivatalon keresztül lebonyolítandó délvidéki átmenőforgalommal is.

Kérem, hogy a postaház megépítését tervbe venni és a lehetőséghez képest megvalósítani sziveskedjék.

postafelügyelő,
hivatalvezető.-

7. sz. melléklet: Szeged 2 posta az 1999-2000. évi épületrekonstrukció előtt

Főnöki iroda
Kozma Istvánné, Jaksa Gábor

Csomagraktár peron felőli bejárata
Györgydeák Attila járatos

Csomagraktár
Miklós István távolsági járatos

Levéli irányítás
Polgár Éva, Ábrahám Tandari Lajosné

Levéli irányítás
Laczi István Csaba, Szűcs László

Rovatolás
Gábor Endre rovatoló, Sejben István dispécser

8. sz. melléklet: A megújult felvételi terem átadása (2000. június 13.)

Három ütemben újítják föl a szegedi Nagyállomáson működő 2-es postát. Tavaly a különálló raktárépületet hozták rendbe, a közelmúltban pedig átadták az emeletről a földszintre költöztetett ügyfélszolgálatot is. A munka a peronzint postahelyiségeiben folyik.

Nem kell már lépcsőzniük azoknak, akik a szegedi Nagyállomáson működő postáról szeretnének levelet, pénzt, csomagot küldeni. Június közepétől az állomásépület földszintjén, az Indóház tér felől megnyitott, új postahelyiség öt ablaka mögött várják ügyfeleiket a küldemények fölvevői.

Molnár Gabriella, az Indóház téri 2-es posta vezetője mutatta be a megújult ügyfélszolgálatot, a nagyobb pénzküldemények átvételére szolgáló, elkülönített helyiséget, a külső szemlélő számára láthatatlanul működő főpénztár hatalmas trezorját, valamint a 2-es postán dolgozók kényelmét szolgáló teakonyhát, fürdőt, öltözőt.

A fölújítást nem halogathatták tovább. Bár a csomagkiadó részleget még 1994-

Emeletről a földszintre

Megújult az állomás postája

Molnár Gabriella, az Indóház téri posta vezetője a néhány méterrel áthelyezett bejárat előtt.
(Fotó: Miskolczi Róbert)

ben áthelyezték a főpostára, a Nagyállomás postája egyre szűkösebbnek bizonyult – a belépő pedig azt is láthatta, hogy a megkopott helyiségre alaposan ráférne a korszerűsítés.

Több tanulmányterv is ké-

sztült az ügyfélszolgálat, valamint a kiszolgálóhelyiségek rekonstrukciójáról. Az elképzelések között a 2-es posta bővítése, vagy egy új épület emelése is szerepelt. Végül a régi postahelyiségek fölújítására nyílt lehetőség. A mun-

kát 1999-ben, közbeszerzési pályázaton szerezte meg a kivitelező, a hőmezővászárhelyi Építésmester Kft. A terveket Marton Tibor építész, valamint Vass-Eysen Ervin belsőépítész készítette.

A rekonstrukció most a peronzinten, a posta emeleti helyiségeiben folytatódik: itt folyik majd a levelek földolgozása, valamint itt kapnak helyet a 2-es posta vezetői is.

A tapasztalatok szerint a Nagyállomás postája változatlanul népszerű, hiszen a „közhiedelem” szerint onnan gyorsabban célhoz érnek a küldemények, minthogy csak néhány lépésnyire várokozna a vonatokra kapcsolt postakocsik. A 2-es postáról napközben valóban többször indítják útnak a küldeményeket Budapest irányába – de az is igaz, hogy a Széchenyi téri főpostán este 7 óráig földolt levelet is ugyanakkor kapja meg a címzett, mint a pályaudvari postán fölvevett küldeményeket.

A 2-es posta munkatársai új helyükön is készségesen állnak ügyfeleik rendelkezésére. Az Indóház téri posta hétfőtől péntekig 8 és 19 óra között tart nyitva.

Ny. P.

9. sz. melléklet: 100 éves a Szeged 2 posta
Képek a jubileumi ünnepségről (2003. március 20.)

Vendégfogadás régi postás egyenruhában

Tóth László szegedi postaigazgató
megnyitja az ünnepséget

Dr. Keresztes Péter vezérigazgató-helyettes
köszönti a jubiláló posta dolgozóit

Molnár Gabriella postavezető
a posta száz éves történetéről beszél

A vendégek egy csoportja, köztük dr. Géczi József
és Balogh László országgyűlési képviselők

A hódmezővásárhelyi Kankalin Táncegyüttes
tagjai tánccal köszöntik az ünneplőket

Szeged 2 posta története

10. sz. melléklet Szeged 2 posta vezetői és dolgozói 2003-ban

Postavezető

2003. augusztus 1-jéig	Molnár Gabriella
2003. augusztus 1-jétől november 5-éig	Jaksa Gábor
2003. november 5-étől	Pópity János

Postavezető-helyettes

2003. augusztus 1-jéig	Jaksa Gábor
2003. augusztus 1-jétől november 5-éig	Pópity János
2003. december 1-jétől	Börcsökné Dabis Ágnes

Teljes munkaidős dolgozók

Ábrahám T. Lajosné, Balogh József, Barna Anikó, Barna Erika, Bánfalvi Terézia, Benda Zoltánné, Böröcz Ágnes, Budai Lajosné, Csamangó Sándor, Csáky János, Csóka Béla, Dabis László, Darabos Miklós, Darabos Zsolt, Dekker Árpád, Domonics Tibor, Falusi István Pál, Forgó Pál, Gábor Endre, Gercsó Attila, Gulyás Zoltán, Gyöngyi József, Györgydeák Attila, Harmath Gábor, Harmath Tünde, Herédi Szabó Károly, Hirka Beáta, Huszka László, Kadnár Albert, Kakuja Antal, Kiss András, Kis-pál Imre, Kormos Kálmán, Kovács Sándorné, Kozma Istvánné, Kulcsár János, Laczi István Csaba, Laczi József, Miklós István, Narozsnik Róbert, Némedi László, Novák Anett, Nyergesné Gaál Jusstina, Ördög Gábor, Ördögh István, Ördögh József, Pannonhalmi Antal, Papdi István, Papp József, Rakonczai István, Retkovszki László, Sejben István, Simon Sándor, Solymosi György, Szabó Krisztián, Sztarek Antal, Szücs László, Tamasi János, Tamás László, Tóth János, Varga Géza, Varga Lajos, Vecsernyés László, Vőneki Tibor

Részmunkaidős dolgozók

Gilicze József, Kormos Kálmánné, Laki Józsefné, Vajda László

Állományba nem tartozók (gyes, gyed miatt távol lévők)

Barta Noémi, Kristóf Éva, Polgár Éva, Sejbenné Soós Mariann, Zudorné Hell Gyöngyi

Kovács Lajosné

„POSTAKIADÓSÁG ÁLLÍTTATIK”

Mezőberény településtörténete

A régészeti kutatások szerint Mezőberény területe ősidők óta lakott hely volt, a Körösök völgyében szívesen létesítettek maguknak otthont és lakóhelyet az emberek. A település Szent István király államszervező tevékenysége eredményeként jött létre, a tatárjárás idején elpusztult, később a békési várispán telepítette újra. Berény neve oklevelekben először 1347-ben jelent meg. A török hódoltság idején a település elnéptelenedett. Az állandó háborús viszonyok miatt az 1680-as évek végére lakatlanná vált. A „második” Berény története a török kiűzésével vette kezdetét. 1702-ben - egykori irások szerint - 26 család tért vissza, akik földházakban laktak, templomot építettek és harangot öntöttek egyházuknak. A Rákóczi-szabadságharc idején a Körösök vonala a kuruc-rác ütközetek színtere volt. Az állandó csatározások, harcok nem kedveztek az újratelepülésnek, így Berény 1709 és 1723 között lakatlan pusztaként szerepelt a vármegyei összeírásokban. Az elnéptelenedett pusztát a Harrucken család kapta jutalomként. Harrucken János György tudatosan törekedett birtoka benépesítésére.

1723-ban Madarász András vezetésével szlovák telepesek kerültek Berénybe az akkori Magyarország északi részéről és az Alföld északi megyéiből. 1725-ben telepedtek le a németek, akiknek származási helye Schwabenfeld, Wirtenberg, Saar-vidék Hessen és Westfalia.

1731-ben érkezett a magyarság nagyobb csoportja a környékbeli községekből és más megyékből. A 18. század közepére szlovák, német és magyar nyelvű lett a lakosság. A századvégen már 5000 lelket tart számon a népességkrónika. Az azonos anyanyelvű emberek egy csoportban éltek, saját templomokat építettek, megőrizték hagyományaikát, kultúrájukat, vallásukat.

A 19. századi Mezőberény már fejlettebb volt, mint a környező települések. A lakosság száma meghaladta a nyolc és félezer főt. Közigazgatásilag Nagyváradhoz tartozott, a lakosság a kereskedelmi és iparcikkeket is onnan szerezte be.

Mezőberény lakói mezőgazdasággal foglalkoztak. A növénytermesztésben meghatározó volt a gabona és a szemestakarmány. A község ipara a hagyományos helyi és - vásárlás révén - a környékbeli szükségletet elégítette ki. A helyi iparosok céhekbe tömörültek.

A postahálózat kialakulása Békés megyében

Békés vármegye postahálózatának kiépítése II. József 1787. július 24-én keltezett leiratával kezdődött, aminek következtében az addig posta nélküli megye bekapcsolódhatott az országos postahálózatba: „Öfelsége legkegyesebben megparancsolni méltóztatott, hogy miután Szentesnél az évnek minden szakában a legjobb átkelőhely van a Tiszán keresztül, posta-curcuscust létesítsenek az említett Szentesen át, ahol az út aztán Arad és Nagyvárad felé ágazna el, és a következő állomások állíttassanak fel, még pedig Aradról Battonyára 1, Komlossra 1, Orosházára 1, Szentesre 2, Csongrádra 1, Alpárra 1, Nagy-Körösre 2, Czeglédre 1, Erkélyre 2, Ocsára 2, Pestre 2 állomással.”¹

1. Idézi: Gecsei Lajos: A postaszervezet működése Békés vármegyében 1787-1850. (Békéscsaba) 9. old.

A leirat rendelkezik arról is, hogy „A nagyvárad szakszakasz egy része Orosházáról 2 állomással Csabára, egy állomással Gyulára, egyel Sárkásra, és szintén egyel Remetére létesítsék...”²

A postaforgalom megindításához szükséges lépések igen nagy terhekkel jártak. Az ispánságnak, a vármegyének kellett biztosítani a szükséges feltételeket: meg kellett javíttatni az utakat és az úton fekvő hidakat, ki kellett nevezni a postamestereket, ezzel együtt az „...alkalmazandó postamestereknek mind mindenkor szállást, mind a földesuraság által mérsékelt bér ellenében kimérendő ház és egyéb szükséges telket eljárásával megszerzi...”³ A feladatokat rövid idő alatt kívánták végrehajtani. Már augusztus elején a temesvári főpostahivataltól megérkezett a felszólítás, amelyben az „...összes körülmények figyelembevételével közöljük azt az időpontot, amikor az új postaúton megindulhat a forgalom...”⁴ Alig egy hónap alatt a vármegye első négy postamesterét hivatalában megerősítették, akik teljes anyagi felelősséggel tartoztak. A posta hivatalos nyelve ebben az időben a német, ezért a német nyelv ismerete az alkalmazás feltétele volt. Szükséges feltétel volt még a vagyoni állapot megfelelése, valamint „az állammal szemben tanúsított szolgálatkésztség”.⁵ A postaállomások örökösödési joggal voltak felruházva, valóságos családi vagyont képeztek.

Budán 1788. február 26-án hivatalosan közzétették az új postaút forgalomba állítására vonatkozó rendeletet, amely szerint „... az utazóközönség szállítása és a lovas postajárat ez év március 1-én kezdetét veszi...”⁶ A postaút felállításával Békés megyében megoldottnak látszott a posta-szolgálat ellátása. Rövidesen - alig egy évtized alatt - kitűnt, hogy az intézkedés csak átmeneti megoldást eredményezett. A vármegye egy másik postaút létesítésére vonatkozó kéréssel fordult a Helytartótanácsnak, hogy Szolnok irányából Szarvasnál a vármegye területére lépő és onnan a megyeszékhelyre tartó postaút létesüljön. A jelentősebb települések: Békés, Szarvas, Gyoma, Körösladány, Mezőberény, Szeghalom, Füzesgyarmat távol maradtak a postától. A lovas legények Csaba postaállomásra jártak. A mezőberényiek 1858-ig a csabai postaállomáson keresztül leveleztek, bár a nagyvárad postaiszolgálat az 1855-ben felállított békési levélszedőség kézbesítési területéhez csatolta Mezőberényt. Csaba fél állomással távolabb van, de valamivel kedvezőbbek az útviszonyok és gyorsabb a kapcsolattartás. Békésről is előbb Csabára kellett átvinni a leveleket és onnan továbbították azokat.

Közel ötven évig tartó levelezés kezdődött a vármegye és a helytartótanács között, mikorra a másik postaút kialakul. Az új postaút illetve a postaállomások felállításához a földesuraknak kell biztosítani a megfelelő földterületet. A vármegye már az 1808. szeptember 19-ei felterjesztésében közli, miszerint „... a Megyénkbeli Szarvasi és Berényi Birtokosok részeiről a posta hivatalok számára illendő mértékben ki mutatóndó földek minden készséggel ajánlottak...”⁷

Az 1814. február 8-ai keltezésű 25830. számú helytartótanácsi leirat azzal a kérdéssel fordult a vármegyéhez, hogy a kérelemben megjelölt Szarvas-Mezőberény-Csaba postaút létesítéséhez biztosítottak-e a feltételek: nevezetesen - az utakon kívül - a postaállomásokhoz szükséges földterület mellett a külső és belső felszerelés. Wenckheim József báró nyilatkozatában megajánlotta a postaállomások dotációját. (Hat évvel korábban a vármegye már határozott választ adott, az érdekelt helységek birtokosai a szükséges támogatást magukra vállalták.) Szarvason 1853-ban postaállomás, Mezőberényben 1858-ban postakiadás kezdte meg működését.

2. - 3. Gecsei Lajos: A postaszervezet működése Békés vármegyében 1787-1850. (Békéscsaba) 9. old.

4. Gecsei Lajos: A postaszervezet működése Békés vármegyében (Békéscsaba) 1787-1850. 12. old.

5. Gecsei Lajos: A postaszervezet működése Békés vármegyében 1787-1850. (Békéscsaba) 13. old.

6. Gecsei Lajos: A postaszervezet működése Békés vármegyében 1787-1850. (Békéscsaba) 22. old.

7. Gecse Lajos-Lipták István: Postatörténeti emlékek Békés vármegyéből (Békéscsaba) 72. old.

A mezőberényi postakiadáság megalakulása

Már az 1848-49-es szabadságharc előtt tervezték a Szolnok-Arad vasútvonal megépítését. Az 1850-es évek elején kezdték el ismét szorgalmazni a létrehozását az osztrák banktőke és a magyar nagybirtokosok erejéből, számítva Mezőberény áldozatvállalására is. A vasút tárgyában összehívott 1857. május 8-i mezőberényi értekezleten felismerték a helyiek a vasút nyújtotta előnyök óriási jelentőségét. A résztvevők a magas adókra és az elmúlt évi silány termésre hivatkozva semmit sem ajánlottak fel, sem ingyen földet, sem építőanyagot, mert már eldőlt, hogy a vasút nyomvonala a községen átvezet. 1858-ban megépült, és október 25-én a forgalom is megindult a Szolnok-Arad közötti vasútvonalon. Az Alföld és azon belül Mezőberény földrajzi vonzódása gyökeresen megváltozott. Nagyvárad helyett a Szolnokhoz és Pesthez, valamint Aradhoz való kapcsolódást segítette elő a vasút. Mezőberény a legközelebbi vasútállomása lett Békésnek, Köröstarcsának, Körösladánynak és Vésztőnek.

Mezőberényben a vasúti forgalom megindulásával szinte egyidőben, 1858. november 2-ától postakiadáságot állítottak fel.

A Békés Megyei Levéltárban a mezőberényi iratok között őrzött 1858. évi 1059. számú körlevélben értesítették Gyoma és Mezőberény előljáróságát, hogy postakiadáságot állítsanak fel. Az értesítéssel egyidőben pályázatot irtak ki, mely a juttatásokat és a kötelezettséget egyaránt tartalmazza. Eszerint az évi fizetés 120 forint, valamint 20 forint átalány. A szállításért a „...vaspályaudvarhoz és vissza meghatározandó átalány vagyon fizetve...”⁸ A pályázó „...a kiadó ellenében köteles 200 forintnyi biztosíték pénzben vagy legalább 3 %-os kamatozó állam kötelezvényben név szerinti értékben befizetni...”⁹ (Lásd: 1. sz. melléklet a tanulmány végén!) Az 1858. évi 658. számú, november 21-i keltezésű berényi hirdetményben már közhírré tették, hogy „... egy postakiadó hivatal állittatik és ennek kezelésével helybeli kereskedő Popovics László úr bízott meg...”¹⁰

Popovics László munkásságáról nagyon kevés maradt az utókor számára. A posta a vasútállomás épületében működött. A Gyomát, Mezőberényt, Kurticsot érintő vonatok indulásáról, érkezéséről német nyelvű hirdetményt adtak ki, amely a Békés Megyei Levéltárban található. A posta érkezésének, továbbításának időpontja a vonatokhoz igazodott.

1869. június 10-én a Nagyvárad m. kir. Posta és Távirda Igazgatóság jegyzékirata már a távirda felállításra, a szükséges hivatali és lakhelyiségre, valamint a tüzelő biztosítására szólítja fel a községi előljáróságot. A feltételek teljesítése áldozatot kívánt a községtől, az ügyben hosszan tartó levelezés kezdődött. 1872. február 9-én a temesvári magyar királyi távirdai igazgatóság ismét levélben kereste meg az előljáróságot „...az otthelyt már régebben felállítani szándékolt táv-. állomás megnyithatása és az ottani kereskedelmi viszonyok előmozdítása érdekében a tekintetes előljáróság újból hivatik fel, miszerint a Nagyméltóságú m. k. Kereskedelmi Miniszteriumtól felállítani engedélyezett távirdai hivatal fenntartására legalább 6 éven át a szükséges lakhelyiség és tüzifának ingyen szolgáltatására magát határozza el, miután azt nem lehet kívánni, hogy a Kincstár maga, illetőleg az amugy is nem jelentéktelenül terhelt adófizető honpolgárok áldozatokat hozzanak oly célra, mely kizárólag az ottani közönség érdekében fekszik...”¹¹ (Lásd: 2. sz. melléklet)

8-9. Békés megyei Levéltár (BML) Mezőberényi Körlevelek jkv. 1858. 1059. sz.

10. BML Mezőberényi iratok, Hirdetmények jkv. 1858. nov. 21. 658. sz.

11. BML Mezőberényi iratok 1872. 367. sz.

Az április 14-i átiratban további feltételeket határozott meg a távir dai igazgatóság, mely szerint a postamesterrel szerződést kell kötni „... azon megjegyzéssel, miszerint a postamesternek saját házzal kell bírnia és a magyar nyelvet tudnia kell. Az oda oktatásra kiküldendő hivatalnoknak a postamester 40 forintnyi átalányt tartoznék fizetni.”¹² (Lásd: 3. sz. melléklet a tanulmány végén!) A község előljárói megegyeztek a temesvári igazgatósággal, és 1872-ben felállították az állami távir dát, a postakiadáságot pedig postahivatali rangra emelték.

Mezőberény első postamestere

Horváth János

Mezőberény első postamestere Horváth János volt, aki az állammal szerződéses viszonyban állott, az alkalmazottakat ő fizette. Horváth Jánost a „Postamesterek és kiadók milleniumi emlékalbuma” című kiadványból ismerhetjük meg. 1846. szeptember 10-én született Békésen. Elemi és középiskolát végzett, majd a katonai szolgálat befejezése után, 1870-ben került a mezőberényi postamesteri állásba. 1871. február 11-én nevezték ki postamesternek. A község, valamint a felettes hatóság teljes megalégedésére vezette a postamesteri állomást. Megválasztották a Magyar-Horváth és Szlavon Országok Postamesteri Egylete elnökének. Kilenc évig nagy körültekintéssel, a postamesteri kar érdekeinek szem előtt tartásával látta el ezt a feladatát. 1890-ben Baross Gábor miniszter utasítására az egylet működését beszüntették.

Horváth János munkássága idején a posta forgalma évről évre növekedett. 1882-ben 102 ezer, 1883-ban 127 ezer forint forgalmi bevétele volt. A Nagyváradi Postaigazgatósági számviteli osztálya 1887. májusában készített Békés megye 1886. évi postaforgalmáról jelentést. (Lásd: 4.sz. melléklet) A kimutatás szerint a megyében ekkor 31 postahivatal működött. Békéscsaba, Orosháza, Gyula, Szarvas és Békés után „Mező Berény” forgalmi bevétele a hatodik legmagasabb volt a megyében. Az 1889. évi kimutatás már 23 posta és távir da hivatal forgalmát tartalmazza „valódi” és „átmenő” csoportosításban, bevétel és kiadás alapján. Érdekes, hogy megjelenik a takarékpénztári és utalvány-forgalom, amely az átmenő adattal azonos. Ebben az évben Békéscsaba, Orosháza, Gyula, Békés, Gyoma után „Mező Berény” valódi és átmenő bevétele egyaránt a hatodik a megyében. (A kimutatás nem tartalmazza a szarvasi adatokat.) (Lásd: 5. sz. melléklet)

Az 1897-as évről a tárgyévi Helységnevtárban olvashatunk információkat. Eszerint a posta napal háromszor, éjjel kétszer érkezik és indul. Kézbesítés naponta kétszer történik. A levélszekrények száma három, amelyet kétszer ürítenek naponta. Kézbesítési kerület nyolc, egy puszta és öt tanya telep. Megtudhatjuk a feladott és kézbesített ajánlott levelek, csomagok, levelek, táviratok mennyiségét, az utalvány, „cheq.”, takarékpénztári be- és kifizetések darabszámát és forintösszegét. A postamester ebben az évben 1725 forint évdíjat, 200 forint irodai, 228 forint kézbesítési, 700 forint szállítási átalányt kapott. A kiadók: Gartner Erzsébet és Szenes Antal. A postamesternek kifizetett átalányok évről évre magasabbak, az 1905. évi átalány már 5016, 460, 990, és 1800 forint volt.

12. BML Mezőberényi iratok 607. sz. 1872.

A posta 1880-ban a község központjába költözött. Horváth János 1905-ig volt Mezőberény postamestere. Tevékenyen vett részt a község életében. Dr. Bonyhai Mihály Mezőberény Monográfiája című, 1933-1934-ben megjelent könyvében így emlékezik róla: „...értékeink közül egyik legtevékenyebb férfiú Horváth János volt, községünk első postamestere 1872-től 1905-ig. Többször járt nála dr. Bartóky József akkori főszolgabírónk, későbbi földművelésügyi államtitkár és valóságos belső titkos tanácsos, aki úgy jellemezte Horváth Jánost, hogy községünket túlszárnyaló sokoldalú tehetség volt. Ő alapította Mezőberényben az Első Békésmegyei Szövögyárat. Itt gyártották az állam részére szükséges dohányzsomagoló zsákokat, amelyeket eleinte mint háziipari termékeket szállítottak...”¹³

1892-ben a megye főispánja téli kereseti lehetőségként 200 ezer méter dohányzsomagoló kócvászón és 15 ezer méter vitorlavászón szövésre szóló állami megrendelést és ehhez anyagi támogatást eszközölt ki. Ennek a nagyszabású feladatnak a lebonyolítását vállalta el a postamester. Mezőberényben 110, Békéscsabán 25 szövőszéken, bedolgozói rendszerben dolgoztak az asszonyok. A következő években folytatódott, és tovább nőtt a Berényben szőtt vászon mennyisége. Horváth már 1893-ban rávette a helyi birtokosok egy részét az ipari célokra alkalmasabb olasz kender termesztésére.

De lássuk Bonyhai Mihály méltató szavainak folytatását: „...az első községi hitelszövetkezet is az ő alapítása, amely az 1908-ban bekövetkezett halálával szűnt meg. Az országos szövetkezeti vezérférfikkal összekötésben állott. A mezőberényi millenniumi és 1899-ben rendezett Petőfi ünnepély megrendezésében ő vitte az irányító szerepet. A Mezőberényi Takarékpénztárnak igazgatósági tagja, a Postamesterek és Kiadók Országos Egyesületének elnöke volt élete végéig. Ő tervezte a postások országos házának megépítését. Budapesten a „Magyar postamesterek és postamesteri alkalmazottak országos nyugdíjgyeületében mint első elnöküknek 1927. május havában leplezték le arcképét, nagyrabecsülésük jeléül.

Gondnoka volt a helybeli polgári iskolának. Az óvodákat az ő kezdeményezésére szaporították. Ő szervezte a Gazdakört, melynek első elnöke volt. Ez a Gazdakör szervezte meg azután a Központi Fogyasztási Szövetkezetet. További érdeme, hogy életre hívta a Mezőberényi Tejszövetkezetet. Sokoldalú munkásságán kívül a múlt század végén megszervezte a helybeli gazdákkal a Büngösdí- és a fási uradalmat bérlő társaságot: az u. n. Büngösdí bér gazdaságot, amely birtokába vette Mezőberény azóta leégett legnagyobb gőzmalmát is. Horváth János tartotta össze és irányította ezt a bérlő társaságot egy évtizeden át, amely nagyon szép és eredményes gazdálkodást folytatott 1911-ig. Közhasznú munkásságát legfelsőbb helyen is elismerték, aminek jutalmazásaképpen I. Ferenc József király a koronás arany érdemkeresztet adományozta neki. A község sokat köszönhet társadalmi szervező és alkotó munkájának. Állandóan a község társadalmának előbbrevitelén dolgozott, míg a halál el nem szőlította.”¹⁴ Horváth János 1908-ban halt meg, síremléke a katolikus temetőben található.

Horváth János síremléke

13. Dr. Bonyhai Mihály: Mezőberény Monográfiája 141. old.

14. Dr. Bonyhai Mihály: Mezőberény Monográfiája 141. old.

További postamesterek

Horváth Julianna

1905-ben változott a postamester személye. Először Horváth Julianna, majd Horváth János leánya, Horváth Margit volt a postamester 1935-ig.

Horváth Juliannáról az 1906-ban kiadott Közlekedési Szaknaptárban olvashatunk, de mindössze annyit tudunk meg, hogy 7260 és 1800 forint átalány fizettek ki részére, egyéb adat nincs.

Horváth Margit

Dr. Bonyhai Mihály mezőberényi monográfiája szerint Horváth Margit 1905-től látta el a postamesteri teendőket. 1929 novemberében ünnepséget rendeztek a 25 éves postamesteri évfordulója alkalmából. Ebben az időben a posta az állam tulajdona volt, az összes alkalmazottat az állam fizette. „...rendes körülmények között egy postamesternő, négy vizsgázott és egy tanuló tisztviselő, 4 levélkézbesítő és egy táviratkézbesítőből áll a posta személyzete. A berendezés a kincstáré. Nagy forgalma miatt első osztályú postahivatalnak minősítették. Budapesttel közvetlen távirda és távbeszélő összeköttetése van. Öt vonattal érkezik naponta posta, amit délelőtt és délután a község minden részébe külön-külön kézbesítenek. Egyeseknek és cégeknek külön postafiókjaik vannak. Rendesen átlag 30-35 távbeszélő és kereken mintegy 400 rádióelőfizetője van...”¹⁵

A posta épülete ekkor a község háza mellett volt. Bonyhai Mihály monográfiájában így ír az épületről: „...nagyon ráférne már Mezőberény postahivatalára, hogy új épületet emeljenek neki, mert a mai ósdi kis épületben levő posta és a mellette díszelgő szép község háza között igen nagy az ellentét...”¹⁶ Horváth Margit életének további szakasza ismeretlen.

Kóta Ferenc

1936-ban Kóta Ferenc lett a postamester, aki 1922. szeptember 16-ától állt postai szolgálatban Adonyból került pályázat útján 1936-ban Mezőberénybe postamesternek.

Kóta Ferenc

A posta ebben az időben költözött át a mai Petőfi útra, ahol lakás is volt. A beosztott dolgozók: Komlódy Jánosné, Kóta Ferencné, Mezey Dénes, Sziráczi Ilona, Pfeifer Anna. A posta továbbra is első osztályú, az évente kiadott Postás Szaknaptárban megjelent adatokból következtethetünk a forgalom nagyságára, hiszen a kifizetett átalányok összege folyamatosan növekedett. Az átalányokból kellett fizetni a dolgozók bérét. Az 1948. évi „Postás Útmutató”-ban közzétették a beosztottak névsorát, de bevételi, forgalmi adatokat már nem közöltek. Eszerint Mezey Dénes, Dr. Hegedűs Gyuláné, Kóta Ferencné, Gulyás Mária, Kozma Irén, Nyitrai Andorné, Percz Lajos, Pilisi Zsuzsanna, Tamási Istvánné kezelőként, Bánfalvi Pál, Boldis János, Braun Mihály, Kiss József, Kolozsi Mihály, Stefán Mihály, Varga Tibor és Zsibrita Pál pedig kézbesítő beosztásban dolgoztak a postamesterségen.

15-16. Dr. Bonyhai Mihály: Mezőberény Monográfiája 185. old.

Kóta Ferenc hosszú évekig volt postamester, majd megbetegedett. Egykori dolgozója, Gulyás Mária postás nyugdíjas - ma 83 éves - visszaemlékezése szerint Kóta Ferenc állapota egyre rosszabb lett. 1954-ben hunyt el. Sírja a mezőberényi újtemetőben található. A postamesteri feladatokat eleinte a felesége, Kóta Ferencné végezte a főpénztárosi teendők mellett, majd később kinevezték őt vezetőnek. Postavezetői feladatait nyugdíjazásáig látta el.

Postahivatal-vezetők

Kóta Ferencné nyugdíjazását követően Mezey Dénes lett a hivatalvezető, aki Kótáné testvérének a férje volt. Mezey Dénes több évig dolgozott Mezőberényben, majd Budapestre költözött. A posta akkori forgalmáról adatok nincsenek.

1951-ben Libor József lett a hivatalvezető, majd őt követve hosszabb-rövidebb ideig Csávás Imre és Csávás Imréné.

Kóta Ferenc sírja

Csávás Imréné

Csávás Imréné Kozma Irén 1941-ben lett postai alkalmazott. Igazgatósági és vezérigazgatósági „javallatokra” helyettesítőként dolgozott néhány hónapot Alpáron, Kecelen, Titelben, Tavankúton, Oromhegyesen, Galgamácsán, Endrődön, Mezőberényben. Mezőberénybe több alkalmommal is kihelyezték. Visszaemlékezése szerint 1946-ban Kóta Ferenc, 1947-ben Mezey Dénes volt a hivatalvezető. Az ötvenes évek második felében nevezték ki őt hivatalvezetőnek. Csávás Imréné szeretettel emlékezik a régi szaktársakra. Munkatársai voltak: Csávás Imre, Horváth Mária, Kovács Éva, Gulyás Mária, Pilisi Zsuzsanna, Kovács János, Péterfi Judit, Zolnai Anna, Wagner Sándorné, Szirmi Vera főpénztáros, Gulyás Imréné, aki nyugdíjasként dolgozott, és Horváth Margit idejében került a postára. A beltetületen Kis József, Boldis János Braun Mihály, Bánfalvi Pál, Somvári Mihály Váradi Ferenc, Borgula János és Savolt György kézbesített. A tanyákon Hamza István, Ábelovszki Pál, Vrbovszki György és Stéfán András kerékpárral kézbesítették a címhelyekre a küldeményeket. Az újságot Virág Pál hordta. Ebből az időből forgalmi adatok nem állnak rendelkezésre. 1959. október 15-től Kovács Jánost nevezték ki vezetőnek. Csávás Imréné postai munkaviszonya 1960-ban megszűnt.

Csávás Imréné

Kovács János

Kovács János 1936. április 28-án született Mezőberényben. Általános iskolai tanulmányait itt végezte. 1954-ben Békésen a Szegedi Kis István Gimnáziumban érettségizett. Ez az év mezőberényi postai szolgálatának kezdete is egyben. Minden munkakörben gyakorlatot szerzett, de leghosszabb ideig függetlenített hírlapfelelősként dolgozott. 1955-ben segédtiszt, majd 1959-ben

Kovács János

felsőfokú postaforgalmi szakvizsgát tett. Még abban az évben kapott megbízást a postahivatal vezetésére, ahol hivatalvezetőként 36 évet töltött. Szakmai tudását felettesei értékelték, szakértő véleményét alkalmanként kikérték. 1977-ben Kiváló Dolgozó, 1979-ben és 1986-ban Igazgatói dicséret, 1981-ben és 1984-ben „Elismerés a sajtóterjesztésben végzett munkáért”, 1984-ben OTP Vezérigazgatói dicséret, 1989-ben Kiváló munkáért, 1994-ben pedig Igazgatói elismerés kitüntetésben részesült.

Negyven éves postai szolgálata alatt a munkáját és magatartását a becsület és a kimagasló szakmai tudás jellemezte. Munkatársai szerették és tisztelték. Szívvel, lélekkel mindig a postáért dolgozott. Életének 60. évében, méltósággal viselt súlyos betegségben, 1995. szeptember 22-én hunyt el. Sírja a katolikus temetőben, az első mezőberényi postamester, Horváth János síremléke mellett található.

Kovács János 36 évig volt a mezőberényi posta vezetője. Ezidő alatt nagyon sok esemény, változás történt a posta életében. Kezdetben a küldemények postavonaton érkeztek. Lovas kocsival hordták a zárlatokat a vasútállomásra és vissza. Naponta egyszer - reggel - érkezett, és kétszer - délután és este - indult postavonat Békéscsaba és Budapest irányába. A 70-es évek elején került átszervezésre a postai szállítás. Ettől kezdve gépkocsival történik a zárlatok szállítása, Békéscsaba 2 posta az indító- és címhivatal. A kezelés a posta udvarán történik.

Főpénztáros, pénztáros, felvevő és csomagraktáros, leszámoló, távbeszélő-kezelő beosztásokban dolgoztak a posta belső munkatársai. A belterületen kerékpárral, a tanyákon előbb kerékpárral, majd motorral kézbesítették címhelyre a küldeményeket. A Szegedi Postaigazgatóság területén Mezőberény a 100. település volt, ahol a külterületen támpontos kézbesítést vezettek be 1977-ben.

A távbeszélőközpontba 250 előfizető volt bekapcsolva. Az itt dolgozók éjjel-nappali szolgálatot láttak el szombaton és vasárnap is. Közvetlen fővonallal Budapestet, Békéscsabát, Békést, Gyomát, Gyulát, Körösladányt, Köröstarcsát, Muronyt lehetett kapcsolni. A táviratokat eleinte telefonon vették és továbbították, később TGX-gépet szereltek fel. Nagy változás volt a posta életében a távbeszélőközpont megszűnése.

A posta évtizedekig a Petőfi úton működött, ahová az 1930-as évek közepén költözött. Az 1980-as évek elején új posta építésére nyílt lehetőség. Kovács János sokat dolgozott az új postáért. Fáradozásának eredménye, hogy 3-4 évig tartó építkezés után 1989. szeptember 11-én a Kossuth tér 12. szám alá, új épületbe költözött a mezőberényi posta.

Kovács János 1995. július 12-én betegsége miatt átadta a posta vezetését Kovács Lajosnénak.

A posta munkatársai ekkor: Babinszki Györgyné, Czinkóczi Pálné, Földi Józsefné, Gyarmati Gáborné, Harmati Lajosné, Kovács Istvánné, Nagy Erzsébet, Perei Tiborné, Plavec Jánosné, Stein Erzsébet, Várhalmi Mártonné, Beregi Irén, Czirbuly Zoltán, Frei József, Gyarmati Gábor, Gyuricza Mihály, Havasi László, Kis Lajos, Komiszár Györgyné, Liska Andrásné, Plavec János, Plavec Zoltán, Rácz Pál, Szegedi Pál, Szegedi Pálné, Földesi Mihályné, Simcsik Mihályné.

Napjainkban a posta sokban hasonlít a régihez, hiszen ma is lehet bélyeget ragasztani a levélre, csomagot feladni. A postás kézbesíti a leveleket és a többi küldeményt. De nagyon sokban különbözik is, hiszen már évek óta nincs pénztárszámadás, és a számítógép a mindennapi életünk részévé vált. A gépek azonban nem pótolják az emberi kapcsolatokat. Elődeinkhez hasonlóan nekünk kell azokat tovább ápolni!

Mezőberény posta bejárata

Mezőberény posta dolgozói 2003-ban

Első sor balról jobbra: Tóth Krisztián, Földesi Zsolt, Gyarmati Gábor, Gyuricza Mihály, Nagy Lajos Zoltán. **Második sor:** Babinszki Györgyné, Rása Ildikó, Czinkóczki Pálné, Czinkóczki Krisztina, Gyarmati Gáborné, Kovács Lajosné, Kozma Erika, Perei Tiborné, Harmati Lajosné, Nagy Erzsébet. **Harmadik sor:** Stein Erzsébet, Veressné Velki Judit, Plavec Zoltán, Plavec Jánosné, Kelemen Zsuzsa, Liska Andrásné, Földi Józsefné, Puskás Erika, Szegedi Pálné, Beregi Irén, Nagy Lászlóné, Simcsik Mihályné. **Negyedik sor:** Plavec Zoltán, Czirbuly Zoltán, Plavec János, Kis Lajos, Rác Pál, Frei József, Gottschik Mihály

Befejezés

A Postások Szakmai Egyesülete és a Szegedi Postaigazgatóság közös pályázatot hirdetett az önálló Magyar Posta megalakulásának 135. évfordulója alkalmából célul tűzve ki, hogy a múlt emlékei és történetei ne vesszenek feledésbe, hanem írásos formában fennmaradjanak az utókor számára. Mi, Mezőberény posta dolgozói városunk postájának történetét választottuk témául. Szerettük volna megismerni elődeinket, életüket, munkásságukat.

1858. november 2-ától működik posta városunkban. Az eltelt 144 évnek, a postakiadáságnak, a postamesterségnek, a postahivatalnak állítunk emléket a pályázaton való részvétellel. Tisztelettel adózunk elődeinknek: Popovics Lászlónak, Horváth Jánosnak, Horváth Margitnak, Kóta Ferencnek, Mezei Dénesnek, Csávás Imrénének, Kovács Jánosnak, akik vezetőként hosszú évekig meghatározták a posta és a község életét. Tisztelet azoknak, akik csak rövid ideig voltak postamesterek, és tisztelet azoknak a név szerint ismert és ismeretlen dolgozóknak, akik odaadó, becsületes, kitartó munkájukkal, tudásukkal a posta hírnevét öregbítették!

Békés megye postatörténetének egyik szelete a mezőberényi posta története. A kezdetektől napjainkig országhatárok, államformák változtak, háborúk pusztítottak. Öröm, bánat, szenvedés, járvány kísérte az itt élő emberek életét. 1858. november 2-ától állandóság a mezőberényi emberek életében a posta. Mindenki természetesnek veszi, az életük részévé vált.

Amikor elkezdtek összegyűjteni a dokumentumokat, írásokat, meglepődve tapasztaltuk, hogy nagyon kevés található. A levéltárban is csak a kezdeti időkből őriznek néhányat. Ezért is értékesek a szemtanúk: Gulyás Mária, Kovács Jánosné, Borgula János, Vrbovszki György, Virág Pál, Várhalmi Mártonné, Schaffer Miklósné, Gázsó György, Savolt György postás nyugdíjasok és Patonai Sándorné (korábban Csávás Imréné) visszaemlékezései. A posta történetének megírásához segítséget nyújtott még: a Postai és Távközlési Alapítvány, Zámbó Zita (Budapest), valamint a Békés megyei Levéltár (Gyula).

Tisztelettel postás elődeinknek a Mezőberényi Posta mai dolgozói:

Babinszki Györgyné, Czinkóczki Krisztina, Czinkóczki Pálné, Földi Józsefné, Gyarmati Gáborné, Harmati Lajosné, Kovács Lajosné, Nagy Erzsébet, Nagy Lászlóné, Perei Tiborné, Plaveczi Jánosné, Puskás Erika, Rása Ildikó, Beregi Irén, Czirbuly Zoltán, Földesi Zsolt, Frei József, Gottschik Mihály, Gyarmati Gábor, Gyuricza Mihály, Kelemen Zsuzsanna, Kis Lajos, Liska Andrásné, Plaveczi János, Plaveczi Zoltán, Rácz Pál, Szegedi Pálné, Nagy Lajos Zoltán, Patai Istvánné, Simcsik Mihályné, Stein Erzsébet.

IRODALOMJEGYZÉK

1. Gecsei Lajos: A Postaszervezet működése Békés vármegyében 1787-1850 Békéscsaba, 1972.
2. Gecsei Lajos: A Postaszervezet működése Békés vármegyében 1850-1867 Békéscsaba, 1973.
3. Gecsei Lajos - Lipták István: Postatörténeti emlékek Békés vármegyéből Békéscsaba, 1973
4. Dr. Bonyhai Mihály: Mezőberény Monográfiája Baltha János könyvnyomdája, Mezőberény, 1933-1934.
5. Szabó Ferenc (szerk.): Mezőberény története I., Mezőberény, 1973.
6. Böszörményi Kálmán (szerk.): A magyar királyi Postamesterek és Kiadók millenniumi emlékalbuma, Budapest
7. Helységnévtár 1897. Budapest
8. Közlekedési Szaknaptár (Postás Szaknaptár) 1897 - 1943. évfolyam, Budapest
9. Postás Útmutató 1948. Budapest

Mezőberény posta a Kossuth tér 12. számú ház földszintjén

2. sz. melléklet: A temesvári M. kir. Távirtdaigazgatóság levele táviróállomás felállítására ügyében (1872)

367 szám

A

Tekintetes városi előjáráságnak

Mezőberényen

Az ott helybe már régbben felállítani kívánt
kelt táviróállomás megnyitvási és az ottani kereske-
delmi viszonyok előmozdítása érdekében, a tekintetes
előjáráság újból hivatali fel. miszerint a Nagymel-
tóság m. k. Kereskedelmi Minisztériumtól felállítani
engedélyezett távirtdai hivatal fenntartására legalább
ötvenöt a fizetéses lakóhelyiség és tisztánlátás ingyen
szolgálatára magát határozta el. miután azt nem
lehet kívánni hogy a Keresked. maga illetőleg az
amugy is nem jelentéktelenül teremtendő honpol-
gárak áldozatokat hozzanak oly esetre, mely kiválólag
az ottani közönség érdekében felelős, - is mivel más
esetben ilyen hivatatalnak illetéktelensége - a fennálló
szabályok értelmében lehetetlenül váltván - az ottani
közönség netáni későbbi kérésére - a jelen tárgy-
lásokról eredmény nélkül befejezés után - csak
kevesebb Keresked. feltevése alatt fog eszközölhetni
Keresked. a Keresked. a tekintetes előjáráság-
ságon ingyen szolgálatára kiválólag az ottani Keres-
kedelmi testületet felszólítván - mielőtt de legfel-
jebb 14 nap alatt nyilatkozni hajlandó - és az irán-
tott feltevést is mely mielőtt elfogadni, mivel a
természetbeni helyiség és tisztánlátás helyett megfelelő
Kiszármazású és elfogadható.

Temesvárott 1872. Február 9.
magy. kir. távirtdai igazgatóság.

Keresked.

3. sz. melléklet: A temesvári M. kir. Távirdaigazgatóság újabb levele távirda-ügyben (1872)

191/872. számhoz

607. szám

Üzlet

Tölgyesi Ágoston 4° 191. számú alatt két becses átvételre vonat.
 közlő állítást a Székelyudvarhelyi körzeti elöljáróságok egy sorozási
 minta, mely szerint az ottani postamesterrel a szerződés köteleit
 azon megfigyeléssel, miszerint a postamesternek saját kárára
 kényszerítve a magyar nyelvű tudása kell.

Az adta oktatásra kiküldetett hivatalnokoknál a postamester
 40 forintnyi utalványt tartozott fizetni. Felkérlek arról, hogy
 a Székelyudvarhelyi elöljáróság miszerint az érintett megállapodást
 a szerződés mintá nyolcra részletei alkalmával alólát igaz-
 gatósággal közzébe fejezhető.

Temesvár 1872. April 14-
 M. kir. távirdai igazgatóság

Klement

A

Székelyudvarhelyi körzeti elöljáróságok.

Móro Pécseyben

4. sz. melléklet: Kimutatás Békés vármegye 1886. évi postaforgalmáról (1887)

2310f

Kimutatás
Békés megye 1886 évi posta-forgalmáról
február, június, szeptember

Posta hivatal	korsó helyi levél		külső levél		külső levél		összes	
	fol	kr	fol	kr	fol	kr	fol	kr
1 Békéscsaba	355	90	1093	44	15047	46	5720	57
2 Békés	1843	64	7151	38	272847	71	141578	43
3 " " Csaba város	5790	27	22546	37	748438	33	416451	66
4 " " " allomás	1510	60						
5 " " " vasúti	1510		542	40	21086	26	1046	09
6 " " " Jánina								
7 Békéscsaba	740	04	952	11	22201	25	1567	12
8 Bonyhád	819	96	1534	27	42603	47	10469	39
9 Daboc	706	19	810	36	20063	47	2226	79
10 Eger	172	01	1851	80	69429	26	18142	19
11 Füzesgyarmat	1424	94	1326	48	50585	07	8675	30
12 Győr	2528	26	5747	62	158501	98	19385	80
13 " " allomás	739	92						
14 Gyula	4258		17031	16	524721	24	224428	72
15 " " allomás	1400							
16 Gyútarvas	399	96	371	06	7617	43	2337	55
17 Hódmezővásárhely	1500		1905	03	41529	89	11414	58
18 Hódmező	104	90	1165	93	16215	50	2982	02
19 Kézdivásárhely	1807	76	2448	89	64878	83	16540	83
20 " " Jánina	529	92	850	01	24882	45	7914	16
21 Mezőberény	1573	31	4983	23	181547	28	54540	71
22 Ócsa	314		1584	72	72587	53	17144	
23 Pápa	3531	81	16772	28	570051	35	286156	62
24 " " allomás	740							
25 Révfüzes	1903	30	4884	69	384539	12	11648	86
26 " " allomás	848	66						
27 Szeged	1797	92	3098	45	98399	61	34777	06
28 Szentes	579	96	343	29	2814	50	1081	40
29 Tótkomlós	1406	13	2553	12	122054	18	19998	70
30 Újfehértó	560		520	49	18245	82	3015	04
31 Vasút	945	22	1503	53	29374	61	7963	11
Összes	47704	39	110411	75	3291413	86	1441141	33

1887. évi lapoztatás

Ezen megye területére az 1886. évi évben 2309154 db levélpost, ami 182552 db levelezési költséggel 574723 kelti költség is 16952414 kelti költség arányban.

Magyar Posta 1887. évi statisztika 13. sz. kötet

Látham: *[Handwritten Signature]*

[Circular Stamp: MÁ. POSTAIGAZGATÓSÁG, BÉKÉSCSABA, 1887]

A mezőerényi posta története

5. sz. melléklet: Kimutatás Békés vármegye 1889. évi posta és távirdai forgalmáról (1890)

M.
Kisvárdai

Békés megye területén levő posta és távirda hivatalok 1889 évi valódi és átmeneti forgalmáról.

Helység szám	Helység neve	Valódi				Átmeneti				Megjegyz.
		bevitel		kiszáml.		bevitel		kiszáml.		
		for.	kr.	for.	kr.	for.	kr.	for.	kr.	
1	Békéscsaba	1.260	60	901	71	26.771	94	15.498	30	
3	Békés	8.791	49	2.560	13	455.253	32	142.312	08	
4	Békés Csaba	36.834	56	1.986	31	827.613	39	31.220	72	
7	Békés Csaba u.s.	1.760	80	1.350	30	51.121	30	3.134	54	
5	Gémina	198	49	373	43	10.602	73	1.198	09	
8.	Győrös	1.562	85	870	80	60.181	09	17.274	05	
2	Diószentpéter	334	30	712	59	26.570	24	4.559	41	
9	Endrey	1.803	03	790	33	80.517	84	18.012	98	
6	Füzesgyarmat	2.111	32	1.662	41	91.045	35	15.787	24	
16	Gyoma	7.663	53	2.298	33	243.704	79	79.571	12	
1	Gyula	20.211	82	1.334	18	105.200	19	353.755	90	
3	Gyulafehérvár	593	29	441	26	7.010	39	3.408	74	
3	Hódmezővásárhely	3.475	38	3.045	81	40.810	41	13.938	57	
4	Hódmezővásárhely	1.326	82	1.013	89	26.352	06	8.192	21	
6	Hódmezővásárhely	3.804	55	3.107	90	118.703	50	30.379	08	
3	Hódmezővásárhely	1.157	55	829	45	47.500	03	12.830	82	
7	Hódmezővásárhely	2.370	02	3.251	03	33.355	19	58.150	00	
8	Hódmezővásárhely	21.482	62	1.303	13	109.410	71	536.159	78	
6	Hódmezővásárhely	2.390	30	2.188	01	137.366	00	46.604	21	
20	Hódmezővásárhely	604	37	602	15	10.190	78	3.157	58	
1	Hódmezővásárhely	3.328	59	1.728	38	185.112	35	37.017	34	
2	Hódmezővásárhely	759	08	798	80	20.537	02	4.158	03	
3	Hódmezővásárhely	1.940	01	993	17	59.190	52	12.626	44	
	Hódmezővásárhely	120.101	00	80.879	11	4129.707	58	1.471.985	83	

* a helyi forgalomról a távpostai hivataloknál vezetett számlák alapján.

1890

M. KIR. POSTA ÉS TÁVIRDA-
IGAZGATÓSÁG SZÁMOSZTÁLY
NAGY-VÁRADON

Nagyváradon 1890. évi március 15-én
[Signature]
Nagyvárad

Németh Mária

FEJEZETEK A GYULAI POSTA TÖRTÉNETÉBŐL

Előszó

Munkámnak a „Fejezetek a gyulai posta történetéből” címet adtam. Nem véletlen a „fejezetek” megjelölés, hiszen csupán néhány, valószínűleg kevésbé ismert időszakot, eseményt emeltem ki a postai szolgáltatás gyulai történetéből. Ezáltal fennmaradt a bővítés lehetősége és egyszer talán majd teljessé tétele. Ehhez persze még sok-sok idő kell! Idős postásokkal beszélgetve, oly sok érdekességet hallottam, amelyeknek még a nyomába kell erednem...

És persze találtam olyan momentumokat is, melyek érdekesekek, de kevesek egy önálló fejezethez.

Tudatosan választottam olyan témákat, melyekhez anyagot nem a postai irattárakban, vagy múzeumban lehet találni. Azt bárki megtalálhatja. A források többsége a helyi megyei levéltárban fellelhető, illetve azok alapján korábban gyulai szerzők által írt várostörténeti művekben olvashatók. Ezek tanulmányozása után állítottam össze a postáról ezt a kis válogatást.

Az anyag elkészítésében segítségemre volt kedves öreg barátom, D. Nagy Bandi bácsi, aki biztatott, bátorított, és ha elakadtam, mindig talált valamelyik bűvös fiókjában egy régi fényképet, térképet vagy könyvcímet, amivel átlendített a holtpontra.

I. A kezdetek, avagy a kiegyezés előtti posta Gyulán

A postaállomás és a postamesterek

A török kiűzése után még közel száz esztendeig, 1788-ig egész Békés vármegyében, így Gyulán sem működött egyetlen postaállomás sem. Végül a megye vezetésének kitartó jogos kérésére 1788-ban felállították a Félegyháza-Csongrád-Szentes-Gyula-Nagyvárad postaútvonalat, és így Gyulán is postaállomást szerveztek.

Gyulán igen nehezen oldódott meg a postaállomás kérdése. A város nem tudott, vagy nem akart, erre a célra megfelelő házat biztosítani.

Az első postamester Kostyán Imre volt, akinek álláspontja szerint: „...A postamesternek kötelessége megteremteni a legjobb feltételeket postájának működéséhez...A postaállomásnak egy olyan önálló épületnek kell lenni, ahol – éjjel és nappal – mindenre felkészülten, minden kéznél lehet...”

Végül hosszú huzavona után – a temesvári főpostahivatal közbelépésére – Kostyán rendelkezésére bocsátották az akkor üresen álló, jegyzői lakásul szolgáló házat a mai Megyeház utcán. (1. kép) Alig 2 év múlva azonban kötelezték, hogy a hivatalt a városházán működtesse.

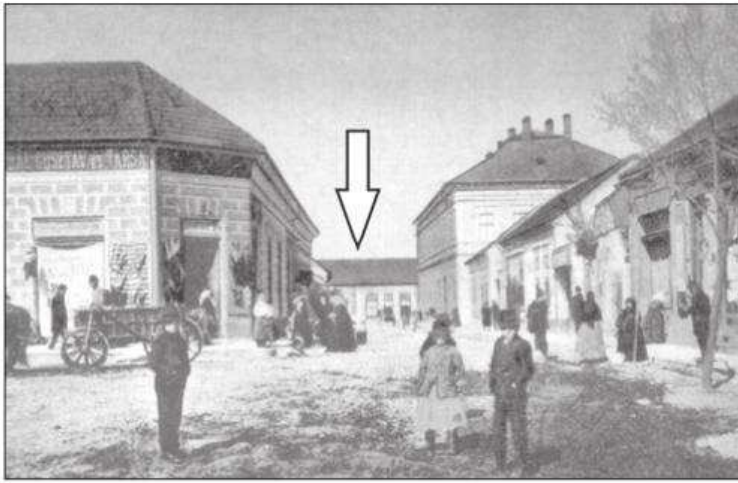
Kostyán Imre halála után özvegye, Orbán Rozália vitte tovább a posta ügyeit. 1792-ben férjhez ment Stadl Ferenchez, így ettől kezdve ő lett a postamester. Feltett szándéka

1. A városházán működő posta lóistállója az 1950-es években még állt

volt, hogy megszünteti azt az áldatlan állapotot, hogy a postai szolgálat ellátásához szükséges három alapvető dolog - a hivatali helyiség, a szállítást végző lovak istállója és a telek – három különböző helyen fekszik. Ilyen körülmények között ugyanis csak nagy fáradsággal lehetett a gyorsaságra és a pontosságra vonatkozó követelményeknek eleget tenni. Ezért bérbe kívánta venni a Németgyulán akkor üresen álló katonai szálláshelyet postaállomás céljára. Stadl azonban olyan rosszul látta el postai feladatait, hogy alig egy évig maradhatott csupán a postánál. Ez idő alatt bérleti igénye nem került elbírálásra.

A következő - megbízott - postamester a vármegye intézkedése nyomán Kálló István lett, a posta tulajdonjoga azonban Orbán Rozália kezében maradt. Kálló az ügyviteli teendők ellátásán kívül nem sokat törődött a posta helyzetével. Időközben Orbán Rozália engedélyt kapott a korábbi igénylés alapján a németgyulai ház bérlésére, így a postaállomás 1793-ban átköltözött az új helyre.

2. A németgyulai postakocsi állomás a XIX-XX. sz. fordulóján. Ekkor a posta már nem itt működött.

(A mai Béke sugárútra, a Hétvezér utca torkolatánál. Éppen 100 évig működött itt, mielőtt a Petőfi téri új egyházi bérpalotában helyet kapott. – ld. II. fejezet). A tulajdonosnő elégedetlen volt kényszerű alkalmazottjával, Kálló Istvánnal is, ám az nem akarta átadni a postamesterséget. Csupán 1796-ban a temesvári főposta határozott felszólítására tette azt meg.

1801-ig ismét a postamesterné látta el a szolgálatot. Ekkor ismét férjhez ment, és új férje, Kálló József vezette a postaállomást a haláláig. E hosszú idő alatt a legnagyobb rendben folyt a munka a város postai ügyeit illetően.

1827-ben gazdát cserélt a gyulai postaállomás. Orbán Rozália első házasságából származó gyermekei eladták a postát Blaskovits Józsefnek. Bár az eladást a harmadik házasságból származó Kálló gyerekek megtámadták, nem értek célra.

A magyar nemzeti posta létrejöttéig (1867) a postaállomások magánkézben voltak, elsősorban jövedelemforrást – vagyont – biztosítottak tulajdonosuknak. Mint vagyontárgy a családi örökösödési rend részét képezték. (A Kostyán- és a Kálló-gyerekek a posta eladása körüli perben egyetlen szót sem említettek a postai munkáról, annak fontosságáról. Kizárólag arról esett szó, hogy az állomás mennyit ér, és ebből kinek mennyi jut.)

Ám ha valamely család postai munkájával kapcsolatban jelentős kifogás merült fel (pl. a küldemények kifosztása, az ügyfelek megkárosítása, felróható okból jelentős küldeménykésések), a postára vonatkozó királyi rendeletek alapján a felső hatóságok megfoszthatták a postai tevékenység ellátásának jogától a családot. A jog megszerzése pedig szinte azonos volt az anyagi gyarapodással.

Sajnos előfordult olyan eset is, amikor a postai jog megszerzését nem igazán tisztességes eszközökkel próbálták meg elérni. Gyulán 1835-től Motok Lajos – özvegy Blaskovitsné új férje - felelt a postai tevékenység ellátásáért (adminisztrátor), és Szilágyi Ferenc volt a postalegény. 1841-ben Szilágyi kifosztott néhány csomagot, azonban a kirendelt vizsgálóbiztos és Motok Lajos veréssel és más testi kínzásokkal arra bírták rá Szilágyit és a vizsgálatba bevont csabai postalegényt, hogy önmaguk mellett, hamis vallomással a csabai postamester legidősebb fiát - Omaztát - is keverjék bele a fosztogatásba.

A gyulai posta története

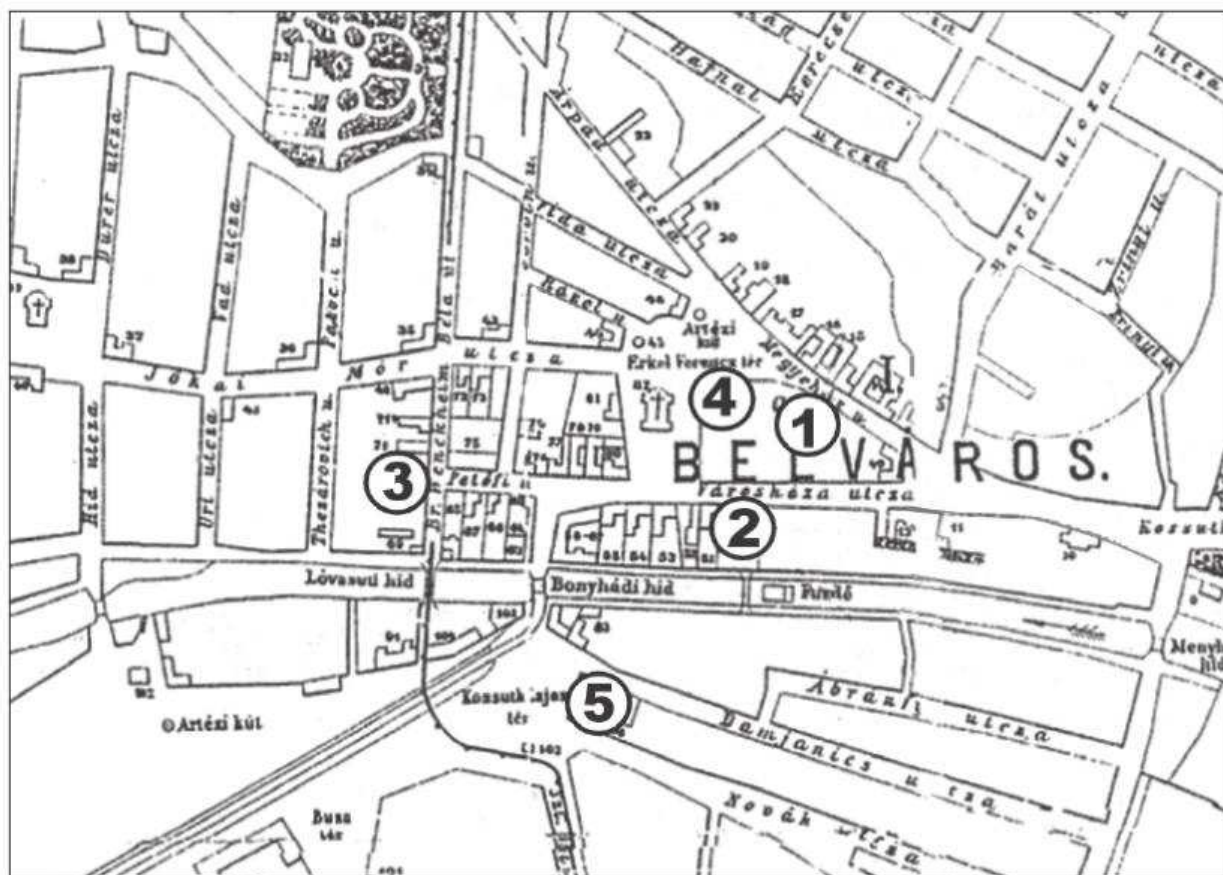
Utóbb az igazságra természetesen fény derült, de az eset kapcsán jól látszik, hogy ha kiderül, a csabai postaállomás bűnös kezekben van, az Omazta családot megfosztják postájuktól, és a vizsgálobiztos vagy Motok szerezheti meg magának.

1827-től a Blaskovits család kezében volt a posta, egészen az önálló magyar nemzeti posta létrejöttéig, sőt egészen 1893-ig. Időközben a fenti eset miatt öngyilkosságot elkövető Motok Lajos után 1842-től Werner Antal látja el a postai munkát. (Azt nem sikerült megállapítani, hogy ő is férji minőségben jutott-e ehhez a tiszthez.)

A szabadságharc idejére függetlenné vált a magyar posta is. Igen szigorú szabályok léptek életbe annak érdekében, hogy a posta ne válhasson a hírszerzés eszközévé, ellenben minél gyorsabban jutassa célba a hivatalos leveleket, rendeleteket. A posta a legszélesebb körű tájékoztatás egyetlen és nélkülözhetetlen eszköze volt.

1849-ben a Békés megyei községeket postai kézbesítési szempontból felosztották a megye területén működő négy postaállomás között. Így a gyulai posta tartozott kézbesíteni a hivatalos és magán levelezést egyaránt

- a megyei előjáróságnak (beleértve a város környéki uradalmakat is)
- Magyar Gyula városának
- Német Gyula városának (akkor még két különálló városnak számítottak)
- Doboz községnek
- Vári községnek és
- Kétegyháza községnek

3. Postahelyek Gyulán

1. sz.: 1788-1790-ig, 2. sz.: 1790-1793-ig, 3. sz.: 1793-1893-ig, 4. sz.: 1893-2000-ig, 5. sz. 2000-től

A gyulai posta története

A szabadságharc bukása után - 1849 végére - gyakorlatilag ismét minden magyar postaállomás az osztrák posta részeként működött. A gyulai postaállomás magántulajdonban volt ugyan, de az állami posta előírásai szerint és annak ellenőrzése mellett látta el feladatát.

Gyulán az osztrák irányításhoz történő visszatérés személyi változás nélkül ment végbe. Blaskovitsné - mint a többi megyei postamester - lojalitással bőségesen megáldott személy volt. A szabadságharc ideje alatt sem hangzott el a munkája, vagy politikai állásfoglalása ellen olyan panasz, ami hivatalvesztést eredményezhetett volna. Leginkább a postához - mint vagyonhoz - való hűség vezette, és ez afféle semlegességet jelentett. Az új osztrák postaigazgatás is teljes értékkel fogadta el szolgálatát, és a család birtokában hagyták a postamesterséget. Kinevezésének egyik feltétele a rendhez való hűség volt.

A jogok és kötelességek egy személyben a postamestert illették, aki teljes anyagi felelősséggel tartozott a postájáért, illetve mindenért, ami ott történt. A postamester csak a királyi kinevezés után viselhette címét és gyakorolhatta tevékenységét. Az osztrák postaigazgatás a postamestereket mentesítette a közmunka alól, ami a postaforgalomban használt lóállományra vonatkozott. A postaállomásokat katonai beszállásolásra nem lehetett igénybe venni, a postalegényeket pedig a katonai szolgálat alóli mentesség illette meg.

A postautak és postajáratok

Kezdetben a hivatalos leveleket Békésben is jobbágyok hordták szét a megyében a postautaká tett gáttöltéseken. A más megyébe címzetteket lovaslegények vitték az aradi postára, ahonnan aztán a postavonalakon jutottak el a rendeltetési helyükre. A posta Budáról Félégyháza és Szeged érintésével Aradon át ment Temesvárra, így elkerülte a vármegyét, ezért – különösen télvíz idején – roppant nehezen kapták meg a gyulaiak leveleiket. Postaút nem volt a megyében.

A megye vezetésének kérésére 1788-ban felállították a Félégyháza-Csongrád-Szentes-Gyula-Nagyvárad postavonalat. Ekkor jött létre a gyulai postaállomás. A kijelölt postautak jelentősége egyebek mellett abban is állt, hogy azon, és csak azon közlekedett a postafutár és a postakocsi. A postát vivő lovaslegény a postaútról csak veszély esetén térhetett le.

Tulajdonképpen a postával egyidős a külső segítség nyújtásának kötelezettsége. A postavonalként használt utak karbantartása a vármegyék feladata volt. Felelősséggel tartoztak minden olyan akadály elhárításáért, ami a posta járását megakadályozhatta. A másik kötelezettség minden alattvalóra vonatkozott: segítséget kellett nyújtani a postát vivő legényeknek, hogy minden körülmények között elérhessék céljukat. (A posta kiváltságaihoz tartozó lehetőség közül a lovakkal való kíségetést igen gyakran igényelték a postamesterek.)

A postaút Gyulán keresztül vonuló szakaszát (Kapus híd-Városház utca-Harruckern tér-Megyeház utca-Kossuth utca) még 1797-ben kikövezték, majd 1810-ben a többi útjavító munkálatokat megelőzve, hogy a postaút nehogy járhatatlan legyen, a kövezést felújították, 1840-ben pedig szilárdabb makadám rendszer szerinti burkolatot kapott.

Rendszeres karbantartást igényeltek a város környéki gátak is (a Veszei töltéstől a Bárdos hídig, a Remeteházi gát, illetve már a város területén a Bárdos hídtól a Kapus hídig húzódó gát), melyek szintén a postaútba estek. Az esős esztendőket rendszeresen elmosták, és állandó küzdelem folyt az utakat borító sártenger ellen is. Minden igyekezet ellenére sem lehetett a posta pontosságát biztosítani azokon az utakon, melyek gyakran járhatatlanná váltak. A vármegye azonban mindent megtett annak érdekében, hogy területén a postautak járhatók legyenek. 1852-ben a postaút legkritikusabb szakasza Csabától Gyulán át a Fekete-Kőrösig húzódott. Állapotának javítása fontosságban megelőzött minden egyebet - még a mezőgazdasági munkák dandárját is.

A teljes szakasz rendbehozatalára 450 ember 6 napi munkájára volt szükség. A rendszeres karbantartásnak köszönhetően azonban Gyula és Csaba között általában jobbak voltak a közlekedési viszonyok, mint a megye többi útjain.

A Gyulán keresztülhaladó postaút két végponton, Orosházán és Nagyváradon kapcsolódott azokhoz a postautakhoz, amiken keresztül a megyeszékhelyről küldött levelek távolabbi céljukhoz eljutottak. 1850-ben még a menetek számát tekintve sem történt változás a kezdetekhez képest: a gyulai posta Pest felé indult vasárnap és szerdán, Nagyvárad felé hétfőn és csütörtökön. A megyefőnökség már ekkor kérte, hogy a megyeszékhely Gyula naponta közlekedő postajáratával legyen összekötve Nagyváraddal. A válasz azonban elutasító volt. Két évvel később a megismételt kérés még mindig elutasításra talált.

1858-ban azonban két jelentős változás is történt: megnyílt a Szolnok-Csaba-Arad vasútvonal, és megindult a postakocsi járat Szeged-Gyula között. Mindkét esemény igen kedvező hatást gyakorolt a postaforgalomra. (4. kép)

A vasút üzembehelyezésétől naponta két postajárat indult Gyula és Csaba között, mely a leveleken kívül pénzt és értéküldeményeket is szállíthatott. A gyulai postamester lehetőséget kapott arra, hogy saját költségén utasokat is szállíthat ezeken a járatokon.

A vasúti menetrendhez igazodva a Gyula-Csaba közti postaközlekedési rend így alakult:

Nappali posta

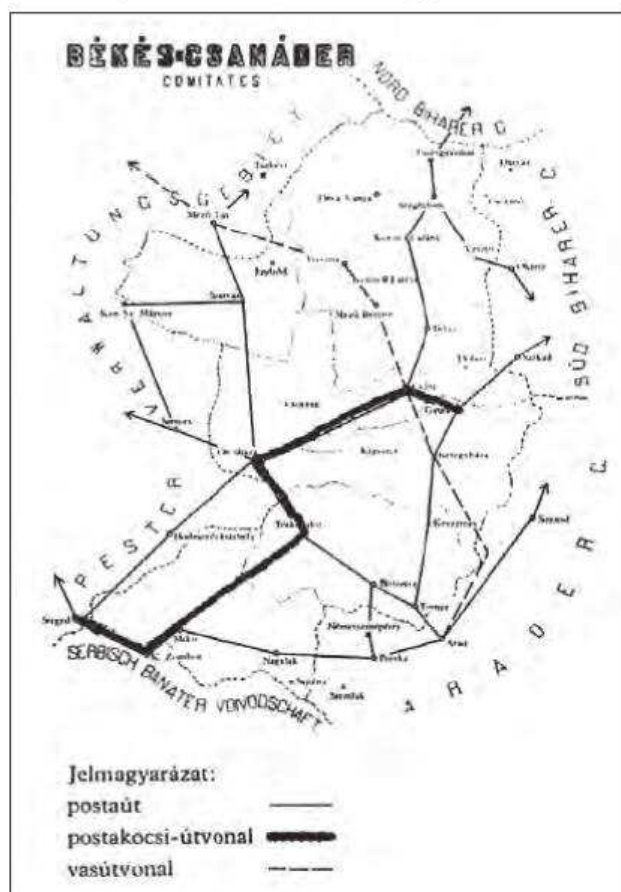
- Gyuláról indult reggel 8 órakor
- Csabára érkezett délelőtt 9 óra 45-kor
- Csabáról indult délután 3 óra 30-kor
- Gyulára érkezett délután 5 óra 15-kor

Éjszakai posta

- Gyuláról indult este 7 órakor
- Csabára érkezett este 8 óra 45-kor
- Csabáról indult hajnali 4 órakor
- Gyulára érkezett hajnali 5 óra 45-kor

Gyula és Csaba között a vasút csak 1870-ben nyílt meg. A vasút megnyitásával a korábbihoz képest összehasonlíthatatlanul jobb lett a postaforgalom minősége is. Korábban az ország távoli vidékeiről a küldemények rendszerint késve - néha 2-3 postamenet anyaga összegyűjtve - érkeztek.

A postakocsi járat megindulásának előzménye Gyula 1857-ben tett beadványa, melyben a Szeged-Nagyvárad közötti kocsiposta közlekedést kívánta kieszközölni. A járat a kértnél rövidebb lett ugyan - elsősorban az utak minőségére való hivatkozással -, mégis meghozta a kívánt eredményt a postaforgalomban. A lovasposták ugyanis csak 5 font (< 3 kg) súlyig terjedő küldeményeket szállítottak. Ha valaki ennél nagyobb súlyú küldeményt kívánt feladni, akkor azt több kisebb csomagban adta át a postának, vagy pedig valakivel beküldte a legközelebbi kocsiposta állomásra. (Nagyvárad, Szeged vagy Temesvár).

**4. Békés-Csanád vármegye postaútvonal-hálózata
1858-ban**

A gyulai posta története

Az újonnan induló postakocsi könnyű, négykerekű, egyfogatos jármű volt, mely a leveleken kívül pénzt és csomagokat is szállított 10 font súlyhatárig. A járáttal kalauz nem utazott.

A gyulai megyevezetés örült, de persze nem nyugodhatott: a fejlődés után további fejlődést akart. Alig fél évvel a postakocsi megindulása után újabb javaslattal élt: kívánatosnak tartották a fennálló kocsi helyett egy utasokat is szállító postakocsi járat beindítását. Az indoklás egyik része az volt, hogy mindennap szeretne valaki Szolnok vagy Szeged felé utazni, illetve a vasúti továbbjutás lehetőségéhez jutni. A másik - a végül is kedvező elbírálást jelentősebben befolyásoló - érv, hogy a személyszállítás bevezetése komoly bevételt jelentene a kincstár számára.

A kérés teljesítése után elmondható, hogy Békés vármegye területén is biztosítani tudta a posta mindazokat a szolgáltatásokat, amelyekre abban a korban egyáltalán lehetősége volt.

A biztonság

A szabadságharc leverését követően az addig sem túl jó közbiztonság Békés megyében tovább romlott. A betyárvilág ehhez jelentős mértékben hozzájárult. Növekedett a vagyon elleni bűncselekmények száma, amelyek között jelen voltak a posta kárára elkövetett bűnesetek is. Ezért az osztrák postaigazgatás a postajáratok mellé katonai őrseget rendelt ki, a pénzszállítmányokat megerősített őrseg kísérte. A kíséretet minisztériumi rendeletben meghatározott díjazás illette meg. A kiegyezéshez közelítő időszakban a posta számára kedvezőtlenül hatott az a változás, mely szerint megszűnt az osztrák csendőrség, és helyette nem volt olyan karhatalmi szervezet, amely a postai szállítmányok fegyveres kíséretét biztosíthatta volna.

A Helytartótanács 1862-ben úgy intézkedett, hogy a megyei pandúrokat, illetve szükség esetén polgári kíséretet alkalmazzanak a posta megvédésére. A nagyváradai postaigazgatóság ennek hatására felvette a kapcsolatot a megye vezetésével. Megjelölte azokat a helyeket - köztük a Gyula-Csaba közötti részt is -, ahol a közbiztonság a leggyengébb volt, és emiatt kíséretet kért a postajáratokhoz. A kíséretet vagy menetrend szerint rendszeresen, vagy a postamester külön kérése alapján kellett biztosítani.

Az elővigyázatosságnak köszönhetően nem is történt jelentős támadás a környéken a posta rovására. Ennek hatására - elsősorban a költségek csökkentése érdekében - a Nagyváradai Postaigazgatóság felhatalmazta a postamestereket, hogy csak akkor kötelesek kíséretet kérni a postamenetek mellé, ha a szállított pénzösszeg meghaladja a 2000 forintot. A postamesterek azonban másként látták a helyzetet, mint feletteseik, ugyanis a járatok a hajnali és késő esti órákban - tehát a legveszélyesebb időszakokban - közlekedtek, ezért a védőkíséret kiterjesztését tartották indokoltnak. A megoldást 1864-ben találták meg, amikor rendeletben engedélyt adtak a postának fegyvertartási engedélyek kiadására. Így magukat a posta alkalmazottait - postamestereket, lovaslegényeket, futárokat, postakocsisokat - látták el szolgálati fegyverrel.

A forgalom és a szolgáltatások

A forgalom alakulására, az igénybe vehető szolgáltatások körére, valamint a díjazásra vonatkozóan az eddig tárgyalt időszakból kevés, de annál érdekesebb adat található.

A Békés megyei első postaút létesítése után nem forgalomnövekedés, hanem nagymértékű csökkenés volt tapasztalható a postai úton továbbított levelezésben. Ennek az az oka, hogy az osztrák hatóság gyakran ellenőrizte a levelek tartalmát politikai megfontolásból.

A postaállomás létrejötte előtt is, és azt követően is a gyulai megyeháza bonyolította a legnagyobb levelezést. A vármegyénél külön nyilvántartást vezettek a postai kiadásokról. Ezekből jó közelítéssel megállapítható a gyulai posta forgalmának nagy részét kitevő hivatalos levelezés nagyságrendje. A vármegye 1791 és 1799 között (8 év) 1650 db levelet adott fel. Ez közelítőleg napi 1 levelet jelent. (Figyelembe véve azt is, hogy hónapok maradtak ki a nyilvántartásból) Mindez azt is jelenti, hogy nem volt olyan postaindítás, amelyben ne lett volna ott egy levél a vármegyétől. Természetesen a forgalom nem ilyen kiegyenlített alakult. Elsősorban a politikai és a gazdasági élet alakulásával összhangban változott a havi 3-4 db-tól a havi 30-40 db-ig.

Itt jegyezzük meg, hogy 1751-1817 között úgynevezett félpertós díjfizetési rendszer volt életben, amely azt jelentette, hogy a feladó és a címzett egyaránt a postai díj felét volt köteles fizetni. A feladó természetesen kifizethette az egész díjat is.

1811-1813 között 49 esetben a vármegye nem a szokásos postaindítással továbbította küldeményeit, hanem külön lovasfutárral (stafétával). Ezeket is a gyulai postaállomás vette át továbbításra, és innen indult útnak a lovaslegény. Ezek a levelek kivétel nélkül Budára száltak, és mint hivatalos küldemények, portómentesek voltak, tehát feladásukért nem kellett fizetni, csupán a lovaslegénynek járó úgynevezett korbácpénzt.

Létezett ezen kívül a „sebes gyorsaságú posta”, ennek azonban alaposan meg kellett fizetni a soronkívüliségét. Körülbelül ötszörös díja volt, mint az imént említett, külön lovasfutárral szállított küldeményeknek. A postafutár azonban ekkor más küldeményt nem vitt, nem vett át útközben sem, és alaposan meghajtva a lovát a lehető legrövidebb idő alatt a rendeltetési helyre ért. (Ez a szolgáltatás néhány évvel később, a szabadságharc idején „Lóhalálában sürgős” megnevezéssel jelent meg a postaforgalomban. A levél fontosságát ennél kifejezőbb módon talán nem is lehetett volna megjelölni.)

A ma a tömeges feladók által használt „Postaküldemények feladókönyve” őse 1818-ban jelent meg Gyulán. Ekkor ugyanis Békés vármegye a bizonylati fegyelem lazasága miatt intelmet kapott a helytartótanáctól, amelyben felelősségre vonás terhe mellett elrendelték a postakönyv vezetését a postára adandó hivatalos levelekről. Ennek hiányában ugyanis a korábban feladott küldemények visszakeresése lehetetlen volt. Az élet már ekkor igazolta a feleslegesnek vélt szabály létjogosultságát. Néhány évvel később egy elveszett levél sorsát kellett kideríteni, mely a postakönyv nélkül lehetetlen lett volna. Az akkori tudakozódási eljárás gyakorlatilag azonos volt a mostanival, azzal az eltéréssel, hogy a nyomozást a területileg illetékes főposta (Temesvár) tartotta. A felvevőposta igazolta a levél felvételét és rendben történő továbbítását. Ezután a főposta a rendeltetési helyig bezárólag valamennyi útközi postaállomást felszólított a küldemény kezelésének igazolására. Ilyen módon jutottak el addig a postaállomásig, ahol a levél elkallódott.

Gyulán 1817. június 30-án tették közzé azt a helytartótanácsi rendeletet, mely a postabéreket szabályozta (ma postadíjzabásznak nevezzük), és egyúttal képet adott az akkori elfogadási feltételekről.

- ☒ A levélért fizetendő díj 3 postaállomásonként emelkedett, tehát távolságfüggő volt.
- ☒ A levelekért csak kézbesítéskor kellett fizetni, kivéve
 - a kiváltságos személyekhez, vagy hatóságokhoz címzettek
 - a külföldre szólóak
 - illetve az előre bérmentesítettek.
- ☒ A fenti 3 kivétellel a leveleket a postahivataloknál elhelyezett „menedékre” (ma: levélszekrénybe) mindig fel lehetett adni.
- ☒ Ha az előre bérmentesítendő levelet menedék útján adták fel, azt nem továbbították, hanem

címmásolatát kifüggesztették, arra a feladás napját és a fizetendő díjat feljegyezték. Ha a tulajdonos (feladó) a díjat 4 héten belül nem fizette meg, a levelet „közfelvigyázat alatt” elégették.

- ☒ A levél hátára a feladás és a kézbesítés helyét fel kellett jegyezni.
- ☒ Ha a levelet a címzett nem fogadta el, a feladás helyére visszaküldték, ahol a címmásolatot kifüggesztették. Ez alapján a feladó kiválthatta. A címmásolat kifüggesztését követő két hónap után a levelet elégették.
- ☒ A leveleket nem kézbesítették házhoz, érte kellett menni a postára. (A postamester általában a templom előtt hirdette ki, hogy kinek jött levele.)
- ☒ Még egy érdekesség: a postakocsik utasainak a rendeletben meghatározott összegben kötelező volt borravalót fizetni a postaszolgák részére.

Levelekért, 3 minden s' levélcsomókba alkalmazható küldeményekért		Távolság			
		2.	III.	III.	
		egész beza- róság 10	10 és 10 egér bezárlóg 7	20-nál több	
		mértföldre			
		Levélbér			
		fl.	kr.	fl.	kr.
bezáróság 1 lalig		3	6	9	
1 lalon túl	2	6	12	18	
2	3	9	18	27	
3	4	13	24	36	
4	5	15	30	45	
5	6	18	36	54	
6	7	21	42	1 3	
7	8	24	48	1 13	
8	9	27	54	1 21	
9	10	30	1	1 30	
10	11	33	1 6	1 39	
11	12	36	1 12	1 48	
12	13	39	1 18	1 57	
13	14	42	1 24	2 6	
14	15	45	1 30	2 15	
15	16	48	1 36	2 24	
s így tovább.					

5. Az 1850. június 1-jétől érvényes levélbér-jegyzék

Mint ismeretes, Magyarország két évvel megelőzhetette volna Ausztriát a bélyegkibocsátásban (Than Mór első magyar bélyegterve 1848-ban), ha a szabadságharc eseményei miatt a bankjegynyomdának, mely a bélyeget előállította volna, nem kellett volna oly sokszor költöznie. Így magyar bélyeg helyett 1850-ben osztrák bélyegek kerültek Magyarországon forgalomba.

Gyulán 1850. június 10-én értesültek hivatalosan a postabélyeg használatának bevezetéséről, valamint az ezzel egy időben bevezetett új levéldíjakról. A rendelet ekkor már beszél ajánlási díjról, tisztázza a tértivevény fogalmát és használatát, előírja a feladáskori bérmentesítési kötelezettséget. Részletesen ismerteti a levéljegyek (bélyegek) eladásával, használatával kapcsolatos tudnivalókat és sok egyéb olyan szabályt, amelyek még ma is megtalálhatóak a postadíjzabásban (tudakozódás, kedvezményes díjú küldemény, bérmentetlenségi pótdíj stb.).

Az 1850-es évek elején - bár igen élénk volt a lakosság levelezési kedve, és a posták szolgáltatásai a kor viszonylatában igen jók voltak - a postai forgalom mégis csökkent. Ismét politikai okok keresendők a háttérben, a levéltitkot nem tisztelő, gyanakvó osztrák hatóságok. A forgalomcsökkenés azonban érzékenyen érintette a kincstárt is. A posta mellözésével történő levélszállítások felszámolására tehát mindent elkövetett az osztrák vezetés. Gyulára 1851-ben érkezett a rendelkezés, mely felszólította a megyefőnököket, hogy a területen működő magán gyorskocsi vállalkozások tulajdonosaival ismertessék a levélszállítás magánszemélyekre vonatkozó tilalmát és a rendelkezés be nem tartásának következményeit.

Természetesen csak a politikai nyugalom fokozatos helyreállása hozta meg lassan a kívánt eredményt, és kezdett ismét biztos megélhetést biztosítani a postaforgalom a postamesterek számára.

1867-ben a kiegyezést követően a magyarországi postaszolgálat önállóvá vált, és Magyar Királyi Posta néven kezdte meg független működését. Ez azonban már egy másik történet a gyulai posta életében is...

II. A Petőfi téri postaépület építéstörténete

Gyula városban a postaforgalom 107 éven át (a 2000. évi ezredfordulóig) a mai Petőfi téren álló épületben bonyolódott le, melyet eredetileg római katolikus bérháznak szántak. Épült 1892. augusztus 16-tól 1893 július 31-ig.

Az egyháztanács gazdasági szakosztálya 1889. november 3-i értekezletén indítványozta, hogy a Templom téren álló rozszant, lakhatatlanná vált bérházat újból meg kell építeni. Az épület a hitközség vallásos nevelési céljainak jövedelmét volt hivatva biztosítani. Kikötötték, hogy a bérház pénze csak római katolikus szellemű nevelési célra fordítható, a felhasználáshoz az egyháztanács és a főpásztor együttes beleegyezése szükséges. A nemes cél jóváhagyása után -melynek fő pártfogója Göndöcs Benedek plébános, későbbi pusztaszeri apát volt - az engedélyek megszerzése, a pénz előteremtése és a telekvásárlás következett, amely 1891 elejéig tartott. A telek nagyobbítására a szomszédos főjegyzői lakás (rövid ideig itt működött a legelső postaállomás - lásd I. fejezet) kertjéből 166 négyszögöl területet vásároltak meg.

A tervpályázat az 1891. március 8-ai egyháztanácsi ülésen nyert jóváhagyást. 300 forint pályadíjat tűztek ki a legjobb tervért. Összesen hat pályázat érkezett a kiírásra:

- a budapesti Szilágyi Józsefé
- a bécsi Hubacsek építészé
- az aradi Ursits Lipót és fiáé
- a gyulai Scher Konrádé
- az aradi Halmai Andoré
- a budapesti Czigler Győző műegyetemi tanaré

Az egyházi építési bizottság és az Államépítészeti Hivatal főmérnöke vizsgálta felül a beérkezett terveket. Legjobbnek a bécsi építész tervét találták. Másodiknak ítélték Scher Konrád gyulai építőmester munkáját, aki földszintes és emeletes épület tervet is nyújtott be. Ezért a 300 forintos pályadíjat megkapta. Végül a bizottság a gyulai építész tervét fogadta el. A kiviteli szerződést 1892. július 28-án Ursits Lipót és fia aradi építészekkel kötötték meg 48 ezer forint tervezett építési költséggel. A végleges kiviteli terv, mely már figyelembe vette az új épületbe bérlőnek jelentkező honvédség és posta kívánalmait is, az elfogadott pályamű alapján Ursitsék átdolgozásában készült el.

1892. augusztus 6-án megtörtént az épület kitűzése, majd 16-án elkezdődött az építkezés. Az ünnepélyes alapkövetétel 1892. szeptember 9-én volt dr. Slauch Lőrinc nagyváradai megyéspüspök jelenlétében. Az alapkövet az épület északnyugati sarkánál helyezték el (ma itt a Hungarotel Rt. műszaki helyisége található).

Az építkezés műszaki felügyelője Haviár Lajos, az Államépítészeti Hivatal vezetője volt. Az épület szerződés szerint még az év október 31-ére tető alá került. A következő év tavaszától folytatódtak a munkálatok, majd az eredetileg kitűzött határidő szerint 1893. július 31-ére be is fejeződött az építkezés. A kész épületet az 1893. augusztus 28-29-én megtartott felülvizsgálat után az egyház átvette a kivitelezőtől. Az építkezés teljes költsége 48.578 forint volt.

Még az év október elsejére szinte az egész házat bérbe adták. Az egész emeletet (21 szoba, 1 pénztár, 2 előszoba) a Magyar Királyi Honvédpáncsnokság bérelte ki irodáknak évi 1.572 forintért. A földszint keleti szárnyát a szárazkapu bejáratig a Magyar Királyi Posta bérelte 700 forint éves díjért. Itt volt a postahivatal és a postafőnöki lakás is. Az új helyre költöző postát boldogfalvi Czöbel Károly (1858-1924) posta és távirda főfelügyelő irányította, aki aztán 28 évig szolgált itt.

A gyulai posta története

Az épület Templom téri szárnyában, a földszinten öt üzlet nyílt:

1. Gubicza Károly cukrászdája (a posta kiköltözésekor a postavezető és az előadók irodája)
2. Nádor Mór kalaposüzlete (kiköltözéskor csomagfelvétel)
3. Multas Adolf női divatterme (kiköltözéskor hírlapiroda és a hírlapkiosztás fele)
4. Szegedi Gábor hentesboltja (kiköltözéskor a hírlapkiosztás másik fele)
5. Löffner Zsófia fűszerboltja (a Hungarotel Rt. sarki irodája jelenleg is)

Minden boltnak kétszárnyú üvegezett ajtaja-kirakata és acél görredőnye volt.

6. A római katolikus egyház által épített bérház 1894-ben

Az épület építészeti leírása

„L” alaprajzú, kétszintes épület, későbarokk stílusban. Tervezte Scher Konrád, emeletre átdolgozta Ursits Lipót, aki tiszteletben tartotta a tervező homlokzati elképzelését. A Petőfi téri szárny 13 tengelyes, a Harruckern téri szárny 12. Mindkét szárny a végein 2-2 tengelyes kiskiülésű rizalittal, kváderutánzat díszítéssel. Az ablakok egyenes záródásúak, az emeleten törtvonalú és egyenes szemöldökpárkánnyal ellátva, vakolt falkeretben. A két szint választóvonalán övpárkány fut végig. A földszinten vakolt falkerettel, záróköves díszítéssel és könyöklőpárkánnyal látták el az ablakokat. A Petőfi téri szárny középvezetékében két szárnyú zárt kapu helyezkedik el. Az épület mindkét szárnyának homlokzata Scher Konrád stílusában épült. A ma is szép ház több mint 100 év után is az alkotók lelkiismeretes munkáját dicséri.

Ma az épület félig üresen áll. Bérloői, lakói nem igazán érzik magukénak, inkább csak átmeneti tartózkodási helynek tekintik. A jobb sorsra érdemes szép épület állaga ezért rohamosan romlik...

Magára hagyott öreg fészkek, fiókái mindörökre kiröppentek... Csak a vén gesztenyefák siratják....

7. A Petőfi téri posta 2000-ben

2000. október 22-én vadonatúj épületbe költözött a Gyula 1. sz. posta...Még kell néhány év, amíg ennek a háznak is lelke lesz...

8. Gyula 1-es posta új épülete

III. Ismeretlen postások

A következő néhány sorban olyan emberek munkáját mutatom be, akik nem postások voltak, mégis példaként állhatnak valamennyi postás nemzedék előtt...

A II. világháború ismert borzalmai és rombolásai nem kímélték a postai szolgáltatást sem Magyarországon. Az orosz csapatok Békés megyéből verték ki elsőként a német sereget. Így az országban ezen a területen indult meg leghamarabb a közigazgatás újjászervezése is. A lakosság részéről talán sosem látott mértékben jelentkezett a levelezésbeli kapcsolatfelvétel igénye, ugyanakkor a hivatalos levelezés továbbítása is lehetetlen volt, mert szüneteltek a postai összeköttetések. A posta működésének megindítását nehezítette az elhurcolt vasúti kocsik és postai felszerelések hiánya.

Gyulán, a Békés vármegyei Közigazgatási Főnökségen született meg egy olyan ötlet, amely kezdetben Gyulán és környékén, rövidesen az egész megyében, majd az országban átmeneti megoldást jelentett a postaforgalomban.

Az ötlet: életre hívják a futárszolgálatot. 1944. november 2-án adta ki a közigazgatási főnök az erről szóló rendeletet, amelynek lényege, hogy más mód hiányában, az Államépítészeti Hivatal irányítása alatt álló útorök stafétarendszerén keresztül futárszolgálatot hoz létre a hivatalos levelezés, esetleg később a magánlevelek továbbítására. Együttal utasította az Államépítészeti Hivatal vezetőjét, hogy készítsen menetrendet és úthálózatokat az egyes útorszakaszok feltüntetésével.

Két nap múlva (!) elindult az útori futárposta. A hivatalos leveleket az országúton stafétarendszerben, egymásnak átadva továbbították az útorök a vármegye székhelyétől, Gyuláról a községekig és onnan vissza. Egy-egy útor 8 km utat tartozott megtenni a legközelebbi útorig. Az útor kötelessége volt a postai küldeményeket hiánytalanul átadni útor társának, illetve a községekben a címzettek saját kezébe kézbesíteni. A visszafelé irányuló küldeményeket pedig az Államépítészeti Hivatalba kellett bevinni. Például Gyula-Békés viszonylatában a stafétarendszer a következőképpen működött: a megbízott gyulai útor reggel fél 8-kor megjelent az Államépítészeti Hivatalban, átvette a többi hivatal által odaküldött postát, és elindult vele Békés felé. A postát átadta a szomszédos útszakaszon dolgozó útornek, aki munkáját abbahagyva folytatta az utat a következő útorig, aki az összes gyulai küldeményt leadta Békésen, az útbiztosi hivatalban.

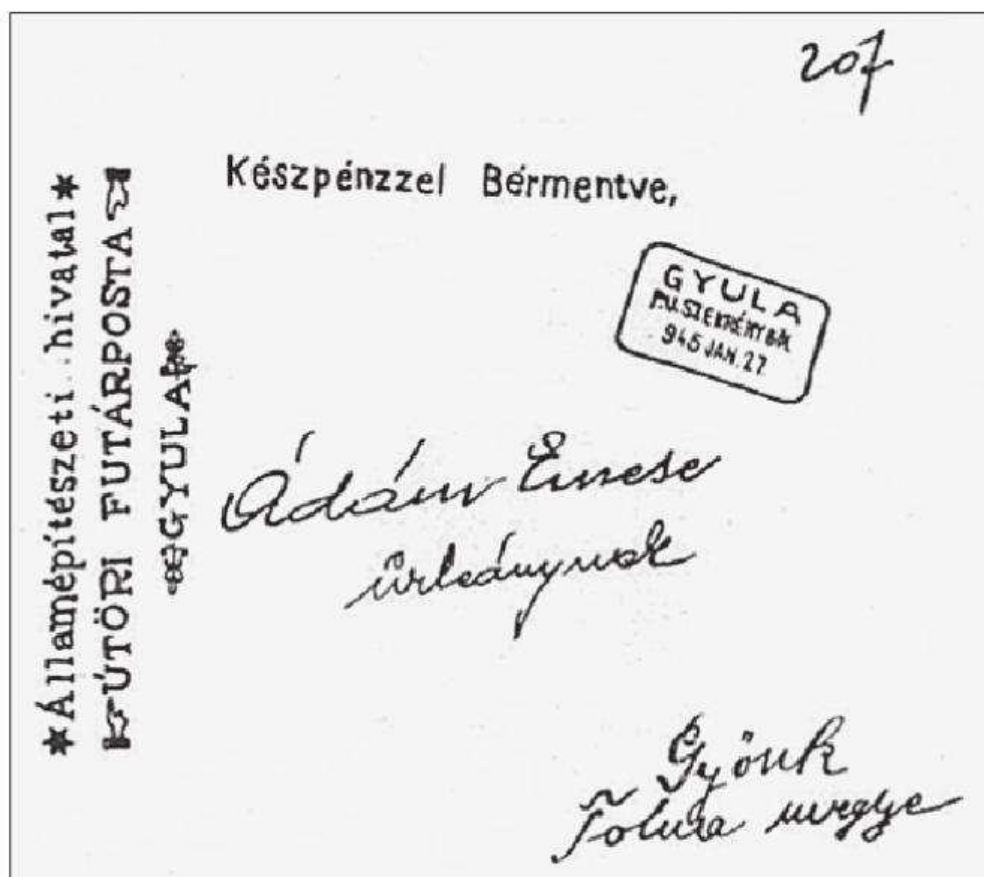
Békésen volt az első elosztó állomás. Innen kerültek továbbításra a levelek a szeghalmi, gyomai és szarvasi járásokba. A posta általában 11-12 óra között érkezett Békésre, ahol két útor várt rá, és két útvonalon - Szeghalom irányába, illetve Gyoma-Szarvas felé - útnak indult a legközelebbi szakasz útorének átadni a leveleket. És ez így ment tovább, míg a levél a rendeltetési helyére nem érkezett. Valamennyi hivatalos levelet tértivevénnyel láttak el, amelyek kézbesítés után visszakerültek Gyulára, az Államépítészeti Hivatalba.

Az útori futárposta levéldíjszabása 1945. januárjában a következő volt (a magánlevelezés vonatkozásában):

	Helybe	Vidékre
Levelezőlap	20 fillér	40 fillér
Közönséges levél	40 fillér	80 fillér

Természetesen a hivatalos levelezésnek nem volt külön tarifája. A levéldíjakról és a magánlevelek továbbításának ezen lehetőségéről a vármegye alispánja háromszori dobszó útján tájékoztatta a lakosságot.

Az útori futárposta rendelkezett saját, erre a célra készített bélyegzővel. A bélyegzőlenyomat viszonylag primitívnek mondható, a gyerekeknek való kis házi nyomda gumibetűiből készült, azonban valamennyi, a gyulai Államépítészeti Hivatalon átfutó levélpostai küldeményt ellátták ezzel a lenyomattal. Az útori futárposta bélyegzője egy Gyulán feladott Gyönkre szóló – mai szemmel kissé hiányosan címzett – levélen:

9. Az útori futárposta bélyegzője egy Gyulán feladott, Gyönkre szóló - mai szemmel kissé hiányosan címzett - levélen

A bélyegzőkből négy típus volt forgalomban a futárszolgálat működése alatt, melyeket jellemzően lenyomatuk színe különböztetett meg egymástól. Az eltérő színek alkalmazásának oka ismeretlen. Talán csak az éppen legkönnyebben beszerezhető bélyegzőfestéktől függött. A kezdeti piros szín ugyanis lila lett, majd a lila és piros színek párhuzamos alkalmazása után ismét csak a pirosat használták. A futárposta helységnevbélyegzőn kívül használták a postai kezeléshez hasonló lenyomatokat is („Kézpénzzel bérmentve”, a feladás helye, ideje).

1944 decemberében dr. Lehoczky István békési útbiztos ötlete alapján egy különleges bélyeg terveit készítették el, kifejezetten az útori futárpostával továbbított levelek bérmentésére. A tervek szerint a bélyeg egy, a vastagon behavazott országúton haladó útorát ábrázolt volna, oldalán a leveleket tartalmazó postaszákkal. A bélyeg kiadása sajnos nem valósulhatott meg a nyomdai munkák szünetelése miatt.

A gyulai irányítású Békés megyei futárposta szolgálat a megyén belüli „helyi” forgalmon túlmenően a megyéből kifutó, illetve a bejövő és átmenő levélpostai forgalom szállítását is végezte, illetve jelentős mértékben kivette részét a „nemzetközi postaforgalom” lebonyolításából azzal, hogy

a Romániából érkező postai zárlatokat átvették Gyulánál, és továbbították a megfelelő irányba.

Kezdetben a teljes levélforgalmat az útorok szállították, és kézbesítették. Amikor már egy-egy postahivatal működött, de még a postai szállítás nem, az útorok a postán felvett ajánlott leveleket is szállították. (Az ajánlott levelekért már akkor is külön felelősséget vállalt a Magyar Posta.) Később, a hivatalos postai szolgáltatás fokozatos újjászerveződésével a kézbesítésből egyre nagyobb részt vettek át a hivatásos postai kézbesítők.

Bár az útorokat a szovjet katonai parancsnokság által lebélyegzett igazolvánnyal és fehér karszalaggal látták el, mégis sokszor veszélyben volt az életük. A menekülő katonák néha senkit sem kíméltek az utak mentén egy öltözet civil ruháért vagy a dermesztő hidegben egy nagykabátért.

A Debrecenben működő Ideiglenes Nemzeti Kormányának Békés vármegye alispánja tett jelentést a létrehozott futárposta szolgálatról. A jól működő gyulai ötlet alapján a Kereskedelem- és Közlekedésügyi Minisztérium 1945. január 4-ikén utasított minden postaigazgatóságot az útori futárposta szolgálat országos megszervezésére az Államépítészeti Hivatalokon keresztül. Azonban egyes postaigazgatóságok területén a szervezés akadozott, ezért márciusban a miniszter újabb körrendeletben sürgette a szervezést. Végül is a postaforgalom helyreállításáig több-kevesebb sikerrel az ország több pontján létrejött az útori futárposta szolgálat.

A Szegedi Postaigazgatóság területén a rendes postai szolgálat 1945 májusára gyakorlatilag teljesen helyreállt, így az útori futárposta szolgálat 1945. május 15-ével megszűnt Békés vármegye területén. A Békés megyei útori futárposta 1944. november 4-étől 1945. május 15-éig működött. Postatörténeti jelentősége abban áll, hogy

1. egy helyi ötlet alapján szervezték meg országosan a szünetelő postai szolgáltatások helyett ezt a kiegészítő postaszolgálatot,
2. a gyulai kezdeményezés két hónappal megelőzte az illetékes minisztérium országos rendeletét,
3. az országban egyetlen megyében sem működött olyan pontosan és olyan hosszú ideig az útori futárposta, mint Békés megyében.

Ismeretlen postások voltak azok a derék útorok, akik nem egyszer életük kockáztatásával, kalandos utakon továbbították a leveleket egy szétdúlt ország romjain. Az oly nagyon áhított hírt, a régóta várt életjelt, a mindennél jobban vágyott üzenetet hat hónapon át ők vitték „lélektől-lélekig”. Megérdemelnek egy főhajtást minden mai postástól azok a bátrak, akik a dermesztő télben, fagyban, szélben, zuhogó esőben, sárban, úttalan utakon vitték a postát, hogy kivegyék részüket az újra induló élet megteremtéséből.

* * *

1979-ben a Magyar Úttörők Szövetsége gyulai és békéscsabai szervezete megemlékezett a II. világháború alatti útori futárszolgálat működéséről. Ebből az alkalomból emléklapot adtak ki (lásd a következő oldalon), melyen talán ma már megmosolyogtatónak tűnik az „úttörő-útör” szavak kényszertársítása. Az emléklap mégis a híd szerepét töltötte be, hogy egy rövid életű, ám annál fontosabb kezdeményezés ne merüljön feledésbe.

Remélem a fenti sorokkal magam is felépíték egy ilyen hidat...!

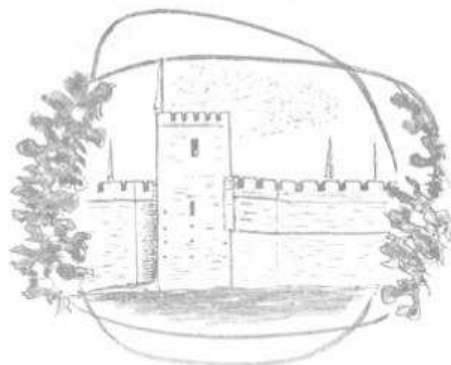
ÚTTÖRŐ – ÚTÖR
FUTARPOSTA

Emléklap

Békéscsaba – Gyula
1979. márc. 31.

Az 1944. XI. 2–1945. V. 15. közötti háborús időszakban működő – ÚTÖRI FUTARPOSTA – emlékére, melyet a Gyulai Államépítészeti Hivatal alkalmazott a megye postaforgalmának biztosítása érdekében.

MELLÉKLET

Gyulai postamesterek - időrendben

1788 - 1791	Kostyán Imre*
1791 - 1792	Orbán Rozália*
1792 - 1793	Stadl Ferenc
1793 - 1796	Kálló István
1796 - 1801	Orbán Rozália
1801 - 1827	Kálló József
1827 - 1833	Blaskovits József*
1833 - 1835	özv. Blaskovits Józsefné*
1835 - 1842	Motok Lajos
1842 - 1893 (?)	Werner Antal

* Eredetileg csak a posta tulajdonosai tekintendők postamesternek, mivel azonban alkalmazásukban tartottak olyan adminisztrátorokat, akik teljes egészében elvégezték a postai feladatokat, a levéltári anyagokban az ő nevük mellett is gyakran megtalálható a postamester titulus.

Az úttörő futárposta útvonalai és összeköttetései

Gyula - Gyulavári
Gyula - Doboz
Gyula - Újkígyós
Gyula - Kétegyháza
Gyula - Békés - Mezőberény - Körösladány - Szeghalom
Gyula - Békéscsaba - Mezőmgyer
Békéscsaba - Kondoros - Csabacsüd - Szarvas - Békésszentandrás - Öcsöd
Békéscsaba - Csorvás - Gerendás
Orosháza - Nagyszénás - Szarvas - Kondoros
Orosháza - Tótkomlós - Békéssámson
Orosháza - Csorvás - Gerendás
Orosháza - Gyopáros - Szentetornya
Orosháza - Gádoros
Orosháza - Békéscsaba - Gyula
Nagyszénás - Gádoros - Tótkomlós - Békéscsaba - Gyula
Gyoma - Endrőd - Szarvas

Ezek voltak a fő hálózati útvonalak, melyek mellett számos más, kisebb helyiségbe irányuló útvonalon működött a futárposta szolgálat.

Felhasznált irodalom

Dr. Scherer Ferenc: Gyula város története

Implom József: Olvasókönyv Békés Megye történetéhez

Gecsei Lajos: A postaszervezet működése Békés vármegyében I-II.

A Békés megyei Levéltár gyűjteménye (Gyula)

Sugár István: A Gyulai Államépítészeti Hivatal Futárszolgálat 1944-45-ben

D. Nagy András fotói, térképmásolatai és közlései

A II. fejezet anyagát összeállította, és írta D. Nagy András nyugalmazott gépészmérnök, átdolgozta, kiegészítette és szerkesztette Németh Mária.

VISSZAEMLEKEZÉSEK

Rehák Sándorné

EMLÉKEK AZ ALMÁSKAMARÁSI POSTA MÚLTJÁBÓL

Almáskamarás kisközség Békés megyében, lakóinak száma 1080 fő. 1844-ben települt, előtte pusztaság volt. Elekről dohánykertészek jártak ide földet művelni. Palugyai Imre 1855-ben kiadott munkájában német származású feles dohánykertészeknek említi őket, akik a kincstárnak kötelesek terményük felét leadni. Ezért cserébe a kincstártól 119 házszaot és ugyanannyiszor 20 hold földet kaptak. A telepítés dátuma 1844. január 18. 1847-ben már elkezdték a templom építését. Később két iskolát és két óvodát építenek. 1890-ben felépült a községháza. Itt működött az első posta és távirda 1890-től. Az 1894. február 24-én megtartott testületi ülésen szóba került a távbeszélő hálózat felállítása. Ezt a javaslatot pénz hiányában nem szavazták meg. Később, 1905-ben a vármegye rendelkezésére bevezették a megyei távbeszélő hálózatot. A postai küldeményeket (levél, csomag, hírlap) ezekben az időkben a vármegyében és a községek által kötelezően karbantartott postautakon közlekedő postakocsik (utasokat is szállított) és lovaslegények juttatták el a kijelölt postamestersegekre. A kijelölt állomásokon a postamestersek kötelesek voltak váltólovakról és személyzetről gondoskodni.

Almáskamarás utolsó postája Gyula volt, innen az uraság szállította az anyagot a községbe. A község nem tudott csatlakozni az 1905-ben kezdődött vasútépítéshez sem. Szintén pénz hiányában. A vasúti hálózatból Nagykamarás községgel együtt végleg kimaradt, a vasútvonal csak Bánkutat érintette. Így a két község csak 1930-tól tudta postai küldeményeinek szállítását Bánkút vasútállomásán át bonyolítani. A vasútig előbb lóval, majd lovaskocsival hozták és vitték az anyagot.

A postahivatal 1905-ben még a községháza épületében működött. Pár évvel később - dátuma ismeretlen - a Szent István utca 17. szám alá költözött a posta (ma Rózsa utca). Újabb költözködés következett 1938-ban, méghozzá a Horthy utca 140. szám alá (háború után Lenin, ma Szent István u). A község lakosai által ismert postamestersek: 1938-tól Árnas Rózsa, 1942-től Hegedüs Anna. Az első ismert kézbesítő kezdési ideje ismeretlen, neve Engelhard Ádám volt, aki 1946. december végéig, kitelepítéséig kézbesített.

A háborúban a katonák leveleit a tábori posta gyűjtötte össze, és katonai utakon juttatja haza. Itthon 1944 szeptemberében elhangzott a kiűritési parancs, a postaszolgálat október elejéig szünetelt, illetve megalakult az útori futárposta szolgálat. Kézből-kézbe adták a leveleket. Így jutottak el a hivatalokhoz és a kézbesítőtől a címzettekhez. A lakosok elmondása szerint Almáskamaráson a postai szolgáltatás nem szünetelt egy napra sem a háború alatt.

A Bánkút vasútállomásról, illetve az oda történő postaanyag-szállításban 1945 előtti időben közreműködők neve ismeretlen. A háború után Almáskamarás és Nagykamarás postaanyagát (egészen a Volán-, majd a postai gépkocsikig) mindig közösen

**Tábori levelezőlap 1944-ből,
címettje Lovas Magdolna (Rehák Sándorné)**

szállították. 1944-45-ben lóháton Bálint Ferenc almási lakos, 1946-48-ban lovaskocsin Vámos András és Gulyás István magánfuvarozók váltva hordták, ők nagykamarásiak. Nagyon nehéz és kényelmetlen volt ez a szállítási forma. A kocsi nyitott volt, télen a kocsist csak a subája védte az embertelen hidegben. 1946-ban a farkasok megtámadták, a kocsis furkósbottal verte el őket a lovaktól. 1949-től Barta András magánfuvarozó, almási lakos lett a két postaanyag szállítója. A kocsi úgy volt felszerelve, hogy az ülés az a láda volt, amibe a pénzes- és a levélzsákot tették. A láda alja két csavarral a kocsi aljához volt rögzítve, tetejét lakattal kellett zárni, erre került a kényelmet szolgáló, szalmával vagy lószőrrel kitömött zsák, részben hogy az ülés puha legyen, de főleg, hogy rejtse a ládát.

Az újabb költözés 1946-47-ben történt a Horthy u. 139. (jelenleg Szent István u. 2.) szám alá. Ma is itt működik a posta, de már nem bérlő, hanem tulajdonos.

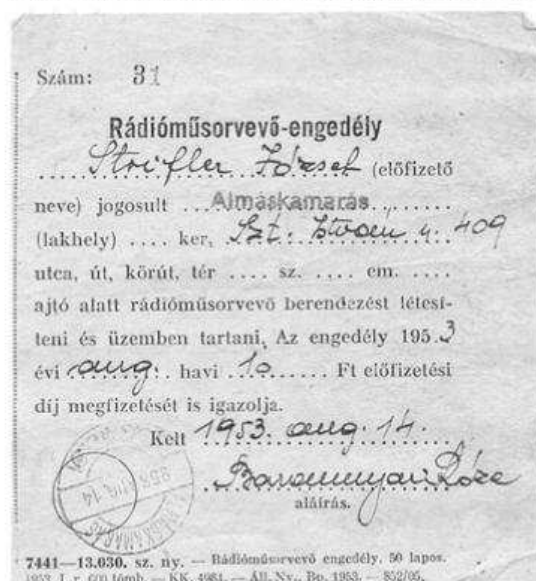
A községben 1949 szeptemberében megalakult a termelészövetkezet, sokan beléptek. A posta és a termelészövetkezet között jó viszony alakult ki kezdettől fogva. 1950-től a tsz biztosította a postaszállításhoz szükséges fogatot és embert. Kotroczó Pál tsz-tag 1968-ig hozta-vitte a posták anyagát. 1952-ben történt, hogy meg akarták támadni, egy személyautó követte. Amikor Pali bácsi észrevette, a lovak közé vágott, és a szántóföldeken át a bánkúti munkások felé hajtott, tőlük kért segítséget, és így már nem merték tovább követni. Ettől kezdve kísérőt kapott. Ez a kocsi hordta Bánkút postáját is a vasúttól a hivatalig és délután vissza.

1968-69-ben a Volán-busz hozta-vitte a postát. 1970-ben indult be a postai gépkocsijárat. Békéscsabáról indul Bánkútig, itt a pihenője és délután indul vissza. A járat több hivatalt érint, elnevezése Bé-Bá 574 jj. és Bá-Bé 574 jj. Az anyagot a posta előtt adta le és vette fel. A sok rablótámadás miatt, ami az országban előfordul, 2001 szeptemberétől a fogadás és indítás a posta udvarában történik.

A falu népe sokat szenvedett a háború után. 1945. januárjában „málenkij robot”-ra vittek 352 személyt, 90 fő nem tért vissza. Azokat, akik az 1941-es összeírásakor német anyanyelvűnek vallották magukat, kitelepítették (a község 90 %-át). A kitelepítés 1946-47-ben szakaszosan történt. Ugyanekkor megtörtént a betelepítés is. Az a kevés őslakos, aki itt maradt, mint ahogyan a betelepítettek is, a híreket a postán át várták a kézbesítőktől.

Ekkor a posta vezetője Baranyai Róza volt. Az idősebb emberek sok szeretettel beszélnek róla. Elmondásuk szerint sok esetben előfordult, hogy ha nem is volt levél, de vigasztalás, egy pár

kedves szó mindig akadt, ami felélesztette a reményt, mert az mindig volt a tarisznyájában. A háború után külön történt a postai- és a hírlapkézbesítés, egészen 1973-ig. Akkor lett a község két körzetre osztva, a kézbesítést pedig két egyesített kézbesítő látta el. A kézbesítők a következők voltak: 1947-50-ig Bozsó István, 1947-51-ig Bálint Ferenc, 1950-61-ig Zeitler József, 1951-69-ig Nádudvari János, 1961-67-ig Barta András, 1968 szept. 11-étől 1970 július 31-ig Sturm Józsefné, 1968-tól 1986 aug. 15-ig Aurst József, 1986. május 19-től 1988. márc. 28-ig Czapár Pálné, 1970. aug. 1-től 1973 nov. 30-ig Szatmári Ádám, 1973 okt. 1-jétől 1974. febr. 15-éig Angyal Istvánné, 1974. febr. 15-étől 1977. nov. 4-éig Gulácsi János, 1977. nov. 5-től 1983 július 14-ig Sallai Károlyné, 1983. július 11-től 1996. február 10-ig id. Suta Gyuláné. Borzsán

Baranyai Róza aláírása egy engedélyen

Ferencné 1987. febr. 10-től jelenleg is kézbesítő. Ifj. Suta Gyuláné 1996. febr. 11-től jelenleg is kézbesítő. Id. Suta Gyuláné 2001. dec. 31-ig helyettesként is dolgozott. Nyugdíjba vonulása előtt Kiváló Dolgozó kitüntetését kapott. Kitüntetését körzetének lakói kérelmezték. A postánál dolgozott még 1973-tól helyettes kézbesítőként Bíró Miklós, ő és az akkori vezető, Kádas Mihály is nagyon szerették volna állandósítani, de fiatal kora miatt nem lehetett. Mire nagykorú lett, másfelé szólított az élet, de a mai napig is bánja.

A postánál dolgozni tisztai munkakörben vagy kézbesítőnek lenni mindig rangnak számított. A falusi ember mindig felnézett a posta dolgozóira, ha jól végezték a munkájukat. Nem volt jól fizetett állás, de biztos volt, és nyugdíjat adott. A kézbesítők egyenruhát kaptak, sőt egykor még a tisztai munkaeörök is. Kézbesítési eszközökkel is ellátták őket, például a belterületi kézbesítők szolgálati kerékpárt, a külterületiek a kerület útviszonyainak megfelelően lovat (lótartási átalányt), vagy motorkerékpárt kaptak.

Az ötvenes években a kézbesítők ruhája sötétszürke téli vastag szövet, nyári tropikál és fekete malaclopó volt. A tisztai öltöny sötétkék színű volt világoskék blúzzal, nyakkendővel, tányérsapkával. Igazán csinos viselet! Később a kézbesítők ruhája lett kék. A tisztai öltönyt köpeny váltotta fel. Ez már nem volt olyan szép. A kézbesítők nyárra esőkabátot is kapnak. Télire jó meleg kabátot. A tisztai beosztásúaknak különböző blúzok, mellények járnak, de egyetlen viselet sem olyan csinos, mint az öltöny volt.

Bejött a cipőpénz is. Lehetett lábra illő kényelmes cipőt vásárolni, csak meg kellett hogy feleljen a munkavédelmi szabályzatnak, nem lehetett klumpa, papucs. A dolgozók életébe belépett a munkavédelem (MVSZ) különböző előírásokkal, amit be kell tartani és tartatni. Munkavédelmi juttatások, védőétel, védőital. Tisztálkodási, egészségvédelmi juttatások. Kötelező munkaalkalmassági orvosi vizsgálatok a dolgozó kora és munkaköre függvényében. Fiatalkorúak, terhes nők foglalkoztatása. Többféle kedvezmény is járt a dolgozóknak, pl. az ötven százalékos vasúti kedvezmény, ami sajnos, mára megszűnt. Ilyen volt a postaszolgálati távirat-, távbeszélő- és csomagdíj-kedvezmény is. Sajnos, csak a csomagra maradt meg. Aki a postánál több évet tölt munkával, törzsgárda taggá válik, fokozati díj és érme jár érte. Nyugdíjba vonuláskor a Hírközlési Dolgozók Hűségalapítványától nyugdíjkiegészítést kaphat utalvány füzet formájában... Jól elkanyarodtam, de folytatom a postahivatal vezetésének átadásával.

1958. május 5-én a hivatal vezetését Baranyai Róza átadta Kovács Lajosnénak. Ő családos volt, több gyermekes, gyermekei elevenek, csintalanok. László nevű gyermeke jelenleg is postás. 1962. július 17-én már volt négyórás egyesített felvevő a postánál, Adamich Mihálynénak hívták.

1963. február 15-én Kádas Mihály vette át a hivatal vezetését, aki postásdinasztia tagja (édesapja Hódmezővásárhelyen volt postás). Ettől az időtől kezdve, mivel az egyre növekvő forgalom szükségessé tette, Kádas Mihályné már hatórás részmunkaidős egyesített felvevőként dolgozott. A házaspárt nagyon szerette a község népe. Anyaggyűjtésem során nem is hallottam olyat, hogy valaki neheztelt volna rájuk valamiért. Julikát különösen szerették, még az egészen apró gyerekek is. Mindenkit meghallgatott, mindenkinek segített. Nyolc órát volt a hivatalban, férjének is segített, és a saját idejéből adott az embereknek. Egyetlen fiuk is postás lett, helyettesként dolgozott megbetegedéséig. Almáskamarásról Magyarbánhegyesre mentek, majd Orosháza 5-ben dolgoztak. Kádas Mihály 2001-ben, fiuk 2002-ben hunyt el. Julikát sajnos 2002. augusztus 11-én éjjel brutális kegyetlenséggel saját házában megölte egy bűnöző. Ilyen gyorsan ment el egy postáscsalád, akit mindenki szeretett, aki senkit soha meg nem bántott, aki csak segített, ahogy tudott! Sajnálom, hogy fényképet nem tudtam róluk szerezni, de jellemzésük talán méltón örzi emléküket!

1976. június 23-án Kádas Mihály a hivaltalt Rehák Sándornénak adta át. Rehák Magdolna volt

1977. szeptember 19-éig a hatórás egyesített felvevő. A hivatalnál egy kézikapcsolású távbeszélő központ működött 14 előfizetővel. Az előfizetők közül kettő postaszolgálati volt (Völgyesi Mihály és Tamás Mihály telefonszerelők). Később bővült a kör még egy szolgálattal (Klemm András telefonszerelő). A telefonelőfizetők mindegyike közületi volt, egyéni egy se. Ez így maradt a telefonközpont megszűnéséig. Öt fiókbérlőnk volt. A postahivatal közönségtérből, irodából, csomagraktárból, irattárból, kézbesítő szobából, valamint padlásfeljáróból állt. Tisztálkodás céljára a létra alatti széken mosdótál, szappan, törülköző. A WC az udvar végében. Az épület nagyon szép. Küllemében annyit változott a fényképhez viszonyítva, hogy az ajtón lévő jelenlegi rács helyett redőny volt, és most szebb a tatarozása, a színei, és nincs rajta a vasláda a segélykérő telefontal. Fűtése olajkályhával, később gázipalackról történt, padozata bűdös, olajos volt. 1977-ben kapott PVC-borítást, aztán már tudtuk csinosítani, és elfért benne egy-két cserép virág is. A szolgálati lakás szoba-konyhás, a melléképületben nyárikonyha, kamra, tüzelőtároló, ólak. A lakásban egy használhatatlan fürdőszoba, egy gyönyörű veranda, csupa napfény. Az egész épülethez 230 □-öl porta tartozott.

1985 októberében a szolgálati lakást megszüntették. A melléképületet átalakították, és a felújítás idején itt üzemelt a posta. 1986 nyarán átköltöztünk a felújított épületbe, gyönyörű, tágas, világos,

Az almáskamarási posta épülete

kényelmes. Öröm benne a munka! Van már vizesblokk, az ablakon szép függönyök, mindig sok a virág. Bent van a központifűtés, és amikor a községbe bevezették a gázt, megszűnt a széntüzelés. A kézbesítőszobában háromajtós beépített iratszekrény készült. A vasládák helyett pánccs szekrény vasbetonba építve. A bútorok kicserélődtek. Mára már virágtartók is vannak, és az előszoba is kapott bútort. 1986-tól már van kétórás takarítónő is. Kellett is nagyon, mert a régebben fizetett takarítási átalányért nem vállalta senki, olyan kevés volt,

és még abból kellett megvenni az eszközöket is. A hivatalkezelő takarított (vagy nem), ezért volt

sok kisposta nagyon koszos. Nálunk nagyon szép tágas az iroda és az egész posta, és télen-nyáron virág virág hátán. 1986-tól 1993-ig a takarítást úgy oldottuk meg, hogy aki takarított, az kézbesített is helyettesként. Így jobban kaptunk takarítónőt. Átalányunk is volt már eszközvásárlásra, így jobban mentek a dolgok. Mille Jánosné és Klem Józsefné volt a takarítónő. Az egyre szigorodó biztonsági előírások miatt azonban már nem lehet ezt a megoldást folytatni. A kódrendszer bevezetése után csak a takarítónő

Suta Gyuláné és Borzási Ferencné egyesített kézbesítők

tartózkodhat a hivatalban szolgálati idő után és senki más. 1977. szeptember 1-től Sáros Istvánné az egyesített felvevő.

1977-től a hivatalhoz gyakorlatra küldött az igazgatóság tanulókat, akik vizsga után vagy maradnak, vagy másik postához kerülnek, illetve rendszeres helyettesek lesznek, majd elkezdnek lépkedni a ranglétrán. 1977-78-ban gyakornok volt nálunk Fónád Katalin és Kőszegi István. Fónád Katalin 1978-tól a posta dolgozója. Kőszegi István előbb rk., majd később és jelenleg is területi biztos. A sarkadi Postaforgalmi Szakközépiskola tanulói közül nálunk gyakorolt Kiss Mariann, aki Budapesten a MATÁV dolgozója lett. Megyeri Terike, aki ma is a postánál dolgozik, területi biztos, nálunk volt felvevő rendszeres helyettes. Szokolai Kati itt volt rendszeres helyettes, egye-

sített felvevő, majd hivatalvezető, később a Szegedi Postaigazgatóságon dolgozott, jelenleg Budapesten a Posta Oktatási Központjában tevékenykedik. Itt dolgozott Szilberisz Anikó is, aki már nincs a postánál. Magyar Timea pár évig Nagykamarás postánál dolgozott, férjhezmenetele után Cegléd postán folytatta pályáját, jelenleg gyesen van. Ezek a gyerekek megszépítették a hivatal életét. Rengeteg kedvesség, csintalan-ság, tudniakarás volt bennük. Az ember minden baját elfeledte mellettük. Jó volt tanítani őket, figyeltek, kérdeztek, ha voltak is kisebb problémák, megoldottuk közösen. Szövödtek szerelmek. Fónád Katihoz jött az udvarlója, záróra

Szokolai Katalin felvevő, Borzási Ferencné kézbesítő, Rehák Sándorné postavezető, Suta Gyuláné kézbesítő, Klemm Józsefné takarító, Rehák Sándor fűtő

után hazakísérte, ő lett a férje. Kőszegi Pisti is ki-ki ment egy-egy percre szépeket sügni egy barna kislány fülébe. Szokolai Kati is itt nyitotta ki a telefonkönyvet véletlenül a Boda Jóska nevénel. Ezt a véletlent házasság követte. Megyeri Terike románca is a tanuló évei alatt zajlott, szintén házasság lett és szép család a folytatás.

A tanulókat ellenőrizni járt a hivatalhoz az igazgatóságtól Tóth László, és a megyei hivataltól Ogrincs Pálné területi oktatótisztt. A gyerekek tőlük is sok segítséget kaptak. Egy alkalommal, amikor Tóth szaktárs jött, Megyeri Teri éppen uzsonnázott, úgy megijedt, hogy a morzsa cigányútra tévedt, szegény végig köhécsele az ellenőrzést, mi pedig együtt sajnáltuk, hogy ennyire megfázott. A tanulókat a közönség is nagyon szerette. Mindig udvariasak, segítőkészek voltak az ügyfelekkel a szabályok adta kereteken belül.

Sajnos azonban nem csak szép és vidám dolgok történtek a hivatalban, volt szabálytalanság is. Egy időben a postavezető észrevette, hogy a két kézbesítő kifizetett utalványain hasonlítanak az aláírások. Kiderült, hogy a kézbesítők sorban aláírták. Nem várták meg, amíg a címzett kezét mos, szemüveget keres, hanem aláírták az utalványokat, és úgy fizették ki. Miután a hivatalvezető meggyőződött róla, hogy az összeget a címzettek megkapták, nem jelentette a történeteket az igazgatóságnak, hanem csak ellenőrzőnaplóba írta a történeteket, és figyelmeztetett. Ellenőrzés során aztán lett jelentés és mindhárman írásbeli figyelmeztetést kaptak. Újabb szabálytalanságot követ el az 1. sz. egyesített kézbesítő, többfelét és többször is. A hivatalvezető nem ellenőrizte az előírás szerint, figyelmeztetésben részesült, a kézbesítőt eltanácsolták. 1988. márciusában sikkasztott az új 1. sz.

egyesített kézbesítő. Vizsgálat, elbocsátás. A hivatalvezető ekkor már táppénzen volt (1988-89-ben két szemműtét).

Volt azonban vidámabb kivizsgálásunk is. Tudtuk, hogy túl vagyunk a borzalmakon, és jól megy a munka. Egyszer mégis megjelent Dányi László vizsgálóbiztos. Mondta, kit kell behívatni, és mutatta a vizsgálat tárgyát. Egy szabályosnak látszó kifizetett utalványt 34 Ft-os lottószelvényről. Címzettje járt a hivatalnál, kereste az összeget, de mivel előző hónapban történt a kifizetés, az utalvány már a csekkszámzámban volt, nem tudtam megnézni. A kézbesítő nem emlékezett a kifizetésre, átküldtem a nagykamarási Takarékszövetkezethez, hátha a címzett címmegjelölése nélkül adta fel. Nem így volt, ő nem jött vissza, hanem egyenesen feljelentett bennünket. Valószínűleg az előző szabálytalanságok is hozzájárultak ehhez, hiszen egy ilyen kis faluban mindenki tud mindent, meg aztán nem igen volt olyan közület, akire ő panaszt ne tett volna. A kifizetés úgy zajlott, hogy a kézbesítő szabadságon volt, a helyettes úgy gondolta, mindenkit ismer, és a házsámot nem nézte, sem a rokoni kapcsolatot, s egy teljesen idegen szomszédjának fizette ki. Szerencse, hogy nem nagy összeg volt. Ez olyan cifra ügy volt, hogy aki nem ismerte a személyeket, nem vehette észre a szabálytalanságot sem. Mert ugye előoldalón a címzett, hátoldalón aláírás, a szomszéd és a kézbesítő kézjegye, minden szabályos, csak mégse. Az úr nem akarta elfogadni az utalvány összegét, mondván más baj is van, a kézbesítő felbontva kézbesítette az ő tértivevényes ajánlott levelét, és nem adott neki újságot sem. Dányi szaktárs mondta neki: „Bátyám, miért vette át sérülten, és miért nem akkor jelentette be, amikor ez történt?”. Jani bácsi köszörült egyet a torkán, és kivágta a rezet: „Na, jobb ha én most innen megyek, mert koca kölyke ez mind, tejtestvérek, nem bántják egymást!”

Hála istennek, nem volt mindig ilyen zűrös a helyzet! A 76-os hivatalátvétel után négyesről hármásra csökkent a minősítés. A kezdeti nehézségek után a következő ellenőrzéskor már ismét 4-es. A zűrök idején 3-as. Azt követően talpra állt a kis csapat, és újra 4-es lett a minősítésünk. Volt dicséret is, köszönet a jó munkáért, jutalom a tanulókkal való foglalkozásért. Újítási díj elfogadott, de be nem vezetett újításokért, munkavédelmi javaslatért...

Ismét elkanyarodtam, de folytatom a hivatal dolgozóinak felsorolását! Megyeri Terit 1989. május 2-ától Garára helyezték, és Hammer Józsefné lett a nyolcórás egyesített felvevő. A postaigazgatóság a hatórás részmunkaidőt 8 órára emelte, mivel a vezetőnek a szemműtétje után fizikailag kímélnie kellett magát (súlyt nem emelhetett). Lám, a posta nem elküldi a beteg dolgozóját, hanem segít rajta! Ez nagy szó, talán a mai embertelen világban már nem is nagyon érthető. 1993. július 1-jétől megkezdődött a gépesítés, és ez magával hozta az óraszám-csökkentést is. Előbb kétórás részmunkaidős lett, majd teljesen megszűnt a munkakör. Hammer Józsefnét átvezényelték 1993. nov. 1-jével Nagykamerás postához.

A posta vezetését 1993. június 29-től Szokolai Katalinnak adta át, aki 1996-ban postatiszti tanfolyamra ment Budapestre. A posta vezetését 1996. augusztus 26-án Csatlós Jutka vette át, aki jelenleg is postavezető. Almáskamaráson sok helyettes megfordult, nevük 1955-től a szemlekönyv alapján: Bajusz Erzsébet, Rusz Drazica, Horváth László, Bátori Margit, Dömsödi Lászlóné, Gátszegi Ferenc, aki később hírlap-, illetve területi biztos, majd a megyei hírlapüzem vezetője lett, Nádudvari János (a kézbesítőnk fia), aki később katonai pályára lépett, Pál János, Furi Gábor, aki Szeghalom posta vezetője lett, Kása Józsefné, aki előbb Dévaványán lett hivatalvezető, azután és jelenleg is Békéscsabán a megyei hivatal vezetője, Dalicsek Béla, aki előbb vezető lett Végegyházán, jelenleg területi biztos, Nagy György, Deszpot Mátyásné, Krizsnyai Borbála, Kuzma Erzsike, aki postavezető lett Dombirtoson, Sztajonos Andrea, Unguri Mária, Karalovszki Ildikó, Sztanojeb Mirjana, aki jelenleg az igazgatóság dolgozója, Szász Rozália, Burda Zoltán (ő egy különleges „fazon” volt), Pántyáné Ketész Anna, Sándorné Kajnok Ildikó, Zsilik Jánosné, Pécs Julianna, Kovács Bernadett és Lipták György.

Ellenőrizni járt nálunk Tóth József, Veres István, Gátszegi Ferenc, Pécs László, Kőszegi István, Dalicsek Béla területi- és hírlapbiztosok, Újházi László és Dányi László vizsgálóbiztosok, a medgyesegyházi OTP-től Sajben Mária és még egy-két dolgozó a körzetesítésig.

Az 1985-ben történt körzetesítéstől postánk Mezőkovácsháza 1 postahivatalhoz tartozik. Itt vannak az értekezletek. Ide járnak a kishivatalok vezetői, dolgozói, korábban nyugdíjasai is, de ez újabban már nem divat. Mezőkovácsházáról járt a körzetbe takarék- és egyéb ellenőrzésre Bene József postavezető, aki 2002. március 12-én tragikus hirtelenséggel elhunyt. Nagyon jó főnök volt. Mindig segített, ha csak tudott. A beosztottjai érdekeit képviselte, mindig kiállt mellettük, ha valami juttatásról vagy béremelésről volt szó, iparkodott igazságos döntést hozni. Sajnos, nem adatott meg neki, hogy nyugdíjasként megírja emlékiratait. Sok mindenről írhatott volna az utókornak, hiszen ő ízig-vérig postás volt. Nyugodjon békében!

A hivatal életében az időjárás is okozott rosszemlékű eseményeket. 1978-ban, úgy nyár után hatalmas vihar kerekedett. Úgy zuhogott az eső, hogy a közönségtérben pillanatok alatt bokáig ért a víz. A posta udvarában álló két hatalmas fenyőt úgy kicsavarta, és a földre döntötte, mintha vigyázban álló katonák dőlnének ki a sorból. A villany- és távbeszélő vezetékét is szétszaggatta, fákat borított rá. A községben alig maradt ép ház. Nálunk, csak a melléképület teteje sérült, az egyik fenyő rádőlt. A tsz elnöke motoros futárt küldött a honvédséghez, és az ő segítségével helyreállt a rend. Eltakarították az utakra csavart fákat, kijavították a vezetékeket. 1983-ban jött egy hóvihár. Már délután hatalmas pelyhekben esett a hó, és kavarta a szél. Reggel arra ébredtünk, hogy alig tudunk az utcára kijutni. Házmagasságúra nőttek a hóbuckák. A máskor szemet gyönyörködtető, puhán, lágyan eső hó sok ember ideiglenes börtönévé, sőt koporsójává vált. Az volt a szerencse, hogy a távbeszélő szolgálat nem bénult meg egészen. Tudtunk segítséget kérni, érdeklődni a hozzártozók után. A postakocsi nem tudott Almáskamarásra jönni. Az első napon nem is kaptunk postaanyagot. A hótólók dolgoztak, a tsz minden munkagépével segített. A második napon úgy jutottunk a postaanyaghoz, hogy a tsz tehergépkocsiján - előttünk hóekével - mentünk a keverési úton, a postakocsi pedig velünk szemben jött, azt is elől-hátul hóeke kísérte. Így cseréltünk postaanyagot. Nagyon cudar idő volt. Amit a gépek nagy erőfeszítéssel eltakarítottak, a szél percek alatt ott vagy kicsit távolabb újra feltornyozta. A honvédség ismét segített. Lánctalpassal hozták az élelmet, szülni vittek egy kismamát. Feltettük nagyon az eljárókat, iskolásokat, dolgozókat. Volt, aki elindult gyalog, és nem tért haza. Olvadás után találtak rájuk. A hózár alatt a fél falu a postán volt, innen várta a híreket, a segítséget. A tsz párttitkárával megszerveztük a Battonyára járó diákok hazahozatalát. Kollégiumokba, munkahelyekre, állomásokra telefonáltunk, hogy ne induljon senki útnak, amíg meg nem javulnak az időjárási- és az útviszonyok.

Kezdetben az embereket nem ismertem. A Községi Tanács irodaségédje, egy hölgy jött a küldeményekért. Egyszer csak nagy csattanás, a hölgy elterült. A kézbesítők felfektették a közönségtérben lévő padra. Telefon az orvosért. Jó - mondta ő -, azonnal megyek! Eltelt vagy húsz perc, orvos sehol. Újabb telefon. A mindig udvarias doki kiabált: - Máris megyek, ha nem bír magával! - Nem tudtam, mi a baja velem. Amikor bejött, a hölgy még mindig eszméletlen volt. A doktor úr rámszólt: Na fogja, és vigyük, ha már nem tudott egy kicsit várni, ügyis magához tér, legalább segítsen cipelni! Kivittük a hideg levegőre. A mi betegünk könyörgőre fogja, tegyük le a hóra, mert ő már jól van, nem akar injekciót kapni. A doki beoltotta soron kívül jó nagy tüvel, hogy máskor ne igyon epilepsziás beteg létére pálinkát, főleg ne munkaidőben. Más! Bejött egy terhes kismama, hívjunk neki mentőt. Mire megkértük a mentőt, beszólt a kezelőablakon, hogy „jaj, folyik a feje!” Nagyon megijedtem, kiszóltam a férjemnek, tegyen fel vizet a fazékba forni, lepedőket vasaltam, és imádkoztam, hogy a mentő érkezzon előbb, ne a kisbaba. A jóisten meghallgatott: a mentőben szült,

nem a postán. Nagyon meleg helyzet volt!

A község vezetőségével jó volt a kapcsolatunk. A tsz-től kaptunk segítséget: elvégeztek apró javításokat, télen havat takarítottak, a postakocsi-beállót mindig rendben tartották. Amikor még nem volt kövesút, eső után betemették a kátyúkat, csak úgy társadalmi munkában. A tanácselnök megkért, figyeljük az időseket, kell-e nekik segítség. Szívesen segítettünk, mert a bajaikat a kézbesítőknél mondták el. A hivatalos kérvények megírását, hivatalos űrlapok kitértését még mindig hozzám hozzák. Nem volt nehéz segíteni. A körzeti rendőr figyelemmel kísérte a hivatal épületét és a dolgozókat is. Nyugdíjkifizetéskor járta az utcákat, nehogy valakinek rossz gondolata támadhasson. Amíg ő dolgozott, a segélykérőt nem rongálták meg, nem lopták el. A jelenlegi kapcsolatot nem ismerem.

Napjainkban már sok minden másként van. A Magyar Posta Rt. el van látva jó biztonsági felszerelésekkel. Sokrétű tevékenységének ellátásához a helyi szervek nem igazán tudnak segítséget nyújtani, és én úgy látom, nincs is szükség rá, csak jól képzett dolgozókra és jó vezetésre. Akármilyen jó lenne is a kapcsolat a helyi rendőrséggel, ő akkor is kevés lenne a ma dolgozó bűnbándákkal szemben, talán egy egész kapitányság is.

Ez a kisposta és a munkája csepp a tengerben, de annak igen értékes cseppje. Szép tiszta posta, kedves dolgozókkal. Húsvét és karácsony táján még szebb a posta, mint egyébként! Megmelegszik az ember szívetája, ha belép. A húsvéti bárány vontá nyuszi, tojásos díszítés, a karácsonyra készített, télapó-hajtotta rénszarvas-szán nagyon meleg hangulatot varázsol a postára betérők szívébe. A mai postás dolgozók így viszonyulnak az ügyfelekhez, szeretik a munkájukat, őket nem kell mosolytanfolyamra küldeni.

Csatlós Julianna postavezető, Suta Gyuláné és Borzási Ferencné kézbesítő, Boda Péterné takarító (2002)

A jelenlegi vezető, Csatlós Jutka, a szabadsága alatt öt helyettesítő Lipták György, a két kézbesítő, valamint a község vezetősége és lakosai sokat segítettek, hogy pályázatom elkészülhessen. Mivel a Magyar Posta Rt. önálló szervezet volt, nemigen lehetett a múltjáról a községben írásos anyagot találni.

A pályázat Hammer Szabinának a községalapítás 150 éves évfordulójára írt „Almáskamarás telepítése” című munkája, a fellelhető postai okiratok és a lakosság elmondása alapján készült.

Horváth Mihályné

EPIZÓDOK A SZENTESI POSTA TÖRTÉNETÉBŐL

Emlékek a régmúltból

Szentes az Alföld közepén, Csongrád megye északi részén, a Tisza bal partján, a Körösből eredő Kurca két oldalán terül el. Területe 35.300 hektár. 1878-1950 között Csongrád vármegye székhelye volt.

A mai értelemben vett postaintézmények nyomával Szentesen aránylag későn találkozunk. Ez a körülmény az utak járhatatlanságára vezethető vissza. Volt idő, mikor a postaszállítás Csongrádról hetenként kétszer történt. Sáros időben, rossz útviszonyok közepette azonban gyakran talicskán, sőt az is megesett, hogy háton hordták át Csongrádról a postaanyagot.

Postahivatalt 1787-től jegyeznek Szentesen. A XVIII. században postakocsi-járat állomása volt a városban, erre egy régi boltíves épület, a „lőváltóhely” elnevezése utal. Az első posta a jelenlegi Mátéffi László féle ház helyén működött. A postamester az utcai ablakban közszemlére tette ki az érkezett leveleket. Innen a dr. Pollák Sándor féle ház jelenlegi helyére, később a postamester személyében történt változás folytán a kiséri Werner-házba költözött a posta. Elvezette a sors a postát azután még a Horváth Gyula utcába, a jelenlegi Papp Lajos féle házba, majd a Tóth József utcába, a dr. Albertényi Adolf házba, míg végül a Petőfi utcába kerülvén, jelenlegi elhelyezését megelőzően, Fekete Albert telkén működött pár évig. Az első dokumentált postamester Kogler János volt az 1850-es években. Őt Werner József követte.

1882-ben az addigi postamesterség, vagyis akkor már posta- és távirda kincstári kezelésbe került. A kincstári posta- és távirдахivatal első vezetője Szürszabó Nagy Antal volt. 1883-ban 136.760 levelet, 21.966 értékűküldeményt adtak fel Szentesen. Szürszabót Stolcz István, majd Grabarics Iván postafőnökök követték. Később Szendrői Gyula, majd Miklósi József postafelügyelő lett a hivatalvezető.

1882-ben gőzhajó járat indult a Tiszán Szentes és Szolnok között, majd a város költségén megépült a Kunszentmárton-Szentes közötti helyiérdekű vasút, 1885-ben pedig a Szentes-Hódmezővásárhelyi vonal. Ezáltal Szentes is bekapcsolódott az ország forgalmába. Míg korábban kompon keltek át a Tiszán, 1903-ban megépült a közúti vashíd, s megnyílt a Csongrád-Szentes-Orosháza vasútvonal.

A postahivataltól a napi postát lovaskocsival szállították a vasúthoz. A lovaskocsin bódészerű tároló volt, ebben helyezték el a küldeményeket, s egy retesszel zárták le. Történt egy alkalommal, hogy késésben voltak, sietni kellett a vonathoz. A bódét elfelejtették lezárni, s mivel a lovak vágta mentek, a pénzeszsákokat szétszórták a macskaköves úton. Úgy szóltak be a járókelők a postára, hogy a főutcán pénzeszsákok hevernek. A postaforgalom tárgyait ebben az időben csak levelek, postautalványok és hírlapok alkották. Csomagot és pénzes levelet csak Csongrádon lehetett feladni.

1919-ben, a kommünt április 29-én felváltó román megszállás a posta működését a rekvirálások miatt évekre visszavetette. A posta-, távirda és távbeszélő hivatal egész felszerelését elszállították, nem hagyván meg mást, mint amire nekik itt tartózkodásuk alatt szükségük volt, vagyis egy központi kapcsolószekrényt és a bútorzatot. A postaforgalom lebonyolítását az 1920-as évek elején 13 tisztviselő és 15 altiszt látta el. A távbeszélő-állomások száma 148 volt. A rádióvevő-berendezések üzembe helyezésének engedélyezése 1925. december elsején kezdődött, s már az első évben, 1926-ban 128 engedélyezett vevőberendezés működött a városban.

Kézbesítés a tanyavilágban

1944-ben nyolc külterületi kézbesítője volt a szentesi postahivatalnak. Reggel 7-től este 7-ig dolgoztak, egy óra ebéddel, a bérük 160 pengő volt. Napi 60-70 km-t tettek meg. Jó idő esetén két, rossz időben három nap alatt járták be a teljes tanyavilágot. A kézbesítők nagy részét kétéves katonai szolgálatra is elvitték. Női munkaerőt nemigen alkalmaztak, mert fizikailag nem bírták. Egyaránt volt gyalogos, kerékpáros, motoros és lovas kézbesítés. Ez utóbbi tűnt a legelőnyösebbnek, mert zord időben, hóban-sárban a ló mindig megbirkózott a feladattal.

Szentesen a mezőgazdaság volt a fő megélhetési forrás a természeti adottságok miatt, így a termelőszövetkezetek adták a munkahelyek zömét. Került itt ló, tehén, disznó, baromfi, konyhakerti növény, virág, s a szántón kukorica, árpa, búza, hogy csak a legfontosabbakat említsem.

Ahhoz, hogy a posta el tudja látni napi feladatát, mivel a lakosság nagy része szétszórtan, a tanyavilágban élt, egyezséget kötött a tsz-szel, lovat bérelt, s a kiválasztott állatot a posta kézbesítője látta el takarmánnyal, és tartotta tisztán. Természetesen fizetett is a ló takarmányozásáért. A kézbesítő reggelente bement a postahivatalba, átvette, sorba szedte a küldeményeit, s így megrakodva elindult a tsz-be, ahol előkészítette „munkatársát” a napi útra. Felnyergelte, felpakolt, s irány a tanyavilág. Volt a táskájában érték, levél, csomag, 1950-től újság is. Ez nagyon fontos volt a külterületen élő emberek számára, mert sok helyen még villany sem volt, petróleumlámpával világítottak. Nem is beszélve a rádióról, vagy a televízióról! A postás a városból érkezett. A kézbesítők hallgatták a rádiót, nézték a televíziót, mert a tanyai embereknek az volt az első szavuk, hogy mi újság a városban, az országban.

Nap mint nap tette a dolgát a ló és az ember. Nem szükölködtek izgalmas pillanatokban sem. Előfordult, hogy egy-egy tanyaiba behúzódott egy politikai megbízott, s az egész napját ott töltötte. A hivatlan vendéget étellel-itallal el kellett látni egész nap, s megfontoltan kellett beszélni. Minden korszaknak megvolt a maga hiánycikke, mert vagy nem termelt elég, vagy nem árusították a boltokban valamilyen politikai ok miatt. Így történt ez a cigarettával is, amely főleg a férfiak számára nélkülözhetetlen kincs. A jó postás értett az emberek nyelvén, és megoldotta a gondjukat. Kellott persze hozzá egy kis leleményesség. Készített egy kis csomagot, benne a cigarettával. Kitöltött hozzá kitalált névvel egy szállítót, s a megfigyelő hiába ténykedett a tulaj háza táján, egy óvatlan pillanatban az előre kinyitott szobaajtón berepült a heverőre a kis csomag. Semmit sem vett észre az idegen az egészből, a gazda meg hamarosan eltüntette a „kincset”. A fizetség jó házi pálinka volt, amely a nagy hidegekben igencsak jól esett. A postás teljes értékű családtagnak számított, ha ebéddel érkezett megebédeltették, s a „társáról” sem feledkeztek meg, kockacukor vagy egy marék zab volt a jutalma. Egy kézbesítő így fogalmazta meg, mi a különbség a városi és a tanyai szolgálat között: „Míg tanyán butykosból kínálják a pálinkát, addig városban centis pohárból, s csak egyszer.”

A többségében mezőgazdasággal foglalkozó embereknek a felesleges termékeket el kellett adniuk, ugyanis saját kis kertjeik voltak a tanya körül, amiből nem kellett megosztani a tsz-ekkel a termést, így az hetente a városi piacra került. Ilyenkor találkoztak egymással a messzebb lakók is, bevásároltak egész hétre, hiszen kint a messzeségben nincs bolt, mint a városban. Egyedül kenyéret nem vettek, mert a ház kemencéjében hetente sült a finom kenyér és kalács. A postás tudta, ha piacos nap következett, akkor az ő közönsége csakis a piacon található, így az aznapi küldeményeket annak megfelelően készítette össze, s a lovával először a piactérre kocogott. Átadta a piacozó embereknek a küldeményeit, így a külterületen csak azokba a tanyaiba kellett bemennie, akik nem voltak aznap a piacon.

Rohamosan teltek az évek. A tanyán élő emberek egyre idősebbek lettek. A gyermekeik elmentek tanulni, nem folytatták szüleik munkáját, s a városban maradtak. Ez a folyamat lassan felszámolta a tanyavilágot. A még kint élő emberek is beköltöztek a városba.

1971-től megszűnt a cserebökényi kis postahivatal, két fővel csökkent a létszám. Ekkor már kismotorral mentek a tanyai kézbesítők, rossz idő esetén gyalogosan, egészen 1974. december 31-éig, amikor megszűnt a tanyai házhoz kézbesítés. Támpontokat telepítettek az utak mentén kis levélszekrényekkel, s tájékoztatták a lakosságot, hogy menetrend szerint mikor ér oda a gépkocsijarat, s mennyit fog ott állni. Ide kellett kijönniük az embereknek átvenni a küldeményeiket. Ezzel a fordulattal egy kicsit eltávolodott a postás a tanyai emberektől, hiszen azok korábban az otthonukban várták őt. Pedig aki megöregszik, örül, ha otthon tud mozogni, s legalább a postással találkozik alkalmanként. Persze, a tanyai lakosok lélekszámának csökkenése miatt szükség volt a változtatásra.

Kézbesítés a városban

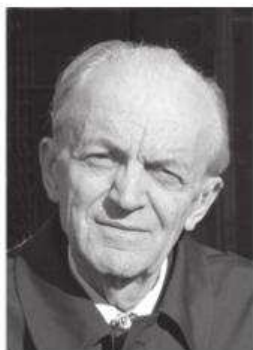
A belterületi kézbesítés is embert próbáló feladat volt. A háború után nagyon lassan lehetett róni az utcákat, pláne esős, havas időben. Se járda, se út nem volt kiépítve, vagy csak nagyon kevés helyen. Ettől függetlenül ment a munka. A városban sűrűbben laktak az emberek, közel voltak a rokonok, testvérek, kialakultak baráti társaságok, így beszédtema is volt, hogy mikor, kivel, mi történt. Ezen a téren is a postás volt a legtájékozottabb, hiszen név szerint ismert mindenkit, egy-egy könyvelt küldemény vagy utalvány kifizetésekor közvetlenül találkozott az ügyfelekkel. Tisztelték is, hol kávéval, hol forró teával, hol egy pohárka itallal várták, ha zordabb idő volt. Kerékpárral közlekedett, s ha sok volt a küldemény, gyalogosan, kerékpárját tolvá róttá útját.

Az 1960-1970-es évektől megkezdődött a bérházak építése Szentesen is. Az állam kedvezményrel támogatta a családokat a lakásvásárlásban. A kedvezményes hitel két gyermek vállalásához volt kötve. Így a fiatalok többsége dolgozott, napközben csak a kismamák tartózkodtak odahaza. A postahivatal olyan helyzetbe került, hogy csak közvetve tudta kiszolgálni az ügyfeleit. A kézbesítő csak a sima küldeményeket dobhatta be a levélszekrénybe. Csomagról, utalványról, könyvelt küldeményről csak értesítőt tudott hagyni, amely tájékoztatót a postai anyag fajtájáról, az átvétel időpontjáról, tartalmazva a címzett nevét és lakcímét.

De ezzel még nincs vége a nehézségeknek! Újabb akadályok nehezítették a kézbesítők munkáját. A közbiztonság nagyon megromlott. A lakosság a bejárati ajtókra elektromos zárat szereltetett fel, a postásokat pedig kulcsokkal látták el, akik hetekig különböző módszerekkel próbáltak összefüggést keresni a profi betörők eszköztárát is megszerző kulcsalmaz és a rengeteg zár között. Így kollégánkat már akkor sem kellett féltetni, hogy elviszi a szél, ha elfogyott az aznapi postaanyag a táskából, mert a kulcsok kellő nehezékül szolgáltak!

dr. Csepi Lajos

RÉGI IDŐK TANÚJÁNAK NAPLÓJÁBÓL

Nyolcvannegyedik évemben járok. Postás családból származom. Apám, anyám, nagybátyám, nagynéném postás volt. Feleségem is nyugdíjas postás. Hatvan évet dolgoztam, negyvenet ténylegesként, húszat nyugdíjasként. Mint a postások nagy családjának tagja, egyben a régi idők tanúja, postás törzsgárda-tag vagyok. Rendszerek, kormányok jöttek-mentek. Átéltam a különböző politikai irányzatokat, fasizmust, kommunizmust, négy év katonaságot, a háborús cselekményeket, hadifogságot, az 1956-os eseményeket - mindezek mellett azonban hűséges maradtam hivatásomhoz, szerettem a postaszolgálatot és szívesen végeztem a munkámat.

Nagy feladatnak látom a múlt homályából a régi események felidézését, mert előrehaladott koromban az emlékezés természetesen már kihagy, gyakorta túlszínez, így nem teljesen tökéletesek a múltbeli képsorozatok. Úgy gondoltam mégis - hosszas töprengés után -, hogy ha csak egyetlen kedves utódom, munkatársam helyes következtetést von le emlékeimből - már megéri a fáradságot.

Megírok tehát néhány részletet a postai pályafutásomból, ily módon szeretnék segítséget nyújtani a múlt emlékeinek felkutatásához. Az elmúlt hat évtized alatt a következő postai szerveknél teljesítettem szolgálatot: Kecskemét, Budapest 741, Központi Távírdá, Budapest 8, Szeged 2, Szatmárnémeti 2, Szeged 1, Kiskunhalas, Kecskemét 1, Szegedi Postaigazgatóság, Budapest 112, Budapest-vidéki Postaigazgatóság, Postabank.

Mielőtt belekezdenék saját sorsom részleteinek ismertetésébe, hadd idézzek fel két dokumentumot apám munkálkodásával kapcsolatban!

Birtokomban van „A posta kezelésére vonatkozó rendeletek könyve” a kecskeméti postahivatalból. Az első bejegyzés időpontja 1917. január 1-je, az utolsóé 1920. július 9-ike. Ezek az időpontok önmagukban is sokat mondanak! A rendelkezések pedig - melyek a könyvben találhatóak - az I. világháború eseményeit tükrözik a postakezelésben. Nem óhajtom az utasításokat részletezni, csupán érdekességként említem meg, hogy 1919. április 25-étől július 30-áig a rendelkezéseket a hivatalvezető aláírása mellett a „A Szociális termelési népbiztosság postahivatali politikai megbízottja” is láttamozta, és bélyegzőlenyomatával látta el. A rendelkezések nyilvánvalóan csak így voltak végrehajthatók. Ami számomra különösen értékes teszi ezt az iratanyagot, az, hogy abban apám írását és aláírását is láthatom, ő ugyanis abban az időben Kecskeméten távirásként dolgozott. Nagy becsben tartom ezt a dokumentumot. És most a másíkról! Apám a kecskeméti múzeumban végzett kutató munkája eredményeként számos adatot tárt fel a helybeli postatörténettel összefüggésben, melyeket Lukácsi László hivatalvezetővel együttműködve feldolgozott, és könyv formájában megjelentetett. Sajnálatos módon nincs birtokomban ennek a könyvnek egyetlen példánya sem. A címe: „A kecskeméti posta története”. Méltatja a múltat, s utal a XX. század rohamos technikai fejlődésére. A könyv megjelenésének időpontja 1964. Apám 1964 februárjában munkájáért vezérigazgatói elismerésben részesült. (Egy, a birtokomban lévő levélmásolat tanulsága szerint közlemény formájában jelent meg a mű folytatólagosan a Múzeumi Szemlében, bizonyos tiszteletdíjat pedig a „Közdok. Vállalat” utalt ki érte.)

De most térjünk vissza a saját életutamra!

1938: Kecskemét

Postai munkaviszonyom kezdete 1938. július 25-ike, Kecskemét. Beosztásom: „m. kir. posta óradíj általános tisztii munkaerő”. Szolgálatba lépésem időpontját igazolja a munkakönyvem, valamint a Szegedi Postaigazgatóság által részemre kiadott irat: „Értesítem, hogy a Magyar Posta Törzsgárda Szabályzatában foglaltak alapján - tekintettel arra, hogy az ott előírt feltételeknek megfelel - törzsgárda taggá nyilvánítjuk. A törzsgárda tagsági idejének kezdő időpontja: 1938 év. Szeged, 1977. február 1. Lakatos Albert sk. szakszervezeti titkár, Rózsa István sk. postaszerv vezető” (Postaigazgatóság Szeged 260/1977. sz. levél)

Kecskeméten egy év alatt úgyszólván minden munkahelyen dolgoztam az egyesített felvételtől a pénzfelvételen, rovatoláson, leadáson keresztül a főpénztári tisztii szolgálatig. A táviráda is voltam beosztott. Természetesen voltak kellemetlen perceim, mint minden gyakorlatlan, kezdő munkaerőnek. Dehát ez velejárója a munkának! Példaként csak egyet említek: 100 P, azaz száz pengő hiányom volt a pénzfelvételnél egy esti leszámolás során. Kínos perceket, órákat éltem át, mert hát ez a pénz nagyobb volt a havi fizetésemnél. Hosszas keresgélés, szaladgálás után végül is sikerült megtalálni az eltérés okát: rosszul volt összeállítva az „Összefoglaló jegyzék”, amit én a felvétel során nem vettem észre - sajnos... Mint kezdő pénzfelvevőnek, sok gondot okozott azután az „üvegtoll” használata, helyesebben mondva használhatatlansága, mert - természetesen - igen törekeny volt, s nem volt néha kellően szervezett az utánpótlás. Abban az időben egyébként indokolt volt az „üvegtoll” használata az indigóval vezetett aljegyzék és az utalvány bevételi napló másolatok olvashatóvá tétele érdekében.

A Kecskeméten töltött egy év megalapozta a postai ismereteimet, nagymértékben segített a továbbiakban a tisztii tanfolyam anyagának elsajátításában. Bizonyos előnyt jelentett azon fiatal munkatársaimmal szemben, akik nem folytattak ilyen átfogó jellegű „előtanulmányt”, azaz nem szereztek gyakorlati ismereteket, mert történetesen más jellegű feladatokat végeztek bizonyos központi hivataloknál, szerveknél.

1939-1940: postatisztii tanfolyam Budapesten

A tanfolyam elvégzése tehát nem jelentett számomra különösebb nehézséget. Abban az időben kötelező tantárgy volt a szorosán vett szakmai tárgyakon túlmenően például a táviráda, melynek elemeit szerencsés véletlen folytán már gyermekkoromban megismertem, így könnyen ment. Hasonlóképpen kötelező tantárgy volt a francia nyelv, mint a posta nemzetközi hivatalos nyelve. Ebben is otthonos voltam, mert a gimnáziumban négy éven át tanultam, és szerettem is - egyébként mind a mai napig foglalkozom vele. Csupán a járatii ismereteket, azaz a postaföldrajzot kellett nagy igyekezettel tanulnom. Igen szigorú tanárunk volt. A hivatalokat, postahelyeket hibátlanul kellett sorolni a tábla mellett. Akkor még nem voltak irányítószámok. Fentiekén kívül tanulnom kellett még a postatörténelmet is, ami azonban nem volt „nehéz” tantárgy. Jeles eredménnyel végeztem el a tanfolyamot, s tettem le az alap-, illetve a szakvizsgát.

Izgalmas percek a Központi Távírdán (1940, Budapest)

Mint említettem, már gyerekkoromban megismerkedtem a táviratozással. A Morse - mint közismert - pontokból és vonásokból álló jelek együttese. S.O.S. jeleket küldtek valamikor régen a bajba jutott hajóskapitányok kétségbeesésükben a süllyedő hajókról. A másik táviratozási módszer a Hughes volt, mely egy úgynevezett „betűíró” műszaki rendszert jelentett. Mindkettőt ismertem. A Morsé-t olymértékben, hogy nem kellett a szalagon gyakran összefolyó jeleket hosszasan nézegetnem, hanem mint úgynevezett „fónikás”, hallás után tudtam venni a betűket, jeleket. Ennek köszönhetően a tanfolyam befejezése után 120 hallgató közül másodmagammal a Központi Távírdára kerültem, ahol nagyon jól éreztem magamat. Az írógépeken papírtekercsek formájában voltak a táviratlapok elhelyezve. A fülhallgatóval gépen vett táviratokat az előttünk lévő futószalagra helyeztük, úgy továbbítottuk. Persze itt is, mint általában minden új munkahelyen, akadtak kezdeti nehézségek. Már az első munkanapon egy érkezett távirattal baj történt. Egy nagyon távoli állomásról vettem hatvannégy (!) szavas táviratot Serédi Jusztinián hercegprímásnak címezve Esztergomba. Nagyon rossz műszaki feltételek mellett egy gyakorlatlan távirász továbbította, így a szöveg tele volt hibákkal. Zavarba jöttem - gondolva a távirat kezelőjének, illetve a csoportvezetőnek a rosszallására. Félttem attól, hogy a kezdet kezdetén kedvezőtlen vélemény fog kialakulni a munkámról, aminek hátrányos következményei lehetnek. Ezért egy merész gondolatom támadt: lemásolom az eredetileg vett táviratot - bár ez szigorúan tilos volt. Végül mégis elkövettem ezt a „szabálytalanságot”, s így továbbítottam a most már kifogástalan formájú és tartalmú táviratot. Megúsztam a dolgot. Utána már ment minden, mint a karikacsapás. Élveztem a szövegek ritmikus, dallamos továbbításának ütemét, valamint jó távirász adása esetén a vételt.

Szívesen maradtam volna véglegesen a Központi Távírdán, azonban családi és anyagi okok miatt kénytelen voltam áthelyezésemet kérni Szegedre. Itt jegyzem meg, hogy a későbbiek során távirászként is dolgoztam Szeged I. postahivatalban, időközben pedig - katonai szolgálatom alatt - híradós rádiótávirász voltam. Oktattam is a Morsé-t az újoncoknak.

Felejthetetlen napok, hetek, hónapok Szatmárnémetiben (1940)

Abban a szerencsés helyzetben volt részem, hogy 1940 nyarán kirendeltek a visszacsatolt Erdélybe, Szatmárnémetibe. Nagyváradon keresztül vezetett az utunk. Szatmárnémetit Satu-Marenek nevezik a románok. Szép város a Szamos mentén. Magja két XI. századi település: Szatmár vár és Németi város. Itt kötötték 1711-ben a szatmári békét. A második bécsi döntés után 1940-44-ben Szatmár vármegye székhelye volt.

Kirendelésem időpontjában a magyar csapatok bevonulása után közvetlenül érkeztek a városba a polgári szervek, így a posta alkalmazottjai is. A főtér zsúfolásig tele volt a várakozókkal. Örömmámorban úszott a város, mindenütt magyar nemzeti zászlók, virágcsokrok. Valósággal kihúztak bennünket a gépkocsikból, boldogan ölelgetve mindannyiunkat. Voltak, akik sirtak örömben. Résztvettem néhány visszacsatolási ünnepségen, melyek szintén felejthetetlen események voltak. Díszebédek, ünneplések, vidám hangulatú vacsorák követték egymást.

Kissé szokatlan volt, hogy az első munkanapokon a pályaudvari postahivatalban üres volt a felvételi terem. Nem sok dolgom akadt, minthogy nem jelentkeztek ügyfelek. Később azután lassan megindult az élet, megindult a postai forgalom. Ottani tevékenységem jutalmául vezérigazgatói dicséretben részesültem. A díszes okirat szó szerint a következő szöveget tartalmazza: „A Magyar Szent Koronához visszacsatolt keleti és erdélyi országrészek postai és távközlési szolgálatában

Csepi Lajos m. kir. postaforgalmi díjnok úr nehéz körülmények között, fáradhatatlan igyekezettel és kiváló eredménnyel munkálkodott. Hirdesse ez az írás a felejthetetlen történelmi napok emlékét és a jól végzett hazafias munka dicséretét. Budapest, 1940. december 31. Kuzmich Gábor, a M. Kir. Posta vezérigazgatója.” Ezt az értékes iratot, melyet egy emékéremmel együtt kaptam, több mint hatvan év távlatából is féltve őrzöm.

A Mindszenty-ügy (1948-1949)

Drámai hatású hírt mondott be a rádió 1948. december 27-én délelőtt tíz órakor. Közölték: Mindszenty József hercegprímást letartóztatták.

Távbeszélőosztály-vezető voltam ekkor a Szeged 1 postahivatalban. Olyan események következtek e szomorú hír hallatán, amelyek pályafutásom legnehezebb időszakát jelentették: állásomból való felfüggesztést, fegyelmi eljárást és egyebeket. Közbeléphetett volna az ÁVO is, mely szörnyűség igen könnyen bekövetkezhetett volna, hiszen mellékesen „nyugatos” voltam. Kisebb jelentőségű ügyekben is koholt vádak alapján megkínóztak, elítéltek, kivégeztek ártatlan embereket - mint tudjuk.

A hír tehát december 27-én hangzott el, azaz a karácsonyi ünnepeket követő első munkanapon. Érthető módon igen nagy volt a forgalom ezen a napon a központban. Mind a szegedi, mind pedig a budapesti kezelők idegesen látták el szolgálatukat. Szóváltásra került sor közöttük, a vita hevében a kezelők csak akadozva kapcsolták a számokat. Ezenközben Budapestről - feltételezhetően a fenti hírellel összefüggésben - „azonnali állami” beszélgetést kértek, melynek kapcsolása csak késedelmesen történt meg. Ennek következményeként a forgalom „önkéntes szüneteltetésének” vádjával, nyilvánvalóan „szabotázs” feltételezve úgy a budapesti, mint a szegedi távbeszélő kezelőket, a két rendezőt, illetve csoportvezetőt, valamint engem mint osztályvezetőt azonnali hatállyal felfüggesztettek, és ellenünk fegyelmi eljárást indítottak. Én személy szerint az eset idején nem is tartózkodtam a távbeszélő központban, hanem az épület másik szárnyában lévő irodában voltam.

Mint említettem, súlyos meghurcoltatás elé néztem. Éjszakánként két hónapon keresztül vártam a fekete kocsijának megjelenését. Valóban úgy is indult a vizsgálat! A vezérigazgatóság képviselője (a nevét nem óhajtom megírni, annál is inkább, mert már régen nincs az élők sorában) meghallgatásom során magából kikelve, órákon át kiabálva akart kicsikarni belőlem valami neki tetsző „vallomást”, nem sok eredménnyel. A jegyzőkönyv felvételekor az irodában végig jelen kellett lennie a hivatalvezetőnek, valamint az igazgatóság vezetőjének, mintegy érzékeltetve az ügy súlyosságát, s azt a körülményt, hogy ők is felelősséggel tartoznak a történetekért.

A felfüggesztést elrendelő határozat (Közlekedési minisztérium IV. Postafőosztály, 200.386/1949-3. ü.o.), melyet 1949. január 4-én a miniszter helyett Katona Antal vezérigazgató, főosztályvezető írt alá, többek között a következőket tartalmazza: „...Apró Ferenc postafőtiszt, távbeszélő csoportvezető... úgy ő, mint Csepi Lajos postafőtiszt, távbeszélő osztályvezető a szolgálat zavartalan biztosítása érdekében nem tették meg a köteles gondosság mellett elvárható és a forgalom zavartalanságának biztosítása érdekében szükséges intézkedéseket, szolgálati kötelességüket erélytelenül, hanyagul látták el...” A leglényegesebb megállapításokat azonban a felfüggesztő határozat utolsó sorai tartalmazzák: „... A fenti tényállás súlyosságát emeli az a körülmény, hogy a budapesti rádió 1948. december 27-én a 10 órás hírek keretében, - tehát közvetlenül az eljárás alá vont alkalmazottak terhére megállapított cselekmények elkövetésének időpontja előtt közölte első ízben Mindszenty József hercegprímás rendőri őrizetbevételét, s így a forgalom megszakítása - annak szolgálati hátrányai mellett - sokkal súlyosabb, büntetőjogi értékelés alá eső cselekmény elkövetésére is következtetést enged...”

Az a körülmény azonban már elkerülte a vizsgálatot lefolytató és a határozatot hozó illetékesek figyelmét, hogy az eset tudomásomra jutása után az érintett kezelőt azonnal én váltottam le, illetve ezt a tényt nem mérlegelték. A rettegésben töltött időszak két hónapig tartott, azaz 1949. január 5-étől a fegyelmi tárgyalás időpontjáig, 1949. március 8-áig. Az idegfeszültség csak a fegyelmi tárgyalás után kezdett oldódni. Az eljárás keretében a szegedi és a budapesti kezelőket elbocsátották, a csoportvezetőket és engem fegyelmi büntetéssel sújtottak, ami áthelyezést és pénzbírságot jelentett. Ez az eljárás végül is kettős büntetés volt, én azonban - nyugodtan mondhatom - örömmel fogadtam a döntést, mert nem kerültem utcára, s nem kerültem az Andrássy út 60-ba, a Terror Házába.

Még egyetlen megjegyzést teszek a Mindszenty-üggyel kapcsolatban: „A történelem igazságtalanságait semmi sem oldhatja fel, sem megbocsátás, sem feledés, és az idő jótékony hatása sem igazi gyógyír”.

A következő húsz év (1949-1979)

A fegyelmi eljárást követően rövid ideig Kiskunhalason dolgoztam távbeszélő rendezőként, majd még abban az évben Kecskemét 1. körzeti postán hivatalvezető-helyettesként, bérelszámolóként, utóbb pedig általános előadóként tevékenykedtem. 1953. február 7-én a Szegedi Postaigazgatóság állományába helyeztek át. Területi biztos munkakörben dolgoztam 1956-ig, vizsgálóbiztosként pedig 1959-ig. Ekkor forgalmi csoportvezetői teendőket ellátásával bíztak meg, majd 1965-ben az ellenőrzési osztály vezetője lettem. Ezt a munkakört nyugdíjazásomig, 1979. december 31-éig láttam el.

A felrosolt munkakörökben módomban állt figyelemmel kísérni több száz postahivatal, valamint postaműszaki szerv életét, hiszen természetesen igen széles körűek voltak az ellenőrzések. Csupán néhányat említek meg: hivatali szemlék, pénzkezelési ellenőrzések, általános ellenőrzések, készpénzmaradvány ellenőrzések, különféle céllenőrzések stb., stb. A helyszíni vizsgálatok közül kiemelendők a sajnálatos módon nagyszámú, utalványkifizetéssel kapcsolatos vizsgálatok, az egyéb pénzkezeléssel kapcsolatos, valamint a munkafegyelemmel, a hivatali kötelesség elmulasztásával stb. összefüggő vizsgálatok.

A megtartott hivatali szemlék és vizsgálatok anyagából, a különféle ellenőrzések eredményéből számos megszívlelendő tanulság vonható le. Ezek ismertetése nem tartozik életutam fordulatainak megírásához. Csupán érdekességként utalok itt mégis néhány, általunk megtartott, különleges vizsgálatra:

1. Tartottunk olyan vizsgálatot, amelyről 130 oldalnyi jegyzőkönyvet készítettünk. Emlékeztem szerint a jelentés 30 oldalt tett ki.

2. Végeztünk olyan, a műszakot érintő vizsgálatot, amely az egész igazgatóság területére kiterjedt. A jegyzőkönyv negyven oldalas volt. „Eredmény”: 18 fegyelmi, 17 rendbüntetés, 4 ügyirati figyelmeztetés.

3. Megemlíthetném továbbá azt a rendkívül szomorú (nyilvánosságra nem tartozó következményekkel járó) esetet is, melynek során a vezetőt letartóztatták, férje pedig - aki külterületi kezelő volt - öngyilkos lett. A három kiskorú gyermek egyedül maradt.

4. Avagy hová tűnt 50.000 forint Kecskemét és Lajosmizse között? Bár a pénz nem került elő, született két fegyelmi és egy ügyirati figyelmeztetés.

5. Panaszok a hivatalvezetők magatartása miatt. Számos ilyen eset történt!

6. Végül sajnálattal kell közölnöm, de ezek a rideg tények, hogy nem egy vizsgálatot kellett tartani igazgatósági alkalmazottak, sőt vezető beosztásban lévő dolgozók ellen is.

Összegezve úgy gondolom, hogy helyénvaló az ellenőrzések kapcsán néhány tanulság és tapasztalat ismeretése annak kiemelésével, hogy szükség volt a háború utáni időszakban, valamint különböző politikai események következtében meglazult munkafegyelem helyreállítására és megszilárdítására, főként pedig a munka minőségének javítására. Véleményem szerint ezek a követelmények ma is időszerűek.

Megítélésem szerint az alábbi szempontokra kell elsődlegesen figyelemmel lenni:

1. Első helyen említendő a fiatal dolgozókkal, az újonnan belépőkkel való gondosabb, lelkiismeretesebb foglalkozás. Ne hagyjuk a fiatal dolgozókat magukra! Ügyeljünk arra, hogy ne „sajátítsák” el a rossz munkamódszereket, a szabálytalan kezelést. Nyilvánvaló, hogy ha helyes irányban és szakmailag jól felvértezve indítjuk el a fiatalokat, akkor már jelentős lépést tettünk a munka minőségének javítása felé! Erre törekedtem magam is, midőn húsz éven keresztül előadóként működtem különféle segédtszti és tiszti tanfolyamokon.

2. Az érdemi ellenőrzési munka két részére nagy figyelmet kell szentelni: az okirati ellenőrzésre és a folyamatos kezelés-ellenőrzésre. Nagyon helyes és követendő az a munkamódszer, amikor a vezető a nap legkülönbözőbb szakaiban megjelenik az egyes munkahelyeken, és figyelemmel kíséri az élő munkát.

3. Az utasítások, változások tanulmányozása, azok pontos végrehajtása, valamint az oktatás. Nem kívánhatunk s várhatunk el jó munkavégzést az esetben, ha a vezető vagy beosztottjai az utasításokat el sem olvassák, ha a Postaügyi Értesítő felvágatlanul hever a fiókban!

4. Szükség van a társhivatalok mulasztásainak előírt esetekben történő visszajelentésére! Gondolok itt a tévirányításokra, a küldemények, zárlatok, okiratok szabálytalanságaira, a díjhiányokra.

5. A minőségi munkával kapcsolatos követelményekhez szorosan hozzátartozik a közönségszolgálat színvonalának javítása, a kifogástalan és udvarias magatartás. Feltétlenül szükséges a forgalom hullámzásának figyelemmel kísérése. Gyakori jelenség a hivatalainkban a sorbanállás, mely szükségszerűen ideges légkör kialakulásához vezet. Adott esetben intézkedni kell a munkaerő célszerű átcsoportosítása érdekében!

6. Ami pedig a vezetők magatartását illeti, javaslom, tartsák mindig szem előtt, hogy a beosztottak nagyon érzékenyek, megértően kell ügyeikkel foglalkozni. Az elégedett dolgozó a munka sikerességének, eredményességének alapja. A dicséret, figyelemztetés terén legyenek mérsékelték és tárgyilagosak! A figyelemztetés önmagában kellemetlen dolog, arra kell törekedni tehát, hogy inkább kivétel legyen, mint szabály! Kerülni kell a nyers, durva hangnemet, a fölényeskedést! Ily módon lássák el a vezetői tevékenységet, mely nem öncél, hanem parancsoló szükségszerűség!

Nyugdíjas éveim

1980-1982 között Budapest 112-esben a hírlaposztályon, a távirtdán, a főnöki irodában dolgoztam. 1983-1991 között a Budapest-Vidéki Postaigazgatóság ellenőrzési osztályán területi biztosként tevékenykedtem. Itteni tapasztalataim megegyeznek a szegedi igazgatóság területén tapasztal-

takkal. 1991-1997 között a Postabank Rt. jogtanácsosa mellett adminisztrációs munkát végeztem.

Mint zenerajongó, tagja vagyok a Budapesti Operabarátok Egyesületének. Rendszeresen részt veszek a klubdelutánokon, a főpróbákon, s bérletesként látogatom az egyes előadásokat. Nagy élvezettel hallgatom az orgonahangversenyeket. Tagja vagyok az egyik egyházi énekkarnak mint szólamvezető.

A sport sem idegen tőlem. Futok, tornázom, és úszni járok. Elragadtató híve és gyakorlója vagyok a szellemi sportok királyának, a sakknak. Játszottam annak idején a Szegedi Postaigazgatóság, valamint a vezérigazgatóság egyik sakkcsapatában. Most, nyugdíjasként részt veszek a kerületi nyugdíjasok egyéni sakkbajnokságában. Foglalkozom a játszmák elemzésével. Hat emlékérem díszíti szobám falát.

Angol és francia nyelvet tanulok, rendszeresen olvasok magyar és francia irodalmi műveket.

Van néhány bölcs mondás, amelyet fontosnak tartok: „Aki olvasni szeret, az az unalom óráit, amelyek elkerülhetetlenek életünkben, gyönyörűségees órákra cseréli fel.” (Montesquieu) „Az élet meghosszabbításának egyedüli titka, hogy meg ne rövidítsük.” (Móra Ferenc) „Az idő a legnagyobb kincs - meg kell tudni tanulni, hogy miként kell vele takarékoskodni!” (Botvinnik)

dr. Gádzser László

EMLÉKEIM

A polgári fiúiskola (akkor középiskola) elvégzése után műszaki irányú továbbtanulás érdekében géplakatos gyakornoki tevékenységet végeztem. Az akkori gazdasági viszonyokra, szüleim anyagi helyzetére tekintettel nem kerülhetett sor a tervezett továbbtanulásra.

A katonai szolgálatra behívott postai dolgozók pótlása céljából a Magyar Posta középiskolát végzett fiatalok alkalmazását látta szükségesnek. Ennek érdekében 1942-ben postanövendék tanfolyamokat szerveztek. Az 1942 márciusában kezdődő tanfolyamra benyújtott felvételi kérelmemet életkoromra tekintettel a Szegedi Postaigazgatóság elutasította. Ugyanezen év szeptemberében ismételten benyújtottam a felvételi kérelmet az Újvidéken szervezendő tanfolyamra. A kérelem elbírálása érdekében 1942. július hó 31-én felvételi vizsgán vettem részt. A vizsga során a jelöltek matematikai tudását és megfigyelési készségét próbára tevő feladatokat kellett megoldani. Ebéd után a kórházban orvosi vizsgálaton vettünk részt. A vizsga eredménye alapján felvételt nyertem a szeptemberben Újvidéken szervezett növendék-tanfolyamra. Az igazgatóság kollégiumi elhelyezést biztosított a felvettek részére. A tanfolyam keretében postakezelési, táviró- és távbeszélő-kezelési kiképzést kaptunk. Az ismeretek hatékony elsajátítása céljából gyakorló postahivatal kialakítására került sor. A tanfolyam elején egyéni méretek alapján megrendelték az egyenruhákat. Az elkészült ruhák kiosztása a következő év elején történt meg. Ezt követően kimenő alkalmával és eltávozáskor a ruha használata kötelező volt. A tanfolyam félidejében a tanultakból alapvizsgát, a befejezés alkalmával szakvizsgát tettünk.

A tanfolyam befejezése után a növendékek a lakóhelyükön működő kincstári postahivatalban, a kisebb községben élők az általuk megjelölt hivatalban kezdték meg postai tevékenységüket. Engem - szegedi lévén - a Szeged 2 postahivatal létszámába helyeztek. Az igénybe vehető szabadság letöltése után július elsején jelentkeztem szolgálatra. A hivatal vezetése a távközlési osztály táviró-csoportjába irányított, és távirat-irányítói feladatkör ellátására jelölt ki. Feladatom a beérkező táviratok eljuttatása volt a továbbító, illetőleg kézbesítési munkahelyre, valamint a továbbított táviratok munkahelyenkénti rendezése. Későbbiekben fónikus távirászi, távirat-közvetítői munkakörökben dolgoztam. A hivatalnál később táviró-távbeszélő felvételi, csomagfelvételi és - a leszámoló csoport keretében - gépi-könyvelési munkát végeztem.

1949 elején Orosháza 1 postahivatalhoz helyeztek át, ahol előbb távirász, majd egyesített felvevői munkakört láttam el.

A postamesteri hivatalok állami kezelésbe vételével lehetővé vált a növendékek kishivatalhoz történő áthelyezése. Így került sor a bugacmonostori postahivatalhoz történő áthelyezésemre (most Bugac posta). A hivatal vezetését 1949 november elején vettem át. A vezető mellett négy külterületi kezelő látta el a postai feladatokat. A postahivatal a helyi tanácsháza telkén épült, két helyiségből álló melléképületben volt elhelyezve. Az épület állaga elhanyagolt, a hivatal berendezése pedig hiányos volt. A munka megkezdésekor meglepődve tapasztaltam, hogy a külterületi kezelők az előtérben elhelyezett targoncán ülve osztják be a kézbesítendő anyagot, a leszámolást hasonlóan végzik. Nekem nagyon furcsa volt, hogy a hivatal dolgozói nem léphettek be a kezelési helyiségbe. A helyzetet megváltoztatva a továbbiakban a beosztási és leszámolási teendőket a hivatal fűtött helyiségében végezték.

Még orosházi tartózkodásom alatt ismerkedtem meg későbbi feleségemmel. Ezért örömmel vettem a kaszaperi postahivatal vezetőjének javaslatát, mely szerint szeretné, ha hivatalt cserélnénk. Felesége a Bugacmonostorhoz közeli Jakabszállás községből való, és szeretne közelebb kerülni a szüleihez. Közös előterjesztésünket méltányolva az igazgatóság engedélyezte a cserét. A kaszaperi postahivatal vezetését 1950 márciusában vettem át. A hivatal létszáma rajtam kívül egy kézbesítőtől állt. 1950. november 18-án házasságot kötöttem a feleségemmel. A postahivatal épülete Kaszaperen az utcafrontra épült kéthelyiséges, nagyon rossz állapotú melléképület volt. A rendkívül rossz körülményekre tekintettel a hivatalt tanácsi kijelölés alapján egy volt kocsmáépületbe helyeztük át.

Az orosházi körzeti postahivatal javaslata alapján 1950 júniusában áthelyeztek Medgyesegyháza postahivatalhoz. Egyidejűleg megbíztak a hivatal vezetésével. A létszám a nyitvatartási időnek megfelelően öt tiszti és három kezelési dolgozó volt. A vezetői tevékenységet rendkívüli módon megnehezítette az a tény, hogy az átvételig a tiszti munkaezők egyetlen nap szabadságot sem vettek ki. További nehézséget jelentett, hogy szabadságának kivétele után egyik dolgozó áthelyezésre került. Az év folyamán történt további létszámváltozások révén odahelyezett dolgozók sem vették ki a szabadságukat. A szabadságra távozó dolgozók távolléte tartamára a többi dolgozónak kellett túllóráznia. A szabadságon levő dolgozók mellett a betegség következtében kieső dolgozók miatt tartalék kiküldését kértem. A körzeti hivatal kérésünket ottani létszámhiányra hivatkozva nem teljesítette.

1952 tavaszán áthelyezés mellett megbíztak a csanádapácai postahivatal vezetésével. A beosztottnak a feleségemmel szemben tanúsított magatartása miatt, a hivatal munkájának zavartalansága érdekében az igazgatóság áthelyezett Magyarbánhegyesre, és megbízott az ottani postahivatal vezetésével. Itt került sor feleségem postai alkalmazására. Munkaviszonya nyugdíjazásáig fennmaradt. A hivatal vezetését követően bekövetkezett munkaezőmozgás során fiatal, érettségizett dolgozók alkalmazására került sor. A dolgozók iskolai végzettségében történt változás elősegítette elhatáro-

zásomat a gimnáziumi érettségi megszerzésére. 1956 őszén megkezdtem gimnáziumi tanulmányaimat levelező tagozaton. 1960 júniusában sikeres érettségi vizsgát tettem. Meg kívántam szerezni a tiszti végzettséget is, ezért felsőfokú postai tanfolyamra jelentkeztem. Sikeres felvételi vizsga után felvételt nyertem az 1960-1962-es felsőfokú tanfolyamra, amelynek befejezését követően felsőfokú szakképzettséget szereztem, majd jelentkeztem a Szegedi József Attila Tudományi Egyetem levelező tagozatára. Vizsgáim letételét követően 1970 júniusában avattak doktorrá.

1969-ben kormányrendelet tette lehetővé, hogy a vállalat kamatmentes kölcsönt nyújthasson új lakás megvásárlásához, illetőleg új családi ház építéséhez. Az igazgatóság feladatát képezte az igények benyújtása, ellenőrzése, elbírálása. E feladatok ellátása céljából helyeztek át az igazgatóság Igazgatási és Jogi osztályának létszámába. A bevezetéssel kapcsolatos vezérigazgatói utasítás nem rendelkezett a feladatkör szervezetten belüli elhelyezéséről. A végleges rendelkezés szerint a feladatok lebonyolítása az igazgatóságok munkaügyi szervezetében látandó el. A kölcsön ügyintézés mellett további szociális feladatok elvégzését is megkövetelte az osztály vezetése.

Az előterjesztett kölcsönkérelmek számának emelkedése, valamint a már folyósított kölcsönök nyilvántartásával kapcsolatos feladatok növekedése további dolgozó beállítását tette szükségessé. Ekkor alakították meg az igazgatóság szociális csoportját. A csoport feladatát képezte a kölcsönügyintézés mellett a rehabilitációs tevékenység és a szolgálati lakáskérelem elbírálásának előkészítése is. A csoportvezető nyugdíjazását követően 1976 márciusától irányítottam a csoport munkáját. 1986. szeptember 30-án történt felmentésemig láttam el a csoport vezetését. Ezt követően néhány hónapig nyugdíjas dolgozóként segítettem a csoport munkáját.

Sárosi Erzsébet

NEHÉZ ÉVEK

1942-ben adtam be felvételi kérelmemet a postához. Be is hívtak, de az elbeszélgetés alkalmával Szeged helyett vidéki szolgálati helyet ajánlottak, amit nem fogadtam el. Úgy gondoltam, ezzel be is fejeződött a postával a kapcsolatom. Elhelyezkedtem egy papírügynökségnél gép- és gyorsíróként.

1994-ben a tömeges behívások miatt Szeged 1-ből is sok férfi vonult be, így aztán - váratlan meglepetésként - kaptam egy értesítést, hogy állásügyben jelenjek meg a Szeged 1 postahivatalnál. Siemens gépiróként alkalmaztak. Örömmel változtattam munkahelyet, mivel a posta, mint állami hivatal, nyugdíjas állás volt, s ez akkor még nagy szónak számított. 120 pengő kezdő fizetéssel vetek fel. Az előző munkahelyemen 80 pengőt kaptam.

Alig illeszkedtem be az új munkakörömbé, jöttek a bombázások. Száz számra sorakoztak egy külön asztalon a táviratok, mert a távbeszélő vonalak zsúfoltsága miatt táviratilag érdeklődtek az emberek a hozzátartozóik felől. A táviratkézből táskája kicsinek bizonyult a nagy mennyiségű kihordandó anyaghoz képest. Sokszor vonultunk mi is a sziréna hangjára a légópincébe.

Aztán jött a német megszállás. Amikor a németek visszavonultak, elvitték a táviróberendezéseket, az erősítőben pedig összekaszabolták a kábeleket. Egy ideig nem mozdultunk ki az otthonunkból. Nagyon sokan elmenekültek családotól, de édesanyámnak hála - bár édesapám és bátyám katonaként kénytelen volt itthagyni bennünket - mi nem mentünk a bizonytalan semmibe, s ezért megmaradt a házuk, a fedél a fejünk felett.

Amikor az oroszok bevonultak, s megjelent plakátokon, hogy mindenki foglalja el a munkahelyét, a közelben lakó munkatársnőmmel együtt jelentkezünk. A postától kaptunk az utcai igazoltatáshoz szükséges igazolványt, de azt jóformán semmibe sem vették a katonák. Egy ideig, talán egy-két hétig az erősítőbe irányítottak dolgozni. Megtanítottak bennünket, hogyan kell megvizsgálni és összekapcsolni az összeálló vezetékpárokat. Azután a városháza alközpontjában dolgoztam távbeszélő-kezelőként. Amikor helyreállt a táviróforgalom, ismét visszahelyeztek távirásznak.

Egy alkalommal, mikor a barátnőmmel a munkahelyünkre igyekeztünk, a Tisza Lajos körút egyik sarki házának kapuján kilépett egy orosz katonaruhába öltözött 10-11 éves kisfiú. Rá se hederítettünk, mentünk volna tovább, ám kitérta a karját, hogy „davaj, davaj”, és mutogatott a kapualj felé! A gyerek után a kapualjból kijött egy fegyveres katona, és hiába szedtük elő az igazolványunkat, csak legyintett, és betuszkolt bennünket a házba. Rettenetesen megijedtünk, de kiderült, hogy a házban egy orosz konyha működik, és segíteni kell. Kissé megnyugodva tisztítottuk a krumplít, zöldséget, mosogattunk, takarítottunk, és nagyon vártuk, hogy mikor engednek már el. Enni is kaptunk egy jókora tányér valamit teli hússal, aminek már a színét is régen láttuk. Nem tudom, mit ettünk, de nagyon ízlett. Igen ám, de már délután négy óra volt, s a mi postai szolgálatunk két órakerült lejárt. Izgultunk, hogy aggódnak az otthoniak, ha nem érünk haza időben. De még mindig találtak nekünk különféle feladatokat, majd kivitették velünk az ebédlői nagyszőnyeget - ami szinte már megkeményedett a kosztól -, hogy az udvaron seperjük le. Valahogy kicipeltük a szőnyeget, amikor Magdi, a barátnőm észrevette, hogy nyitva van a nagykapu. Körülnéztünk. Láttuk, senki sincs a közelben. Uccu neki, fuss! Valószínűleg megnyertük volna a távfutó versenyt. Ilyen hamar még sohasem értünk haza. Csengetésemre édesanyám és nagymamám jajveszékelve, halálra rémülten, agyonsírt szemmel rohantak ki. Akkor tudtam meg, hogy a postán aznap belsőséget osztottak, és az én részem az egyik munkatársam hazahozta szívességből, így értesültek arról, hogy nem értem

be a munkahelyemre. Ezt csak az érti meg, aki abban az időben élt, mert akkoriban akiket az utcán összeszedtek „egy kis munkára”, az lehet, hogy soha többé nem került haza. A fiatal lányok pedig - mint akkor mi is - különösen veszélyben voltak. Azért mesélem el mindezt, hogy lássák, akkoriban még a munkába járás sem volt olyan egyszerű, hogy felébredek, rendbe szedem magam, és bemegyek a munkahelyemre! De hát ez az idő is véget ért szerencsére!

Most, hogy láttam a tévében a milliomos postásunkat (Némédi József, fiatal békéscsabai kézbesítő húszmillió forintot nyert az RTL Klub „Legyen Ön is milliomos” című kvízzjátékában 2002. február 19-én - a szerk.). Erről eszembe jutott, hogy én nemcsak milliomos, de milliárdos, sőt billiárdos is voltam, mégis soha annyit nem nélkülöztem, mint akkor. Az infláció a nagy pénzromlás idején, 1946-ban az egeket súrolta. Végül már naponta fizettek, s azt aznap el is kellett költeni, mert másnapra semmit sem ért. Munkakezdés előtt egy órával mindenki ragasztással foglalkozott. A régi pénzekre először az inflációnak megfelelő bélyegeket ragasztottunk. Később már nyomtattak millpengőket, meg billpengőket. Ezekkel legfeljebb az adót lehetett befizetni, a piacon nem akarták elfogadni. Cserekereskedelem alakult ki. Sajnos, nekünk cserélni valónk nemigen volt. De mégis túléltek...! Igaz, sok suhintott rántottleveset ettünk. Ugye, nem tudják, mi az a suhintott rántottleves? A nagyapám tréfás kedvű találmánya. Ő Nagyfán, a börtönkertészetben volt kertészeti vezető, s a hozzá beosztott rabokat csak betyároknak nevezte. Mesélte, hogy a rántottlevesbe a főzéshez beosztott betyárok megkapták a szükséges nyersanyagot, amiből aztán a zsirt elsuhintották a kondér felett, majd megették zsiroskenyérként, a többi betyárnak pedig csak a lisztet pirították meg, úgy csináltak levest.

1946-ban először a bátyám, majd édesapám is hazatért a hadifogságból. Egy hónappal később megjelent az új forint. Édesanyám arca ragyogott, amikor megmutatta, mit vett a fizetéséből. Már nem tudom, mi mindent vett, de a lisztre és a szappanra emlékszem.

Már nem emlékszem, mikor volt a „B”-listázás, de nagyon féltém, hogy elbocsátanak, hiszen kezdő postás voltam, és nem voltam párttag. Egész családnak az én fizetéséből élt. Édesapámat, mivel „Horthy-katona” volt, nem vették fel sehova egy ideig. Én ekkoriban kerültem a Szegedi Postaigazgatóságra osztályirodásnak. Később édesapám „segédmérnöki” állást kapott. Mikor édesanyám a bejelentésre értetlenül nézett ár, ő nevetve mondta: „hordom a mérnök után a mérőeszközöket, tehát segédmérnök vagyok”. Nehéz idők voltak ezek, csak humorral lehetett elviselni.

Lassan azonban helyreállt a rend, nem kellett félni, és nyugodtan lehetett dolgozni. A segédtiszt és a a tiszti tanfolyam elvégzése után előadó lettem. Szerettem dolgozni. A postánál teljesült a tanítás utáni vágyam is, mert éveken keresztül a segédtiszt tanfolyamon távgépirást oktattam. Visszaemlékezésem mellé csatolok egy fényképet a volt osztályomról, amelyen sokan egyenruhában vagyunk. Sajnos, már alig él közülük valaki! (A csoportkép a következő oldalon látható - a szerk.)

60 éves koromig ténylegesként dolgoztam a Magyar Postánál. Utána még pár évet a Távközlési Üzemenél segédkeztem a távbeszélő-kötvények elkészítésében, meg hol itt, hol ott, ahová éppen hívtak. Jövőre - ha megérem -, belépek a nyolcvanadik évembe.

Ezidő alatt a postán hatalmas változások történtek. Az 1940-es években még Hughes és Morse távirógépeken is dolgoztak. A Siemens távgépiró keskeny szalagon ontotta a táviratszövegeket, amelyeket ráragasztottunk a táviratlapokra. A távbeszélő központban lestük a kis táblákat, és zsinórral kapcsoltunk. Ha mindezt összehasonlítjuk a mai modern gépi berendezésekkel, óriási a fejlődés! A számítógépek megjelenése pedig rádőbentett arra, hogy ma már nem állnám meg a helyemet a postán.

Remélem, a fiatalabb generációnak ez nem okoz problémát, hanem ezt tartják természetesnek!

Csoportkép Sárosi Erzsébet albumából

Első sor: Bárdos Jenő, Sárosi Erzsébet, dr. Deák László, dr. Csepi Lajos (az idősebb), dr. Hódi István, Aradi Sándorné, Bertók Barna. **Második sor:** dr. Dános Istvánné, Szarka Eszter, Hatvani Jenőné, dr. Csepi Lajos, Szigeti János, Kutasi József, Vámos László (az idősebb). **Harmadik sor:** Hegyes András, Merksz Endre, dr. Farkas Elemér, Temesi Richárd, Dózsa Mihály, Stiebl József. **Negyedik sor:** dr. Szolnoki János, Laudisz István. **Ötödik sor:** dr. Matók András, dr. Varga József

dr. Apró Ferencné

„RENDAHAGYÓ” PÉNZBESZOLGÁLTATÁS (Igaz történet)

Első és egyetlen munkahelyem a Magyar Posta volt. Munkaviszonyom 1952. február 4-én kezdődött Csanádpalotán, majd rövidesen körzeti tartalék lettem. Több hivatalnál dolgoztam különböző beosztásokban, vezetőt is helyettesítettem Szegváron. Így kerültem Mindszentre is, ahol Müller Ilona volt a vezető, akit betegsége alatt helyettesítettem, majd halála után - 1956-ban - én lettem a hivatalvezető. E beosztásom nyugdíjba vonulásomkor ért véget.

Az egyik legemlékezetesebb élményem az 1956-os eseményekhez kapcsolódik. Ez igen régen volt, de ha rá gondolok, még most is ideges leszek, mert nem tudom, mi lett volna, ha nem úgy végződik a dolog, ahogy végződött. Tönkre tehetné volna az egész életemet.

Érkezett egy körözüvény az előző napokban vagy hetekben, mely arról szólt, hogy Nagykarácsony fiókpostát kirabolták, és többek között illetékbélyeget is elvittek. Amennyiben valaki nagyobb mennyiségű illetékbélyeget akar becserélni, jelenteni kell. Egy illető - egy állítólagos ismerősének a megbízásából - szeretett volna nálunk, Mindszent postán nagyobb mennyiségű illetékbélyeget becserélni. Ezt jelentettem a postaigazgatóságnak. Hamarosan felhívott telefonon egy rendőrhadnagy Szentesről, aki a nyomozással volt megbízva, hogy Mindszentre jön, mert beszélni akar velem, és utána mennek tovább Hódmezővásárhelyre. Ekkor már napokon keresztül nem tudtam pénzbeszolgáltatást eszközölni, mivel a mozgóposta nem közlekedett (akkor még vasúton történt a postai küldemények szállítása). Így rengeteg pénz gyűlt össze, a pánccsaszekrény már teljesen tele volt, sőt a vas iratszekrény is, amely az értékcikkek őrzésére szolgált, pedig ebben nem lehetett volna pénzt tárolni. Az íróasztal-fiókba a kis címletű bankjegyeket és a fém pénzt voltam kénytelen zárni. Állandóan attól rettegettem, hogy valaki betör a postára, és elviszi a pénzt, amelynek egy részét nem szabályszerűen őriztem. Később estig többen is bent voltunk a postán, de éjszakai szolgáltatás nem volt.

Miután a szentesi rendőrhadnagy közölte velem, hogy jönnek Mindszentre, és innen mennek tovább Hódmezővásárhelyre, gondoltam, itt a kedvező alkalom, hogy megoldjam a problémát: megkérem, hogy vigyenek be a vásárhelyi 1. sz. postahivatalhoz, ami a rendőrkapitányságtól 100-150 méterre található.

Amíg a rendőrök odaértek Mindszentre, összeállítottam a beszolgáltatást, nagy postaszákokba raktam a pénzt, amibe az egyesített zárlatot szoktuk indítani.

Még mielőtt a rendőrök megérkeztek, telefonáltam a hódmezővásárhelyi főpénztárba és a Városi Bíróságra (a bíróság épülete a postával szemben van), ahol a férjem, illetve akkor még vőlegényem, mint büntetőbíró dolgozott. Elmondtam a tervemet. Mindenki meg volt döbbenne, hogy ilyet merek csinálni, amikor az utakon és a városban is orosz katonák cirkálnak.

Megérkeztek a rendőrök. Ketten voltak, a hadnagy, aki a nyomozást végezte és a gépkocsivezető. Miután a hivatalos dolgokat befejeztük, megkértem a hadnagyot, hogy vigyenek be Hódmezővásárhelyre. Elmondtam, hogy rengeteg pénz gyűlt össze, melyet nem tudok biztonságosan tárolni. A főpénztárral már megbeszéltem, várnak rám. Miután a hadnagy beleegyezett abba, hogy velük menjek, a biztonság kedvéért még egyszer telefonáltam Hódmezővásárhelyre, hogy indulunk. Hátralétem az autóban, mellettem a pénzzel teli zsákok. Az összegre nem emlékszem pontosan, de

nagyon sok volt. Az utakon mindenféle orosz katonák voltak, kétszer is megállítottak bennünket. Életemben nem féltem még annyira, mint akkor. Nem is tudom, mit csináltam volna, ha elveszik a pénzt! Valószínűleg én is mentem volna a pénzzel együtt.

Alighogy kicsit magamhoz tértem az autóban, hátrafordult a hadnagy, és azt mondta: „Mit szólna, ha magát most kilöknénk a kocsiból, és mi mennénk tovább a pénzzel?” Megijedtem, de igyekeztem nagyon magabiztos és határozott maradni. Mondtam, hogy már az utcán fognak várni a posta előtt, mivel tudják, hogy megyek, különben is egy rendőr nem tehet ilyet. A hátralévő úton hallgattunk, és fohászkodtam, hogy baj nélkül beérjek a pénzzel. Vártak rám az utcán, és hallgattam a letolásokat, de ez már engem nem érdekelt, örültem, hogy biztonságban tudtam a pénzt és magamat is.

Valahogy hire ment Mindszenten, hogy sok pénzt vittem be Hódmezővásárhelyre. Másnap jött egy munkásokból álló küldöttség, hogy felelősségre vonjanak. Félték, hogy nem lesz elég pénz a munkabérük kifizetésére. Addig nem nyugodtak meg, amíg meg nem mutattam nekik, hogy van elegendő pénz. Nem tudom, ki volt, aki kivitte a hírt, de azt is tudta mindenki a postán, hogy rengeteg pénz van, ami nincs szabályosan elzárva a pánccélszekrénybe. Ha valaki betört volna, könnyen hozzáférhetett volna a pénz egy részéhez. Ezért kellett elvinnem. Abban az időben még nem volt külön főpénztár Mindszenten, csak egy felvételi terem, kézbesítő szoba és csomagraktár.

Nem tudom, hogyan végződött az illetékbélyeg ügy, a nyomozó hadnagyról sem hallottam többé. Az én kalandos pénzbeszolgáltatásomról sem esett szó, ez csak egy izgalmas és emlékezetes élmény maradt számomra.

**A POSTATÖRTÉNETI PÁLYÁZAT
EREDMÉNYHIRDETÉSE**

Ópusztaszer, 2002. október 8.

A postatörténeti pályázat eredményhirdetése

2002. október 8-án, a Postai Világnap előestéjén Ópusztaszeren, a Nemzeti Történeti Emlékparkban, a Magyar Posta önálló nemzeti közintézménnyé válásának 135. évfordulójára emlékezve regionális ünnepséget rendezett a Szegedi Postaigazgatóság. Ezen az ünnepségen került sor a Szegedi Postaigazgatóság és a Postások Szakmai Egyesülete Szegedi Területi Csoportja által meghirdetett postatörténeti pályázat eredményhirdetésére és a résztvevők jutalmazására. A következő képek az ünnepség pillanatait elevenítik fel.

Az első sorban: Tóth László PSZE területi elnök, Molnár Sándor PSZE alelnök, Túri István nyugdíjas, dr. Csepi Lajos nyugalmazott postaigazgató, Solymosi Jánosné, a Bélyegmúzeum igazgatója

Tóth László a zsűri nevében értékeli a pályamunkákat

A postatörténeti pályázat eredményhirdetése

**Molnár Sándor PSZE alelnök köszönti a pályázókat, majd átadja a PSZE díjait
(az átadásnál közreműködött Balogh Erzsébet és Gazdagh Zoltán)**

Szabó Sándorné átveszi a pályázat díját

A postatörténeti pályázat eredményhirdetése

Szítás Istvánné átveszi a pályázat díját

Rehák Sándorné átveszi a pályázat díját

Szellné Tóth Ibolya igazgató emlékfát ültet a régi korok magyar postásainak tiszteletére

Csoportkép az ünnepség résztvevőiről az Árpád-emlékműnél

POSTATÖRTÉNETI EMLÉKSZÓBA
SZENTESEN

Postatörténeti emlékszoba Szentesen

Néhány, a Magyar Posta múltja iránt érdeklődő, az elmúlt korok postai emlékeit, dokumentumait évek óta gyűjtő postai vezető és dolgozó ötlete alapján és kitartó munkája révén, számos nyugdíjas és aktív dolgozó segítségével 2003-ban dél-alföldi postatörténeti emlékkiállítás és gyűjtemény létesült a Szentés 1-es postán. A kezdeményezés céljáról álljon itt az emlékkiállítás vendégkönyvének nyitólapján olvasható bevezető szöveg:

A posta örök... és örökké változik! A „ma” postája holnapra emlék lesz. A „tegnap” postája már ma is az. Hogy milyen volt a posta „tegnapelőtt”, ma már sokan nem is tudják. Ezért fontos, hogy megőrizzük az elmúlt 50-100 év még fellelhető dokumentumait, tárgyi emlékeit!

Ez a gondolat vezérelt bennünket a postatörténeti emlékszoba létrehozásakor. Szeretnénk emléket állítani a régi idők postamestereinek, postásainak. Szeretnénk megőrizni valamit az 1920-ban létrehozott, 2003 végén megszűnő Szegedi Postaigazgatóság életéből.

Elhelyeztük az emlékszobában saját, sok éves gyűjtőmunkánk legértékesebb kincseit. Ez adja a kiállítás alapját. Köszönettel tartozunk számtalan régi és mai postás dolgozónak, aki saját, vagy hozzátartozói emléktárgyait, papíralapú dokumentumait rendelkezésünkre bocsátotta. Köszönjük a technikai kivitelezésben közreműködő munkatársaink segítségét!

Az emlékszobához kutatóhely is társul. Az elmúlt 100-130 évből származó kiadványokat, dokumentumokat tartalmaz. Ezekben bárki kutathat.

Minden kedves látogatót arra kérünk, észrevételeit írja be az emlékkönyvbe! Felajánlásokat is örömmel fogadunk a gyűjtemény és kiállítás bővítéséhez!

Szentés, 2003. október 18.

A gyűjtemény és kiállítás létrehozói:

dr. Lovászi József
pr-menedzser

Tóth László
igazgató

Verók István
postavezető

Postatörténeti emlékszoba Szentesen

Postatörténeti emlékszoba Szentesen

Postatörténeti emlékszoba Szentesen

